

Nr. 5 – 2010
Side 771–916

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 5
Utgitt 12. mai 2010

Innhold

		Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet		
2010		
April	9. Lov nr. 11 om endr. i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven (bedre muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver)	771
April	9. Lov nr. 12 om endr. i arbeidsmiljøloven, likestillingsloven, diskrimineringsombudsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.....	772
April	9. Lov nr. 13 om endr. i barnelova mv.....	773
April	9. Lov nr. 14 om endr. i helseregisterloven og helsepersonelloven (nasjonalt register over hjerte- og karlidelser, adgang til å gi dispensasjon fra taushetsplikt for kvalitetssikring, administrasjon, planlegging og styring av helsetjenesten)	774
Mars	26. Ikrafts. av lov 27. juni 2008 nr. 63 om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond mv. (regler om spesialfond) og lov 11. desember 2009 nr. 120 om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond, og endringer i enkelte forskrifter til lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond (Nr. 466).....	805
Mars	5. Deleg. av myndighet til Kystverket etter lov 17. april 2009 nr. 19 § 14 til å endre forskrift om bruk av havner mv., Grenland (Nr. 486).....	807
April	9. Ikrafts. av lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design (designloven) (Nr. 497).....	859
April	9. Ikrafts. av lov 9. april 2010 nr. 11 om endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven (bedre muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver) (Nr. 499).....	861
April	9. Ikrafttr. av lov 9. april 2010 nr. 13 om endringer i barnelova mv. (Nr. 500).....	861
April	9. Ikrafttr. av lov 9. april 2010 nr. 12 om endringer i arbeidsmiljøloven, likestillingsloven, diskrimineringsombudsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (Nr. 501).....	861
April	16. Anvendelse av fullmaktsbestemmelsene i lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap, jf. § 1–5 nr. 2 og § 3–1, § 4–1, § 5–1 og § 5–2 (Nr. 521).....	884
April	19. Deleg. av myndighet til Helsedirektoratet etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 3–1, § 4–1, § 5–1 og § 5–2 (Nr. 576).....	887
Forskrifter		
2008		
Juni	12. Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Hedmark (Nr. 1691).....	774
2009		
Des.	11. Forskrift om nye og endrede oppdelinger i tolltariffen (Nr. 1889)	780
Des.	23. Forskrift om Politiets utlendingsinternat (Utlendingsinternatforskriften) (Nr. 1890).....	780
2010		
Mars	24. Forskrift om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2010 (Nr. 452)	786
Mars	24. Forskrift om krav til utstyr og installasjon av posisjonsrapporteringsutstyr (Nr. 454)	790
Mars	25. Forskrift om stopp i fiske etter lodde i Barentshavet for kystfartøygruppen i 2010 (Nr. 461).....	798
Mars	26. Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) (Nr. 488).....	808
Mars	26. Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift) (Nr. 489)	827
Mars	25. Forskrift om eksamen ved Universitetet i Stavanger (Nr. 502).....	862
April	16. Forskrift om fra hvilke tredjestater det kan importeres muslinger og fiskerivarer (Nr. 520).....	881
April	8. Forskrift om maksimalkvoter ved fiske etter tobis i 2010 (Nr. 523).....	884
April	20. Forskrift om overgangsregler for samordning av tjenestepensjon og personskadetrygd med arbeidsavklaringspenger fra folketrygden (Nr. 527).....	886
April	21. Forskrift om nye prosedyrer som følge av vulkansk aske i luftrommet over Norge (Nr. 578).....	888
April	27. Forskrift om vern mot kunstig optisk stråling på arbeidsplassen (Nr. 605)	899
Endringsforskrifter		
2010		
Mars	19. Endr. i forskrift om stopp i kystgruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2010 (Nr. 448).....	784
Mars	23. Endr. i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2009–2010 (Nr. 449).....	784

Mars	23.	Endr. i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2010–2011 (Nr. 450).....	785
Mars	23.	Endr. i forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2010 (Nr. 451).....	785
Mars	24.	Endr. i forskrift om tilsetningsstoffer til bruk i fôrvarer (Nr. 453).....	787
Mars	25.	Endr. i forskrift om råvareprisutjevning for bearbejdede jordbruksvarer (Nr. 455).....	792
Mars	25.	Endr. i forskrift om summarisk fellesoppgjør for krav på skatt og arbeidsgiveravgift til folketrygden (Nr. 457)	795
Mars	25.	Endr. i forskrift om rapporteringsplikt ved fangst av kongekrabbe fra ikke-merkeregistrerte fartøy eller fra land (Nr. 458).....	795
Mars	25.	Endr. i forskrift om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann (Nr. 459).....	796
Mars	25.	Endr. i forskrift om regulering av fisket for fartøy som fører grønlandsk flagg i Norges økonomiske sone i 2010 (Nr. 460).....	798
Mars	25.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) (Nr. 462).....	798
Mars	26.	Endr. i forskrift om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse (animaliehygieneforskriften) (Nr. 463).....	801
Mars	26.	Endr. i forskrift om bokføring (Nr. 464).....	801
Mars	26.	Endr. i forskrift om beregning og oppgjør m.v. av arbeidsgiveravgift til folketrygden (Nr. 465).....	804
Mars	26.	Endr. i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen (Nr. 467)	806
Mars	25.	Endr. i forskrift om åpning av vinterloddefisket i Barentshavet i 2010 (Nr. 487)	808
Mars	29.	Endr. i forskrift om transport av akvakulturdyr (Nr. 490).....	854
Mars	29.	Endr. i forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) og forskrift om slakterier og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr (Nr. 491)	854
Mars	31.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 (Nr. 492).....	855
April	6.	Endr. i forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) (gjennomføring av D-visumforordningen) (Nr. 493).....	855
April	6.	Endr. i forskrift om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskapet som skal utføre en flyreise (svartelistingsforskriften) (Nr. 494)	855
April	6.	Endr. i forskrift om pass (passforskriften) (Nr. 495).....	856
April	8.	Endr. i forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) (Liechtensteins tilknytning til Dublinsarbeidet) (Nr. 496).....	859
April	9.	Endr. i forskrift til designloven m.m. (internasjonal designregistrering) (Nr. 498)	859
Mars	29.	Endr. i forskrift om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr (Nr. 503).....	870
April	9.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) (Nr. 504).....	877
April	9.	Endr. i forskrift om overgangsregler til lov 15. juni 2007 nr. 28 om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven (Nr. 505)	877
April	9.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 506).....	877
April	9.	Endr. i forskrift om tvangssalg ved medhjelpere (Nr. 507)	878
April	7.	Endr. i forskrift om utforming og innmontering av sorteringsrist i fisket etter kolmule med småmasket trål (Nr. 515).....	878
April	7.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 (Nr. 516).....	879
April	14.	Endr. i forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel (Nr. 517).....	879
April	14.	Endr. i forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler (Nr. 518)	880
April	14.	Endr. i forskrift om forebygging av anslag mot sikkerheten i luftfarten (Nr. 519).....	881
Mars	17.	Endr. i forskrift om fartøkvoter og maksimalkvoter ved fiske etter kolmule i 2010 (Nr. 522).....	884
April	9.	Endr. i forskrift om fartøkvoter og maksimalkvoter ved fiske etter kolmule i 2010 (Nr. 524).....	885
April	12.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved import av guarkjerner fra India (Nr. 525).....	885
April	16.	Endr. i forskrift om tilskudd til audiovisuelle produksjoner (Nr. 526)	886
April	19.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter tobis i 2010 (Nr. 575).....	887

April	21.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med klassisk svinepest hos villsvin i enkelte land innen EØS (Nr. 579).....	888
April	22.	Endr. i forskrift om EØS-krav til radio- og teleterminalutstyr (Nr. 581).....	890
April	23.	Endr. i forskrift om kringkasting (Nr. 582).....	890
April	20.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 (Nr. 584).....	893
April	22.	Endr. i forskrift om EØS-godkjenning av maritimt radioutstyr (Nr. 585).....	894
April	23.	Endr. i forskrift om førerkort m.m. (Nr. 586).....	896
April	23.	Endr. i forskrift om sanksjoner mot Somalia (Nr. 587).....	896
April	26.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2010 (Nr. 588).....	897
April	9.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til ortopediske hjelpemidler, brystprotese, ansiktsdefektprotese, øyeprotese og parykk (Nr. 603).....	897
April	26.	Endr. i forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn (Nr. 604).....	899
April	27.	Endr. i forskrift om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for arbeidstakere på skip (Nr. 606).....	907
April	29.	Endr. i forskrift om materiale og opplysninger i petroleumsvirksomheten (opplysningspliktforskriften) (Nr. 607).....	915
April	29.	Endr. i forskrift om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (aktivitetsforskriften) (Nr. 608).....	915
April	29.	Endr. i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) (Nr. 609).....	915

Diverse 2010

Mars	25.	Endr. i delegering av myndighet fra det sentrale Mattilsynet til det lokale og regionale Mattilsynet (Nr. 456).....	793
Jan.	7.	Endr. i kampaktivitetslisten (Nr. 485).....	
April	19.	Endr. i instruks til tilsynsveterinæren i Mattilsynet – distriktskontoret for kartlegging av og tiltak mot <i>Campylobacter</i> i fjørfe og ferskt fjørfekjøtt i fjørfeslakterier (Nr. 577).....	887
April	21.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved import av fisk fra Indonesia (Nr. 580).....	889
Jan.	5.	Vedtak om fritak for merverdiavgift ved import av stålbroer bearbeidet i utlandet – Statens vegvesen (Nr. 583).....	891

Rettelser

		Nr. 14/2003 s. 2199 (i vedtak 14. juni 2000 nr. 1712 om endring i instruks 19. februar 1980 nr. 9862 for Stortingets ombudsmann for forvaltningen).....	916
		Nr. 14/2009 s. 2203 (i forskrift 18. desember 2009 nr. 1600 om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften)).....	916
		Nr. 4/2010 s. 661 (i lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven)).....	916
		Nr. 4/2010 s. 722 (i forskrift 12. mars 2010 nr. 388 om endring i forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) (gjennomføring av visumforordningen)).....	916

		Oversikt over rettelser	3. omslagsside
		Bestillinger, adresseendringer m.v.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 12. mai 2010

Nr. 5

9. april. Lov nr. 11 2010

Lov om endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven (bedre muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver)

Prop.64 L (2009–2010), Innst.183 L (2009–2010), Lovvedtak 42 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 19. og 23. mars 2010. Fremmet av Arbeidsdepartementet. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven).
- 2 Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven).

I

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. gjøres følgende endringer:

Overskriften i § 12–10 skal lyde:

Omsorg for og pleie av nære pårørende

§ 12–10 første ledd skal lyde:

Arbeidstaker som pleier nære pårørende i hjemmet i livets slutfase har rett til permisjon i 60 dager for pleie av den enkelte pårørende.

§ 12–10 nytt andre ledd skal lyde:

Arbeidstaker har rett til permisjon i inntil 10 dager hvert kalenderår for å gi nødvendig omsorg til foreldre, ektefelle, samboer eller registrert partner. Det samme gjelder ved nødvendig omsorg for funksjonshemmet eller kronisk sykt barn fra og med kalenderåret etter at barnet fylte 18 år når arbeidstakeren har hatt slik omsorg for barnet som nevnt i § 12–9 tredje ledd. Departementet kan gi forskrift om dokumentasjon av nødvendig omsorg.

II

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 6–5 nytt fjerde ledd skal lyde:

Foreldre med ansvar for tilsyn og pleie av barn som har mottatt forhøyet hjelpestønad i minst tre år gis rett til stønad med samme sats i tre måneder etter at behovet for tilsyn og pleie har opphørt fordi barnet dør.

§ 9–11 nytt fjerde ledd skal lyde:

Den som har mottatt fulle pleiepenger i minst tre år har rett til fortsatt ytelse i inntil tre måneder etter at pleieforholdet har opphørt fordi barnet dør. Ved eventuell arbeidsinntekt i denne perioden ytes graderte pleiepenger etter reglene i § 9–11a.

§ 9–12 første ledd skal lyde:

Til medlem som i hjemmet pleier en nær pårørende i livets slutfase, ytes det pleiepenger i opptil 60 dager for hver pasient.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

9. april. Lov nr. 12 2010**Lov om endringer i arbeidsmiljøloven, likestillingsloven, diskrimineringsombudsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven**

Prop.16 L (2009–2010) og Ot.prp.nr.79 (2008–2009), Innst.158 L (2009–2010), Lovvedtak 40 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 9. og 23. mars 2010. Fremmet av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 9. juni 1978 nr. 45 om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven).
- 2 Lov 10. juni 2005 nr. 40 om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven).
- 3 Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven).
- 4 Lov 20. juni 2008 nr. 42 om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven).

I

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) gjøres følgende endringer:

§ 13–3 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

§ 13–4 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Likestillingsloven § 4 tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 13–4 andre ledd andre punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder for opplysninger om søkerens samlivsform.

II

I lov 9. juni 1978 nr. 45 om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde:

Loven gjelder på alle områder.

§ 3 andre ledd nr. 2 første punktum skal lyde:

2. setter en kvinne i en dårligere stilling enn hun ellers ville ha vært på grunn av graviditet eller fødsel, eller setter en kvinne eller en mann i en dårligere stilling enn vedkommende ellers ville ha vært på grunn av utnyttelse av permisjonsrettigheter som er forbeholdt mor eller far.

§ 3 andre ledd nr. 2 nytt andre punktum skal lyde:

Tilsvarende skal spørsmål om graviditet, adopsjon eller familieplanlegging i ansettelsesprosessen, uavhengig av søkerens kjønn, regnes som direkte forskjellsbehandling.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Forskjellsbehandling i trossamfunn på grunn av kjønn som er nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller dem som forskjellsbehandles, er tillatt. Ved ansettelser i trossamfunn må kravet til et bestemt kjønn i tillegg ha avgjørende betydning for utøvelsen av arbeid eller yrke.

§ 3 nåværende femte til syvende ledd blir sjette til åttende ledd.

§ 4 nytt tredje ledd skal lyde:

I ansettelsesprosessen, herunder under intervju, må ikke arbeidsgiver be om at søker, uavhengig av kjønn, skal gi opplysninger om graviditet, adopsjon eller familieplanlegging. Arbeidsgiver må heller ikke iverksette tiltak for å innhente slike opplysninger på annen måte.

§ 4 nåværende tredje ledd blir fjerde ledd.

III

I lov 10. juni 2005 nr. 40 om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 andre ledd nr. 4 skal lyde:

Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern kapittel 13, med unntak av § 13–1 tredje ledd og § 13–9.

§ 3 første ledd første og andre punktum skal lyde:

Ombudet skal arbeide for å fremme reell likestilling uavhengig av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn på alle samfunnsområder. På arbeidslivets område skal ombudet også arbeide for å fremme likebehandling uavhengig av politisk syn, medlemskap i arbeidstakerorganisasjon, seksuell orientering og alder.

IV

I lov 20. juni 2008 nr. 42 om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) skal § 9 andre ledd lyde:

Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene, herunder informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig.

V

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.

9. april. Lov nr. 13 2010

Lov om endringer i barnelova mv.

Prop.14 L (2009–2010) og Ot.prp.nr.104 (2008–2009), Innst.160 L (2009–2010), Lovvedtak 39 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 9. og 23. mars 2010. Fremmet av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv m.m.
- 2 Lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova).
- 3 Lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven).

I

I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd skal lyde:

Som far til barnet skal reknast den mannen som mora er gift med ved fødselen.

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Var ektefellene ved fødselen separerte ved løyve eller dom, gjeld ikkje første og andre stykke.

§ 30 tredje ledd skal lyde:

Barnet må ikkje bli utsett for vald eller på anna vis bli handsama slik at den fysiske eller psykiske helsa blir utsett for skade eller fare. Dette gjeld òg når valden brukast som ledd i oppsedinga av barnet. Bruk av vald og skremmande eller plagsam framferd eller annan omsynslaus åtfærd overfor barnet er forbode.

§ 36 skal lyde:

§ 36. Kvar barnet skal bu fast

Foreldra kan gjere avtale om at barnet skal bu fast hos anten ein av dei eller begge.

Er foreldra usamde, må retten avgjere at barnet skal bu fast hos ein av dei. Dersom det ligg føre særlege grunnar, kan retten likevel avgjere at barnet skal bu fast hos begge.

§ 42 første ledd skal lyde:

Barnet har rett til samvær med begge foreldra, jamvel om dei lever kvar for seg. Foreldra har gjensidig ansvar for at samværsretten vert oppfylt. Dersom ein av foreldra vil flytte, og det er avtale eller avgjerd om samvær, skal den som vil flytte, varsle den andre seinast seks veker før flyttinga.

§ 43 andre ledd fjerde punktum skal lyde:

Vert det avtala eller fastsett «vanleg samværsrett», gjev det rett til å vere saman med barnet ein ettermiddag i veka med overnatting, annakvar helg, til saman tre veker i sommarferien, og annankvar haust-, jule-, vinter- og påskeferie.

§ 44 andre ledd skal lyde:

Dersom særlege grunnar gjer det rimeleg, kan retten fastsetje ei anna fordeling av reisekostnadene. Er foreldra samde om det, kan sak om reisekostnadene i staden gå til fylkesmannen. Har barnet fylt 15 år, kan sak om reisekostnader gå til fylkesmannen jamvel om berre ein av foreldra ber om det. Reglane i § 64 gjeld tilsvarande. Fylkesmannen eller departementet sitt vedtak er tvangsgrunnlag for utlegg.

II

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter gjøres følgende endringer:

§ 4–4 andre ledd skal lyde:

Det er tilstrekkelig at én av foreldrene eller andre med foreldreansvaret samtykker til helsehjelp som

- a) regnes som ledd i den daglige og ordinære omsorgen for barnet, jf. barnelova §§ 37 og 42 andre ledd, eller

b) kvalifisert helsepersonell mener er nødvendig for at barnet ikke skal ta skade.

Før helsehjelp som nevnt i bokstav b gis skal begge foreldrene eller andre med foreldreansvaret, så langt råd er, få si sin mening. Beslutning om helsehjelp som nevnt i bokstav b kan påklages til Helsetilsynet i fylket etter kapittel 7. Helsetilsynet i fylket kan vedta at helsehjelpen skal avsluttes inntil det er fattet vedtak på grunnlag av klage fra den andre forelder eller andre med foreldreansvaret.

§ 4–4 andre og tredje ledd blir tredje og fjerde ledd.

III

I lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv skal § 4 første ledd lyde:

Arverett etter kapitlet her gjelder berre morskap eller farskap som følgjer av reglane i barnelova.

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

9. april. Lov nr. 14 2010

Lov om endringer i helseregisterloven og helsepersonelloven (nasjonalt register over hjerte- og karlidelser, adgang til å gi dispensasjon fra taushetsplikt for kvalitetssikring, administrasjon, planlegging og styring av helsetjenesten)

Prop.23 L (2009–2010), Innst.193 L (2009–2010), Lovvedtak 44 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 22. og 26. mars 2010. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven).
- 2 Lov 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven).

I

I lov 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger gjøres følgende endringer:

§ 8 tredje ledd første punktum nytt nr. 10 skal lyde:

Nasjonalt register over hjerte- og karlidelser

Ny § 15 a skal lyde:

Opplysninger til kvalitetssikring, administrasjon, planlegging eller styring av helsetjenesten

Helsepersonelloven § 29 b gjelder tilsvarende for behandling av helseopplysninger etter loven her.

II

I lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. gjøres følgende endringer:

Ny § 29 b skal lyde:

Opplysninger til kvalitetssikring, administrasjon, planlegging eller styring av helsetjenesten

Departementet kan bestemme at helseopplysninger kan eller skal gis til bruk ved kvalitetssikring, administrasjon, planlegging eller styring av helsetjenesten, og at det kan skje uten hensyn til taushetsplikt. Dette kan bare skje dersom behandlingen av opplysningene er av vesentlig interesse for samfunnet og hensynet til pasientens integritet og velferd er ivaretatt. Graden av personidentifikasjon skal ikke være større enn nødvendig for det aktuelle formålet. Kun i særskilte tilfeller kan det gis tillatelse til bruk av direkte personidentifiserbare opplysninger som for eksempel navn eller fødselsnummer. Reglene om taushetsplikt gjelder tilsvarende for den som mottar opplysningene.

Departementet kan sette vilkår for bruken av opplysninger etter paragrafen her.

III

Loven trer i kraft straks.

12. juni Nr. 1691 2008

Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Hedmark

Hjemmel: Fastsatt av styret for Høgskolen i Hedmark i møte 12. juni 2008 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- høyskoleloven) § 3–9 nr. 7. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

§ 1. Virkeområde

Forskriften omfatter alle eksamener, prøver, bedømmelser, vurdering av praksis og annen vurdering ved Høgskolen i Hedmark når resultatet inngår på vitnemål eller karakterutskrift, eller inngår som beregningsgrunnlag

for disse. Bestemmelser om eksamen og sensur fastsatt av departementet i nasjonale rammeplaner for et studium, skal i tilfelle konflikt gå foran denne forskriften.

§ 2. Definisjoner

1. Loven

Med loven menes i denne sammenheng lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler.

2. Rammeplan

Rammeplan er betegnelsen for en nasjonal plan som beskriver mål, innhold og organisering i enkelte yrkesrettede utdanninger. Rammeplanene fastsettes av departementet.

3. Fagplan

Fagplan brukes som betegnelse for en plan som gir en nærmere beskrivelse av mål, innhold og organisering av studier som er omfattet av nasjonale rammeplaner.

4. Studieplan

Studieplan brukes som betegnelse for en plan som gir en nærmere beskrivelse av mål, innhold og organisering av studier/emner som ikke omfattes av nasjonale rammeplaner.

5. Emnebeskrivelse

Beskrivelse av innhold, omfang, mål, vurderingsformer o.l. av et emne, som inngår på vitnemål eller karakterutskrift.

6. Studiepoeng

Omfanget av et emne i høgskolens fag- og studieplaner måles i studiepoeng. 60 studiepoeng tilsvarer ett fullt studieår for heltidsstudenter.

7. Eksamen

Som eksamen regnes:

- skriftlig og/eller muntlig prøve i et emne
- praktiske prøver og arbeider
- vurdering av veiledet praksis
- framvisninger og framføringer
- mappevurdering (de deler av mappen som inngår i sluttevalueringen for et emne og/eller som gir grunnlag for fastsettelse av endelig karakter på vitnemål eller karakterutskrift)
- bedømmelse av utført laboratoriearbeid, prosjektarbeid, praksisrapport, seminararbeid, rapporter eller annen dokumentasjon som inngår i sluttevalueringen for et emne, og/eller som gir grunnlag for fastsettelse av selvstendig karakter på vitnemål eller karakterutskrift.

8. Student

Som student regnes den som gjennom opptak i henhold til lovens § 3–6 og § 3–7, er tatt opp til studier ved høgskolen.

9. Privatist

Som privatist regnes den som etter reglene i lovens § 3–10 fremstiller seg til eksamen ved høgskolen, uten å være tatt opp som student.

10. Studierett

Rettighet knyttet til det å være tatt opp som student og inneha studentstatus. Dette innebærer rett til deltakelse i all organisert undervisning, eksamen, veiledning (individuell og i mindre grupper), øvelser og oppgaveløsning, laboratoriekurs, praksisstudier, feltarbeid mv. på studier studenten er tatt opp til.

11. Individuell utdanningsplan

Med individuell utdanningsplan forstås en avtale mellom den enkelte student og høgskolen, jf. UH-lovens § 4–2. Den skal sikre et mer forpliktende forhold mellom studenten og høgskolen. Utdanningsplanen viser til de lover og forskrifter som regulerer forholdet mellom student og høgskole, og gir informasjon om det faglige innholdet og oppbyggingen av studiet.

§ 3. Studierett

1. Den som har akseptert tilbud om studieplass beholder studieretten i 50 % tid utover normert studietid, dog minst ett år. Høgskolen kan etter søknad fra studenten gjøre unntak fra den bestemmelsen. I denne tidsbegrensningen inngår ikke utsatt studiestart og midlertidig utestengelse fra høgskolen.
2. Når en student ikke fullfører studiet/emnet innen normert studietid, og det i mellomtiden er gjort vesentlige endringer i studie- eller fagplan, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige studie- eller fagplan i ett år etter at endringen ble gjort gjeldende.
3. Studenten må betale semesteravgift, godkjenne utdanningsplanen (for studier med 60 studiepoeng eller mer) og/eller registrere seg hvert semester innen gjeldende frister. Dersom man ikke oppfyller disse vilkårene, vil studieretten automatisk bli inndratt.
4. Studenten kan miste studieretten på et studium hun/han er tatt opp til i følgende tilfeller:
 - a) Studenten har overskredet den fastsatte grensen utover normert tid.
 - b) Studenten har brukt opp sine forsøk til eksamen eller praksisperiode i henhold til ramme-, fag- eller studieplan eller etter denne forskrift.
 - c) Studenten er ikke i permisjon, og har ikke avlagt og bestått eksamen i løpet av siste studieår.

Høgskolen fatter vedtak om tap av studierett. Vedtaket kan påklages.

5. Studieretten opphører automatisk når:
 - a) Studenten selv bekrefter at hun/han trekker seg fra studieprogrammet
 - b) Studiene er fullført og vitnemål/karakterutskrift er utstedt.
6. Den som har mistet studieretten etter denne paragrafs nr. 4 a og c, kan søke nytt opptak til studiet, og må da forholde seg til gjeldende studieplan.

§ 4. *Utdanningsplan*

Mellom høgskolen og student som tas opp til studier av 60 studiepoengs omfang eller mer, skal det utarbeides en utdanningsplan. Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om høgskolens ansvar og forpliktelser overfor studenten, og studentens forpliktelser overfor høgskolen og medstudenter.

Utdanningsplanen skal være satt opp slik at studenten skal kunne gjennomføre planlagt studium eller studieløp på normert tid som heltids- eller deltidsstudent.

Utdanningsplanen kan endres etter avtale mellom høgskole og student, og den skal godtas av studenten hvert semester etter angitte frister. Utdanningsplanen er ikke juridisk bindende.

§ 5. *Permisjoner*

Normalt innvilges ikke permisjon før studenten har gjennomført 30 studiepoeng eller mer.

Normalt gis det permisjon for inntil ett år. Høgskolen avgjør søknad om permisjon. Høgskolen kan innvilge søknad om permisjon ut over ett år ved for eksempel fødsel/adopsjon, militær eller sivil verneplikt, sykdom og andre særskilte grunner. Studenten har fortsatt studierett ved institusjonen og har rett til å gjenoppta sine studier på tilsvarende nivå som før permisjonen.

§ 6. *Rett til å gå opp til eksamen*

1. Studenter som er tatt opp til et emne eller studium ved høgskolen og som har betalt semesteravgift samt semesterregistrert seg, har rett til å gå opp til de eksamener og prøver som inngår i studiet eller emnet.
2. Studenter som er tatt opp til et studium av ett års varighet (60 sp.) eller mer, skal godkjenne individuell utdanningsplan for å ha rett til å fremstille seg til eksamen.
3. Andre som oppfyller de generelle og eventuelt spesielle opptakskrav og andre krav for å gå opp til eksamen, har rett til å gå opp til eksamen etter nærmere regler (lovens § 3–10). Høgskolen avgjør om vilkår for å avlegge eksamen er innfridd.
4. Høgskolen kan fastsette særskilte arbeidskrav, krav om bestemte eksamener eller prøver eller krav om obligatorisk undervisning og praksis som må være fullført før eksamen i bestemte emner kan avlegges. Opplysninger om dette tas inn i fag-/studieplan og emnebeskrivelser. Studenter som ikke oppfyller de arbeidskrav og krav til eksamener og prøver som er fastsatt, eller som ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis, har ikke rett til å gå opp til eksamen.
5. En student har rett til å framstille seg til eksamen ved høgskolen i samme emne tre ganger. En student anses for å ha framstilt seg til eksamen dersom han/hun trekker seg etter avmeldingsfristens utløp, ikke møter på eksamen, ikke leverer besvarelse, eller møter på eksamen og trekker seg under eksamen. I særlige tilfeller kan høgskolen gi dispensasjon for et fjerde forsøk etter søknad fra studenten. Når en student har avlagt eksamen på nytt, gjelder den beste karakteren.
6. For ikke bestått praksis, gis det adgang til å ta praksisperioden én gang til, med mindre annet er bestemt i rammeplan.
7. Eksamen avholdes normalt i det semesteret undervisningen i emnet avsluttes. Ved eksamen gjelder det pensum som er fastsatt i emnebeskrivelsen. Høgskolen kan vedta at det skal holdes ny eksamen med adgang for studenter som ikke har bestått eksamen eller som hadde gyldig fravær ved ordinær eksamen. Dersom det arrangeres ny eksamen, er det også adgang for studenter som ønsker å forbedre sitt eksamensresultat. Ny eksamen kan ha en annen form enn ordinær eksamen.

§ 7. *Oppmelding til eksamen*

1. Oppmelding til eksamen skal skje senest innen 1. oktober i høstsemesteret og 1. mars i vårsemesteret, hvis ikke høgskolen har fastsatt andre frister. Eksamensoppmelding skjer normalt ved godkjenning av utdanningsplan for studier med 60 studiepoengs omfang eller mer.
2. Den enkelte student er ansvarlig for at han/hun er oppmeldt til eksamen innen de angitte frister. Høgskolen kan i særlige tilfelle etter søknad fravike oppmeldingsfristene. Dispensasjon kan gis i de tilfelle der en student har vært syk eller det er andre uforutsette hindringer som har gjort det umulig for studenten å melde seg innen fristen, og dette blir dokumentert.
3. En student som er meldt opp til eksamen, har anledning til å trekke seg. Avmelding skal være høgskolen i hende senest 2 uker før eksamensdagen.
4. Studenter som trekker seg etter angitt frist og som ikke har gyldig grunn, regnes for å ha framstilt seg til eksamen. Gyldig grunn er sykdom eller sterke velferdsgrunner og skal være dokumentert. Slik dokumentasjon skal leveres til studiestedet eller sendes poststemplett med dato og signatur fra postfunksjonær så raskt som mulig, og senest innen tre virkedager etter eksamen.

§ 8. Vurdering

1. All vurdering skal gi grunnlag for å sikre at den enkelte student holder et tilfredsstillende faglig nivå og skal normalt omfatte individuell prøving av studenten.
2. Hvilke eksamener/vurderinger som skal danne grunnlag for en karakterfastsettelse, fastsettes av departementet i rammeplaner og for øvrig av høgskolen, og tas med i studieplaner, fagplaner og emnebeskrivelser.
3. Ved bruk av deleksamen skal det fremgå av fagplaner, studieplaner og emnebeskrivelser hvordan evalueringen gjennomføres og hvordan endelig karakter beregnes.
4. Ved skriftlig eksamen med tilsyn skal eksamen normalt ha følgende omfang:

Til og med	10	studiepoeng	inntil 4 timer
For	11 til 30	studiepoeng	inntil 6 timer
Mer enn	30	studiepoeng	inntil 8 timer

Omfang av hjemmeeksamen og gruppeeksamen vurderes særskilt.

§ 9. Eksamen under særlige vilkår

1. Studenter som av medisinske eller andre grunner har behov for spesiell tilrettelegging ved den praktiske gjennomføringen av eksamen, må framsette søknad om dette innen oppmeldingsfristen for eksamen (se § 7 nr. 1). Dersom det oppstår akutte behov, kan det gjøres unntak fra søknadsfristen. Søknaden må inneholde dokumentasjon fra sakkyndig instans (f.eks. lege, logoped, psykolog) og beskrivelse av behovet for særordning i eksamenssituasjonen. Det skal normalt søkes for hver eksamensperiode, men dersom grunnlaget for særordningen er av permanent karakter, kan det gjøres unntak for dette.
2. Særordninger kan være spesiell fysisk tilrettelegging, bruk av særskilte hjelpemidler og/eller utvidet tid til eksamen, eller i spesielle tilfeller alternativ eksamensform. (Særordninger kan f.eks. være eget eksamenslokale, bruk av PC, skrivehjelp, ordbok, muntlig eksamen i stedet for skriftlig, høytlesing av oppgaven, høytlesing av besvarelsen for korrektur, innlesing av besvarelsen på kassett eller lignende, spesialstol, spesialbord, ekstra pauser med mulighet for å hvile, ammepauser.)
3. Ved skriftlig eksamen med tilsyn kan det gis utvidet tid med inntil 25% av normal eksamenstid, maksimalt 1 time. Eksamen uten tilsyn vurderes særskilt, dog maksimalt 48 timer tillegg i tid.
4. Særordninger skal være slik at eksamensprestasjonen vurderes etter vanlige faglige kriterier.
5. Studenter med dysleksi eller andre lese-/skrivevansker, kan etter eget ønske få lagt ved eksamensbesvarelsen en anonymisert attest som stadfester dette. Studenter med annet morsmål enn norsk skal normalt ikke få utvidet tid til eksamen, men kan etter eget ønske få lagt ved eksamensbesvarelsen en anonymisert attest som stadfester dette.

§ 10. Bruk av hjelpemidler ved eksamen med tilsyn

Høgskolen fastsetter hvilke hjelpemidler som kan benyttes ved eksamen. Oversikt over tillatte hjelpemidler skal foreligge ved semesterstart og framgå av semester/forelesningsplaner og forsiden av eksamensoppgavene.

§ 11. Fusk og forsøk på fusk

1. Fusk foreligger når en student har annet enn tillatte hjelpemidler tilgjengelig under eksamen, eller på andre måter handler i strid med eksamensregelverket eller reglene om kildebruk.
2. Dersom det under avleggelse av eksamen med tilsyn oppstår situasjoner som gjør at en student kan mistenkes for fusk, skal studenten straks gjøres oppmerksom på at forholdet vil bli rapportert til administrasjonen for videre forføyning. Studenten gis da mulighet til å velge om han/hun ønsker å avbryte eller fortsette eksamen. Det samme gjelder for studenter som har medvirket til fusk, jf. nr. 5.
3. Dersom det under avleggelse av individuell hjemmeeksamen oppstår situasjoner som medfører at det endelige resultat for den enkelte kandidats del ikke kan sies å være et individuelt og selvstendig arbeid, skal administrasjonen varsles. Hvis det i etterkant viser seg at to eller flere besvarelser klart bygger på samme originalarbeid eller har samme opphavsmann eller felles disposisjon, regnes det som fusk hos alle de involverte.
4. Referanser på anvendte kilder skal være oppgitt. Avskrift eller kopi uten kildehenvisning regnes som fusk, uavhengig av kilden. Eksamensbesvarelser skal alltid være originale, selvstendige og individuelle arbeider, med mindre det tydelig fremgår av oppgaven at hovedregelen kan fravikes. Besvarelsen skal ikke tidligere ha vært innlevert som eksamen på egen eller andre institusjoner.
5. Kandidater som forsettlig eller grovt uaktsomt medvirker til fusk hos andre, ansees også for å ha fusket, uavhengig av eksamensform.
6. Student som har fusket eller forsøkt å fuske, kan få eksamen annullert jf. universitets- og høgskoleloven § 4–7 nr. 1 og/eller bli utestengt jf. § 4–8 nr. 3.

§ 12. Karaktersystem

1. Karaktersystemet ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være Bestått/Ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for Ikke bestått som følgende tabell viser:

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

De mer fagspesifikke beskrivelsene skal være utarbeidet i den enkelte fagseksjon/fagmiljø med utgangspunkt i hva som er gitt av nasjonale føringer innen hvert fagområde.

2. Bokstavkarakterene tilsvarer tallverdier slik: A=5, B=4, C=3, D=2, E=1, F=0. Tallverdiene brukes ved utregning når flere eksamensresultater skal inngå i samlet snittkarakter på vitnemålet eller ved utregning av hovedkarakter. Det benyttes vanlige avrundingsregler.
3. Bestått/Ikke bestått bør ikke brukes i et omfang som samlet overstiger halvparten av studiepoengene i en fag-/studieplan.
4. Hvilket karaktersystem som skal benyttes ved den enkelte eksamen, prøve eller bedømmelse av oppgave, fastsettes i fag- og studieplaner og tas med i emnebeskrivelser.
5. Regler for beregning av endelig karakter i et emne som består av flere deleksamener, fastsettes av høgskolen, og skal fremgå av emnebeskrivelser.

§ 13. *Sensur*

1. Studentenes kunnskaper og ferdigheter skal vurderes på en upartisk og faglig betryggende måte.
2. Høgskolen oppnevner eksterne sensorer, normalt for fire år om gangen. Ekstern sensor skal ikke være ansatt ved institusjonen (omfatter alle avdelinger ved institusjonen) eller knyttet til institusjonen som timelærer i funksjonstiden som ekstern sensor. Gjeste forelesninger o.l. av svært begrenset omfang utelukker ikke ekstern person som sensor.
3. Ekstern deltakelse i vurderingen kan være følgende:
 - a) Bruk av ekstern sensor for å vurdere eksamensbesvarelser i et emne.
 - b) Bruk av ekstern sensor for å vurdere deler av sensurarbeidet til intern sensor.
 - c) Bruk av ekstern sensor for å vurdere studie-/fagplaner, emnebeskrivelser, undervisningsopplegget og/eller vurderingsordningen.

Ekstern sensor skal alltid ved skriftlig eksamen med gitt oppgavetekst få seg forelagt forslag til oppgavetekst og prinsipper for karakterfastsettelse i emnet til vurdering og godkjenning, selv om ekstern sensor ikke skal delta i vurdering av besvarelsene.

Høgskolen fastsetter årlig hvordan ekstern sensor skal brukes i vurderingsarbeidet. Det må sikres en variert anvendelse av de ulike måter en bruker ekstern sensor på. Ekstern sensor skal være med på å sensurere eksamensbesvarelsene minimum hvert 3. år i et studium.

4. Det skal alltid være ekstern sensor ved bedømmelse av studenters selvstendige arbeid i høgre grad.
5. Ved muntlig eksamen som eneste eksamensform og som omfatter 30 studiepoeng eller mer, skal det alltid være en ekstern sensor.
6. Dersom intern og ekstern sensor ikke blir enige om vurderingen av en besvarelse, skal det ved vurderingen trekkes inn en tredje sensor som skal være ekstern, slik at de tre sensorene avgjør karakteren i fellesskap. Ved uenighet mellom faglærer og veileder/øvingslærer på praksisstedet ved vurdering av praksisstudier, tiltrer den faglig ansvarlige som tredje sensor.
7. Sensurfristen er tre uker fra eksamensdagen. For mastergradsoppgaver er sensurfristen seks uker. Ved ny sensur som følge av klage eller bytte av sensor, regnes sensurfristen fra det tidspunkt ny sensor er oppnevnt. Styret selv kan gjøre unntak for enkelteksamener og kan i midlertidig forskrift fastsette lengre sensurfrist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å utvikle sensuren på tre uker. Styret selv kan i forskrift fastsette lengre frist for avhandlinger og tilsvarende større skriftlige arbeider.
8. Ved ny sensurering etter klage jfr. lovens § 5–2 nr. 2 og § 5–3 nr. 4 benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst en ekstern. Endring kan gjøres både til gunst og ugunst for klager.
9. Sensur for skriftlig eksamen kunngjøres ved oppslag eller via høgskolens studentweb. Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med sensuren.
10. Studenter som har strøket på master- eller bacheloroppgaver, prosjektarbeid eller mappe, kan ved ny innlevering benytte samme problemstilling(er) og forbedre denne (disse). Studenter som ønsker å forbedre en

master- eller bacheloroppgave, et prosjektarbeid eller mappe (uten å ha strøket), må utarbeide helt nye arbeid med nye problemstillinger.

§ 14. *Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting*

1. En student har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sin prestasjon.

Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt.

Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen en uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren.

2. Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at studenten har framsatt krav om det. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av studentens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg. Sensorene avgjør seg imellom hvem som skal gi begrunnelsen.
3. Klage over karakterfastsetting må framsettes skriftlig innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Har studenten framsatt krav om begrunnelse for karakterfastsetting eller har klaget over formelle feil, løper klagefristen fra studenten har mottatt begrunnelse eller avgjørelse på klagen over formelle feil.

Den skriftlige klagen skal inneholde:

- hvem som klager (navn, adresse og fødselsnummer)
 - det vedtak det klages over (navn på emne og emnekode, eksamensdato, karakter)
 - dato og underskrift
 - i emner med deleksamener løper klageretten fra det tidspunkt eksamensresultatet i den enkelte eksamen er kunngjort.
4. Ved krav om klage over karakterfastsettingen på gruppeeksamen, må alle gruppens medlemmer samlet samtykke i og skrive under på klagen.
 5. Bedømmelse av muntlig prestasjon og praksisopplæring eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages (se lovens § 5–3 nr. 5).
 6. Ved klage over karakterfastsetting benyttes nye sensorer. Ny sensur skal foreligge innen samme frister som gjelder for ordinær eksamen etter at klagesensor er oppnevnt. Endring kan gjøres både til gunst og ugunst for klager. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf (§ 5–3 nr. 6 i loven) kan ikke påklages.

Hvis den endelige karakter blir fastsatt på grunnlag av en muntlig prøve i tilknytning til en skriftlig deleksamen, og sensurvedtaket på den skriftlige delen av eksamen blir endret, holdes ny muntlig prøve før ny endelig karakter fastsettes.

§ 15. *Klage over formelle feil*

1. Klage over formelle feil behandles av høgskolens klagenemnd etter bestemmelsene i lovens § 5–2. Formelle feil kan være feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller ved gjennomføring av sensuren.
2. Klage over formelle feil ved eksamen må framsettes innen tre uker etter at studenten er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen framsatt, løper klagefristen etter lovens § 5–2 nr. 3 fra studenten har fått begrunnelsen eller en avgjørelse av klagen.
3. Finner høgskolens klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere studenters prestasjon eller bedømmelse av denne, skal det foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen så snart som mulig.

§ 16. *Fritak for eksamen*

1. En student kan gis fritak for eksamen når det kan dokumenteres at tilsvarende eksamen er avlagt ved samme eller en annen institusjon. Søknad om fritak for eksamen må framsettes skriftlig innen en måned etter oppstart av emnet, og må inneholde nødvendig dokumentasjon av omfang og innhold i eksamen som ønskes godskrevet. Det gis ikke fritak for deleksamener hvor det er en avsluttende sammensatt vurdering.
2. Høgskolen avgjør fritak for eksamen etter innstilling fra det aktuelle fagmiljøet.
3. Fritak for eksamen i emne må framgå på vitnemål og karakterutskrift med merknad om grunnlaget for fritaket.
4. Utdanning fra videregående skoles nivå gir ikke grunnlag for fritak for eksamen ved høgskolen.

§ 17. *Vitnemål*

1. Studenter som fullfører en yrkesrettet utdanning eller oppnår en grad, skal få utstedt vitnemål og et vitnemålstillegg på engelsk (Diploma Supplement). Dersom den samlede utdanningen er gjennomført ved flere høgskoler/utdanningsinstitusjoner, vurderes i hvert tilfelle hvilken institusjon som skal utstede vitnemål.
2. Studenter som har avlagt eksamen i emne som ikke samlet gir grunnlag for å utstede vitnemål, skal få karakterutskrift for dette.
3. På vitnemålet skal det framgå:
 - navn og fødselsnummer
 - hvilken grad eller yrkesutdanning som er fullført
 - tidspunkt for fullført utdanning
 - navn, studiepoeng og karakter for emner som inngår

- tidspunkt for avlagte eksamener
 - eventuelle fritak for eksamener og grunnlaget for fritaket
 - tittel på større skriftlige oppgaver (minst 30 studiepoeng)
 - hvilket karaktersystem som er benyttet.
4. Dersom en student tar eksamen i emner som delvis overlapper hverandre, skal antall studiepoeng reduseres i gradssammenheng. Reduksjoner skal foretas slik at det gir det gunstigste resultat for studenten. Høgskolen avgjør slike reduksjoner etter innstilling fra vedkommende fagmiljø.
 5. Det utstedes kun ett vitnemål til en student for hvert studium som gir grunnlag for vitnemål. Dersom en student etter fullført studium avlegger ny eksamen i et emne som kan påvirke karakteren på det opprinnelige vitnemålet, kan studenten anmode om å få utstedt nytt vitnemål mot å innlevere det opprinnelige.
 6. Når det gjelder «doble grader», gjenbruk av utdanning og tilknytningskrav i forbindelse med utskriving av vitnemål, se forskrift 10. april 2006 nr. 412 om godskrivning av høyere utdanning, fastsatt av Kunnskapsdepartementet.
 7. I spesielle tilfeller der det kan dokumenteres eller sannsynliggjøres at vitnemålet er tapt, kan det skrives ut et duplikat uten innlevering av gammelt vitnemål.
 8. Dersom en student har fullført et studium og klaget på karakterfastsettelsen i et emne, skal ikke vitnemål utdeles før klagen er avgjort. Dersom vitnemål er utstedt, skal en eventuell klage på en karakterfastsettelse ikke behandles før studenten har returnert vitnemålet.

§ 18. *Annullering. Bortvisning. Utestenging*

I henhold til lovens § 4–7 kan styret selv eller høgskolens klagenemnd annullere eksamener. I henhold til lovens § 4–8 nr. 3 kan en student som har opptrådt slik som beskrevet i § 4–7 nr. 1 eller 2, utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år. Klage på annullering – se § 4–7 punkt 3.

§ 19. *Dispensasjon*

Søknader om dispensasjon fra forskriften avgjøres av Høgskolen.

§ 20. *Utfyllende bestemmelser*

Høgskolen kan fastsette utfyllende bestemmelser/regler til denne forskriften.

§ 21. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft fra 1. august 2008.

Samtidig oppheves forskrift 26. april 2006 nr. 658 om eksamen ved Høgskolen i Hedmark.

11. des. Nr. 1889 2009

Forskrift om nye og endrede oppdelinger i tolltariffen

Hjemmel: Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 11. desember 2009 med hjemmel i stortingsvedtak 26. november 2009 nr. 1500 om toll for budsjetterminen 2010 (kap. 5511 post 70 og 71) § 5, jf. delegeringsvedtak 14. januar 2010 nr. 21. Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

For å lese tolltariffen 2010, se her:

Tolltariffen gjelder fra 1. januar 2010 til 31. desember 2010.

23. des. Nr. 1890 2009

Forskrift om Politiets utlendingsinternat (Utlendingsinternatforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Justis- og politidepartementet 23. desember 2009 med hjemmel i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 107 siste ledd og delegeringsvedtak 9. oktober 2009 nr. 1260. Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

Kapittel 1. Anvendelsesområde og definisjoner

§ 1. *Anvendelsesområde*

Forskriften kommer til anvendelse på utlendingsinternatets område, og gjelder for de personer som oppholder seg der.

§ 2. *Definisjoner*

Med *utlendingsinternatets område* forstås bygninger og utereale som disponeres av Politiets utlendingsinternat.

Med *utlending* forstås i denne forskrift person som er pågrepet og fengslet etter utlendingsloven § 106 første ledd, og plassert på utlendingsinternatet i medhold av utlendingsloven § 107 første ledd.

Kapittel 2. Utlendingens rettigheter

§ 3. Grunnprinsipper

Utlendingen skal behandles på en human måte, som ivaretar utlendingens integritet. Dette innebærer blant annet at det skal tas særskilt hensyn til spesielle behov hos barn, barnefamilier, kvinner, menn, funksjonshemmede og ved religions- og livssynsutøvelse.

Utlendingen har rett til privatliv. Denne rettigheten skal respekteres så langt det er praktisk mulig og ikke annet følger av utlendingsloven § 107.

Det skal særskilt legges til rette for utlendinger som oppholder seg på internatet over lengre tid. Skadelige virkninger av oppholdet skal så vidt mulig forebygges.

Ved alle beslutninger og handlinger som berører barn som oppholder seg på internatet, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

§ 4. Utlendingens rettigheter

Utlendingen har rett til

- a) fellesskap med utlendinger på samme avdeling,
- b) å motta besøk,
- c) telefonsamtaler og motta og sende postsendinger,
- d) minst en time opphold i friluft hver dag, og skal tilbys et rimelig antall aktiviteter innendørs og utendørs,
- e) religions- og livssynsutøvelse,
- f) å besitte og benytte egne penger og gjenstander i den utstrekning politiet samtykker.

Det er ikke tillatt for utlending å ha symboler eller effekter som er egnet til å skape frykt hos andre utlendinger eller som virker støtende i forhold til den enkelte eller som på annen måte er uheldig for miljøet i internatet.

§ 5. Rett til helsetjenester

Politiet skal sørge for at utlendingen kan motta helsehjelp som vedkommende har rett til etter pasientrettighetsloven § 2–1 og smittevernloven § 6–1. Politiet skal sørge for at utlendingen får helsehjelp utover det han har lovfestet rett til dersom helsepersonell som undersøker eller behandler utlendingen, henviser til slik behandling. Utlending med påtrengende behov for tannlegehjelp skal få slik hjelp.

Politiet skal legge til rette slik at helsehjelpen kan mottas i den offentlige helsetjenesten eller sørge for at helsehjelp gis på annen forsvarlig måte.

Politiet skal formidle kontakt med helsepersonell hvis utlendingen ber om det eller hvis det er noe som tyder på at utlendingen er syk.

Politiet skal dekke utgiftene ved helsehjelpen utover det som dekkes av folketrygden eller andre finansieringsordninger for den offentlige helsetjenesten.

Under oppholdet har utlendingen rett til å ta kontakt med helsepersonell for nødvendig helsehjelp. Utlendingen skal kunne kommunisere direkte og ukontrollert med helsepersonellet, med mindre utlendingen samtykker til at andre er til stede eller kontrollerer kommunikasjonen eller det finnes annet særlig rettsgrunnlag for dette. Tolk skal benyttes ved behov, jf. pasientrettighetsloven § 3–5.

Tidspunktet for konsultasjon med helsepersonell skal anmerkes i internatets register, jf. § 14. Det samme gjelder eventuelle tiltak anvist av helsepersonellet som politiet vil ha ansvar for å gjennomføre eller følge opp.

Verken reseptbelagte eller andre legemidler skal gis til utlendingen uten etter anvisning av helsepersonell. Utdeling av reseptbelagte legemidler forskrevet av helsepersonell og andre legemidler ordinert av helsepersonell kan foretas av tilsatte i internatet som har fått særskilt opplæring og myndighet delegert av lege. Kommunelegen må ha godkjent ordningen. Reseptbelagte legemidler skal være dosert av helsepersonell før tilsatte forestår utdelingen. Oppbevaring og utdeling av legemidler skal skje på en måte som sikrer at legemidlet blir gitt til og nyttes av den pasient det er forskrevet eller ordinert for.

Kapittel 3. Kontrolltiltak, maktbruk og begrensning av rettigheter

§ 6. Forholdsmessighetsvurderingen

Begrensninger i rettigheter, undersøkelser, kontrolltiltak og bruk av makt og maktmidler kan bare brukes når det etter sakens art og forholdene ellers ikke vil være et uforholdsmessig inngrep. Forholdsmessighetsvurderingen har samme innhold som straffeprosessloven § 170a.

§ 7. Begrensninger i fysisk aktivitet mv.

Når det er nødvendig for å opprettholde ro, orden eller sikkerhet, eller for å sikre iverksetting etter utlendingsloven § 90, kan politiet kontrollere og begrense utlendingens fysiske aktivitet og opphold i friluft og religions- og livssynsutøvelse.

§ 8. Undersøkelser, kontroll og visitasjon

Når det er nødvendig for å opprettholde ro, orden eller sikkerhet, eller det er grunn til å tro at vedkommende skjuler eller tilbakeholder opplysninger om sin eller en annens identitet eller opplysninger om sitt eller en annens nåværende eller tidligere oppholdssted, eller for å sikre iverksetting etter utlendingsloven § 90, kan politiet

- a) undersøke utlendingens person, rom og eiendeler, samt øvrige gjenstander, rom og areal på internatets område,

- b) begrense utlendingens besøk, herunder fastsette besøkstider,
- c) visitere besøkende,
- d) kontrollere og begrense utlendingens telefonsamtaler og postsendinger, herunder fastsette tidspunkt for bruk av telefon,
- e) midlertidig frata og forvare utlendingens eller en besøkendes penger og gjenstander.

Undersøkelser skal foretas så skånsomt som forholdene tillater og, når hensynet til ærbarhet tilsier det, utføres av person av samme kjønn. Undersøkelser av barn og deres eiendeler, skal skje på en særlig skånsom måte.

Besøk fra, telefonsamtaler med og postsending til og fra utlendingens prosessfullmektig eller representant for offentlig myndighet skal ikke kontrolleres eller begrenses, men besøk kan henvises til nærmere fastsatt tidspunkt. Samtale med prosessfullmektig, representant for offentlig myndighet eller helsepersonell skal skje i rom uten overvåkingsutstyr.

Kontroll av telefonsamtaler kan ikke skje uten at samtalepartnerne er gjort oppmerksom på dette på forhånd.

Det skal føres oversikt over penger og gjenstander som er fratatt eller oppbevares for utlendingen eller en besøkende. Penger og gjenstander skal oppbevares på en betryggende måte.

§ 9. Maktbruk

Når det er strengt nødvendig for å opprettholde ro, orden eller sikkerhet, eller sikre iverksetting etter utlendingsloven § 90, kan politiet ta i bruk makt og maktmidler som nevnt i utlendingsloven § 107 femte ledd bokstav a. Dette innebærer at politiet kan ta i bruk makt og maktmidler når det er strengt nødvendig, blant annet for å

- a) avverge angrep eller skade på person,
- b) hindre iverksettelse av trusler,
- c) hindre opptøyer eller uroligheter,
- d) hindre rømning fra internatet,
- e) avverge inntrengning i internatet,
- f) sikre adgang til sperret eller forskanset rom.

Makt og maktmidler skal brukes med varsomhet slik at ingen blir påført unødig skade eller lidelse, jf. § 6.

§ 10. Utelukkelse fra fellesskap, plassering i særlig sikret avdeling og sikkerhetscelle

Utlending kan utelukkes fra fellesskap eller plasseres i særlig sikret avdeling eller i sikkerhetscelle når det er strengt nødvendig av hensyn til ro, orden eller sikkerhet, eller for å sikre iverksetting etter utlendingsloven § 90, når

- a) utlendingen kan innebære fare for sin egen eller andres sikkerhet,
- b) det er fare for rømning fra internatet,
- c) det er fare for skade på eiendom,
- d) utlendingen antas å være smittefarlig eller er diagnostisert med smittsom sykdom,
- e) utlendingen etter skriftlig erklæring selv ønsker det av sikkerhetsmessige grunner som anses fyldestgjørende.

Utelukkelse fra fellesskap kan også besluttes for å hindre at utlendingen påvirker miljøet på internatet på en særlig negativ måte.

Uttalelse fra lege skal så vidt mulig innhentes og tas i betraktning ved vurdering av iverksettelsen og opprettholdelsen av tiltaket.

Kapittel 4. Saksbehandlingsregler

§ 11. Alminnelige regler om saksbehandlingen

Forvaltningsloven gjelder utlendingsinternatet, jf. utlendingsloven § 80. Politidirektoratet er klageinstans.

§ 12. Forvaltningssamarbeid

Politiet skal gjennom samarbeid med andre offentlige etater tilrettelegge for at utlendingens lovbestemte rettigheter på internatet blir ivaretatt. I særlig grad skal det tilrettelegges for samarbeid med for eksempel helsetjeneste, barnevernstjeneste og overformynderi, slik at spesielle behov kan ivaretas på en betryggende måte av kompetent myndighet.

§ 13. Informasjon og underretning

Utlendingen skal ved ankomst til internatet gis opplysninger om de rettigheter og plikter vedkommende har under oppholdet.

Lov, forskrift og retningslinjer skal være tilgjengelig ved oppslag og liknende. Det skal særlig gjøres oppmerksom på klageadgangen etter forvaltningsloven, herunder grunnlaget for og gjennomføringen av tiltak etter utlendingsloven § 100 første og annet ledd.

Informasjonen skal gjøres kjent på de språk som er mest utbredt blant utlendingene.

Når det iverksettes tiltak etter § 7 – § 10, skal utlendingen snarest mulig gis orientering om grunnlaget for tiltaket, klageadgangen, sin rett til kontakt med advokat og eventuelt hvordan saken vil bli fulgt opp av politiet.

Overvåking eller opptak ved lyd eller bilde, skal varsles med godt synlige oppslag ved inngangen til internatet, og til de enkelte avdelinger.

Underretning til pårørende, advokat og konsulær stasjon (ambassade) gjennomføres i samsvar med gjeldende regelverk og særskilt konsulær avtale. Det skal i nødvendig utstrekning sørges for tolk.

Kapittel 5. Register

§ 14. Register

Det skal føres register med opplysninger om beslutninger, ankomster, utpassinger, gjennomførte kontrolltiltak, bruk av makt og maktmidler, hendelser, interne flyttinger, besøk, tidspunkt for tilsyn og behandling fra helsepersonell.

Det skal fremgå når og overfor hvem tiltaket ble satt i verk, samt grunnlaget, varigheten og hvem som besluttet dette.

Organer som fører tilsyn med internatet har rett til utskrifter fra registeret.

Kapittel 6. Tilsyn

§ 15. Tilsyn med utlendingen

Utlendingen skal ha forsvarlig tilsyn og anbringes slik at vedkommende ikke kommer unødig til skade eller utsettes for lidelser, og slik at vedkommende ikke kan påføre andre skade.

Det skal føres tilsyn med utlendingens helsetilstand. Lege skal straks tilkalles ved behov. Utlending som er syk eller påvirket av alkohol eller andre berusende midler, skal inspiseres hver halvtime, med mindre omstendighetene tilsier hyppigere tilsyn. Det skal tas tilbørlig hensyn til utlendingens nattesøvn. Tidspunktet for de enkelte inspeksjonene og resultatet av disse skal anmerkes i journal.

Den ansvarlige for internatet tar konkret stilling til hva den enkelte inspeksjon skal bestå i, vurdert ut fra hva som er nødvendig i hvert enkelt tilfelle. Den som utfører inspeksjonen, skal forsikre seg om utlendingens situasjon, herunder om vedkommende trenger legehjelp eller er i en situasjon hvor vedkommende lett kan skade seg selv.

§ 16. Lokalt tilsyn

Sjefen for Politiets utlendingsenhet skal sørge for at det foretas tilsyn med utlendingsinternatet. Videre skal det føres tilsyn med at utlendingene orienteres om sine rettigheter som er gitt i denne forskriften. Sjefen for Politiets utlendingsenhet skal rapportere skriftlig til Politidirektoratet.

Politidirektoratet skal føre tilsyn med internatet. Herunder kan det gjennomføres inspeksjon (tilsynsbesøk) etter behov.

Tilsynet fra sjefen for Politiets utlendingsenhet og Politidirektoratet skal påse at internatet er i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, retningslinjer og lokale instruksjoner. Tilsynet skal blant annet påse at

- a) internatets lokaler, utstyr mv. er i samsvar med gjeldende krav,
- b) det utføres inspeksjoner av internatet i henhold til gjeldende regelverk og instruksjoner, herunder journalføring, rapportering mv.,
- c) eventuell bruk av tvangsmidler skjer i henhold til regelverket,
- d) internatet har tilfredsstillende ordning for helsetjeneste, herunder omfang, metode, journalføring mv.

§ 17. Tilsynsråd

Et eksternt tilsynsråd skal føre tilsyn med at behandlingen av utlendingene skjer i samsvar med lovgivningen.

Justisdepartementet oppnevner leder, nestleder, medlemmer og varamedlemmer av tilsynsrådet for en funksjonstid på to år. Tilsynsrådets leder bør være eller ha vært dommer. Personer som i løpet av oppnevningsperioden fyller 70 år eller mer, kan ikke oppnevnes. Medlemmene bør ikke gjenoppnevnes mer enn to ganger.

Tilsyn skal gjennomføres minst 2 ganger pr. år. Tilsynsrådet skal selv planlegge og gjennomføre sin virksomhet. Tilsynsrådet kan ta opp saker etter henvendelse fra utlending eller på eget initiativ.

Tilsyn kan være varslet på forhånd eller skje uanmeldt. Tilsynsrådets medlemmer har rett til å inspisere utlendingsinternatets områder, bygninger og rom der utlendinger oppholder seg. De kan kreve opplysninger om behandlingen av utlendingene.

Tilsynsrådets medlemmer har rett til å snakke med utlendingen dersom utlendingen selv ønsker det og uten at tilsatte er til stede. Tilsynsrådets medlemmer har rett til å delta på møter om utlendingen og kan kreve innsyn i saksdokumentene hvis vedkommende utlending samtykker.

Det skal ved utlendingsinternatet føres en tilsynsprotokoll hvor det nedtegnes opplysninger om tilsynsbesøk, herunder varighet og om de forhold tilsynsrådet måtte ha noe å bemerke til.

Sakene skal søkes løst på utlendingsinternatet. Dersom dette ikke fører frem eller rådet av andre årsaker finner grunn til det, kan saken tas opp med overordnet myndighet. Ved utgangen av hvert år sender tilsynsrådet årsmelding for virksomheten til Politiets utlendingsenhet. Denne videresendes Politidirektoratet med uttalelse fra sjefen for Politiets utlendingsenhet. Tilsynsrådet skal selv besørge offentliggjøring av sin årsmelding.

Forvaltningslovens regler om taushetsplikt gjelder for tilsynsrådets virksomhet. Tilsynsrådets medlemmer må ikke komme med utsagn til utlending eller noen som representerer denne, om endringer i behandlingen eller i avgjørelser som er truffet. Tilsynsrådets medlemmer må heller ikke eksponere sikkerhetsforanstaltninger eller andre forhold av betydning for å hindre rømning fra eller inntrenging i utlendingsinternatet.

Kapittel 7. Øvrige bestemmelser

§ 18. Reportasjer og intervju

Politiet kan gi tillatelse til reportasje fra internatet. Det kan settes vilkår for tillatelsen for å sikre ro, orden eller sikkerhet i internatet. Utlendingen har rett til å la seg intervju og fotografere. Politiet skal legge forholdene til rette for en praktisk gjennomføring av denne retten. Politiet kan bestemme tid og sted for intervjuet av hensyn til ro, orden eller sikkerhet i internatet. I forbindelse med reportasje fra internat kan det fastsettes vilkår om

- at det ikke uten samtykke fra vedkommende utlending offentliggjøres opplysninger om denne i tekst eller bilde,
- at det ikke tas fotografi av tilsatt uten at det klart fremgår av billedteksten at vedkommende tjenestegjør i internatet. Tilsatte i internatet kan nekte å bli fotografert og få sitt navn offentliggjort,
- at politiet skal følge reporteren rundt på internatområdet under reporterens opphold,
- at reporteren ikke henvender seg til utlending uten at vedkommende har gitt uttrykkelig tillatelse,
- at tillatelsen begrenses til bestemte områder eller lokaler i internatet.

Andre vilkår kan fastsettes for å sikre ro, orden og sikkerhet i internatet.

§ 19. Instruks

Politiet skal utarbeide nærmere instruks for gjennomføring av denne forskriften, særlig vedrørende

- beslutningsmyndighet etter denne forskrift,
- krav til tilsatte,
- organisering og enhetsinndeling av internatet, herunder særlig sikret avdeling og sikkerhetsceller,
- utrustning av fellesrom og utlendingenes beboelsesrom,
- utforming av sikkerhetsceller samt installering og bruk av registrerings-, overvåkings- og sikkerhetsutstyr,
- register,
- mat og drikke,
- renhold og hygiene,
- innhold, føring og kontroll av journal.

§ 20. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2010. Samtidig oppheves forskrift 11. april 2008 nr. 355 om Politiets utlendingsinternat (Utlendingsinternatforskriften).

19. mars Nr. 448 2010

Forskrift om endring i forskrift om stopp i kystgruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 19. mars 2010 med hjemmel i forskrift 17. desember 2009 nr. 1596 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2010 § 30. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 21. februar 2010 nr. 231 om stopp i kystgruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2010 gjøres følgende endringer:

§ 1 overskriften skal lyde:

§ 1. Stopp i fisket for fartøy i lukket gruppe

Ny § 2 skal lyde:

§ 2. Stopp i fisket for fartøy i åpen gruppe

Fisket etter norsk vårgytende sild for kystfartøy med adgang til å delta i åpen gruppe stoppes med virkning fra 19. mars 2010 kl 18.00.

Siste frist for innmelding av fangst til Norges Sildesalgslag er satt til 19. mars kl 20.00.

Uavhengig av denne stoppen kan kystfartøy med adgang til å delta i åpen gruppe fortsette fisket innenfor den opprinnelige kvoteenheten på 50 tonn.

Nåværende § 2 og § 3 blir nye § 3 og § 4.

II

Endringene trer i kraft straks.

23. mars Nr. 449 2010

Forskrift om endring i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2009–2010

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23. mars 2010 med hjemmel i lov 3. juni 2005 nr. 37 om utdanningsstøtte § 4, § 5, § 6 og § 7. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 18. februar 2009 nr. 232 om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2009–2010 gjøres følgende endringer:

§ 17–4 skal lyde:

§ 17–4. *Unntak for søker som mottar offentlig stønad*

Bostipend gis ikke til søker som mottar overgangsstonad, uførepensjon, attføringspenger, rehabiliteringspenger, arbeidsavklaringspenger eller andre stønader som er ment å dekke boutgifter.

§ 43–4 skal lyde:

§ 43–4. *Begrensninger ved samtidige ytelser fra folketrygden*

Søker som har rett til sykepenger, tidsbegrenset uførestønad, attføringspenger, rehabiliteringspenger eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden for sykdomsperioden, får ikke omgjort lån til stipend for den tiden vedkommende har slike ytelser.

II

Endringene gjelder fra 1. mars 2010.

23. mars Nr. 450 2010**Forskrift om endring i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2010–2011**

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23. mars 2010 med hjemmel i lov 3. juni 2005 nr. 37 om utdanningsstøtte § 4, § 5, § 6 og § 7. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 12. februar 2010 nr. 178 om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2010–2011 gjøres følgende endringer:

§ 17–4 skal lyde:

§ 17–4. *Unntak for søker som mottar offentlig stønad*

Bostipend gis ikke til søker som mottar overgangsstonad, uførepensjon, arbeidsavklaringspenger eller andre stønader som er ment å dekke boutgifter.

§ 43–4 skal lyde:

§ 43–4. *Begrensninger ved samtidige ytelser fra folketrygden*

Søker som har rett til sykepenger eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden for sykdomsperioden, får ikke omgjort lån til stipend for den tiden vedkommende har slike ytelser.

§ 50–3 skal lyde:

§ 50–3. *Forsørgerstipend*

Søker får forsørgerstipend for barn født i 1995 eller senere som har oppholdstillatelse og som bor sammen med søkeren i Norge.

II

Endringene trer i kraft fra undervisningsåret 2010–2011.

23. mars Nr. 451 2010**Forskrift om endring i forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2010**

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23. mars 2010 med hjemmel i lov 3. juni 2005 nr. 37 om utdanningsstøtte § 8, § 9 og § 10. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 14. desember 2009 nr. 1629 om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2010 gjøres følgende endringer:

§ 12–1 bokstav a) skal lyde:

a) *Forhold knyttet til sykdom og arbeidsledighet*

Låntaker som dokumenterer

- 1) sykdom,
- 2) rehabiliteringspenger,
- 3) attføringspenger,
- 4) tidsbegrenset uførestønad,
- 5) arbeidsavklaringspenger eller
- 6) registrert arbeidsledighet.

Det er en forutsetning at forholdet varer i minst tre måneder sammenhengende.

§ 15–2 skal lyde:

§ 15–2. Ettergivelse ved lang tids arbeidsuførhet

En låntaker som er helt arbeidsufør, og har vært det i minst seks år på grunn av sykdom, kan få ettergitt og nedskrevet gjelden etter de samme inntektsgrensene som i § 15–1. Det er en forutsetning at låntakeren i løpet av perioden ikke har mottatt rehabiliteringspenger, attføringspenger, tidsbegrenset uførestønad eller arbeidsavklaringspenger.

II

Endringene gjelder fra 1. mars 2010.

24. mars Nr. 452 2010

Forskrift om adgang til å delta i fangst av vågehval i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 24. mars 2010 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

§ 1. Generelt forbud

Det er forbudt å drive fangst av hval i 2010 uten tillatelse fra Fiskeridirektoratet.

§ 2. Vilkår for tildeling av tillatelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til å drive fangst av vågehval når følgende vilkår er oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret
- b) søker må være ført på blad B i fiskermanntallet
- c) søker må eie minst 50 % av eierandelene i omsøkte fartøy
- d) søker må ha deltatt i fangst av vågehval med det omsøkte fartøyet i minst ett av de seks siste årene
- e) søker må ikke være medeier i annet fartøy som er gitt tillatelse til å drive vågehvalfangst
- f) søker må sende skriftlig søknad til Fiskeridirektoratet om deltakelse i fangsten innen en nærmere fastsatt frist.

For å kunne delta i fangst av vågehval må søker og skytter gjennomgå de kursene, herunder skyteprøve, som Fiskeridirektoratet bestemmer. Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra denne bestemmelsen.

Det er et vilkår for tildeling av tillatelse til å drive fangst av vågehval at det tas slike prøver av fangsten som Fiskeridirektoratet bestemmer.

Søknad om tillatelse til å delta i fangst av vågehval kan avslås uten hensyn til om ovennevnte vilkår er oppfylt, dersom fartøyeieren eller andre som har drevet fartøyet, grovt eller gjentatte ganger har overtrådt bestemmelser gitt i eller i medhold av deltakerloven eller annen fiskerilovgivning.

§ 3. Unntak

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkåret i § 2 første ledd bokstav c for familierederi eller familieaksjeselskap.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkåret i § 2 første ledd bokstav d når søker har vært forhindret fra å drive hvalfangst på grunn av politiske verv.

Søker som har anskaffet nytt fartøy til erstatning for fartøy som nevnt i § 2 første ledd bokstav d, kan likevel gis adgang til å drive fangst av vågehval.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkårene i § 2 første ledd bokstaven e.

§ 4. Rekruttering

Den som eier fartøy som deltok i fangst av vågehval i minst ett av de seks siste årene, kan gis tillatelse til å delta dersom øvrige vilkår er oppfylt, og søker og tidligere eier er nært beslektet. Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, skal det legges vekt på de faglige og tekniske forutsetningene for å drive hvalfangst.

Søker som har erfaring fra hvalfangst og/eller annen fangst, kan gis tillatelse til å delta. Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, skal det legges vekt på de faglige og tekniske forutsetningene for å drive hvalfangst. Tillatelsen kan begrenses til å gjelde bestemte områder.

§ 5. Stedfortreder

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller etter skriftlig søknad gi den som er gitt tillatelse til å drive fangst av vågehval adgang til å benytte stedfortreder på følgende vilkår:

- a) stedfortreder må være ført på blad B i fiskermanntallet

- b) stedfortreder må ha deltatt i fangst av vågehval i minst to av de tre siste årene
- c) stedfortreder må ha gjennomgått de kursene som Fiskeridirektoratet bestemmer.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkåret i første ledd bokstav b dersom det er nødvendig for at fartøyet skal kunne gjennomføre fangsten.

§ 6. *Leiefartøy*

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller som medfører vesentlig driftsavbrudd, gi midlertidig tillatelse til å delta i vågehvalfangst med annet fartøy.

§ 7. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 31. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 8. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2010.

24. mars Nr. 453 2010

Forskrift om endring i forskrift om tilsetningsstoffer til bruk i fôrvarer

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 24. mars 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd, § 16 og § 17, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. II (forordning (EF) nr. 202/2009, forordning (EF) nr. 203/2009, forordning (EF) nr. 214/2009, forordning (EF) nr. 232/2009, forordning (EF) nr. 270/2009, forordning (EF) nr. 271/2009, forordning (EF) nr. 322/2009, forordning (EF) nr. 378/2009, forordning (EF) nr. 379/2009, forordning (EF) nr. 386/2009 og forordning (EF) nr. 403/2009 og forordning (EF) nr. 850/2007). Kunnngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 12. april 2005 nr. 319 om tilsetningsstoffer til bruk i fôrvarer gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen tilføyes:

forordning (EF) nr. 202/2009, forordning (EF) nr. 203/2009, forordning (EF) nr. 214/2009, forordning (EF) nr. 232/2009, forordning (EF) nr. 270/2009, forordning (EF) nr. 271/2009, forordning (EF) nr. 322/2009, forordning (EF) nr. 378/2009, forordning (EF) nr. 379/2009, forordning (EF) nr. 386/2009, forordning (EF) nr. 403/2009 og forordning (EF) nr. 850/2007.

§ 2 skal lyde:

§ 2. *Gjennomføring av forordning (EF) nr. 1831/2003*

EØS-avtalen vedlegg I, kapittel II, nr. 1 (forordning (EF) nr. 1831/2003 som endret ved

forordning (EF) nr. 378/2005 endret ved forordning (EF) nr. 850/2007,

forordning (EF) nr. 386/2009)

om tilsetningsstoffer i fôrvarer, gjelder som forskrift, med de EØS-tilpasninger som følger av vedlegg I, kapittel II, protokoll 1 til avtalen og EØS-avtalen for øvrig.

§ 3 første ledd listen over forordninger skal lyde:

- forordning (EF) nr. 1436/98,
- forordning (EF) nr. 2316/98,
- forordning (EF) nr. 2374/98,
- forordning (EF) nr. 2785/98,
- forordning (EF) nr. 2786/98,
- forordning (EF) nr. 2821/98,
- forordning (EF) nr. 45/1999,
- forordning (EF) nr. 639/1999,
- forordning (EF) nr. 866/1999,
- forordning (EF) nr. 1245/1999,
- forordning (EF) nr. 1411/1999,
- forordning (EF) nr. 1594/1999,
- forordning (EF) nr. 1636/1999,
- forordning (EF) nr. 2293/1999,
- forordning (EF) nr. 2430/1999 (endret ved forordning (EF) nr. 1756/2002, forordning (EF) nr. 249/2006 og forordning (EF) nr. 552/2008),
- forordning (EF) nr. 2562/1999,
- forordning (EF) nr. 2690/1999,
- forordning (EF) nr. 654/2000,
- forordning (EF) nr. 1353/2000,

- forordning (EF) nr. 1887/2000,
- forordning (EF) nr. 2437/2000,
- forordning (EF) nr. 418/2001,
- forordning (EF) nr. 937/2001 (endret ved forordning (EF) nr. 249/2006),
- forordning (EF) nr. 1334/2001 (endret ved forordning (EF) nr. 676/2003),
- forordning (EF) nr. 2013/2001,
- forordning (EF) nr. 2200/2001,
- forordning (EF) nr. 2205/2001,
- forordning (EF) nr. 256/2002 (endret ved forordning (EF) nr. 1143/2007),
- forordning (EF) nr. 1041/2002,
- forordning (EF) nr. 1252/2002,
- forordning (EF) nr. 1756/2002,
- forordning (EF) nr. 1876/2002,
- forordning (EF) nr. 2188/2002,
- forordning (EF) nr. 162/2003,
- forordning (EF) nr. 261/2003,
- forordning (EF) nr. 316/2003,
- forordning (EF) nr. 666/2003,
- forordning (EF) nr. 668/2003,
- forordning (EF) nr. 676/2003,
- forordning (EF) nr. 871/2003,
- forordning (EF) nr. 877/2003,
- forordning (EF) nr. 1334/2003 (endret ved forordning (EF) nr. 2112/2003),
- forordning (EF) nr. 1801/2003,
- forordning (EF) nr. 1847/2003,
- forordning (EF) nr. 1852/2003 (endret ved forordning (EF) nr. 249/2006),
- forordning (EF) nr. 2112/2003,
- forordning (EF) nr. 2154/2003,
- forordning (EF) nr. 277/2004,
- forordning (EF) nr. 278/2004,
- forordning (EF) nr. 490/2004 (endret ved forordning (EF) nr. 1812/2005),
- forordning (EF) nr. 879/2004,
- forordning (EF) nr. 880/2004,
- forordning (EF) nr. 1259/2004,
- forordning (EF) nr. 1288/2004 (endret ved forordning (EF) nr. 1812/2005),
- forordning (EF) nr. 1332/2004,
- forordning (EF) nr. 1333/2004,
- forordning (EF) nr. 1356/2004 (endret ved forordning (EF) nr. 108/2007 og forordning (EF) nr. 1096/2008),
- forordning (EF) nr. 1453/2004,
- forordning (EF) nr. 1455/2004,
- forordning (EF) nr. 1463/2004 (endret ved forordning (EF) nr. 249/2006 og forordning (EF) nr. 500/2007),
- forordning (EF) nr. 1464/2004 (endret ved forordning (EF) nr. 545/2006),
- forordning (EF) nr. 1465/2004,
- forordning (EF) nr. 2148/2004,
- forordning (EF) nr. 255/2005,
- forordning (EF) nr. 358/2005,
- forordning (EF) nr. 521/2005 (endret ved forordning (EF) nr. 1812/2005),
- forordning (EF) nr. 600/2005 (endret ved forordning (EF) nr. 2028/2006, forordning (EF) nr. 496/2007 og forordning (EF) nr. 202/2009),
- forordning (EF) nr. 833/2005 (endret ved forordning (EF) nr. 1812/2005),
- forordning (EF) nr. 943/2005,
- forordning (EF) nr. 1200/2005 (endret ved forordning (EF) nr. 1445/2006 og forordning (EF) nr. 516/2008),
- forordning (EF) nr. 1206/2005,
- forordning (EF) nr. 1458/2005,
- forordning (EF) nr. 1459/2005,
- forordning (EF) nr. 1810/2005,
- forordning (EF) nr. 1811/2005,
- forordning (EF) nr. 1812/2005,
- forordning (EF) nr. 1980/2005,
- forordning (EF) nr. 2036/2005,
- forordning (EF) nr. 2037/2005,
- forordning (EF) nr. 249/2006,

- forordning (EF) nr. 252/2006,
- forordning (EF) nr. 479/2006,
- forordning (EF) nr. 492/2006,
- forordning (EF) nr. 545/2006,
- forordning (EF) nr. 773/2006,
- forordning (EF) nr. 1284/2006,
- forordning (EF) nr. 1443/2006,
- forordning (EF) nr. 1444/2006 (endret ved forordning (EF) nr. 164/2008),
- forordning (EF) nr. 1445/2006,
- forordning (EF) nr. 1446/2006,
- forordning (EF) nr. 1447/2006,
- forordning (EF) nr. 1730/2006,
- forordning (EF) nr. 1743/2006,
- forordning (EF) nr. 1750/2006,
- forordning (EF) nr. 1876/2006,
- forordning (EF) nr. 2028/2006,
- forordning (EF) nr. 108/2007,
- forordning (EF) nr. 109/2007 (endret ved forordning (EF) nr. 156/2008 og forordning (EF) nr. 1095/2008),
- forordning (EF) nr. 184/2007 (endret ved forordning (EF) nr. 516/2008),
- forordning (EF) nr. 186/2007,
- forordning (EF) nr. 188/2007,
- forordning (EF) nr. 226/2007,
- forordning (EF) nr. 242/2007,
- forordning (EF) nr. 243/2007 (endret ved forordning (EF) nr. 516/2008),
- forordning (EF) nr. 244/2007,
- forordning (EF) nr. 496/2007,
- forordning (EF) nr. 497/2007,
- forordning (EF) nr. 500/2007,
- forordning (EF) nr. 516/2007,
- forordning (EF) nr. 537/2007,
- forordning (EF) nr. 538/2007,
- forordning (EF) nr. 634/2007,
- forordning (EF) nr. 757/2007,
- forordning (EF) nr. 785/2007,
- forordning (EF) nr. 786/2007,
- forordning (EF) nr. 828/2007,
- forordning (EF) nr. 1137/2007,
- forordning (EF) nr. 1138/2007,
- forordning (EF) nr. 1139/2007,
- forordning (EF) nr. 1140/2007,
- forordning (EF) nr. 1141/2007,
- forordning (EF) nr. 1142/2007 (endret ved forordning (EF) nr. 516/2008),
- forordning (EF) nr. 1143/2007,
- forordning (EF) nr. 1380/2007 (endret ved forordning (EF) nr. 516/2008),
- forordning (EF) nr. 1500/2007,
- forordning (EF) nr. 1501/2007,
- forordning (EF) nr. 1520/2007,
- forordning (EF) nr. 1521/2007,
- forordning (EF) nr. 156/2008,
- forordning (EF) nr. 163/2008,
- forordning (EF) nr. 165/2008 (endret ved forordning (EF) nr. 516/2008),
- forordning (EF) nr. 166/2008,
- forordning (EF) nr. 167/2008,
- forordning (EF) nr. 209/2008,
- forordning (EF) nr. 393/2008,
- forordning (EF) nr. 505/2008,
- forordning (EF) nr. 552/2008,
- forordning (EF) nr. 554/2008,
- forordning (EF) nr. 721/2008,
- forordning (EF) nr. 775/2008,
- forordning (EF) nr. 1253/2008,
- forordning (EF) nr. 1290/2008,

- forordning (EF) nr. 1292/2008,
- forordning (EF) nr. 1293/2008,
- forordning (EF) nr. 102/2009,
- forordning (EF) nr. 124/2009,
- forordning (EF) nr. 232/2009,
- forordning (EF) nr. 270/2009,
- forordning (EF) nr. 271/2009,
- forordning (EF) nr. 322/2009,
- forordning (EF) nr. 378/2009,
- forordning (EF) nr. 379/2009,
- forordning (EF) nr. 403/2009

Tabellen i vedlegg 1 skal erstattes med:

Tabellen i vedlegg 2 skal erstattes med:

II

Endringene trer i kraft straks.

24. mars Nr. 454 2010

Forskrift om krav til utstyr og installasjon av posisjonsrapporteringsutstyr

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 24. mars 2010 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressurser (havressurslova) § 34, § 35, § 36, § 37 og § 43 og forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy § 22. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

Kapittel I. Virkeområde

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for norske fiske- og fangstfartøy som i henhold til i forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy § 7 skal ha posisjonsrapporteringsutstyr om bord, samt produsent, tjenesteleverandører og installatør av slikt utstyr.

Kapittel II. Krav til posisjonsrapporteringsutstyr

§ 2. Krav til posisjonsrapporteringsutstyr om bord i fiske- og fangstfartøy

Posisjonsrapporteringsutstyr skal være typegodkjent av Fiskeridirektoratet og tilfredsstille følgende krav:

- a) ha radioteknisk typegodkjennelse i tråd med gjeldende regelverk,
- b) være installert i henhold til bestemmelsene i kapittel III og IV i denne forskriften,
- c) automatisk kunne sende meldinger i maskinlesbar form minst 1 gang per time med følgende innhold:
 - i. entydig identifikasjon av fartøyet,
 - ii. fartøyets geografiske posisjon med posisjonsfeil på under 500 meter med et konfidensintervall på 99 %,
 - iii. dato og tidspunkt for fartøyets posisjon,
 - iv. fart og kurs i rapporteringsøyeblikket,
 - v. identifikasjon av hvilken rapporttype som sendes,
- d) være sikret mot manipulering og deaktivering, herunder sikret mot at andre enn spesielt autorisert personell skal kunne endre meldingsplanen eller meldingen som sendes til Fiskeridirektoratet,
- e) fungere slik at Fiskeridirektoratet skal kunne motta posisjonsopplysninger fra tilfeldige tidspunkt i tillegg til de posisjonsopplysninger som sendes i henhold til eventuell forhåndskodet rapporteringsplan,
- f) være av en slik art at fartøyet kan spores i alle områder der fartøy vil oppholde seg,
- g) være sikret mot påvirkning fra annet teknisk utstyr om bord i fartøyet.

§ 3. Krav til tjenesteleverandør som videreformidler sporingsopplysninger fra fartøy

Tjenesteleverandør som videreformidler sporingsopplysningene fra fartøy skal tilfredsstille følgende krav:

- a) sporingsmeldingene skal sendes over sikre linjer i tilnærmet sann tid i forhold til rapporteringsøyeblikket, på et format som godkjennes av Fiskeridirektoratet.
- b) tjenesteleverandøren skal avgi erklæring overfor Fiskeridirektoratet om at sporingsopplysningene vil bli behandlet på en måte som er sikker ut fra personvern hensyn. På forespørsel må tjenesteleverandøren kunne legge frem dokumentasjon på de tiltak som er iverksatt for å sikre dette.

Kapittel III. Generelle krav til installering av posisjonsrapporteringsutstyr

§ 4. Generelle krav til installering av posisjonsrapporteringsutstyr

Posisjonsrapporteringsutstyret skal installeres:

- a) på en slik måte og i slike lokaliteter om bord at gjeldende bestemmelser for posisjonsrapportering oppfylles, jf. forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske og fangstfartøy.
- b) slik det er konfigurert og fremstilt ved typegodkjenning for sporingsformål av Fiskeridirektoratet.
- c) av autorisert personell og i overensstemmelse med godkjent anvisning fra produsent eller tjenesteleverandør.

§ 5. Forsegling, plombering og plassering av posisjonsrapporteringsutstyr

Sender eller mottakerenheter skal:

- a) forsegles av autorisert personell slik at det kan oppdages ved brudd på segl dersom enheten er åpnet eller er forsøkt åpnet,
- b) av autorisert personell festes til fast innretning om bord på en slik måte at den ikke skal kunne flyttes uten at det oppdages ved brudd på segl eller annen sikring.

De ulike enheter av posisjonsrapporteringsutstyret skal plasseres slik at de:

- a) ikke er til hinder for sikker manøvrering eller drift av fartøyet.
- b) er best mulig beskyttet mot vær, vind og vibrasjoner .
- c) ikke blir utsatt for påvirkning fra annet teknisk utstyr om bord i fartøyet.
- d) er tilgjengelige for inspeksjon og vedlikehold.

§ 6. Aktivisering og deaktivering av posisjonsrapporteringsutstyr

Når posisjonsrapporteringsutstyr er montert om bord i fartøyet skal Fiskeridirektoratet kontaktes for aktivisering av utstyret. Installasjon av utstyret anses ikke for å være gjennomført før Fiskeridirektoratet har signert for gjennomført aktivisering for sporing.

Dersom posisjonsrapporteringsutstyret blir skiftet ut med annet utstyr skal Fiskeridirektoratet kontaktes for annullering av sporingsenheten i Fiskeridirektoratets sporingsregister før utskifting finner sted. Dersom fartøy som har posisjonsrapporteringsutstyr om bord skal overføres til ny eier eller selges ut av landet, skal Fiskeridirektoratet minst to uker før eierskiftet finner sted kontaktes for deaktivering av utstyret til sporingsformål.

§ 7. Strømtilførsel til posisjonsrapporteringsutstyret

Det er skipsførers ansvar å tilse at posisjonsrapporteringsutstyret om bord har kontinuerlig strømtilførsel.

Strømtilførselen til satellittsporingsutstyret skal ikke brytes uten ved nødvendig strømbrydd grunnet vedlikehold av sporingsutstyret eller ved verkstedsopphold. Det skal sendes skriftlig melding til Fiskeridirektoratet før strøm brytes for å utføre slikt arbeid.

Kapittel IV. Spesielle krav til installering av posisjonsrapporteringsutstyr (Inmarsat)

§ 8. Inmarsat-utstyr

Inmarsat-utstyr består av sender eller mottakerenhet, antenne og strømforsyningsenhet. Sender eller mottakerenhet skal plasseres på et tørt sted i fartøyet. Antennen skal plasseres slik at best mulig kontakt med satellitt oppnås og slik at signalene ikke blir uleselige på grunn av nærliggende konstruksjoner.

Skadet eller ødelagt kabel som forbinder sender eller mottakerenhet og antenne skal erstattes med kabel anbefalt for sporingsformål av utstysleverandør.

Dersom utstyret skal programmeres med definisjoner som skal angi bestemte funksjoner («Macro Encode Messages», MEM-koder) og format for tidsangivelse utover gjeldende Inmarsat-standarder, skal koder og formater være i overensstemmelse med de krav som stilles i forbindelse med godkjenning fra Fiskeridirektoratet.

Dersom satellittsporingsutstyret som benyttes om bord i fiskefartøyene samtidig skal fungere som radioutstyr i det globale maritime nød- og sikkerhetssystemet GMDSS, skal utstyret installeres i henhold til gjeldende regelverk for installasjon av slikt GMDSS-utstyr.

Kapittel V. Generelle bestemmelser, straff og ikrafttredelse

§ 9. Autorisasjon

Autorisasjon etter denne forskrift gis av Fiskeridirektoratet.

§ 10. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskriften straffes etter lov om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) av 6. juni 2008 nr. 37 § 62 og § 64. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 23. desember 1999 nr. 1592 om krav til utstyr som skal benyttes om bord i fiskefartøy til sporing via satellitt, forskrift 13. juni 2000 nr. 674 om installasjon av

satellittsporingssystemer om bord i fiske- og fangstfartøy og forskrift 28. april 1999 nr. 536 om innføring av satellittbasert overvåking av fiskefartøyers aktivitet for fartøy som har installert satellittutstyr om bord.

Vedlegg 1

Ved melding om aktivitet i forhold til bruk av posisjonsrapporteringsutstyr skal skjema som finnes på Fiskeridirektoratets hjemmesider benyttes:

<http://www.fiskeridir.no/fiske-og-fangst/skjema/satellittsporing>

25. mars Nr. 455 2010

Forskrift om endring i forskrift om råvareprisutjevning for bearbejdede jordbruksvarer

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 25. mars 2010 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 10. juni 2009 nr. 636 om råvareprisutjevning for bearbejdede jordbruksvarer gjøres følgende endring:

Vedlegg 2 skal lyde:

Vedlegg 2: Ferdigvarer omfattet av forskriften

Varebetegnelsen kan avvike fra fullstendig varebetegnelse i Tolltariffen. For varenumre angitt med «ex» kan det kun gis tilskudd for varer spesifisert i varebetegnelsen.

Varenummer i Tolltariffen	Varebetegnelse	XR	PNS
17.04.9010	Marsipanmasse	X	X
17.04.9091	Karameller	X	X
17.04.9092	Pastiller, sukkertøy og drops	X	X
17.04.9099	Sukkervarer uten innhold av kakao, ellers	X	X
ex 18.06.2090	Sjokolademasse, i beholdere med innhold over 2 kg	X	X
18.06.3100	Sjokolade, med fyll	X	X
18.06.3200	Sjokolade, uten fyll	X	X
18.06.9010	Annen sjokolade, herunder sukkervarer med innhold av kakao	X	X
18.06.9090	Andre næringsmidler med innhold av kakao	X	
ex 18.06.9090	Sjokoladepålegg og pulver til sjokoladedrikk	X	X
19.01.1010	Næringsmidler bestemt for barn i pakninger for detaljsalg av varer som hører under pos. 04.01.–04.04.	X	X
19.01.1090	Næringsmidler bestemt for barn i pakninger for detaljsalg ellers	X	X
19.01.2010	Kakemiks i beholdere med netto innhold inntil 2 kg	X	X
19.01.2091	Kakemiks i beholdere med netto innhold 2 kg eller derover	X	X
19.01.2097	Deiger, tilformede, som inneholder ost og/eller høyst 20 % pølse, kjøtt, flekk, slakteavfall eller blandinger av disse	X	
ex 19.01.2097	Ustekt pizza	X	X
19.01.2098	Blandinger og deiger til fremstilling av bakverk som hører under posisjon 19.05., andre	X	
ex 19.01.2098	Andre kake- eller bakerimiks i tørr form, glutenfri diettmat og laktoseredusert diettmat	X	X
19.01.9099	Ellers, andre	X	
ex 19.01.9099	Iskremblandinger, glutenfri diettmat, laktoseredusert diettmat, ellers andre produkter til bakeri	X	X
19.02.1100	Pasta m/innhold av egg, ukokt	X	X
19.02.1900	Pasta, ukokt, ellers	X	X
19.02.2091	Fylt pasta, kokt, fylt med mindre enn 20 % kjøtt, flekk eller slakteavfall	X	X
19.02.2099	Fylt pasta, tilberedt, ikke kokt, fylt med	X	X

Varenummer i Tolltariffen	Varebetegnelse	XR	PNS
	mindre enn 20 % kjøtt, fleisk eller slakteavfall		
19.02.3001	Annen pasta, kokt	X	X
19.02.3009	Annen pasta, ellers	X	X
19.04.9090	Næringsmidler av korn, ellers, annet	X	
19.05.1000	Knekkebrød	X	
19.05.3100	Søte kjeks og småkaker	X ¹	X ¹
19.05.3200	Vafler og vaffelkjeks	X ¹	X ¹
19.05.9010	Pizza, herunder porsjonspizza o.l.: med innhold av pølse, kjøtt eller slakteavfall	X	X
19.05.9021	Pizza, herunder porsjonspizza o.l.: ikke inneholdende pølse, kjøtt eller slakteavfall	X	X
19.05.9022	Pizzabunner	X	
19.05.9031	Andre kaker	X ¹	X ¹
19.05.9032	Flatbrød	X	
19.05.9033	Wienerbrød (herunder wienerbrødstang og lignende)	X ¹	X ¹
19.05.9091	Brød og brødvare	X	
ex 19.05.9092	Brød og brødvare, samt paier og lignende, unntatt påsmurte, fylt med innhold av høyst 20 % pølse, kjøtt, fleisk, slakteavfall	X	
ex 19.05.9092	Pai	X ¹	X ¹
19.05.9098	Annet, ellers	X	
ex 19.05.9098	Annet bakverk	X ¹	X ¹
21.03.9010	Majones og remulade	X	X
21.03.9099	Sauser og preparater, ellers	X	X
21.04.10	Supper og buljonger	X	X
21.04.2001	Homogeniserte næringsmidler bestemt for småbarn i pakninger for detaljsalg	X	X
21.05	Spise-is	X	X
21.06.9090	Tilberedte næringsmidler, andre	X	
ex 21.06.9090	Næringsmidler for barn, stuinger og gryteretter, glutenfri diettmat og laktoseredusert diettmat	X	X

- 1 Gjelder langtidsholdbare bakverk. Med langtidsholdbar menes med holdbarhetsdato minst 5 døgn etter produksjonstidspunktet, angitt ved «siste forbruksdag», «best før» eller «best før utgangen av», på emballasje, dokumenter, skilt eller etiketter av enhver art som følger, eller som viser til næringsmidlet.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2010.

25. mars Nr. 456 2010

Vedtak om endring i delegering av myndighet fra det sentrale Mattilsynet til det lokale og regionale Mattilsynet

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 25. mars 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven), lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd og lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I vedtak 9. februar 2005 nr. 115 om delegering av myndighet fra det sentrale Mattilsynet til det lokale og regionale Mattilsynet gjøres følgende endringer:

Vedtaketts hjemmelsfelt skal lyde:

Hjemmel: Fastsatt av det sentrale Mattilsynet ved hovedkontoret 9. februar 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven), lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd, lov 21. desember 2005 nr. 126 om kosmetikk og kroppspleieprodukt m.m. (kosmetikklova), jf. delegeringsvedtak 29. desember 2005 nr. 1770, lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl og lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

Punkt 1 skal lyde:

1. Omfang og virkeområde

Delegeringen omfatter myndighet til å føre tilsyn og fatte vedtak som etter lov, forskrift eller særskilt delegering fra departementene er tillagt «Mattilsynet», og hvor forvaltningsnivå ikke er presisert i lov eller forskrift.

Den myndighet som gis i dette delegeringsvedtak kan ikke fra andre forvaltningsnivåer enn hovedkontoret, delegeres videre.

Delegeringen gjelder ikke Mattilsynets myndighet etter forskrift 4. oktober 2005 nr. 1103 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler (økologiforskriften) ettersom Mattilsynets myndighet etter denne forskriften er fordelt i et eget delegeringsvedtak.

Punkt 2.1 nytt annet og tredje ledd skal lyde:

Mattilsynet ved regionkontorene har myndighet til å fatte enkeltvedtak innenfor sitt respektive geografiske virkeområde.

Der et distriktskontor/regionkontor behandler en sak som resulterer i enkeltvedtak rettet mot et hovedkontor i en virksomhet/sammenslutning/organisasjon med flere enheter, har regionkontoret/distriktskontoret der hovedkontoret ligger vedtaksmyndighet selv om avgjørelsen får virkning også for enheter utenfor dette distriktskontorets/regionkontorets geografiske virkeområde.

Punkt 2.2 skal lyde:

2.2. Unntak

Dersom Tilsynsdirektøren setter nasjonal stab på et regionkontor ved en hendelse, kan Tilsynsdirektøren beslutte at dette styrende regionkontor skal ha vedtaks myndighet utover egen region ved utførelse av oppgaver knyttet til hendelsen.

Hovedkontoret kan beslutte at et regionkontor, i særskilte enkelttilfeller, kan fatte vedtak i klagesak der vedtak i førsteinstans er fattet ved et distriktskontor som er geografisk beliggende i en annen region.

Unntatt fra hovedregelen i pkt 2.1. første ledd er myndighet til å fatte enkeltvedtak etter følgende bestemmelser:

Punkt 2.2.1 første strekpunkt oppheves.

Punkt 2.2.1 første strekpunkt skal lyde:

- Generell forskrift 8. juli 1983 nr. 1252 for produksjon og omsetning mv. av næringsmidler § 16b annet ledd

Punkt 2.2.1 nytt strekpunkt skal lyde:

- Forskrift 26. februar 2010 nr. 247 om tilsetning av vitaminer, mineraler, og visse andre stoffer til næringsmidler § 4 og § 6.

Punkt 2.2.2 første strekpunkt skal lyde:

- Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 33.

Punkt 2.2.2 annet strekpunkt oppheves.

Punkt 2.2.2 tredje strekpunkt oppheves.

Punkt 2.2.2 femte strekpunkt skal lyde:

- Forskrift 27. juni 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer § 17 andre og tredje ledd og § 18 tredje ledd.

Punkt 2.2.2 sjette og syvende strekpunkt oppheves.

Punkt 2.2.3 annet strekpunkt skal lyde:

- Forskrift 19. januar 2009 nr. 77 om rett til å arbeide som dyrehelsepersonell eller seminpersonell etter EØS-avtalen § 6–2.

Punkt 2.2.3 siste strekpunkt oppheves.

Nytt punkt 3.0 skal lyde:

3.0. Det sentrale Mattilsynet i henhold til følgende bestemmelser:

- Generell forskrift 8. juli 1983 nr. 1252 for produksjon og omsetning mv. av næringsmidler § 16a, § 16b første ledd.
- Forskrift 21. desember 1993 nr. 1382 om næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov § 4 annet og tredje ledd, § 9.
- Forskrift 11. oktober 2001 nr. 1163 om morsmelkerstatning og tilskuddsblandinger § 6, § 19.
- Forskrift 18. oktober 2002 nr. 1185 om bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat til spedbarn og småbarn § 8, § 15.
- Forskrift 8. november 2001 nr. 1279 om næringsmidler til spesielle medisinske formål § 8, § 19.
- Forskrift 1. oktober 1998 nr. 949 om næringsmidler beregnet til bruk i energibegrenset kost for vektreduksjon § 4, tredje og fjerde ledd.

Punkt 3.1 syvende, åttende, niende, tiende, ellevte og tolvte strekpunkt oppheves.

Punkt 3.3 første og andre strekpunkt oppheves.

Nytt punkt 4.2.2 skal lyde:

4.2.2 Der enkeltvedtak om dispensasjon skal fattes av det regionale Mattilsynet i Rogaland og Agder:

- Forskrift 19. januar 2009 nr. 77 om rett til å arbeide som dyrehelsepersonell eller seminpersonell etter EØS-avtalen § 6–2.

Nåværende punkt 4.2.2 blir nytt punkt 4.2.3.

Punkt 5 oppheves.

Nåværende punkt 5a blir nytt punkt 5.

Punkt 5 første ledd, første punktum oppheves.

Punkt 5 første ledd, annen punktum skal lyde:

Myndighet til å foreta beordring i henhold til lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 27, delegeres til det regionale Mattilsynet.

Punkt 5 annet ledd oppheves.

II

Endringene trer i kraft straks.

25. mars Nr. 457 2010

Forskrift om endring i forskrift om summarisk fellesoppgjør for krav på skatt og arbeidsgiveravgift til folketrygden

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 25. mars 2010 med hjemmel i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 9–5 nr. 8 og § 6–16 og lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 23–2 siste ledd, jf. delegeringsvedtak 3. mars 1994 nr. 156 og delegeringsvedtak 18. november 1997 nr. 1168. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 20. november 1997 nr. 1181 om summarisk fellesoppgjør for krav på skatt og arbeidsgiveravgift til folketrygden gjøres følgende endring:

§ 6 nr. 1 skal lyde:

1. Beregningsgrunnlaget, som er grunnlaget for beregning av kravene mot arbeidsgiver etter § 10, skal fastsettes til det dobbelte av verdien av de skattepliktige ytelser som den ansatte har mottatt og som ikke er innberettet. Beregningsgrunnlaget skal spesifiseres på identifiserte skattytere. For andre skattytere skal beregningsgrunnlaget angis samlet for bestemt antall/gruppe slik avgrensning er gjort etter § 5 første ledd bokstav c annet punktum. Samlet beregningsgrunnlag skal spesifiseres pr inntektsår. Når skattesatsen settes til 35 prosent etter nr. 2 annet punktum, skal beregningsgrunnlaget fastsettes ved å multiplisere verdien av de skattepliktige ytelser med 1,5385.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra inntektsåret 2010.

25. mars Nr. 458 2010

Forskrift om endring i forskrift om rapporteringsplikt ved fangst av kongekrabbe fra ikke-merkeregistrerte fartøy eller fra land

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 25. mars 2010 med hjemmel i forskrift 26. februar 2010 nr. 252 om begrensninger i fisket etter torsk, rognkjeks, makrell og kongekrabbe med ikke-merkeregistrerte fartøy eller fra land § 6. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 17. mars 2010 nr. 396 om rapporteringsplikt ved fangst av kongekrabbe fra ikke-merkeregistrerte fartøy eller fra land gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om rapporteringsplikt ved fangst av kongekrabbe med ikke-merkeregistrerte fartøy eller fra land

§ 2 skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i denne forskriften sanksjoneres i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 59.

II

Endringene trer i kraft straks.

25. mars Nr. 459 2010

Forskrift om endring i forskrift om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 25. mars 2010 med hjemmel i forskrift 14. desember 2004 nr. 1653 om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann § 4. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 14. desember 2004 nr. 1653 om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Det er forbudt å drive fiske med bunntål (trål som slepes under fiske og i den forbindelse kan berøre bunnen), garn og line i områdene innenfor følgende koordinater:

Område 1. Nordlig midt-Atlantiske rygg

1. 59° 45' N 33° 30' V
2. 57° 30' N 27° 30' V
3. 56° 45' N 28° 30' V
4. 59° 15' N 34° 30' V

Herfra til posisjon 1.

Område 2. Sentral midt-Atlantiske rygg

1. 53° 30' N 38° 00' V
2. 53° 30' N 36° 49' V
3. 55° 04.5327' N 36° 49' V
4. 54° 58.9914' N 34° 41.3634' V
5. 54° 41.1841' N 34° 00' V
6. 53° 30' N 34° 00' V
7. 53° 30' N 30° 00' V
8. 51° 30' N 28° 00' V
9. 49° 00' N 26° 30' V
10. 49° 00' N 30° 30' V
11. 51° 30' N 32° 00' V
12. 51° 30' N 38° 00' V

Herfra til posisjon 1.

Område 3. Sørlig midt-Atlantiske rygg

1. 44° 30' N 30° 30' V
2. 44° 30' N 27° 00' V
3. 43° 15' N 27° 15' V
4. 43° 15' N 31° 00' V

Herfra til posisjon 1.

Område 4. Altair

1. 45° 00' N 34° 35' V
2. 45° 00' N 33° 45' V
3. 44° 25' N 33° 45' V
4. 44° 25' N 34° 35' V

Herfra til posisjon 1.

Område 5. Antialtair

1. 43° 45' N 22° 50' V
2. 43° 45' N 22° 05' V
3. 43° 25' N 22° 05' V
4. 43° 25' N 22° 50' V

Herfra til posisjon 1.

Område 6. Hatton Bank i et område avgrenset av følgende koordinater:

1. 59° 26' N 14° 30' V
2. 59° 12' N 15° 08' V
3. 59° 01' N 17° 00' V
4. 58° 50' N 17° 38' V
5. 58° 30' N 17° 52' V
6. 58° 30' N 18° 22' V
7. 58° 03' N 18° 22' V
8. 58° 03' N 17° 30' V
9. 57° 55' N 17° 30' V
10. 57° 45' N 19° 15' V
11. 58° 11.15' N 18° 57.51' V
12. 58° 11.57' N 19° 11.97' V
13. 58° 27.75' N 19° 11.65' V
14. 58° 39.09' N 19° 14.28' V
15. 58° 38.11' N 19° 01.29' V
16. 58° 53.14' N 18° 43.54' V
17. 59° 00.29' N 18° 01.31' V
18. 59° 08.01' N 17° 49.31' V
19. 59° 08.75' N 18° 01.47' V
20. 59° 15.16' N 18° 01.56' V
21. 59° 24.17' N 17° 31.22' V
22. 59° 21.77' N 17° 15.36' V
23. 59° 26.91' N 17° 01.66' V
24. 59° 42.69' N 16° 45.96' V
25. 59° 20.97' N 15° 44.75' V
26. 59° 21' N 15° 40' V

Herfra til posisjon 1.

Område 7. Rockall-banken i de delene av området som faller inn under NEAFCs Regulatory Area:

a) Nord-vest Rockall

1. 57° 00' N 14° 53' V
2. 57° 37' N 14° 42' V
3. 57° 55' N 14° 24' V
4. 58° 15' N 13° 50' V
5. 57° 57' N 13° 09' V
6. 57° 50' N 13° 14' V
7. 57° 57' N 13° 45' V
8. 57° 49' N 14° 06' V
9. 57° 29' N 14° 19' V
10. 57° 22' N 14° 19' V
11. 57° 00' N 14° 34' V
12. 56° 56' N 14° 36' V
13. 56° 56' N 14° 51' V

Herfra til posisjon 1.

b) Logachev-området

1. 55° 17' N 16° 10' V
2. 55° 34' N 15° 07' V
3. 55° 50' N 15° 15' V
4. 55° 33' N 16° 16' V

Herfra til posisjon 1.

c) Vest Rockall

1. 57° 20' N 16° 30' V
2. 57° 05' N 15° 58' V
3. 56° 21' N 17° 17' V
4. 56° 40' N 17° 50' V

Herfra til posisjon 1.

d) Sør-vest Rockall

1. 56° 24' N 15° 37' V
2. 56° 21' N 14° 58' V

3. 56° 04' N 15° 10' V
 4. 55° 51' N 15° 37' V
 5. 56° 10' N 15° 52' V
- Herfra til posisjon 1.

II

Endringen trer i kraft straks.

25. mars Nr. 460 2010

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket for fartøy som fører grønlandsk flagg i Norges økonomiske sone i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 25. mars 2010 med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 4 og § 6, jf. forskrift 13. mai 1977 nr. 2 om utlendingers fiske og fangst mv. i Norges økonomiske sone og landinger til norsk havn § 14 og delegeringsvedtak 16. oktober 2001 nr. 4686. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 22. januar 2010 nr. 52 om regulering av fisket med fartøy som fører grønlandsk flagg i Norges økonomiske sone og fiskerisone ved Jan Mayen i 2010 gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) 2150 tonn norsk arktisk torsk.

§ 3 skal lyde:

Uten hensyn til forbudet i § 1 har fartøy som fører grønlandsk flagg adgang til å fiske følgende kvanta tildelt Grønland fra Russland i Norges økonomiske sone nord for 62° N:

- a) 4450 tonn norsk arktisk torsk
- b) 1350 tonn norsk arktisk hyse.

II

Endringene trer i kraft straks.

25. mars Nr. 461 2010

Forskrift om stopp i fiske etter lodde i Barentshavet for kystfartøygruppen i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 25. mars 2010 med hjemmel i forskrift 17. desember 2009 nr. 1597 om regulering av vinterloddefiske i Barentshavet i 2010 § 22. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

§ 1. Stopp i fiske

Kystfartøygruppens fiske etter vinterlodde i Barentshavet stoppes med virkning fra 25. mars 2010 kl. 20.00. Siste frist for innmelding av fangst er 25. mars 2010 kl. 22.00.

§ 2. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i denne forskrift, straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villevande marine ressursar kapittel 12. På samme måte straffes medvirking og forsøk.

§ 3. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

25. mars Nr. 462 2010

Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 25. mars 2010 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) § 5–6 tredje ledd, § 5–10 tredje ledd, § 5–11 fjerde og femte ledd, § 6–5 femte ledd, § 7–1 fjerde ledd, § 10–4, § 10–10 annet ledd, § 11–7 annet ledd, § 14–4 tredje ledd og § 14–20 femte ledd. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 21. desember 2007 nr. 1766 til utfylling og gjennomføring av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) gjøres følgende endringer:

Ny § 5–6–40 med underoverskrift skal lyde:

*D. Adgang for Skattedirektoratet til å fritak fra plikten til forskuddstrekk***§ 5–6–40. Fritak fra plikten til forskuddstrekk**

Skattedirektoratet kan etter søknad gi helt eller delvis fritak fra plikten til å foreta forskuddstrekk i vederlag for enkelte tjenesteytelser når trekk vil være praktisk vanskelig å gjennomføre.

§ 5–11–2 fjerde ledd bokstav g skal lyde:

- g) størrelsen på det foretatte forskuddstrekk og utleggstrekk.

Overskriften til § 5–11–3 skal lyde:

§ 5–11–3. Særregler for levering av oppgave for forskuddstrekk

§ 5–11–3 annet og nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

(2) Arbeidsgivere som bare har lønnsutbetalinger som ikke gjelder næringsvirksomhet eller utleie av hus, og de samlede utbetalinger ikke overstiger 60 000 kroner i løpet av året, kan innen 15. januar året etter inntektsåret levere én terminoppgave over samlet forskuddstrekk foretatt foregående år. Fritaket fra terminvis innlevering begrenses til utbetalinger som ikke er fradragsberettiget ved ligningen, med unntak av utbetalinger som gjelder pass og stell av barn. Dersom beløpsgrensene for bruk av ordningen overskrides i løpet av året, skal det ved førstkommande oppgavefrist etter skattebetalingsloven § 5–11 første ledd leveres terminoppgave over samlet forskuddstrekk som til da er foretatt. For senere terminer i året gjelder de ordinære oppgavefristene etter skattebetalingsloven § 5–11 første ledd.

(3) Privat arbeidsgiver med lønnsutbetalinger som nevnt i folketrygdloven § 23–2 sjette og sjuende ledd, og som ikke leverer terminoppgave etter skattebetalingsloven § 5–11 første ledd eller etter annet ledd i denne paragrafen, skal levere særskilt oppgjørsblankett fastsatt av Skattedirektoratet. Særskilt oppgjørsblankett skal leveres senest første virkedag etter den enkelte lønnsutbetaling. Dersom arbeidsgiveren har valgt å benytte forenklet oppgjørsordning, og lønnsutbetalingene i løpet av året overstiger beløpsgrensen i folketrygdloven § 23–2 sjuende ledd, skal arbeidsgiveren likevel innberette forskuddstrekket på særskilt oppgjørsblankett ut året.

(4) Veldedig eller allmenntilgjort institusjon eller organisasjon som nevnt i folketrygdloven § 23–2 åttende ledd, og som ikke leverer terminoppgave, skal levere særskilt oppgjørsblankett fastsatt av Skattedirektoratet. Særskilt oppgjørsblankett skal leveres senest første virkedag etter den enkelte lønnsutbetaling. Dersom arbeidsgiveren har valgt å benytte forenklet oppgjørsordning, og lønnsutbetalingene i løpet av året overstiger beløpsgrensen i folketrygdloven § 23–2 åttende ledd, skal arbeidsgiveren likevel innberette forskuddstrekket på særskilt oppgjørsblankett ut året.

§ 5–11–3 nåværende tredje til femte ledd blir femte til nytt syvende ledd, og skal lyde:

(5) Forsikringsselskap skal innen 15. juli hvert år sende terminoppgave over foretatt forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 5–4 tredje ledd.

(6) Selskap som har gjennomført forskuddstrekk i utbytte til utenlandske aksjonærer eller i utbyttekompensasjon til utenlandsk utlåner etter skattebetalingsloven § 5–4 annet ledd, skal for dette forskuddstrekket ikke levere terminoppgave, men en oppgjørliste fastsatt av Skattedirektoratet. Oppgjørslister skal leveres innen de ordinære frister i skattebetalingsloven § 5–11 første ledd.

(7) Terminoppgaver, oppgjørsblanketter og oppgjørslister etter første til sjette ledd skal leveres til rett innkrevingsmyndighet etter reglene i skattebetalingsloven kapittel 2 på den måten Skattedirektoratet bestemmer.

§ 5–11–4 skal lyde:

§ 5–11–4. Arbeidsgivers innsending av lønns- og trekkoppgave

(1) Når trekkåret er ute, skal arbeidsgiver for hver skattyter sende trekkoppgave (på blankett for lønns- og trekkoppgave) over summen av det forskuddstrekket som er foretatt i trekkåret, jf. § 5–10–20 annet ledd, og som ikke er innberettet på særskilt oppgjørsblankett eller oppgjørliste i medhold av § 5–11–3 tredje, fjerde og sjette ledd.

(2) Lønns- og trekkoppgaven skal sendes etter reglene i ligningsloven § 6–2.

(3) For privat arbeidsgiver med lønnsutbetalinger som nevnt i folketrygdloven § 23–2 sjette og sjuende ledd, og veldedig eller allmenntilgjort institusjon eller organisasjon som nevnt i folketrygdloven § 23–2 åttende ledd som leverer særskilt oppgjørsblankett etter § 5–11–3 tredje og fjerde ledd, erstatter den særskilte oppgjørsblanketten lønns- og trekkoppgaven.

§ 5–11–6 oppheves.

§ 6–5–4 oppheves.

§ 7–1–3 tredje ledd skal lyde:

(3) Når barns inntekt og formue lignes på foreldrene etter skatteloven § 2–14, skal forskudd som vedrører denne inntekten eller formuen tilordnes den av foreldrene som barnets skatt utlignes på.

§ 10–4–1 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Skatte- og avgiftskrav samt tilgodebeløp, inkludert eventuelle gebyrer og renter etter skattebetalingsloven § 11-2, § 11-4 og § 11-5, som alene utgjør under 100 kroner, betales eller tilbakebetales ikke.

§ 10-4-1 første ledd bokstav b skal lyde

- b) betaling av krav på toll, kredittgebyr for benyttelse av tollkreditt, merverdiavgift og særavgifter som kreves opp ved innførsel, jf. skattebetalingsloven § 10-41, hvor beløpsgrensen er 50 kroner, unntatt for alkoholholdig drikk og tobakk, hvor det ikke gjelder noen beløpsgrense,

§ 10-4-2 skal lyde:

Forsinkelsesrenter, jf. skattebetalingsloven § 11-1 og § 11-3, mindre enn 50 kroner betales eller tilbakebetales ikke. Tilsvarende gjelder dersom renter og rentegodtgjørelse etter § 11-2 og § 11-4 i særlige tilfeller oppstår som krav på slik måte at rentene faller utenfor regulering sammen med hovedstol etter § 10-4-1.

Ny § 10-4-3 skal lyde:

§ 10-4-3. Beløpsgrense for bortskrivning eller inntektsføring av små, gjenstående restbeløp

Restbeløp til innbetaling under 50 kroner kan frafalles. Tilsvarende har skatte- eller avgiftspliktige ikke krav på å få utbetalt restbeløp under 50 kroner. Beløp som nevnt i første og annet punktum kan henholdsvis utgiftsføres eller inntektsføres i regnskapet.

Nåværende § 10-4-3 blir ny § 10-4-4.

§ 10-10-3 skal lyde:

§ 10-10-3. Forfallsfrist for forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift fra arbeidsgivere mv. som leverer oppgaver i henhold til særregler for levering av oppgaver

(1) Forskuddstrekk fra arbeidsgivere mv. som leverer terminoppgave, oppgjørsblankett eller oppgjørliste etter § 5-11-3, forfaller til betaling samme dag som det skal leveres oppgave etter denne bestemmelsen.

(2) Arbeidsgiveravgift fra arbeidsgivere som leverer terminoppgave etter forskrift 2. desember 1997 nr. 1385 om beregning og fastsetting m.v. av arbeidsgiveravgift til folketrygden § 5 forfaller til betaling samme dag som det skal leveres oppgave etter denne bestemmelsen.

§ 10-10-4 oppheves.

Overskriften til § 10-10-5 skal lyde:

§ 10-10-5. Forfallsfrist ved forsinket oppgave og førstegangsfastssettelse av arbeidsgiveravgift

§ 10-10-5 nytt annet punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder ved førstegangsfastssettelse av arbeidsgiveravgift når omsetningsoppgave (hovedoppgave) ikke er levert.

§ 10-21-1 skal lyde:

For konkurs- og administrasjonsbo som nevnt i skattebetalingsloven § 4-1 første ledd bokstav a, og som etter § 6-5-5 er unntatt fra plikten til å betale forskuddsskatt, forfaller utlignet skatt i sin helhet til betaling tre uker etter at utlegging av skattemønstret er kunngjort. Er utlignet skatt for boer som nevnt i første punktum fastsatt ved forhåndsligning, gjelder bestemmelsen om forfall i skattebetalingsloven § 10-51 bokstav d.

Ny § 10-40-3 skal lyde:

§ 10-40-3. Forfall ved forsinket særavgiftsoppgave

Bestemmelsen i skattebetalingsloven § 10-40 andre ledd gjelder også særavgifter innberettet på avgiftsoppgave som ikke er levert innen oppgavefristen.

§ 11-1-3 skal lyde:

Når en privat arbeidsgiver som nevnt i folketrygdloven § 23-2 sjette eller syvende ledd, eller en veldedig eller allmennyttig institusjon eller organisasjon som nevnt i folketrygdloven § 23-2 åttende ledd, innberetter forskuddstrekk etter § 5-11-3 tredje og fjerde ledd, beregnes forsinkelsesrenter av for sent innsendt oppgjør likevel først fra de ordinære forfallstidspunkter som følger av skattebetalingsloven § 10-10, jf. § 5-11.

§ 11-2-1 nytt annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder renter etter § 9-10 i ligningsloven, slik den lød frem til 1. januar 2009, dersom renter beregnes etter denne bestemmelsen etter reglene i § 19-2-4.

Ny § 11-2-6 skal lyde:

§ 11-2-6. Unntak for årsavgift

Det skal ikke svares renter når det treffes vedtak om endring av årsavgift.

Ny § 11-3-4 skal lyde:

§ 11–3–4. Unntak for årsavgift

Det ytes ikke renter ved forsinket utbetaling av årsavgift.

§ 11–6–1 skal lyde:

Rentesatsen ved refusjon etter § 11–4–5 skal være:

- a. 2,1 prosent av refusjonsbeløpet ved refusjon etter forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter § 4–1–1
- b. 0,7 prosent av refusjonsbeløpet ved refusjon etter forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter § 4–2–1 og § 4–3–1.

§ 11–7–3 skal lyde:

Av skatte- og avgiftskrav som fastholdes etter ny fastsettelse som følge av domstolsavgjørelse, svares renter etter skattebetalingsloven § 11–1 og § 11–2 fra forfallstiden for det opprinnelige skatte- og avgiftskravet.

§ 14–4–2 bokstav b skal lyde:

- b) *Skyldner*: Den som selv skylder eller for øvrig er ansvarlig for skatt eller for ansvarsbeløp eller avgift.

§ 14–20–2 første ledd skal lyde:

(1) Tollkreditten kan kun benyttes av tollskyldner eller den som opptrer på hans vegne for deklarasjoner via elektronisk datautveksling.

II

Endringene trer i kraft straks med virkning fra 1. april 2010.

26. mars Nr. 463 2010**Forskrift om endring i forskrift om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse (animaliehygieneforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet 26. mars 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 21, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse (animaliehygieneforskriften) gjøres følgende endring:

I kapittel IX skal ny § 23a lyde:

§ 23a. Gebyr for tilsyn og kontroll av muslinger mv.

For tilsyn og kontroll av muslinger mv. skal produsenter som driver oppdrett av muslinger mv. eller som høster ville muslinger mv., betale et årlig gebyr på kr 6 875,- per produksjonsområde. Dersom et produksjonsområde består av flere enn en tillatelse, jf. forskrift 22. desember 2004 nr. 1799 om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret, skal gebyret betales for hver tillatelse.

Gebyret kreves inn av Mattilsynet, og skal betales innen frist fastsatt av Mattilsynet.

For gebyr som ikke betales i rett tid, skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. Det kan også pålegges purregebyr.

Gebyret er tvangsgrunnlag for utlegg.

II

Endringen trer i kraft straks.

26. mars Nr. 464 2010**Forskrift om endring i forskrift om bokføring**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 26. mars 2010 med hjemmel i lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring (bokføringsloven) § 3, § 5 annet ledd, § 10 tredje ledd og § 16. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 1. desember 2004 nr. 1558 om bokføring gjøres følgende endringer:

§ 2–1 skal lyde:

Pliktig regnskapsrapportering etter bokføringsloven § 3 omfatter regnskapsrapportering fastsatt med hjemmel i:

- Lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven)
- Lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)
- Lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven)

- Lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven)
- Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
- Lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv. (finanstilsynsloven).

§ 3–1 nr. 8 skal lyde:

8. Spesifikasjon av merverdiavgift. Utgående og inngående merverdiavgift og grunnlaget for beregning av avgiften spesifisert pr. periode etter kontoene i regnskapssystemet. Spesifikasjonen skal også vise avgiftsfri omsetning og uttak, omsetning som omfattes av reglene om omvendt avgiftsplikt, jf. merverdiavgiftsloven § 11–1 annet ledd, samt omsetning og uttak som faller utenfor bestemmelsene i merverdiavgiftsloven kapittel 3. Utgående avgift skal også kunne spesifiseres pr. transaksjon.

§ 5–1–1 nytt nr. 7 skal lyde:

7. Hvis kjøper skal beregne og betale merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 11–1 annet ledd, skal salgsdokumentet merkes: «Omvendt avgiftsplikt – Merverdiavgift ikke beregnet».

§ 5–1–2 skal lyde:

Angivelse av kjøper, jf. § 5–1–1 nr. 2, skal minst inneholde kjøpers navn, og adresse eller organisasjonsnummer som er tildelt i henhold til lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret § 23. Ved salg som nevnt i § 5–1–1 nr. 7 skal kjøpers organisasjonsnummer alltid angis. Dersom kjøper er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal organisasjonsnummer etterfølges av bokstavene MVA.

Selger kan fravike krav om angivelse av kjøper, jf. § 5–1–1 nr. 2, ved kontantsalg fra detaljist. Dette gjelder likevel ikke når kjøper er bokføringspliktig og varen eller tjenesten er beregnet for videresalg eller som direkte innsatsfaktor i produksjon eller tjenesteleveranse, eller der betalingen skjer med kontanter for et beløp på kr 40 000 eller mer inklusive merverdiavgift. Selger plikter i alle tilfelle å angi kjøper på dennes dokumentasjon dersom kjøper anmoder om dette. I slike tilfeller skal selger signere og stemple dokumentasjonen.

Angivelse av selger, jf. § 5–1–1 nr. 2, skal minst omfatte selgers navn og organisasjonsnummer som er tildelt i henhold til lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret § 23. Dersom selger er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal organisasjonsnummer etterfølges av bokstavene MVA. Dersom selger er registrert i Merverdiavgiftsregisteret ved representant etter merverdiavgiftsloven § 2–1 femte ledd, skal også representantens navn og adresse fremgå av salgsdokumentet.

§ 5–1–5 skal lyde:

Avgiftspliktig og avgiftsfritt salg, salg som nevnt i § 5–1–1 nr. 7, samt salg som er unntatt merverdiavgiftsloven etter bestemmelsene i merverdiavgiftsloven kapittel 3, skal fremgå hver for seg og summeres særskilt. Det samme gjelder dersom avgiftspliktig omsetning avgiftsberegnes etter forskjellige satser.

§ 5–1–7 skal lyde:

Ved salg av beltemotorsykkel som nevnt i merverdiavgiftsforskriften § 1–3–1 annet ledd, skal beltemotorsykkelenes kjennemerke angis i salgsdokumentet. Det samme gjelder ved salg av tjenester til vedlikehold, reparasjon, påkostning og ombygging av slike samt omsetning av varer ved utføring av slike tjenester.

§ 5–2–1 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Følgende bokføringspliktige kjøpere kan utstede salgsdokumentasjon på vegne av selger:

- a) foreninger og samvirkeleg som hovedsakelig tilvirker eller forhandler produkter fra medlemmenes fiske, skogbruk eller gårdsbruk med binæringer, samt hagebruk, gartneri, husdyrhold og reindrift, og som foretar avregning ved alle sine kjøp av produkter fra medlemmer og ikke-medlemmer
- b) andre tilvirkere eller forhandlere som kjøper opp produkter som nevnt i bokstav a) direkte fra produsent og som har tillatelse til å anføre avgift i salgsdokumentet etter merverdiavgiftsforskriften § 15–14–1 tredje ledd
- c) husflidsutsalg som kjøper produkter fra hjemmeprodusenter av håndverks- og husflidsarbeid
- d) andre forretninger som kjøper opp produkter som nevnt i bokstav c) og som har tillatelse til å anføre avgift i salgsdokumentet etter merverdiavgiftsforskriften § 15–14–2
- e) kjøpere som helt eller delvis beregner omfang, vekt, kvalitet eller lignende som grunnlag for utbetaling av provisjon eller annet vederlag til selgeren. Salgsdokumentet skal i tilfelle utstedes av kjøper på grunnlag av en skriftlig, underskrevet avtale om dette. Avtalen skal oppbevares av både kjøper og selger. Det skal fremgå av salgsdokumentet at det er utstedt av kjøper. Kjøperen skal dessuten oppbevare annen dokumentasjon som underbygger salgsdokumentets innhold i 3 år og 6 måneder etter regnskapsårets slutt. Kjøperen skal, ved jevnlig å ta utskrift fra Enhetsregisteret eller lignende, dokumentere om selgeren er registrert i Merverdiavgiftsregisteret.

Dersom selger er registrert i Merverdiavgiftsregisteret ved representant etter merverdiavgiftsloven § 2–1 femte ledd, skal representanten påføre salgsdokumentet merverdiavgift av vederlaget. Representanten skal også påføre den utenlandske næringsdrivendes organisasjonsnummer iht. bestemmelsene i § 5–1–2, samt sitt eget navn og adresse.

§ 5–2–2 skal lyde:

Salgsdokumentasjon skal utstedes snarest mulig og senest en måned etter levering, med mindre annet er bestemt i denne forskrift. Bokføringspliktige som leverer årsoppgave eller årsterminoppgave etter merverdiavgiftsloven § 15–3 eller § 15–4, kan likevel ikke utstede salgsdokumentasjon senere enn det kalenderår levering finner sted.

§ 5–2–4 skal lyde:

Tjenester som leveres løpende skal faktureres senest en måned etter utløpet av den ordinære merverdiavgiftsterminen, jf. merverdiavgiftsloven § 15–2. Utstedelse av salgsdokumentasjon for løpende tjenesteleveranser kan utsettes ytterligere for ubetydelige leveranser.

§ 5–3–5 oppheves.

§ 5–6 første til fjerde ledd skal lyde:

Dokumentasjon av lønn og andre oppgavepliktige ytelser, samt forskuddstrekk og utleggstrekk etter skattebetalingsloven, skal vise ytelsene pr. motpart. Dette gjelder også når det er gitt pålegg om trekk i en ytelse som ikke er gjenstand for forskuddstrekk. Følgende opplysninger skal fremgå av dokumentasjonen:

- a) fødselsnummer
- b) navn og stilling
- c) skattekommune
- d) tabellnummer og/eller den trekkprosent som står på skattekortet.

Dersom skattekortet ikke er levert, og opplysninger som skal fremgå av skattekortet ikke på annen måte er kommet til arbeidsgiverens kunnskap, skal arbeidsgivers dokumentasjon vise navn og nummer på den kommunen hvor mottakeren av ytelsen (motparten) oppgir at vedkommende var bosatt 1. november i året før trekkåret. Dersom mottaker av ytelsen (motparten) er utenlandsk og ikke var bosatt i Norge 1. november i året før trekkåret, skal dokumentasjonen vise hvilken kommune vedkommende bosatte seg i ved ankomsten til Norge.

Har arbeidsgiveren mottatt pålegg om trekk, i medhold av skattebetalingsloven del II, skal dokumentasjonen også inneholde opplysninger om:

- a) hvem som har utferdiget pålegget
- b) når pålegget er mottatt
- c) det beløp som skal dekkes ved trekket
- d) inntektsåret som pålegget om trekk gjelder
- e) trekkprosenten eller det beløp som skal trekkes for hver utbetalingsperiode.

For hver periode med pliktig regnskapsrapportering av forskuddstrekk og utleggstrekk etter skattebetalingsloven skal dokumentasjonen inneholde opplysninger pr. motpart:

- a) dato for utbetaling av ytelser og om mulig det tidsrom ytelsen knytter seg til
- b) brutto ytelse, hvis aktuelt med angivelse av antall godtgjorte timer
- c) eventuelt tillegg for naturalytelser som det skal foretas trekk i
- d) fradrag for pensjonsinnskudd, bidragstrekk og trekkfri fagforeningskontingent
- e) trekkgrunnlaget
- f) størrelsen av det foretatte forskuddstrekk og utleggstrekk etter skattebetalingsloven.

§ 5–8 annet ledd skal lyde:

Ved anvendelse av varer og tjenester til reparasjon av brukte kjøretøyer etter merverdiavgiftsloven § 6–6 annet ledd, skal det dokumenteres på hvilket objekt varene og tjenestene er benyttet.

§ 5–9 skal lyde:

Det skal fremgå av dokumentasjon av reise- og oppholdsutgifter hvem utgiftene omfatter, hva formålet med reisen har vært og hvilke arrangement den reisende har deltatt på. Dokumentasjonen skal også være i samsvar med aktuelle regler i skattebetalingsforskriften § 5–6–11 til § 5–6–13.

§ 8–6–1 skal lyde:

Forskriften § 8–6 (§ 8–6–1 – § 8–6–5) gjelder den som omfattes av bestemmelsene om romutleie i hotellvirksomhet mv., jf. merverdiavgiftsforskriften § 5–5–1 og § 5–5–2.

§ 8–6–3 skal lyde:

For hver rapportperiode skal fordeling av pensjonspriser mellom omsetning som avgiftsberegnes med de ulike satsene eller som er unntatt merverdiavgiftsloven etter merverdiavgiftsloven kapittel 3, spesifiseres.

§ 8–10–1 skal lyde:

Forskriften § 8–10 (§ 8–10–1 – § 8–10–7) gjelder den som omfattes av merverdiavgiftsloven § 4–5, § 4–6 og § 4–10 om videresalg og uttak av brukte varer mv.

Overskriften til § 8–10–5 skal lyde:

§ 8–10–5. *Dokumentasjon av beløp som nevnt i merverdiavgiftsloven § 4–6*

§ 8–10–6 første ledd skal lyde:

Videreforhandlere som foretar samlede innkjøp eller salg hvor prisen på den enkelte vare ikke er kjent, skal enten opprette egne konti for samlede kjøp og salg, eller føre oversikt over slike kjøp og salg i hjelpebøker eller på annen måte. Det må tilsvarende føres oversikt over kjøp og salg hvor avgiften ved videresalget er beregnet på grunnlag av de alminnelige regler for avgiftsberegningen, jf. merverdiavgiftsloven kapittel 4.

§ 8–11–1 skal lyde:

Forskriften § 8–11 (§ 8–11–1 – § 8–11–3) gjelder for bokføringspliktige veldedige og allmennyttige institusjoner og organisasjoner, som omfattes av merverdiavgiftsloven § 3–12 første ledd bokstav b om varer til betydelig overpris.

§ 8–11–2 skal lyde:

Ved salg av varer til betydelig overpris etter merverdiavgiftsforskriften § 3–12–2 skal inntakskost dokumenteres ved salgsdokument, erklæring fra giver eller lignende.

II

Endringene trer i kraft straks.

26. mars Nr. 465 2010

Forskrift om endring i forskrift om beregning og oppgjør m.v. av arbeidsgiveravgift til folketrygden

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 26. mars 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 24–6 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 18. november 1997 nr. 1168. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 2. desember 1997 nr. 1385 om beregning og oppgjør m.v. av arbeidsgiveravgift til folketrygden gjøres følgende endringer:

Ny § 5 skal lyde:

§ 5. *Oppgave over beregnet arbeidsgiveravgift*

(1) Arbeidsgiveren skal levere terminvise oppgaver over beregnet arbeidsgiveravgift jf. folketrygdloven § 24–3 første ledd.

(2) Arbeidsgivere som bare har lønnsutbetalinger som ikke gjelder næringsvirksomhet eller utleie av hus, og de samlede utbetalinger ikke overstiger 60 000 kroner i løpet av året, kan innen 15. januar året etter inntektsåret levere én terminoppgave over samlet arbeidsgiveravgift beregnet for foregående år. Fritaket fra terminvis innlevering begrenses til utbetalinger som ikke er fradragsberettiget ved ligningen, med unntak av utbetalinger som gjelder pass og stell av barn.

Overskrides beløpsgrensen i løpet av året, skal arbeidsgiveren ved førstkomende oppgavefrist etter folketrygdloven § 24–3 første ledd beregne og levere terminoppgave på grunnlag av samlede avgiftspliktige utbetalinger som da er foretatt. For senere terminer i året gjelder de ordinære oppgavefristene etter folketrygdloven § 24–3 første ledd.

(3) Privat arbeidsgiver som nevnt i folketrygdloven § 23–2 sjuende ledd som overskrider beløpsgrensen i bestemmelsen skal ved førstkomende oppgavefrist etter folketrygdloven § 24–3 første ledd levere terminoppgave på grunnlag av de samlede avgiftspliktige utbetalinger som til da er foretatt. For senere terminer i året gjelder de ordinære oppgavefristene etter folketrygdloven § 24–3 første ledd.

(4) Veldedig eller allmennyttig institusjon eller organisasjon som nevnt i folketrygdloven § 23–2 åttende ledd som overskrider beløpsgrensene i bestemmelsen skal ved førstkomende oppgavefrist etter folketrygdloven § 24–3 første ledd levere terminoppgave på grunnlag av de samlede avgiftspliktige utbetalinger som til da er foretatt. For senere terminer i året gjelder de ordinære oppgavefristene etter folketrygdloven § 24–3 første ledd.

Nåværende § 5 til § 7 blir § 6 til § 8.

II

Endringene under I trer i kraft 1. april 2010.

26. mars Nr. 466 2010**Forskrift om ikraftsetting av lov 27. juni 2008 nr. 63 om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond mv. (regler om spesialfond) og lov 11. desember 2009 nr. 120 om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond, og endringer i enkelte forskrifter til lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 26. mars 2010 med hjemmel i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond § 1–5 annet ledd, § 4–5 annet ledd, § 6–1 første ledd, § 6–3 annet ledd, § 7–2 femte ledd, og lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 10–1, jf. delegeringsvedtak 27. juni 2008 nr. 749 og delegeringsvedtak 11. desember 2009 nr. 1510. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

*I***§ 1. Ikrafttredelse**

Lov 27. juni 2008 nr. 63 om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond mv. (regler om spesialfond) med unntak av endringer i verdipapirfondloven § 1–2, og lov 11. desember 2009 nr. 120 om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond settes i kraft samtidig med denne forskrift.

§ 2. Overgangsregler

Spesialfond som nevnt i verdipapirfondloven § 1–2 første ledd nr. 2 kan kun tilbys profesjonelle kunder som definert i forskrift 29. juni 2007 nr. 876 til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften) § 10–2 og § 10–4.

II

I forskrift 8. juli 2002 nr. 800 om verdipapirfonds handel med derivater gjøres følgende endring:

§ 1 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Spesialfond som nevnt i verdipapirfondloven § 1–2 første ledd nr. 2, er unntatt fra følgende bestemmelser i forskriften her:

- a) § 2 første ledd
- b) § 3 første til og med fjerde ledd
- c) § 3a
- d) § 4 første til og med femte ledd og åttende og niende ledd, og
- e) § 6 tredje ledd siste punktum.

Unoterte derivater kan bare inngås mot bank, forsikringsselskap eller verdipapirforetak med tillatelse fra en EØS-stat eller mot bank eller forsikringsselskap med tillatelse fra en stat utenfor EØS som er underlagt betryggende tilsyn. Motparten må minst ha rating «investment grade» fra et anerkjent ratingbyrå. Første punktum begrenser ikke adgangen til oppgjørssentral med tillatelse etter lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel § 13–1 eller tilsvarende institusjon fra annen EØS-stat til å tre inn som part eller garantere for oppfyllelse av derivatkontrakter.

III

I forskrift 28. juli 1994 nr. 750 om prospekt for verdipapirfond gjøres følgende endring:

§ 3 første ledd nytt punkt 1.9 skal lyde:

1.9. I prospekt for spesialfond som nevnt i verdipapirfondloven § 1–2 første ledd nr. 2, skal fullstendig prospekt i tillegg inneholde navn på den eller de personene som faktisk forvalter fondet og informasjon om vedkommendes kompetanse.

IV

I forskrift 28. mai 1999 nr. 654 om årsregnskap m.m. for verdipapirfond gjøres følgende endring:

§ 1–1 første ledd skal lyde:

Forskriften gjelder for verdipapirfond, jf. lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond § 1–2 første ledd. For spesialfond som nevnt i verdipapirfondloven § 1–2 første ledd nr. 2 gjelder i tillegg til de øvrige bestemmelsene i forskriften her, følgende bestemmelser:

- a) Det skal gis opplysninger i noter om de lån som er opptatt gjennom året. Det skal redegjøres for spesielle risikofaktorer knyttet til slike lån.
- b) Det skal gis opplysninger i noter om de salg av finansielle instrumenter fondet ikke eier som er foretatt gjennom året. Det skal redegjøres for spesielle risikofaktorer knyttet til slike salg.

V

I forskrift 13. august 2003 nr. 1045 om forvaltningsselskapers periodiske rapportering gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd skal lyde

Forskriften gjelder forvaltningsselskaper for verdipapirfonds plikt til å gi tilstrekkelig og skriftlig etterfølgende informasjon som angår andelseierens beholdning i fondet. Forskriften gjelder ikke for forvaltningsselskapers forvaltning av spesialfond som nevnt i verdipapirfondloven § 1–2 første ledd nr. 2.

VI

I forskrift 21. desember 2007 nr. 1776 om differensiering av forvaltningsgodtgjørelsen for verdipapirfondsandeler gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd skal lyde

Forvaltningsselskap for verdipapirfond kan bare differensiere forvaltningsgodtgjørelsen etter reglene i denne forskrift. Denne forskriften gjelder ikke for forvaltningsselskapers forvaltning av spesialfond som nevnt i verdipapirfondloven § 1–2 første ledd nr. 2.

VII

I forskrift 8. juli 2002 nr. 799 om markedsføring av utenlandske verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 2–2 første ledd nytt nr. 7 skal lyde:

7. En begrunnet vurdering av om fondet kan betegnes som et spesialfond i henhold til lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond. Dersom fondet kan betegnes som et spesialfond, skal søknaden i tillegg inneholde følgende opplysninger:

- a) beskrivelse av fondets investeringsstrategi, herunder investeringsområde
- b) hvilke krav som etter hjemlandets rett stilles til fondet og forvaltningen av det med hensyn til styring av risiko, og
- c) om fondet har innløsningsrett minst en gang pr. kalenderår.

§ 2–2 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

I tillegg skal spesialfonds endrede vedtekter og prospekt sendes inn til Finanstilsynet.

§ 3–2 nytt tredje punktum skal lyde:

Dersom fondet kan betegnes som et spesialfond i henhold til lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond, skal det ved markedsføringen av fondet klart fremgå at det er tale om et spesialfond.

§ 3–3 nytt tredje ledd skal lyde:

For spesialfond skal forvaltningsselskapet beregne og kunngjøre andelsverdien her i riket på de tidspunkter fondet er åpent for utstedelse eller innløsning av andeler, hver gang forvaltningsgodtgjørelsen beregnes i tilknytning til endelig belastning, så ofte det er nødvendig for å føre en forsvarlig kontroll med at fondets risiko overholdes, og minst hver sjette måned.

§ 3–3 nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd og skal lyde:

Ved vurderingen av om informasjonsplikten etter første til tredje ledd er oppfylt, skal det ses hen til på hvilken måte og gjennom hvilke kanaler fondet for øvrig er markedsført.

VIII

Denne forskriften settes i kraft 1. juli 2010.

26. mars Nr. 467 2010

Forskrift om endring i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 26. mars 2010 med hjemmel i forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen § 98. Kunngjort 30. mars 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen gjøres følgende endring:

§ 33b nytt fjerde ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra forbudet i første ledd for personer som deltar i ungdomsfiskeordningen og for undervisningsinstitusjoner, herunder leir- og naturskoler.

II

Endringen trer i kraft straks.

7. jan. Nr. 485 2010

Vedtak om endring i kampaktivitetslisten

Hjemmel: Fastsatt av Godkjenningnemnda for organisert kampaktivitet som tillater knockout 7. januar 2010 med hjemmel i forskrift 31. august 2001 nr. 1013 om sikkerhetsbestemmelser til lov om organisert kampaktiviteter som tillater knockout § 1 og § 2 tredje ledd. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I vedtak 18. oktober 2007 nr. 1782, kampaktivitetslisten, gjøres følgende endring:

Kampaktivitetslisten del I skal lyde:

Med hjemmel i lov 15. juni 2001 nr. 73 om organisert kampaktivitet som tillater knockout § 1, jf. forskrift 31. august 2001 nr. 1013 om sikkerhetsbestemmelser til lov om organisert kampaktivitet som tillater knockout § 1 og § 2 tredje ledd, har Godkjenningnemnda gitt følgende kampaktiviteter godkjenning:

- Norges Kampsportforbund/fagseksjon Taekwondo gis tillatelse til å organisere konkurranser, oppvisninger og treningskamper i Taekwondo basert på Norges Kampsportforbunds konkurransereglement for Taekwondo. Godkjenningen gis for tre år gjeldende fra 1. januar 2008, jf. vedtak i Godkjenningnemnda 18. oktober 2007.
- Norges Kampsportforbund/fagseksjon karate gis tillatelse til å organisere konkurranser, oppvisninger og treningskamper basert på Norges Kampsportforbunds fullkontakt karate kampregler. Godkjenning gis for tre år gjeldende fra 1. januar 2008, jf. vedtak i Godkjenningnemnda 18. oktober 2007. Godkjenningnemnda har stilt vilkår for godkjenning.
- Norges Bokseforbund gis tillatelse til å organisere konkurranser, oppvisninger og treningskamper basert på AIBAs internasjonale reglement med nasjonale tilpasninger. Godkjenning gis for tre år gjeldende fra 1. januar 2008, jf. vedtak i Godkjenningnemnda 18. oktober 2007.
- Norges Kickboxingforbund gis tillatelse til å organisere konkurranser, oppvisninger og treningskamper basert på Norges Kickboxingforbunds reglement for fullkontakt Kickboxing. Godkjenningen gis for tre år gjeldende fra 1. januar 2008, jf. vedtak i Godkjenningnemnda 18. oktober 2007. Godkjenningnemnda har stilt vilkår for godkjenning.
- Norges Kampsportforbund/fagseksjon for fleridretter/Wushu Sanshou gis tillatelse til å organisere konkurranser, oppvisninger og treningskamper basert på Norges Kampsportforbunds stevnerreglement for Wushu Sanshou. Godkjenning gis for tre år gjeldende fra 1. januar 2008, jf. vedtak i Godkjenningnemnda 18. oktober 2007. Godkjenningnemnda har stilt vilkår for godkjenning.
- Norges Kyokushin Karate Organisasjon gis tillatelse til å organisere konkurranser, oppvisninger og treningskamper basert på «Norges Kyokushin Karate Organisasjon: Norske konkurranseregler og bestemmelser for fullkontakt karate». Godkjenningen gis frem til 31. desember 2010, jf. vedtak i Godkjenningnemnda 21. april 2008. Godkjenningnemnda har stilt vilkår for godkjenning.
- Norges Kickboxingforbund gis tillatelse til å organisere konkurranser, oppvisninger og treningskamper basert på «Norges Kickboxingforbund. Kampreglement for Ringsporter. Fullkontakt, Low-kick og K-1». Godkjenningen gis for tidsrommet 1. januar 2010 til 31. desember 2010. Godkjenningnemnda har stilt vilkår for godkjenningen.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2010.

5. mars Nr. 486 2010**Delegering av myndighet til Kystverket etter lov 17. april 2009 nr. 19 § 14 til å endre forskrift om bruk av havner mv., Grenland**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 5. mars 2010 med hjemmel i lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann § 14. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Det vises til Kystverkets e-post 19. februar 2010 om behovet for å gjøre midlertidige endringer i forskrift 25. juni 1993 nr. 639 om bruk av havner mv., Grenland i forbindelse med økt belastning på Porsgrunnsbrua som følge av sikringsarbeider i Vabakktunnelen, i perioden 8. mars–7. mai 2010.

Porsgrunnsbrua er en klaffebru over Porsgrunnselva. Det følger av ovennevnte forskrift § 5–4 at brua åpnes dag og natt for gjennomseiling av fartøyer, unntatt mandag til fredag mellom kl. 07.30–08.30 og kl. 15.00–16.00. Som følge av den økte belastningen på brua er det ønskelig at stengetidene utvides i den perioden sikringsarbeidene pågår.

Hjemmel for fastsettelse av ordensforskrifter i farvannet er hfl. § 14. Porsgrunnsbrua krysser hoved-/biled, og det er departementet som har myndighet til å gjøre de nødvendige endringene i forskriften. Departementets myndighet etter hfl. § 14 til å gjøre nødvendige endringer i forskrift om bruk av havner mv., Grenland, som nevnt over, delegeres til Kystverkets hovedkontor.

Da sikringsarbeidene starter allerede 8. mars 2010 vil det ikke være praktisk gjennomførlig med en alminnelig høring av forskriftsendringen og slik høring kan derfor unnlates, jf. utredningsinstruksen punkt 5.4.

Kystverket må vurdere om det er hensiktsmessig å gjennomføre et høringsmøte med berørte parter i forbindelse med forskriftsendringen.

25. mars Nr. 487 2010**Forskrift om endring i forskrift om åpning av vinterloddefisket i Barentshavet i 2010**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 25. mars 2010 med hjemmel i forskrift 17. desember 2009 nr. 1597 om regulering av fisket etter lodde i Barentshavet i 2010 § 12 og § 19. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I forskrift 2. februar 2010 nr. 109 om åpning av vinterloddefisket i Barentshavet i 2010 gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

Det er tillatt å drive fiske etter lodde i perioden 25. mars til og med 30. april 2010 sør for 74° nord med unntak av fiskevernsonen rundt Svalbard begrenset av følgende områder:

Et område sørvest for en linje trukket mellom følgende posisjoner:

1. Nord 70 grader 17,3 minutter. Øst 31 grader 03,8 minutter,
2. Nord 70 grader 08,6 minutter. Øst 31 grader 35,4 minutter.

området fra overnevnte linje og sørvestover dvs. Varangerfjorden er stengt for fiske etter lodde.

Et område, begrenset av en linje trukket mellom følgende posisjoner:

3. Nord 71 grader 12,3 minutter. Øst 27 grader 30 minutter,
4. Nord 71 grader 40 minutter. Øst 27 grader 30 minutter.
5. Nord 71 grader 40 minutter. Øst 26 grader 00 minutter.
6. Nord 71 grader 48 minutter. Øst 24 grader 28 minutter.
7. Nord 71 grader 11,4 minutter. Øst 23 grader 39,6 minutter.
8. Nord 71 grader 06,7 minutter. Øst 23 grader 39,6 minutter.

Videre langs 4 nautiske mil grensen av grunnlinjen til posisjon 1.

Det er ikke tillatt å fiske etter lodde innenfor 4 nautiske mil grensen med unntak av i følgende område:

I området fra Slettnes til Kjølnes innenfor 4 nautisk mils grensen avgrenset i vest og øst mellom følgende posisjoner:

Vest:	1	Nord 71 grader 05,3 minutter. Øst 28 grader 13,5 minutter.
	2	Nord 71 grader 09,6 minutter. Øst 28 grader 17,3 minutter.
Øst:	1	Nord 70 grader 51,1 minutter. Øst 29 grader 14,2 minutter.
	2	Nord 70 grader 54,6 minutter. Øst 29 grader 20,9 minutter.

Fartøy med inspektør fra Fiskeridirektoratet om bord kan også fiske lodde innenfor disse områdene.

II

Endringen trer i kraft straks.

26. mars Nr. 488 2010**Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 26. mars 2010 med hjemmel i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 17-6, § 18-8, § 20-1, § 20-2, § 20-3, § 20-4, § 21-1, § 21-2, § 21-3, § 21-4, § 21-5, § 21-8, § 21-10, § 22-5, § 23-8, § 24-1, § 24-2, § 25-1, § 25-2, § 28-8, § 29-4, § 29-7, § 29-8, § 29-10 og § 32-8.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg X nr. 1 (direktiv 2006/123/EF). Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

*Første del. Generelle bestemmelser**Kapittel 1. Generelle bestemmelser***§ 1-1. Formål**

Forskriften skal sikre

- a) godt forberedte søknader og hensiktsmessig oppgave- og ansvarsfordeling
- b) effektiv og forsvarlig saksbehandling av byggesaker for å ivareta samfunnsmessige hensyn, herunder god kvalitet i byggverk
- c) at foretak som opptrer som ansvarlig søker, prosjekterende, utførende eller kontrollerende, har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å ivareta kravene gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
- d) at uavhengig kontroll planlegges, gjennomføres og dokumenteres slik at krav til tiltaket som følger av tillatelser eller bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, er oppfylt
- e) at det føres effektivt og systematisk tilsyn med at tiltak gjennomføres i samsvar med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
- f) at det reageres mot brudd på bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, og at reglene om illeggelse av overtredelsesgebyr praktiseres forsvarlig og ensartet.

§ 1-2. Definisjoner

I denne forskrift menes med

- a) *funksjon*: Rollen som ansvarlig søker, ansvarlig prosjekterende, ansvarlig utførende eller ansvarlig kontrollerende
- b) *tiltaksklasse*: Inndeling av oppgaver i tiltaket basert på vanskelighetsgrad, kompleksitet og konsekvenser av mangler og feil
- c) *godkjenningsområde*: Innhold i en godkjenning som gis til et ansvarlig foretak, og som bestemmes av fagområde, funksjon og tiltaksklasse
- d) *ansvarsområde*: De oppgaver foretaket er tildelt ansvarsrett for i det aktuelle tiltaket
- e) *organisasjonsplan*: Plan som viser foretakets organisasjonsstruktur, herunder overordnet ansvars- og myndighetsfordeling, ressurser og kvalifikasjoner med hensyn til utdanning og praksis i foretaket
- f) *gjennomføringsplan*: En samlet plan for gjennomføring av tiltaket, med synliggjøring av ansvarsområder, tiltaksklasser, ansvarlige foretak, gjennomføring av kontroll og ferdigstillelse av tiltaket
- g) *produksjonsunderlag*: Arbeidstegninger, beskrivelsestekster, spesifikasjoner og annet underlagsmateriale som skal ligge til grunn for utførelsen,
- h) *samsvarserklæring* for
 - 1. *prosjektering*: Skriftlig bekreftelse på at ansvarlig prosjekterende har utført prosjekteringen innenfor sitt ansvarsområde i overensstemmelse med krav og tillatelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
 - 2. *utførelse*: Skriftlig bekreftelse på at ansvarlig utførende har utført tiltaket innenfor sitt ansvarsområde i overensstemmelse med produksjonsunderlaget, krav til utførelse og tillatelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.
- i) *kontrollerklæring* for
 - 1. *prosjektering*: Skriftlig bekreftelse på at ansvarlig kontrollerende har kontrollert prosjekteringen innenfor sitt ansvarsområde, og erklærer at den er i overensstemmelse med krav og tillatelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
 - 2. *utførelse*: Skriftlig bekreftelse på at ansvarlig kontrollerende har kontrollert utførelsen innenfor sitt ansvarsområde, og erklærer at den er i overensstemmelse med produksjonsunderlaget, krav til utførelse og tillatelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.
- j) *avvik*: Manglende eller feilaktig oppfyllelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

§ 1–3. Opplysningsplikt

Kommunen kan kreve de opplysninger som er nødvendige for tilsyn.

Tiltakshaver og foretak med ansvarsrett plikter, inntil byggesaken er avsluttet, å melde fra til kommunen via søker om endringer som har betydning for tillatelsen og godkjenning for ansvarsrett.

Foretak med sentral godkjenning for ansvarsrett plikter å melde fra til Statens bygningstekniske etat om endringer som har betydning for godkjenningen.

Endringer skal meldes uten ugrunnet opphold og omfatter blant annet

- a) permanente endringer i foretakets samlede kompetanse
- b) vesentlig omorganisering av foretaket
- c) tvangsavvikling eller konkursbehandling.

§ 1–4. Virkeområdet for bestemmelser som omhandler utvalgte naturtyper

Bestemmelsene i denne forskriften som omhandler utvalgte naturtyper gjelder bare dersom det er fastsatt forskrift med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 52 eller § 53 femte ledd, og forekomster av slike naturtyper finnes i kommunen.

Andre del. Søknadsplikt, innhold i og behandling av søknader

Kapittel 2. Tiltak som krever søknad og tillatelse

§ 2–1. Bruksendring

Bruksendring er søknadspliktig dersom

- a) byggverk eller del av byggverk tas i bruk til eller blir tilrettelagt for annet enn det som følger av tillatelse eller lovlig etablert bruk,
- b) endret bruk av byggverk eller del av byggverk kan påvirke de hensyn som skal ivaretas i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven i forhold til byggverket, tilhørende utearealer eller omgivelser, eller
- c) tilleggsdel tas i bruk til hoveddel eller omvendt.

§ 2–2. Søknadsplikt og ansvarsrett for våtrom

Våtrom er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven § 20–1, og krever bruk av ansvarlige foretak for søknad, prosjektering, utførelse og kontroll. Dette gjelder også for våtrom i tiltak som for øvrig behandles etter plan- og bygningsloven § 20–2, med unntak av våtrom i alminnelige driftsbygninger i landbruket.

Kapittel 3. Tiltak som krever søknad og tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver

§ 3–1. Mindre tiltak på bebygd eiendom

Som mindre tiltak etter plan- og bygningsloven § 20–2 første ledd bokstav a regnes oppføring, endring, fjerning og riving mv. av følgende tiltak, og som er i samsvar med plan- og bygningsloven § 1–6 andre ledd:

- a) et enkelt tilbygg hvor verken samlet bruksareal (BRA) eller bebygd areal (BYA) er over 50 m². Tilbygget kan i tillegg være underbygget med kjeller.
- b) En enkelt frittliggende bygning som ikke skal brukes til beboelse, og hvor verken samlet bruksareal (BRA) eller bebygd areal (BYA) er over 70 m². Bygningen kan oppføres i inntil én etasje og kan i tillegg være underbygget med kjeller.
- c) Bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel innenfor en bruksenhet.
- d) Skilt- og reklameinnretning inntil 6,5 m² montert på vegg, eller med høyde inntil 3,5 m og bredde inntil 1,5 m montert frittstående på terreng. Bestemmelsen omfatter ikke plassering av slike skilt- og reklameinnretninger som kan utgjøre fare for personsikkerhet og ikke når flere skal monteres på samme sted eller på samme fasade.
- e) Antennesystem med høyde inntil 5,0 m. Bestemmelsen omfatter ikke plassering av antennesystem som kan utgjøre fare for personsikkerhet eller når flere antennesystemer skal plasseres på samme sted eller på samme fasade.

§ 3–2. Alminnelige driftsbygninger i landbruket

Bygninger som er et nødvendig ledd i driften eller som er et driftsmiddel i forbindelse med landbruksdrift, anses som driftsbygning.

Tiltak som omfattes av plan- og bygningsloven § 20–2 første ledd bokstav b om alminnelige driftsbygninger i landbruket, er:

- a) Oppføring, plassering, vesentlig endring, vesentlig reparasjon eller riving av driftsbygning inntil 1000 m² bruksareal (BRA).
- b) Tilbygg til driftsbygning dersom bygningens totale areal inkludert tilbygget ikke overstiger 1000 m² bruksareal (BRA).

Kapittel 4. Tiltak som er unntatt fra byggesaksbehandling

§ 4–1. Tiltak som ikke krever søknad og tillatelse

Oppføring, endring, fjerning, riving og opparbeidelse av følgende tiltak som er i samsvar med plan- og bygningsloven § 1–6 andre ledd, er unntatt fra kravet om byggesaksbehandling:

- a) Mindre frittliggende bygning på bebygd eiendom som ikke skal brukes til beboelse. Mønehøyde kan være inntil 3,0 m og gesimshøyde inntil 2,5 m. Verken samlet bruksareal (BRA) eller bebygd areal (BYA) kan være over 15 m².

Avstand til annen bygning på eiendommen skal ikke være mindre enn 1,0 m.
- b) Følgende mindre tiltak i eksisterende byggverk:
 1. Ikke-bærende vegg innenfor en branncelle eller et lydrområde
 2. Installasjon, endring og reparasjon av enkle installasjoner i eksisterende byggverk innenfor en bruksenhet eller branncelle
 3. Reinstallasjon og reparasjon av ildsted.
- c) Følgende mindre tiltak utendørs:
 1. Levegg (skjermvegg) med høyde inntil 1,8 m og lengde inntil 10,0 m. Veggen kan være frittstående eller forbundet med bygning
 2. Innhegning mot veg med inntil 1,5 m høyde. Innhegningen må ikke hindre sikten i frisisiktsoner mot vei
 3. Skilt- og reklameinnretning inntil 3,0 m² som monteres flatt på vegg. Unntaket omfatter ikke montering av flere skilt- og reklameinnretninger på samme fasade
 4. Mindre antennesystem. Antennemast kan ha høyde inntil 2,0 m. Parabolantenne kan ha diameter inntil 1,2 m
 5. Mindre forstøtningsmur på inntil 1,0 m høyde og avstand fra nabogrense på minst 2,0 m, eller forstøtningsmur på inntil 1,5 m høyde og avstand fra nabogrense på minst 4,0 m. Muren må ikke hindre sikten i frisisiktsoner mot vei
 6. Mindre fylling eller planering av terreng. Tiltaket må uansett ikke føre til mer enn 3,0 m avvik fra opprinnelig terrengnivå i spredtbygd strøk, eller 1,5 m avvik fra opprinnelig terrengnivå i tettbygd strøk. På eiendom for rekke- eller kjedehus o.l. med tett bebyggelse må avviket ikke være mer enn 0,5 m fra opprinnelig terrengnivå. Avstand fra fyllingsfoten til nabogrense må være minst 2,0 m. Endringer i terreng må ikke hindre sikten i frisisiktsoner mot vei
 7. Graving for kabler
 8. Lokal drenering, samt reparasjoner ved rør- og ledningsbrudd
 9. Intern veg på tomt og biloppstillingsplasser for tomtens bruk som ikke krever vesentlig terrenginngrep. Unntaket omfatter også anlegg av oppstillingsplass for landbruksmaskiner til bruk på landbrukseiendom.

§ 4-2. *Unntak for plassering av særskilt bygning, konstruksjon eller anlegg*

Følgende tiltak kan plasseres uten søknad eller tillatelse:

- a) Bygninger, konstruksjoner eller anlegg på eller i direkte tilknytning til bygge- eller anleggstomt hvor arbeid pågår
- b) Campingvogn og vinteropplag av fritidsbåt på bebygd bolig- og fritidseiendom
- c) Campingvogn på campingplass.

Plan- og bygningsloven § 30-5 gjelder tilsvarende for disse tiltakene.

§ 4-3. *Unntak fra krav i plan- og bygningslovgivningen for visse tiltak som behandles etter andre lover*

For tiltak som er nevnt nedenfor under bokstav a til f og som er i samsvar med plan- og bygningsloven § 1-6 andre ledd, gjelder ikke reglene i plan- og bygningsloven kapitlene 20 (Søknadsplikt), 21 (Krav til innhold og behandling av søknader), 22 (Godkjenning av foretak for ansvarsrett), 23 (Ansvar i byggesaker), 24 (Kvalitetssikring og kontroll med prosjektering og utførelse av tiltak), 25 (Tilsyn), 27 (Tilknytning til infrastruktur), 28 (Krav til byggetomta og ubebygd areal), 29 (Krav til tiltaket), 30 (Krav til særskilte tiltak) og 31 (Krav til eksisterende byggverk). Bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 29-5 (Tekniske krav) og § 29-7 (Krav til produkter til byggverk) med tilhørende deler av byggteknisk forskrift gjelder så langt de passer for nevnte tiltak.

- a) Offentlige veganlegg som anlegges etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i veglov 21. juni 1963 nr. 23 så langt tiltaket er detaljert avklart i gjeldende reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Selv om tiltaket ikke omfattes av unntaket i første punktum, kan offentlige veganlegg hvor Statens vegvesen eller fylkeskommunen er tiltakshaver utføres uten at reglene i plan- og bygningsloven kapitlene 22 (Godkjenning av foretak for ansvarsrett), 23 (Ansvar i byggesaker), 24 (Kvalitetssikring og kontroll med prosjektering og utførelse av tiltak) og 25 (Tilsyn) kommer til anvendelse. Bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 29-2 (Visuelle kvaliteter) og § 29-3 (Krav til universell utforming og forsvarlighet) skal likevel gjelde.
- b) Vannkraftanlegg eller andre tiltak i vassdrag som er gitt konsesjon etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. (industrikonsesjonsloven), lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsregulering (vassdragsreguleringsloven) og lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven).
- c) Anlegg for produksjon av elektrisk energi som er gitt anleggskonsesjon, anlegg for fordeling av elektrisk energi som bygges med hjemmel i områdekonsesjon samt fjernvarmeanlegg som er gitt fjernvarmekonsesjon etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).
- d) Landbruksveier som er godkjent etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk (skogbrukslova) eller lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova).
- e) Flytende akvakulturanlegg i sjø som er gitt tillatelse etter lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven).
- f) Steinbrudd, gruver og massetak med tilhørende knuseverk og sorteringsanlegg som er i samsvar med gjeldende reguleringsplan og som er gitt konsesjon etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven).

For tiltak nevnt nedenfor under bokstav a til d gjelder ikke reglene i plan- og bygningsloven kapitlene 20 (Søknadsplikt), 21 (Krav til innhold og behandling av søknader), 22 (Godkjenning av foretak for ansvarsrett), 23 (Ansvar i byggesaker), 24 (Kvalitetssikring og kontroll med prosjektering og utførelse av tiltak) og 25 (Tilsyn). Øvrige regler gjelder så langt de passer.

- a) Bygninger eller bygningstekniske installasjoner i tilknytning til anlegg som nevnt i første ledd bokstav b og c.
- b) Jernbaneanlegg, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane, som anlegges etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven), så langt tiltaket er detaljert avklart i gjeldende reguleringsplan. Selv om tiltaket ikke omfattes av unntaket i første punktum, kommer reglene i plan- og bygningsloven kapitlene 22 (Godkjenning av foretak for ansvarsrett), 23 (Ansvar i byggesaker), 24 (Kvalitetssikring og kontroll med prosjektering og utførelse av tiltak) og 25 (Tilsyn) ikke til anvendelse for jernbaneanlegg som godkjennes av Statens jernbanetilsyn etter jernbaneloven.
- c) Oppføring, gjenoppføring og reparasjon av navigasjonsinnretninger, herunder tiltak i grunnen og sjøgrunnen ved slike innretninger, etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann (havne- og farvannsloven 2009) og gjenoppføring og reparasjon av navigasjonsinnretninger etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven).
- d) Gjenoppføring og reparasjon av moloer og annet dekningsverk i sjø der Kystverket eller kommunen er tiltakshaver.

For anlegg og konstruksjoner som anlegges etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) gjelder ikke reglene i plan- og bygningsloven kapitlene 22 (Godkjenning av foretak for ansvarsrett), 23 (Ansvar i byggesaker), 24 (Kvalitetssikring og kontroll med prosjektering og utførelse av tiltak) og 25 (Tilsyn). Unntakene omfatter også utbedring, utskiftning og reparasjon av slike anlegg og konstruksjoner, men ikke grunn- og terrengarbeider, herunder fundamentering. Øvrige regler gjelder så langt de passer.

Tiltakshaver skal underrette kommunen når tiltak etter denne bestemmelsen er godkjent etter andre lover, og angi tidspunktet for igangsetting. Alle opplysninger om tiltakets plassering som er nødvendige for ajourføring av det offentlige kartverket, herunder kommunenes og statens felles kartdatabaser, skal sendes kommunen sammen med underretningen, jf. plan- og bygningsloven kapittel 2 (Krav om kartgrunnlag, stedfestet informasjon mv.). Slik underretning er ikke nødvendig når kommunen er godkjenningmyndighet for tiltaket i henhold til annet lovverk. Tiltakshaver skal senest innen fire uker etter at tiltaket er ferdig, sende underretning til kommunen om tiltakets plassering slik det er utført.

Kapittel 5. Søknad og dokumentasjon

§ 5–1. Generelle krav til søknad og dokumentasjon

Søknad og vedlegg skal presenteres i en oversiktlig form. Søknad med vedlegg skal sendes kommunen i ett eksemplar.

Ved bruk av elektronisk søknad skal ansvarlig søker kunne dokumentere tiltakshavers underskrift dersom kommunen krever det.

Statens bygningstekniske etat kan bestemme at opplysninger og dokumentasjon som skal sendes kommunen må fremsettes i en nærmere fastsatt form eller elektronisk format.

Når søknad gir opplysninger i samsvar med standardiserte blanketter eller elektronisk byggesøknad, kan kommunen ikke kreve at opplysningene fremlegges på annen måte.

Søknad og vedlegg som ikke er utferdiget på norsk, svensk eller dansk skal vedlegges en oversettelse til ett av disse språkene.

§ 5–2. Varsel til naboer og gjenboere

Når nabo- eller gjenboereiendom er en festet tomt (matrikulert festeenhhet), skal både eier og fester varsles.

Varsel skal inneholde de opplysninger etter § 5–4 som skal gis ved søknad, i den grad det berører naboers eller gjenboeres interesser. Målsatt situasjonsplan, snitt- og fasadetegninger skal vedlegges varselet, med mindre det ikke er relevant. Når tiltaket medfører endret bruk, skal nabovarsel også inneholde opplysninger om tidligere bruk. Begrunnelse for søknad om dispensasjon skal vedlegges varselet i den grad dispensasjonen berører naboers eller gjenboeres interesser.

Dersom søknad sendes kommunen senere enn ett år etter utsending av nabovarsel, skal det sendes nytt nabovarsel til alle naboer og gjenboere.

§ 5–3. Gjennomføringsplan

Søker skal utarbeide gjennomføringsplan for søknadspårlig tiltak der det er krav om ansvarlig foretak. I den grad det er relevant for tiltaket skal gjennomføringsplanen inneholde oversikt over ansvarsområder inndelt i godkjenningssområder og etter tiltaksklasser, kontrollområder, ansvarlige foretak og gjennomføring av oppgavene.

Oversikt over inndelingen i ansvarsområder skal følge av gjennomføringsplan i tillegg til de enkelte ansvarsrettssøknader. Der det er manglende samsvar mellom ansvarsinndelingen i gjennomføringsplanen og de enkelte søknader om ansvarsrett, går søknadene om ansvarsrett foran.

Ansvarlige foretak skal bistå søker med nødvendig dokumentasjon for utarbeidelse, oppdatering og slutføring av gjennomføringsplanen. Gjennomføringsplan skal være oppdatert på grunnlag av samsvarserklæringer fra de ansvarlige for prosjektering og utførelse, og kontrollklæringer og sluttrapport fra de kontrollerende.

Gjennomføringsplanen skal signeres av søker og sendes kommunen når det søkes om rammetillatelse, igangsettingstillatelse, endringstillatelse, særskilte ansvarsretter, midlertidig brukstillatelse og ferdigattest. Ved tilsyn kan kommunen kreve innsyn i grunnlagsmaterialet for gjennomføringsplanen, herunder planlegging av kontroll, kontrollklæringer, samsvarserklæringer og avviksbehandling.

Ved søknad om ferdigattest skal gjennomføringsplanen vise at tiltaket er fullført og at kontrollen er fullført. Slutført og signert gjennomføringsplan er grunnlag for ferdigattest. Ved søknad om midlertidig brukstillatelse skal gjennomføringsplanen vise gjenstående arbeid og kontroll, og tidsplan for ferdigstilling.

§ 5–4. Opplysninger som skal gis ved søknad om tillatelse til tiltak

Søknad om tillatelse til tiltak etter plan- og bygningsloven § 20–1 og § 20–2 skal inneholde opplysninger som nevnt nedenfor i tredje ledd bokstav a til q i den utstrekning de er relevante for tiltaket og nødvendige for kommunens behandling.

For midlertidige tiltak etter plan- og bygningsloven § 20–2 bokstav c skal det i tillegg opplyses om plasseringens varighet, og søknaden skal i nødvendig utstrekning inneholde opplysninger om hvordan kravene i plan- og bygningsloven § 30–5 er ivarett.

Opplysninger som er relevante ved søknad er

- a) tiltakshaver
- b) eiendom og eksisterende bebyggelse som berøres av tiltaket
- c) beskrivelse av tiltakets art
- d) tiltakets størrelse og grad av utnytting
- e) forhold til plangrunnlaget og plan- og bygningsloven § 1–8
- f) ivarettelse av krav til universell utforming og arkitektonisk utforming, herunder visuelle kvaliteter

- g) tiltakets sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, og behov for eventuelle sikringstiltak
- h) konsekvensanalyse som framgår av byggt teknisk forskrift § 9–4
- i) minsteavstand til annen bebyggelse, kraftlinjer, vegmidte, vann- og avløpsledninger
- j) atkomst, vannforsyning, avløp og fjernvarmetilknytning
- k) eventuelt behov og grunnlag for dispensasjon
- l) om det er avholdt forhåndskonferanse
- m) tegninger og målsatt situasjonsplan
- n) redegjørelse for nabovarsling og nabomerknader
- o) forholdet til andre myndigheter
- p) gjennomføringsplan
- q) søknader om lokal godkjenning for ansvarsrett med relevant dokumentasjon.

Ved søknad om rammetillatelse, jf. § 6–4, må alle opplysninger som er nevnt i tredje ledd følge søknaden i den utstrekning de er relevante for tiltaket, med følgende unntak

- a) universell utforming og arkitektonisk utforming, jf. tredje ledd bokstav f, skal bare dokumenteres i den utstrekning forholdet avklares i rammetillatelsen
- b) for forhold som gjelder sikring mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, jf. tredje ledd bokstav g, er det tilstrekkelig at faren er identifisert og muligheten for sikring er utredet
- c) for forhold som atkomst, vannforsyning, avløp og fjernvarmetilknytning, jf. tredje ledd bokstav j, er det tilstrekkelig at det er dokumentert at nødvendige rettigheter er sikret
- d) det er tilstrekkelig å dokumentere hvilke myndigheter tiltaket er avklart i forhold til, jf. tredje ledd bokstav o
- e) søknader og dokumentasjon, jf. tredje ledd bokstav q, kreves for ansvarlig søker og for ansvarlig prosjekterende for forhold som avklares i rammetillatelsen.

§ 5–5. Dokumentasjon som skal foreligge i tiltaket

Dokumentasjon som viser oppfyllelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven skal foreligge i tiltaket og være kjent for den ansvarlige i den grad de er relevante for foretakets oppgaver. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig ved tilsyn. Dokumentasjon skal være på norsk eller et annet skandinavisk språk. Dette gjelder blant annet

- a) tillatelsen
- b) tegningsmateriale og annet produksjonsunderlag
- c) samsvarserklæringer og kontrollerklæringer
- d) dokumentasjon for driftsfasen, jf. byggt teknisk forskrift kapittel 4
- e) dokumentasjon for oppfyllelsen av byggt teknisk forskrift kapittel 2 og § 3–1 tredje ledd
- f) dokumentasjon for oppfyllelse av systemkrav som nevnt i § 10–2
- g) kopi av søknad med tiltakshavers signatur ved bruk av elektronisk søknad, jf. § 5–1 andre ledd
- h) avfallsplan, dokumentasjon på faktisk disponering av avfallet og miljøsaneringsbeskrivelse, jf. byggt teknisk forskrift § 9–6, § 9–7 og § 9–9.

Kapittel 6. Kommunens saksbehandling

§ 6–1. Forhåndskonferanse

Forhåndskonferanse etter plan- og bygningsloven § 21–1 skal avklare tiltakets forutsetninger og rammene for videre saksbehandling.

Forhåndskonferanse kan brukes i alle typer tiltak etter plan- og bygningsloven, uavhengig av størrelse og vanskelighetsgrad. Forhåndskonferanse kan også brukes for tiltak som er unntatt søknadsbehandling etter plan- og bygningsloven § 20–3 og § 20–4.

Forhåndskonferanse avholdes før innsending av søknad. Kommunen kan innkalle berørte fagmyndigheter og andre berørte til konferansen, eventuelt etter ønske fra tiltakshaver. Kommunen og tiltakshaver eller ansvarlig søker skal på forhånd være gjensidig orientert om hvem som skal delta.

Tiltakshaver skal så langt det er avklart redegjøre for tiltakets innhold, omfang, plassering, fremdrift, aktuelle ansvarlige utøvere og forutsetninger for tiltaket. Tiltakshaver skal på forhånd gi kommunen de opplysninger som er nødvendig for forberedelsen av konferansen. Kommunen kan kreve at slike opplysninger gis i nærmere fastsatt form.

Kommunen skal gi nødvendig informasjon om rammeforutsetninger og krav knyttet til arealplaner, infrastruktur, aktuelle lover, forskrifter og retningslinjer, dokumentasjonskrav, krav til plassering av tiltaket, behov for koordinering med aktuelle myndigheter, jf. § 6–2, kommunens praksis, saksbehandlingsrutiner, mulighet for delt søknadsbehandling, uavhengig kontroll, tilsyn, ansvarsregler, krav til ansvarlige foretak og annet av betydning. Kommunen skal opplyse om den videre saksbehandling og antatt saksbehandlingstid.

Kommunen har ansvar for å føre referat fra forhåndskonferansen. Referatet skal undertegnes av tiltakshaver og kommunens representant i forhåndskonferansen. Referatet skal dokumentere de forutsetninger som er lagt til grunn, og danner grunnlag for videre behandling. Referatet skal følge med som saksdokument i den videre saksbehandlingen.

§ 6-2. Den kommunale bygningsmyndighetens samordningsplikt

Kommunens samordningsplikt etter plan- og bygningsloven § 21-5 omfatter følgende myndigheter:

- a) helsemyndighet
- b) brannvernmyndighet
- c) arbeidsmiljømyndighet
- d) vegmyndighet
- e) havnemyndighet
- f) forurensningsmyndighet
- g) Sivilforsvaret
- h) jordlovmyndighet
- i) friluftsmyndighet
- j) kulturminnemyndighet
- k) reindriftsmyndighet
- l) kirkelig myndighet
- m) luftfartsmyndighet
- n) bergverksmyndighet.

Søker kan selv forelegge saken for berørte myndigheter.

§ 6-3. Plassering av tiltak

Kommunen skal godkjenne tiltakets plassering, jf. plan- og bygningsloven § 29-4, og i den utstrekning det er nødvendig

- a) fremskaffe oppdatert situasjonskart for eiendommer berørt av det planlagte tiltaket
- b) oppgi toleransegrensene som gjelder for plasseringen av tiltaket i situasjonsplanen og i marken (utstikkingen).

§ 6-4. Rammetillatelse

Så langt det er relevant for tiltaket skal rammetillatelse omfatte

- a) tiltakets art og formål
- b) størrelse, antall bruksenheter og grad av utnytting
- c) avklaring i forhold til plangrunnlaget
- d) form, plassering, parkeringsløsninger, uteoppholdsareal, visuell utforming
- e) sikkerhet mot fare
- f) forholdet til utvalgte naturtyper
- g) sikkerhet for godkjent veg-, vann- og avløpsløsning
- h) behovet for, og eventuelt søknad om, dispensasjon
- i) avklaring av forholdet til naboene.

Rammetillatelse kan i tillegg omfatte andre forhold.

§ 6-5. Utvalgte naturtyper – varsel til Miljøverndepartementet

Kommunen skal varsle Miljøverndepartementet dersom det gis tillatelse til tiltak som berører forekomst av en eller flere utvalgte naturtyper.

§ 6-6. Rapportering til andre myndigheter

Kommunen skal foreta nødvendig rapportering til andre myndigheter der dette fremgår av annet regelverk, jf. forskrift 14. april 2003 nr. 514 om rapportering og registrering av luftfartshindre (BSL E 2-1) og forskrift 26. juni 2009 nr. 864 om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften).

§ 6-7. Mulighet for bruk av ansvarlige foretak i tiltak etter plan- og bygningsloven § 20-2

Tiltakshaver kan kreve at tiltak som faller inn under plan- og bygningsloven § 20-2 skal forestås av foretak med ansvarsrett i samsvar med plan- og bygningsloven kapitlene 22 og 23.

§ 6-8. Personlig ansvarsrett for selvbygger

Kommunen kan godkjenne person for ansvarsrett som selvbygger av egen bolig eller fritidsbolig, uten hensyn til kravene til ansvarlige i kapitlene 9, 10 og 11, dersom personen sannsynliggjør at arbeidet godkjenningen gjelder vil bli utført i samsvar med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

Ansvarsrett kan gis for funksjonene søker, prosjekterende og utførende for fagområder i tiltaksklasse 1.

§ 6-9. Tilbaketrekking av lokal godkjenning for ansvarsrett

Lokal godkjenning for ansvarsrett kan trekkes tilbake når det ansvarlige foretak

- a) i vesentlig grad har unnlatt å ivareta krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven som stilles til funksjonen som ansvarlig søker, prosjekterende eller utførende,
- b) har unnlatt å etterkomme pålegg fra kommunen, eller
- c) ikke lenger er kvalifisert for oppgaven.

Varsel om tilbaketrekking av lokal godkjenning for ansvarsrett skal sendes skriftlig til foretaket. Foretaket skal gis en frist til å uttale seg som ikke skal være kortere enn 2 uker fra varselet er sendt. Kopi av varsel og vedtak om tilbaketrekking skal sendes tiltakshaver og ansvarlig søker.

Kommunen kan sette godkjenningen ut av kraft med øyeblikkelig virkning og uten krav om varsel etter andre ledd, jf. plan- og bygningsloven § 22–4 første ledd tredje punktum, dersom det avdekkes forhold ved det ansvarlige foretakets gjennomføring som kan medføre betydelig fare for helse, miljø eller sikkerhet.

Tilbaketrekking av lokal godkjenning for ansvarsrett gjelder inntil foretaket ved ny søknad kan dokumentere at det forhold ved foretaket som forårsaket tilbaketrekking er rettet, og vilkårene for godkjenning for øvrig er til stede.

Ved vurdering av tilbaketrekking av lokal godkjenning for ansvarsrett på grunnlag av overtredelse og vurdering av ny godkjenning, skal det tas hensyn til om foretaket har rettet avvik som lå til grunn for tilbaketrekkingen.

Bestemmelsen gjelder tilsvarende for tilbaketrekking av personlig ansvarsrett for selvbygger.

Kapittel 7. Tidsfrister for saksbehandling

§ 7–1. Tidsfrister for kommunens og klageinstansens saksbehandling

I tillegg til saksbehandlingsfristene som fremgår av plan- og bygningsloven § 21–7, gjelder følgende tidsfrister for kommunens og klageinstansens saksbehandling:

- a) Forhåndskonferanse skal avholdes av kommunen innen 2 uker
- b) Søknad om igangsettingstillatelse skal behandles av kommunen innen 3 uker
- c) Søknad om midlertidig brukstillatelse skal behandles av kommunen innen 3 uker
- d) Klage skal forberedes av kommunen og oversendes til klageinstansen så snart saken er tilrettelagt, og senest innen 8 uker. Samme frist gjelder der kommunen tar klagen helt til følge og fatter et nytt vedtak. Fristen gjelder for klage i alle byggesaker, herunder klage i byggesaker der tiltaket krever dispensasjon fra bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
- e) I klagesak der det er gitt utsatt iverksetting med hjemmel i forvaltningsloven § 42, skal klagen behandles av klageinstansen innen 6 uker. Dette gjelder uansett om det er kommunen eller klageinstansen som har besluttet utsatt iverksetting
- f) Kommunens godkjenning av planer og foreløpig beregning av refusjon etter plan- og bygningsloven § 18–8 skal skje innen 6 uker. Samme frist gjelder for kommunens fastsetting av refusjon etter plan- og bygningsloven § 18–9.

Dersom søknaden deles opp, jf. plan- og bygningsloven § 21–2 femte ledd, gjelder 12-ukersfristen i plan- og bygningsloven § 21–7 første ledd bare for søknad om rammetillatelse og søknad om endring av rammetillatelse.

§ 7–2. Beregning av tidsfrister

Frister som følger av § 7–1 og plan- og bygningsloven § 21–7 kan forlenges med den tid som medgår til feilretting eller supplering av nødvendige opplysninger.

For avholdelse av forhåndskonferanse gjelder tidsfristen fra anmodning med tilstrekkelige opplysninger er mottatt, og til forhåndskonferanse er avholdt.

For søknader, herunder søknad om midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest, gjelder tidsfristen fra søknad er mottatt og til vedtak er sendt. I de tilfeller kommunen etter plan- og bygningsloven § 21–4 sjettede ledd første punktum har satt som vilkår for å gi tillatelse at gebyr er innbetalt, avbrytes tidsfristen ved at kommunen krever innbetaling av gebyr.

For kommunens behandling av klage i byggesak gjelder tidsfristen fra klagefristen er utløpt og til saken er oversendt klageinstansen eller nytt vedtak er sendt.

For kommunens godkjenning av planer og foreløpig beregning av refusjon etter plan- og bygningsloven § 18–8, gjelder tidsfristen fra det tidspunkt nødvendig materiale er mottatt og til vedtak er sendt.

Tidsfristen for å treffe vedtak etter plan- og bygningsloven § 18–9 om fastsetting av refusjon gjelder fra det tidspunkt de refusjonspliktiges frist for uttalelse har utløpt og til vedtak er sendt.

§ 7–3. Kommunens adgang til ensidig fristforlengelse

For søknad som omfattes av tidsfristen i plan- og bygningsloven § 21–7 første ledd, kan kommunen i behandlingen av søknaden forlenge fristen dersom saken er særlig komplisert, krever ekstra politisk avklaring, eller krever tillatelse eller samtykke fra andre myndigheter etter plan- og bygningsloven § 21–5. Ny frist skal meddeles tiltakshaver og ansvarlig søker så snart det er klart at fristen vil bli overskredet.

For søknad som omfattes av tidsfristen i enten plan- og bygningsloven § 21–7 andre eller tredje ledd, kan kommunen i særlige tilfeller forlenge fristen. Underretning om ny frist må være sendt søker før utløpet av 3-ukersfristen.

§ 7–4. Gebyrbortfall ved kommunens fristoverskridelse

Ved overskridelse av tidsfristen i plan- og bygningsloven § 21–7 første ledd skal kommunen tilbakebetale tiltakshaver 25 % av det totale byggesaksgebyret for hver påbegynt uke tidsfristen overskrides. Bestemmelsen gjelder ikke dersom det er avtalt særskilte frister eller kommunen har forlenget fristen etter § 7–3. I slike tilfeller inntreer virkninger av fristoverskridelse fra det tidspunkt den avtalte eller forlengede frist overskrides.

Kapittel 8. Ferdigstillelse

§ 8-1. Ferdigstillelse av tiltak

Kommunen skal etter søknad utstede ferdigattest for alle søknadspliktige tiltak når vilkårene i plan- og bygningsloven § 21-10 foreligger. Følgende søknadspliktige tiltak skal ikke avsluttes med ferdigattest:

- a) Opprettelse av ny eiendom, festegrunn eller arealoverføring etter plan- og bygningsloven § 20-1 første ledd bokstav m
- b) Midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg som nevnt i plan- og bygningsloven § 20-2 første ledd bokstav c som ikke skal brukes til varig opphold
- c) Skilt- og reklameinnretninger der tillatelse er gitt for et bestemt tidsrom.

Ved søknad om ferdigattest skal søker bekrefte at tilstrekkelig dokumentasjon som grunnlag for driftsfasen er overlevert byggverkets eier.

Der det søkes om midlertidig brukstillatelse, skal søker identifisere gjenstående arbeid, bekrefte at byggverket har tilfredsstillende sikkerhetsnivå, og angi tidspunkt for ferdigstillelse. Kommunen kan utstede midlertidig brukstillatelse når vilkårene i plan- og bygningsloven § 21-10 foreligger.

Der det kreves gjennomføringsplan, jf. § 5-3, skal denne vedlegges søknad om ferdigattest og midlertidig brukstillatelse. Der det kreves avfallsplan eller miljøsaneringsbeskrivelse, jf. byggt teknisk forskrift § 9-6 og § 9-7, skal sluttrapport som dokumenterer faktisk disponering av avfallet vedlegges søknad om ferdigattest.

Dersom det er foretatt justeringer i forhold til tillatelsen som ikke krever endringssøknad, skal søker senest ved søknad om ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse sende oppdatert situasjonsplan, tegninger og dokumentasjon om tiltakets plassering slik den er utført. Dokumentasjon om tiltakets plassering skal enten skje ved innmålte koordinatverdier eller ved inntegning på tidligere godkjent situasjonsplan.

§ 8-2. Overlevering av dokumentasjon for forvaltning, drift og vedlikehold

Søker skal senest ved søknad om ferdigattest påse at nødvendig dokumentasjon for driftsfasen som angitt i byggt teknisk forskrift § 4-1, er fremlagt av de ansvarlige foretak innenfor sine ansvarsområder. Søker skal overlevere dokumentasjonen til byggverkets eier mot kvittering.

Tredje del. Godkjenning og ansvar

Kapittel 9. Godkjenning av foretak

§ 9-1. Godkjenning

Foretak som skal godkjennes for å påta seg ansvar for oppgaver som ansvarlig søker, prosjekterende, utførende eller kontrollerende i tiltak som krever ansvarsrett, skal oppfylle kravene i forskriftens tredje del (Godkjenning og ansvar).

Kvalifikasjonsbedømmelsen skal baseres på en samlet vurdering av foretakets organisasjon, styringssystem og den faglige kompetansen i foretaket.

Sentral godkjenning for ansvarsrett er frivillig for ansvarlig søker, prosjekterende og utførende.

Sentral godkjenning for ansvarsrett er obligatorisk for ansvarlig kontrollerende, jf. plan- og bygningsloven § 23-7 første ledd.

Lokal godkjenning for ansvarsrett er obligatorisk for alle funksjoner for tiltak etter plan- og bygningsloven § 20-1.

§ 9-2. Foretak og andre som kan gis godkjenning

Godkjenning kan kun gis til foretak som skal godkjennes for ansvarsrett, herunder også etater og andre offentlige organer.

Foretak skal være registrert i Foretaksregisteret. Foretak fra annen EØS-stat som ikke er registrert i Foretaksregisteret, må dokumentere at det er registrert i tilsvarende foretaksregister eller bransjeregister i en EØS-stat.

Foretak fra land omfattet av WTO-avtalen kan få godkjenning for ansvarsrett ved å dokumentere at det oppfyller krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningslovens.

Det kan gis lokal godkjenning for ansvarsrett som selvbygger etter § 6-8.

§ 9-3. Fastsettelse av tiltaksklasser

Oppgaver knyttet til tiltak skal inndeles i tiltaksklasse 1, 2 eller 3 innenfor ett eller flere fagområder basert på kompleksitet, vanskelighetsgrad og mulige konsekvenser mangler og feil kan få for helse, miljø og sikkerhet.

Oppgaver knyttet til tiltaket kan plasseres i ulike tiltaksklasse for den enkelte funksjon og fagområde. Kommunen godkjenner tiltaksklasser etter forslag fra ansvarlig søker.

§ 9-4. Oppdeling i tiltaksklasser

Tiltaksklasse 1 omfatter, uavhengig av funksjon og fagområde, tiltak eller oppgaver av liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, og der mangler eller feil ved tiltaket fører til mindre konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.

Tiltaksklasse 2 omfatter, uavhengig av funksjon og fagområde, tiltak eller oppgaver av

- a) liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til middels til store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet, eller
 - b) middels kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til små til middels konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.
- Tiltaksklasse 3 omfatter, uavhengig av funksjon og fagområde, tiltak eller oppgaver av
- a) middels kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet, eller
 - b) stor kompleksitet og vanskelighetsgrad.

Kapittel 10. Krav til foretakenes system

§ 10-1. System for oppfyllelse av plan- og bygningsloven. Krav til rutiner

Foretak som søker godkjenning for ansvarsrett skal ha et system som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven. Systemet skal i innhold og omfang være tilpasset foretaket og tilhørende godkjenningssområde. Ved lokal godkjenning for ansvarsrett skal systemet være tilpasset ansvarsområdet. Av systemet skal følgende fremgå:

- a) Organisasjonsplan, jf. § 1-2 første ledd bokstav e
- b) Hvordan andre foretak som foretaket knytter til seg, styres
- c) Hvordan foretaket ivaretar de plikter og oppgaver som følger av foretakets ansvar og funksjon, jf. kap. 12
- d) Hvordan foretaket identifiserer, ivaretar, herunder verifiserer, og dokumenterer oppfyllelse av relevante krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven som gjelder for foretakets godkjenningssområde, jf. § 1-2 bokstav c, og ved lokal godkjenning ansvarsområde, for å sikre at alle relevante krav og vilkår oppfylles i tiltaket
- e) Rutiner for å sikre at foretaket har nødvendige og oppdaterte kunnskaper om krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven som er relevante for foretakets godkjenningssområde
- f) Rutiner for å identifisere, behandle og lukke avvik, herunder hindre gjentakelse av avvik, fra krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
- g) Rutiner for hvordan foretaket ivaretar registrering, versjonshåndtering, viderefremming og oppbevaring av dokumentasjon som viser at krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven er oppfylt.

Foretaket skal ha rutiner for å sikre jevnlig gjennomgang og oppdatering av systemet.

§ 10-2. Dokumentasjon for oppfyllelse av systemkrav

Foretak eller andre skal ved søknad om godkjenning for ansvarsrett skriftlig, og på en oversiktlig måte, synliggjøre at det oppfylder krav til system og rutiner som angitt i § 10-1. Dokumentasjonen kan kreves fremlagt i en nærmere angitt form som viser hvordan kravene er ivarettatt, jf. § 5-1 tredje ledd.

Der foretaket har sentral godkjenning for ansvarsrett, skal kommunen normalt legge denne til grunn som dokumentasjon etter første ledd ved behandling av søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett.

Ved søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett skal foretaket redegjøre for at det har tilstrekkelig kompetanse til å løse de oppgavene det påtar seg i tiltaket. I tillegg må foretaket redegjøre for at kvalitetssikringen er tilpasset det aktuelle tiltaket.

Kapittel 11. Krav til utdanning og praksis

§ 11-1. Kvalifikasjonskrav

I søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett skal foretaket dokumentere at det har en samlet kompetanse som er tilpasset det omsøkte godkjenningssområdet slik det fremgår av organisasjonsplanen etter § 10-1 første ledd bokstav a, jf. § 1-2 første ledd bokstav e, herunder at det benyttes nødvendig og relevant fagkompetanse for å sikre at arbeid innenfor det omsøkte godkjenningssområdet ivaretas i samsvar med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

I søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett skal foretaket vise at det i tiltaket benyttes nødvendig og relevant fagkompetanse for å gjennomføre det aktuelle tiltaket på en forsvarlig måte slik at krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven ivaretas, jf. § 10-2 tredje ledd.

Kontrollforetak må ha relevant kompetanse innenfor prosjektering eller utførelse.

§ 11-2. Krav til praksis for de enkelte funksjonene

Foretak som påtar seg ansvar som ansvarlig søker må kunne dokumentere at det har personell med relevant praksis fra utførelse eller fra prosjektering, samordning samt utforming av søknad med underlag, for tiltak i samme eller høyere tiltaksklasse.

Foretak som påtar seg ansvar som ansvarlig prosjekterende må kunne dokumentere at det har personell med relevant praksis fra prosjektering innen eget fagområde.

Foretak som påtar seg ansvar som ansvarlig utførende må kunne dokumentere at det har personell med relevant praksis fra utførelse innen eget fagområde.

Foretak som påtar seg ansvar som ansvarlig kontrollerende må kunne dokumentere at det har personell med relevant praksis fra prosjektering og utførelse.

Ved lokal godkjenning for ansvarsrett i tiltaksklasse 1 kan kravet til praksis for ansvarlig søker og ansvarlig prosjekterende bortfalle ved relevant utdanning av lengre varighet eller høyere grad.

§ 11-3. *Opplysninger som skal fremlegges ved søknad om godkjenning for ansvarsrett*

Ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett skal foretakets kvalifikasjoner med hensyn til utdanning og praksis redegjøres for i organisasjonsplan, jf. § 11-1 første ledd.

Ved søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett skal foretaket redegjøre for at det brukes tilstrekkelige kvalifikasjoner i tiltaket. Ved søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett, der det ikke foreligger sentral godkjenning for ansvarsrett, skal foretaket redegjøre for utdanning og praksis.

Ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett, og søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett der det ikke foreligger sentral godkjenning for ansvarsrett, skal foretaket dokumentere praksis ved oversikt over referanseprosjekter eller på annen måte.

§ 11-4. *Vurdering av utdanning og praksis*

Ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett skal det legges vekt på en vurdering av om foretakets kvalifikasjoner med hensyn til utdanning og praksis fremstår som relevante for det omsøkte godkjenningsområdet. Ved søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett skal det legges vekt på en vurdering av om foretakets kvalifikasjoner med hensyn til utdanning og praksis fremstår som relevante for det omsøkte ansvarsområdet.

Ved søknad om sentral og lokal godkjenning for ansvarsrett skal det ved vurdering av relevant praksis legges vekt på om foretakets praksis er oppdatert, praksisens varighet, tilknytning til godkjenningsområdet og om praksis har vært gjennomført i samsvar med tillatelser og bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

Utdanning og praksis fra annen EØS-stat skal aksepteres på lik linje med norsk.

Kapittel 12. Ansvar

§ 12-1. *Tiltakshavers ansvar*

Tiltakshaver har ansvar for å fremskaffe nye ansvarlige foretak ved opphør eller andre endringer i ansvarsrettene. Tiltakshaver er ansvarlig for innbetaling av byggesaksgebyr til kommunen. Kommunen kan i alle saker etter plan- og bygningsloven rette pålegg mot tiltakshaver.

Der tiltakshavers ansvar ikke videreføres til ansvarlige foretak, jf. plan- og bygningsloven § 23-1 andre ledd, har han ansvar for at søknad, prosjektering og utførelse er i samsvar med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven. Ansvarer omfatter blant annet

- a) ansvar for å varsle naboer, motta og redegjøre for nabomerknader, og for søknadens innhold for øvrig
- b) ansvar for plassering, eventuell utarbeidelse og oppdatering av gjennomføringsplan, jf. § 5-3, og for søknad om ferdigattest.

Der tiltakshaver er godkjent for personlig ansvarsrett som selvbygger etter § 6-8, er han ansvarlig for de deler av tiltaket der det ikke benyttes foretak med selvstendig ansvarsrett.

Tiltakshaver har ansvar for at det iverksettes kontroll der dette kreves etter § 14-2, § 14-3 eller § 14-4.

§ 12-2. *Ansvarlig søkers ansvar*

I tillegg til ansvar etter plan- og bygningsloven § 23-4 har ansvarlig søker ansvar for

- a) å delta i forhåndskonferanse der tiltakshaver ønsker det
- b) å varsle om planlagte tiltak til naboer og gjenboere, være mottaker av merknader og utarbeide redegjørelse for hvordan merknadene er håndtert, jf. plan- og bygningsloven § 21-2 og § 21-3
- c) at søknad om tillatelse, eventuelt rammetillatelse og igangsettingstillatelse, inneholder alle opplysninger som er nødvendig for å vise at tiltaket oppfyller krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, jf. § 5-4, herunder tiltakets plassering, avklaring av behov for dispensasjon, utarbeiding og oppdatering av gjennomføringsplan og tilrettelegging for kontroll, og forslag til tiltaksklasser for fagområdene, jf. § 9-4 om tiltaksklasser og § 5-3 om gjennomføringsplan
- d) å identifisere og avklare ansvarsområdene for de ansvarlige foretak, både ved rammetillatelse og igangsettingstillatelse, og sende inn nødvendige søknader om lokal godkjenning for ansvarsrett. Ansvarlig søker har ansvar for at nødvendige underskrifter foreligger fra tiltakshaver og de ansvarlige foretak. Ansvarlig søker skal melde fra til kommunen ved mangler, endringer og opphør av ansvarsretter
- e) å påse at det blir utarbeidet avfallsplan, miljøsaneringsbeskrivelse, sluttrapport for avfallshåndtering og innhentet dokumentasjon for faktisk disponering av avfall
- f) å påse at eventuelle sikringstiltak blir prosjektert og utført, jf. plan- og bygningsloven § 28-2
- g) å påse at de ansvarlige foretak blir samordnet der det er flere foretak og ansvaret for slik samordning ikke er særskilt angitt i gjennomføringsplanen eller ansvarsrettssøknadene
- h) å motta og videreformidle tillatelser, vilkår og pålegg til de ansvarlige foretak, og sende søknad ved søknadspliktige endringer i tiltaket
- i) å påse at nødvendig sluttkontroll blir gjennomført og innhente samsvarserklæringer fra ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende, og kontrollklæringer fra kontrollerende for prosjektering og utførelse
- j) å søke om ferdigattest, jf. § 8-1

- k) å identifisere gjenstående arbeid, bekrefte at byggverket har tilfredsstillende sikkerhetsnivå, og å angi tidspunkt for ferdigstillelse dersom det søkes om midlertidig brukstillatelse
- l) å legge til rette for kommunalt tilsyn
- m) å påse at dokumentasjon for forvaltning, drift og vedlikehold etter § 8–2 foreligger, og overlevere denne til eier mot kvittering.

§ 12–3. Ansvarlig prosjekterendes ansvar

I tillegg til ansvar etter plan- og bygningsloven § 23–5 har ansvarlig prosjekterende ansvar for

- a) at prosjekteringen er kvalitetssikret og dokumentert i henhold til byggt teknisk forskrift kapittel 2 og er tilstrekkelig grunnlag for utførelsen, samt at det foreligger produkt dokumentasjon i henhold til byggt teknisk forskrift kapittel 3 dersom prosjekterende står for valg av produkt
- b) å utarbeide situasjonsplan, og sjekke at situasjonskartet gir tilstrekkelig grunnlag for at tiltaket gis korrekt plassering på situasjonsplanen
- c) at det blir utarbeidet nødvendig prosjektering som grunnlag for avfallsplan og miljøsaneringsbeskrivelse
- d) at tiltakshaver og ansvarlig søker blir varslet dersom prosjektering utløser behov for særskilte sikringstiltak, jf. plan- og bygningsloven § 28–2, samt foreta slik prosjektering
- e) koordinering av grensesnitt mot andre ansvarlig prosjekterende
- f) å levere grunnlag for gjennomføringsplan for sin del av tiltaket, og tilrettelegge for eventuell kontroll innenfor sitt ansvarsområde, herunder utarbeide samsvarserklæring ved avsluttet prosjektering
- g) underleverandør (underkonsulent (prosjektering), underentreprenør (utførelse) eller underkontrollør) uten egen ansvarsrett
- h) å melde fra til ansvarlig søker om endringer som kan medføre søknadsplikt, og endringer i ansvarsforhold
- i) å utarbeide eller sørge for at det fremskaffes dokumentasjon som grunnlag for forvaltning, drift og vedlikehold med hjemmel i byggt teknisk forskrift kapittel 4 innenfor ansvarsområdet, og at denne overleveres til ansvarlig søker.

§ 12–4. Ansvarlig utførendes ansvar

I tillegg til ansvar etter plan- og bygningsloven § 23–6 har ansvarlig utførende ansvar for

- a) at utførelsen er kvalitetssikret og i samsvar med produksjonsunderlaget, og at eventuelle vilkår som følger av tillatelse eller særskilte krav til utførelsen gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven er oppfylt
- b) at tiltaket plasseres korrekt i henhold til situasjonsplanen
- c) at det foreligger produkt dokumentasjon der utførende står for valg av produkt og at anvisninger for innbygging, montasje mv. for produkter foreligger og følges
- d) å bidra til og følge opp avfallsplan, gjennomføre miljøsanering, innhente og ta vare på dokumentasjon for faktisk disponering av avfall, og utarbeide sluttrapport for avfallshåndtering
- e) å gjennomføre prosjekterte sikringstiltak, jf. plan- og bygningsloven § 28–2, og melde fra til ansvarlig søker om nødvendig behov for sikringstiltak som ikke er prosjektert
- f) å koordinere grensesnitt mot andre ansvarlig utførende
- g) å melde fra til ansvarlig søker der utførende oppdager at prosjekteringen er mangelfull, motstridende eller feilaktig etter krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
- h) å levere grunnlag for gjennomføringsplan for sin del av tiltaket, samt å tilrettelegge for eventuell kontroll innenfor sitt ansvarsområde, herunder utarbeide samsvarserklæring ved avsluttet utførelse
- i) underleverandør uten egen ansvarsrett
- j) å melde fra til ansvarlig søker om endringer som kan medføre søknadsplikt, og endringer i ansvarsforhold
- k) å utarbeide eller sørge for at det fremskaffes dokumentasjon som grunnlag for forvaltning, drift og vedlikehold med hjemmel i byggt teknisk forskrift kapittel 4 innenfor ansvarsområdet, og at denne overleveres til ansvarlig søker.

§ 12–5. Ansvarlig kontrollerendes ansvar

I tillegg til ansvar etter plan- og bygningsloven § 23–7 har ansvarlig kontrollerende ansvar for

- a) å planlegge og gjennomføre kontroll, samt foreta sluttkontroll
- b) å levere grunnlag for gjennomføringsplan innenfor sitt ansvarsområde, herunder utarbeide sluttrapport og kontrollerklæring ved avsluttet kontroll som viser hva som er kontrollert, hvilke avvik som er avdekket og hvordan avvikene er behandlet
- c) å kontrollere at tiltaket er i overensstemmelse med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, og melde fra til de aktuelle ansvarlige foretak om avvik som avdekkes
- d) å påse at avvik blir lukket, melde fra til ansvarlig søker om avvik som ikke blir lukket av det ansvarlige foretak, og melde fra til kommunen dersom avvik ikke blir lukket i tiltaket
- e) å koordinere grensesnitt mot andre ansvarlig kontrollerende, og bidra til å koordinere kontrollen der det er flere ansvarlig kontrollerende.

§ 12–6. Særskilte bestemmelser om ansvar

Når ansvarlig foretaks ansvar opphører, skal det melde fra til ansvarlig søker, som skal melde fra til kommunen. Foretaket skal sikre dokumentasjon for det arbeidet som er utført fram til opphør innenfor sitt ansvarsområde,

herunder samsvarserklæringer og kontrollerklæringer, og ivareta grensesnitt mot nytt ansvarlig foretak. Nytt ansvarlig foretak skal i søknad om ansvarsrett klargjøre det ansvaret dette foretaket påtar seg. Ved opphør av ansvar kan kommunen gi det ansvarlige foretaket pålegg om retting eller utbedring innenfor ansvarsområdet.

Ansvarlig foretak skal oppbevare dokumentasjon for oppfyllelse av sin ansvarsrett i 5 år etter at ferdigattest er utstedt.

Et ansvarlig foretak kan påta seg ansvar for underleverandør, altså underkonsulent (prosjektering), underentreprenør (utførelse) eller underkontrollør. Det ansvarlige foretak har fullt ansvar for underleverandøren, og ansvarsrett og sentral godkjenning for ansvarsrett kan trekkes tilbake på grunn av feil underleverandøren gjør. Ansvaret omfatter også oppfyllelse av pålegg. Ansvarlig foretak skal sørge for at foretakets kvalitetssikring og kompetanse i tiltaket gir tilstrekkelig grunnlag for å gjennomføre det aktuelle tiltaket.

Ulovlige forhold etter regler gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven skal meldes til kommunen. Ansvarlig prosjekterende, ansvarlig utførende og ansvarlig kontrollerende skal melde fra til ansvarlig søker og/eller tiltakshaver, og til kommunen dersom forholdet ikke blir rettet.

Kapittel 13. Sentral godkjenning for ansvarsrett

§ 13–1. Organ for sentral godkjenning for ansvarsrett

Statens bygningstekniske etat administrerer ordningen med sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett, herunder registeret over foretak med sentral godkjenning, jf. § 13–7, og innehar i tillegg sekretariatsfunksjonen for klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett. Statens bygningstekniske etat behandler saker om sentral godkjenning, fornyelse og tilbaketrekking av sentral godkjenning med hjemmel i plan- og bygningsloven § 22–1 og § 22–2 og denne forskrift.

Statens bygningstekniske etat fører tilsyn med sentralt godkjente foretak, og kan i den forbindelse kreve fremlagt dokumentasjon som nevnt i kap. 9, 10 og 11. Dokumentasjon kan også kreves fremlagt av klagenemnda for sentral godkjenning.

§ 13–2. Søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett

Søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett sendes skriftlig til Statens bygningstekniske etat. Søknaden skal vedlegges dokumentasjon som viser at kravene i denne forskriften er oppfylt, jf. kap. 9, 10 og 11. Søknad og vedlegg som ikke er utferdiget på norsk, svensk eller dansk skal vedlegges en oversettelse til ett av disse språkene.

§ 13–3. Saksbehandlingsfrist for søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett

For søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett etter plan- og bygningsloven kap. 22 skal saksbehandlingsfrist som nevnt i tjenesteloven § 11 første ledd første punktum, være 4 uker.

Tjenesteloven § 11 annet ledd om at tillatelse anses gitt når saksbehandlingsfristen er utløpt, gjelder ikke for den sentrale godkjenningsordningen.

§ 13–4. Godkjenningens varighet – Fornyelse

Sentral godkjenning for ansvarsrett gis for tre år av gangen.

Søknad om fornyelse sendes til Statens bygningstekniske etat innen to måneder før utløpet av godkjenningsperioden. Oversittes denne fristen kan det kreves innsendt søknad etter § 13–2.

Sentral godkjenning for ansvarsrett fornyes dersom foretaket dokumenterer at det tilfredsstiller de krav som på fornyelsestidspunktet er gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven. Ved søknad om fornyelse kan Statens bygningstekniske etat foreta en ny vurdering, der det også legges vekt på tidligere mottatt dokumentasjon.

§ 13–5. Godkjenningens områder for sentral godkjenning av foretak

Sentral godkjenning for ansvarsrett kan gis for funksjonen søker i tiltaksklasse 1, 2 og 3.

Sentral godkjenning for ansvarsrett kan gis for funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 1, 2 og 3 for følgende områder:

- a) Overordnet ansvar for prosjektering (bygning, anlegg eller konstruksjon, tekniske installasjoner)
- b) Arkitektur
- c) Utearealer og landskapsutforming
- d) Oppmålingsteknisk prosjektering
- e) Brannkonsept
- f) Geoteknikk
- g) Konstruksjonssikkerhet
- h) Bygningsfysikk
- i) Sanitær-, varme- og slukkeinstallasjoner
- j) Ventilasjon- og klimainstallasjoner
- k) Vannforsynings-, avløps- og fjernvarmeanlegg
- l) Løfteinnretninger
- m) Lydforhold og vibrasjoner
- n) Miljøsanering.

Sentral godkjenning for ansvarsrett kan gis for funksjonen utførende i tiltaksklasse 1, 2 og 3 for følgende områder:

- a) Overordnet ansvar for utførelse (bygning, anlegg eller konstruksjon, tekniske installasjoner)
- b) Innmåling og utstikking av tiltak
- c) Grunnarbeid og landskapsutforming
- d) Plasstøpte betongkonstruksjoner
- e) Tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner
- f) Murarbeid
- g) Montering av bærende metall- eller betongkonstruksjoner
- h) Montering av glasskonstruksjoner og fasadekledning
- i) Taktekkingsarbeid
- j) Arbeid på bevaringsverdige byggverk
- k) Installasjon av brannalarm, nøddlys og ledesystem
- l) Sanitær-, varme- og slukkeinstallasjoner
- m) Ventilasjon- og klimainstallasjoner
- n) Løfteinnretninger
- o) Riving og miljøsanering.

Sentral godkjenning for ansvarsrett kan gis for funksjonen uavhengig kontrollerende i tiltaksklasse 1, 2 og 3 for følgende områder:

- a) Overordnet ansvar for uavhengig kontroll
- b) Uavhengig kontroll av ett eller flere godkjenningsområder som nevnt i annet og tredje ledd.

§ 13-6. Tilbaketrekking av sentral godkjenning for ansvarsrett

Sentral godkjenning for ansvarsrett skal trekkes tilbake når vilkårene i plan- og bygningsloven § 22-2 foreligger eller foretaket gjennom sin praksis har vist at det ikke oppfyller de krav til pålitelighet og dugelighet som er nødvendige for å anses kvalifisert for godkjenning.

Alvorlig overtredelse etter plan- og bygningsloven § 22-2 kan omfatte forhold som kan føre til overtredelsesgebyr etter plan- og bygningsloven § 32- 8 første ledd bokstav a til g og bokstav j, unnlatelse av å etterkomme særskilt pålegg eller forbud gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, og unnlatelse av å følge opp henvendelser som gjelder tilsyn.

Ved vurdering av tilbaketrekking på grunnlag av overtredelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, og om ny godkjenning skal gis, skal det legges vekt på om feilen eller mangelen i tiltaket er rettet.

Varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning for ansvarsrett skal sendes skriftlig til foretaket. Foretaket skal gis en frist på minst 2 uker fra varselet er sendt til å uttale seg.

Før søker, prosjekterende og utførende foretak kan få tilbake sentral godkjenning for ansvarsrett skal det, i tillegg til det som fremgår av plan- og bygningsloven § 22-2 andre ledd, være dokumentert at det er foretatt gjennomgang av styringssystemet og at nødvendige tiltak er iverksatt for å hindre gjentakelse av avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, samt at styringssystemet er i bruk.

Før kontrollforetak kan få tilbake sentral godkjenning som ansvarlig kontrollerende, skal det, i tillegg til det som fremgår av kravene i plan- og bygningsloven § 22-2 andre ledd, være dokumentert at det er foretatt endringer i styringssystemet for å hindre gjentakelse. I de første 12 månedene etter at sentral godkjenning er gitt tilbake, skal foretaket rapportere til Statens bygningstekniske etat om tildelte ansvarsretter og dokumentere at systemet er i bruk.

§ 13-7. Register over foretak med sentral godkjenning

Register over foretak med sentral godkjenning for ansvarsrett, skal inneholde opplysninger om foretakets identifikasjon, godkjenningsområde og godkjenningens varighet.

Registeret kan i tillegg til opplysningene i første ledd, inneholde oversikt over endringer i registeret, herunder nye og utmeldte foretak, advarsler og tilbaketrukne sentrale godkjenninger. Offentliggjøring av advarsel og tilbaketrekking av sentral godkjenning for ansvarsrett skal ikke skje før eventuelle klager er avgjort, eller klagefristen har gått ut.

Registeret skal på hensiktsmessig måte være tilgjengelig for brukere og publikum.

§ 13-8. Gebyr for sentral godkjenning

For sentral godkjenning for ansvarsrett skal det betales et gebyr som skal dekke kostnadene knyttet til den sentrale godkjenningsordningen. Følgende gebyrer kan fastsettes:

- a) Behandlingsgebyr for søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.
- b) Årsgebyr for å inneha sentral godkjenning for ansvarsrett.
- c) Gebyr for behandling av søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett.

Gebyrene etter første ledd fastsettes av departementet. Gebyrene kan differensieres i forhold til funksjon og antall godkjenningsområder.

§ 13-9. Klage. Klagenemnd

Vedtak om sentral godkjenning for ansvarsrett, herunder vedtak om tilbaketrekking, kan påklages av parter og andre med rettslig klageinteresse.

Klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett er klageinstans for enkeltvedtak om sentral godkjenning for ansvarsrett truffet av Statens bygningstekniske etat.

Klagenemnda skal bestå av totalt syv medlemmer. Nemndas leder skal være jurist. Videre skal det være seks medlemmer med en representant fra hver av følgende grupperinger:

- a) søkere og prosjekterende
- b) kontrollerende
- c) utførende bygg og anlegg
- d) utførende bygg og anlegg, arbeidstakersiden
- e) brukerinteresser på tiltakshaversiden
- f) brukerinteresser i det offentlige.

Det skal oppnevnes personlige varamedlemmer. Medlemmer og personlige varamedlemmer oppnevnes av departementet etter forslag fra berørte bransje- og brukerinteresser.

Klagenemnda er vedtaksfør når fem medlemmer er til stede. Sakene avgjøres ved alminnelig flertall. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende. Klagenemndas avgjørelser kan ikke påklages.

Funksjonstiden for klagenemndas medlemmer og varamedlemmer er tre år. Medlemmer og varamedlemmer kan gjenoppnevnes for ytterligere én periode.

Klagenemnda kan i samråd med sekretariatet innhente sakkyndig bistand.

Fjerde del. Kontroll, tilsyn og overtredelsesgebyr

Kapittel 14. Kontroll av tiltak

§ 14-1. Krav til uavhengighet for kontrollerende foretak

Kontrollerende foretak skal være en annen juridisk enhet enn det foretaket som utfører arbeid som kontrolleres.

Kontrollerende foretak skal ikke ha personlig eller økonomisk tilknytning som kan påvirke kontrollen. Dette skal bekreftes i ansvarsrettssøknaden, og gjelder både i forhold til tiltakshaver og foretak som utfører arbeid som skal kontrolleres.

Der det er tvil om tilknytningen kan påvirke kontrollen, skal det beskrives i ansvarsrettssøknaden, og kommunen skal avgjøre om ansvarsrett kan gis. Kommunen skal avslå søknad om ansvarsrett dersom den finner at det er så sterk tilknytning at det kan påvirke kontrollen, eller at uavhengigheten på andre måter ikke er tilstrekkelig.

§ 14-2. Obligatoriske krav om uavhengig kontroll

Det skal gjennomføres uavhengig kontroll i samsvar med § 14-6 av fuktsikring ved nybygging og ombygging av våtrom i alle boliger og med lufttetthet i nye boliger. Det samme gjelder for fritidsboliger med mer enn én boenhet. Ansvarlig kontrollerende skal kontrollere at det er gjennomført tilstrekkelig prosjektering av fuktsikring, herunder utforming av viktige løsninger, og at det foreligger nødvendig produksjonsunderlag innenfor kontrollområdet.

I tillegg til uavhengig kontroll etter første ledd skal det også gjennomføres uavhengig kontroll i samsvar med § 14-7 for følgende oppgaver i tiltaksklasse 2 og 3:

- a) Bygningsfysikk, hvor kontrollkravet for prosjektering begrenses til energieffektivitet og detaljprosjektering av lufttetthet og fuktsikring i yttervegger, tak og terrasser, og kontrollkravet for utførelse begrenses til byggfukt, lufttetthet og ventilasjon, og at dette er gjennomført og dokumentert som prosjektert
- b) Konstruksjonssikkerhet, hvor kontrollkravet for prosjektering begrenses til risiko for sammenbrudd i hovedbæresystem, herunder prosjekteringsgrunnlaget, lastantakelser, stabilitet og materialegenskaper, og kontrollkravet for utførelse begrenses til at hovedbæresystem er gjennomført og dokumentert som prosjektert, herunder at valgte materialer har egenskaper som bestemt i prosjekteringen
- c) Geoteknikk, hvor kontrollkravet for prosjektering begrenses til kontroll av at det er gjort kvalifisert undersøkelse for å bestemme geoteknisk kategori og fastsettelse av pålitelighetsklasse, og kontrollkravet for utførelse begrenses til at geotekniske oppgaver er gjennomført og dokumentert som prosjektert, herunder at de er fulgt opp og rapportert slik som anvist av prosjekterende
- d) Brannsikkerhet, hvor kontrollkravet begrenses til prosjektering av brannsikkerhetsstrategi/konsept.

Når prosjektering, utførelse og kvalitetssikring er gjennomført i samsvar med relevant, gjeldende Norsk Standard med kontrollanvisninger, eller likeverdig europeisk standard, begrenses kontrollkravet til kontroll av at standardens kontrollanvisninger for utvidet kontroll er fulgt.

§ 14-3. Krav om uavhengig kontroll etter kommunens vurdering

Kommunen kan etter en konkret vurdering av tiltaket stille krav om uavhengig kontroll for forhold som ikke faller inn under § 14-2, når det på grunnlag av planbestemmelser, forhåndskonferanse, søknadsbehandlingen eller ved tilsyn anses å foreligge forhold som gjør det nødvendig med kontroll for å sikre kvalitet i det ferdige byggverket.

§ 14-4. Tidsavgrensede krav om uavhengig kontroll

(ikke gitt)

§ 14-5. Unntak fra krav om obligatorisk uavhengig kontroll

Kommunen kan i særlige tilfeller gjøre helt eller delvis unntak fra krav om obligatorisk uavhengig kontroll etter § 14-2, når kontroll er unødvendig for å sikre at tiltaket er i samsvar med tillatelser og bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven. Unntak fra kravet om uavhengig kontroll skal fremgå av tillatelsen.

§ 14-6. Gjennomføring av uavhengig kontroll etter § 14-2 første ledd og annen uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1

Kontrollen skal gjennomføres på fagområder i henhold til § 14-2 første ledd og § 14-3 og i overensstemmelse med ansvaret til ansvarlig kontrollerende etter § 12-5. Kontrollområdet skal angis i gjennomføringsplanen og beskrives i søknad om ansvarsrett for kontroll.

Ansvarlig kontrollerende skal

- a) kontrollere at utførendes styringssystem inneholder rutiner for kvalitetssikring av arbeidet som skal utføres innenfor kontrollområdet i henhold til relevante krav i eller i medhold av plan- og bygningsloven, og at disse er fulgt og dokumentert
- b) foreta en enkel kontroll av at utførelsen er gjennomført i samsvar med produksjonsunderlaget, at nødvendig produktokumentasjon for byggevarer er tilgjengelig, og at produktene er brukt i samsvar med forutsetningene.

§ 14-7. Gjennomføring av uavhengig kontroll i tiltaksklasse 2 og 3

Kontrollen skal gjennomføres på fagområder i henhold til med § 14-2 andre ledd og § 14-3 og i overensstemmelse med ansvaret til ansvarlig kontrollerende etter § 12-5. Kontrollen skal angis i gjennomføringsplanen og beskrives i søknad om ansvarsrett for kontroll.

Der kontrollen berører flere fagområder skal den ha fokus på grensesnitt mellom fagområdene og ansvarsområdene.

Ansvarlig kontrollerende for prosjekteringen skal kontrollere

- a) at ansvarlig prosjekterendes styringssystem inneholder rutiner for kvalitetssikring av arbeidet som skal utføres innenfor kontrollområdet i henhold til relevante krav i eller i med hjemmel i plan- og bygningsloven, og at disse er fulgt og dokumentert
- b) at kvalitetssikringen er gjennomført og dokumentert i samsvar med styringssystemet og relevante krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.
- c) at utarbeidet konsept gir tilstrekkelig grunnlag for detaljprosjektering
- d) at detaljprosjekteringen er tilstrekkelig som produksjonsunderlag for utførelsen.

Ansvarlig kontrollerende for utførelsen skal kontrollere

- a) at ansvarlig utførendes styringssystem inneholder rutiner for kvalitetssikring av arbeidet som skal utføres innenfor kontrollområdet i henhold til relevante krav i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, og at disse er fulgt og dokumentert
- b) at kvalitetssikringen er gjennomført og dokumentert i samsvar med styringssystemet og relevante krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
- c) at produksjonsunderlaget er tilgjengelig på byggeplassen og at tiltaket blir utført i henhold til produksjonsunderlaget
- d) at nødvendig produktokumentasjon er tilgjengelig, og at produktene brukes i samsvar med forutsetningene.

Kontrollen av prosjekteringen etter tredje ledd bokstav c og d og utførelsen etter fjerde ledd bokstav c, skal tilpasses den dokumenterte kvalitetssikringen. Ved godt gjennomført og dokumentert kvalitetssikring, kan kontrollen av prosjekteringen og utførelsen forenkles.

§ 14-8. Sluttkontroll

Ansvarlig kontrollerende skal ved sluttkontroll vise at kontrollområdene i tiltaket oppfyller krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven. Ansvarlig kontrollerende skal påse at kontrollen er dokumentert, at alle avvik er bekreftet lukket, og at dette er meldt til ansvarlig søker som grunnlag for slutføring av gjennomføringsplanen.

Ansvarlig kontrollerende skal dokumentere at kontrollen er utført tilfredsstillende ved en sluttrapport som vedlegg til kontrollerkjøringer. Sluttrapporten for kontrollen skal inneholde en oppsummering av kontrollarbeidet med en kort beskrivelse av hva som er kontrollert, hvilke avvik som er funnet og at disse er lukket. Rapporten skal sendes til ansvarlig søker. Hvis tiltaket ikke har ansvarlig søker, skal rapporten sendes til tiltakshaver.

Kapittel 15. Kommunens tilsyn**§ 15-1. Strategi for tilsyn. Rapportering**

Kommunen skal utarbeide strategi for tilsynet etter plan- og bygningsloven § 25-1, hvor det bl.a. tas stilling til

- a) målsettinger og rutiner for det kommunale tilsynet
- b) organisering, eventuelt samarbeid med andre kommuner eller andre instanser, kompetansebehov, ressursbruk og finansiering
- c) utvelgelse og prioritering av fagområder, sakstyper, temaer mv., herunder lokale forhold og innsatsområder.

Kommunen skal utarbeide en årlig rapport over tilsynsvirksomheten, og hvordan aktiviteten har vært i forhold til strategien.

§ 15-2. Tilsynsrapporter

Kommunen skal utarbeide tilsynsrapport ved utført tilsyn i den enkelte sak. Rapporten skal, i den grad det er relevant, gi opplysninger om

- a) faktiske forhold, tid, sted, hvem som er til stede og andre opplysninger om tiltaket
- b) foretak og ansvar i byggesaken

- c) observasjoner under tilsynet
- d) bestemmelser, tillatelser mv. som er overtrådt
- e) fremlagt dokumentasjon
- f) kommunens vurdering av forholdet
- g) sanksjoner og andre reaksjoner fra kommunen
- h) frist for lukking av avvik.

Rapporten sendes til tiltakshaver, ansvarlig søker og andre berørte foretak i byggesaken. Dersom tilsynsrapporten berører grunnlaget for sentral godkjenning for ansvarsrett, skal kopi av rapporten sendes til Statens bygningstekniske etat.

Tilsynsrapport er ikke nødvendig ved innhenting av supplerende opplysninger i forbindelse med søknadsbehandling.

Det kan lages fellesrapport ved flere enkle tilsyn.

§ 15–3. *Tidsavgrensede krav om tilsyn*

Kommunen skal i en periode på 2 år fra 1. januar 2011, la følgende inngå i kommunens prioriterte tilsynsområder, jf. § 15–1 første ledd bokstav c:

- a) At det foreligger tilstrekkelig sluttokumentasjon for tiltaket, herunder samsvarserklæringer, kontrollerklæringer, oversikt over avvik og at dokumentasjon som grunnlag for forvaltning, drift og vedlikehold er overlevert til eier
- b) At avfallsplaner og miljøsaneringsbeskrivelse er utarbeidet og følges.

Kommunen skal ved utløpet av perioden på 2 år etter første ledd, i en ny periode på 2 år fra 1. januar 2013, la følgende inngå i kommunens prioriterte tilsynsområder, jf. § 15–1 første ledd bokstav c:

- a) At krav til universell utforming er oppfylt i tiltaket
- b) At krav til energibruk er oppfylt i tiltaket.

Ved utløpet av hver 2-årsperiode skal kommunen sende en oversikt med vurdering av tilsyn etter denne bestemmelsen til departementet.

Kapittel 16. *Overtredelsesgebyr*

§ 16–1. *Forhold som kan medføre overtredelsesgebyr. Gebyrenes størrelse*

Foretak kan ilegges overtredelsesgebyr inntil angitte beløpsgrenser for forsettlig eller uaktsomme overtredelser som nevnt i bokstav a til g. Privatpersoner kan ilegges overtredelsesgebyr inntil halvparten av angitte beløpsgrenser for forsettlig eller uaktsomme overtredelser som nevnt i bokstav a til g.

- a) Den som utfører eller lar utføre tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 20–1 og § 20–2 uten at det foreligger nødvendig tillatelse, ilegges gebyr:
 - 1. inntil kr 10 000 der tiltaket for øvrig i det vesentlige er i overensstemmelse med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
 - 2. inntil kr 50 000 der tiltak ikke i det vesentlige er i samsvar med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
 - 3. inntil kr 200 000 der tiltaket medfører alvorlig uopprettelig skade eller fare for dette.
- b) Den som bruker eller lar bruke tiltak uten at det foreligger nødvendig tillatelse til bruksendring, ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse etter plan- og bygningsloven, eller er i strid med vilkårene i slike tillatelser, ilegges gebyr:
 - 1. inntil kr 10 000 der tiltaket for øvrig i det vesentlige er i overensstemmelse med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
 - 2. inntil kr 50 000 der tiltaket ikke i det vesentlige er i overensstemmelse med øvrige krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, eller bruken kan føre til personskade, alvorlig materiell skade eller skade for miljøet
 - 3. inntil kr 200 000 der bruken har ført til, eller ved stor mulighet for at den kunne ført til personskade, alvorlig materiell skade eller skade for miljøet.
- c) Den som prosjekterer, utfører, lar prosjektere eller lar utføre tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 20–1 til § 20–4 i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, ilegges gebyr:
 - 1. inntil kr 10 000 ved mindre avvik fra krav i byggeteknisk forskrift, regler for plassering mv. samt plan, plankrav og forbudet i plan- og bygningsloven § 1–8
 - 2. inntil kr 50 000 ved avvik fra krav i byggeteknisk forskrift, plan og regler for plassering mv. samt plan, plankrav og forbudet i plan- og bygningsloven § 1–8 som ikke er mindre
 - 3. inntil kr 200 000 der overtredelsen har ført til, eller ved fare for at den kan føre til personskade, alvorlig materiell skade eller skade for miljøet, samt ved vesentlige avvik fra plan, plankrav og forbudet i plan- og bygningsloven § 1–8.
- d) Den som forestår søknad, prosjekterer, utfører, lar prosjektere eller lar utføre tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 20–1, uten at arbeidet blir utført av påkrevet godkjent ansvarlige foretak, ilegges gebyr:
 - 1. inntil kr 10 000 der tiltak eller deler av tiltak utføres uten godkjent foretak

2. inntil kr 50 000 der tiltak eller deler av tiltak utføres uten godkjent foretak, og prosjektering mangler eller det er feil i prosjekteringen eller utførelsen.
- e) Den som ikke utfører uavhengig kontroll av tiltak i samsvar med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven og gitte tillatelser, ilegges gebyr:
 1. inntil kr 10 000 ved sviktende eller unnlatt pliktig uavhengig kontroll som kunne med føre at feil i prosjektering eller utførelse ikke ble avdekket
 2. inntil kr 50 000 ved sviktende eller unnlatt pliktig uavhengig kontroll som medførte eller kunne medføre at alvorlig feil i prosjektering eller utførelse ikke ble avdekket
 3. inntil kr 200 000 ved sviktende eller unnlatt pliktig uavhengig kontroll, og unnlattelsen medførte at alvorlig feil i prosjektering eller utførelse ikke ble avdekket, og denne medførte personskaade, avvik fra tillatelse, materiell skade eller skade for miljøet.
- f) Den som ikke etterkommer skriftlig pålegg i tilfellene som nevnt i plan- og bygningsloven § 32–8 bokstav g til l, ilegges gebyr:
 1. inntil kr 10 000 der pålegg ikke etterkommes for forhold som kan medføre gebyr inntil kr 50 000 etter bokstav c, og kommunen ikke krever tvangsmulkt etter plan- og bygningsloven § 32–5
 2. inntil kr 50 000 der pålegg ikke etterkommes for forhold som kan medføre gebyr inntil kr 200 000 etter bokstav c nr. 3.
- g) Den som gir uriktige eller villedende opplysninger til plan- og bygningsmyndighetene, ilegges gebyr:
 1. inntil kr 10 000 ved feil eller villedende opplysninger, og der forholdet medfører mindre avvik eller ulempe
 2. inntil kr 50 000 ved feil eller villedende opplysninger, og der forholdet medfører større avvik eller ulempe
 3. inntil kr 100 000 ved forfalskning av underskrift eller dokumentasjon.

Foretak og privatpersoner kan ilegges høyere overtredelsesgebyr enn nevnt i første ledd ved særlig alvorlige overtredelser. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på forhold som nevnt i § 16–2 første, tredje, fjerde og femte ledd.

Overtredelsesgebyr ilagt en privatperson eller et foretak kan uansett ikke overstige kr 400 000 for ett tiltak, verken for én overtredelse eller sammenlagt for flere overtredelser.

§ 16–2. Utmåling av overtredelsesgebyr

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse kan det legges vekt på hvor alvorlig overtredelsen er.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse etter § 16–1 første ledd bokstav a til e kan det legges vekt på om eventuelt pålegg som nevnt i plan- og bygningsloven § 32–8 bokstav g til l er fulgt.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse etter § 16–1 første ledd bokstav a til e og g kan det legges vekt på om overtrederen åpenbart kjente til at handlingen var i strid med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse kan det legges vekt på om overtrederen ved gjentatte anledninger har vært ansvarlig for forhold som kan medføre overtredelsesgebyr.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse kan det legges vekt på om overtredelsen bidrar til økonomisk gevinst, herunder om overtredelsen medfører at tiltaket eller eiendommen får en markert høyere økonomisk verdi.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse kan det legges vekt på om overtredelsen er gjort i vinnings hensikt. Ved vurderingen vektlegges om overtredelsen er gjort av profesjonelle aktører.

Det kan legges vekt på om overtredelsesgebyret vil virke urimelig ut fra overtrederens økonomiske situasjon.

§ 16–3. Forholdet til straffebud i andre lover

I saker som gjelder personskaade eller alvorlig fare for personskaade, miljøkriminalitet eller skade som rammes av bestemmelser i annet lovverk, plikter kommunen å varsle påtalemyndigheten om saken før overtredelsesgebyr ilegges.

Femte del. Diverse bestemmelser

Kapittel 17. Refusjon

§ 17–1. Planer på kart og dokumentasjon

Tiltakshaver skal sørge for at det utarbeides en oversikt over hver enkelt refusjonspliktig eiendom med angivelse av refusjonspliktig areal og antatt tillatt utnyttning, og oppgi hvordan grunnlaget for beregningen har fremkommet. Det skal oppgis hvorfor de enkelte eiendommer anses å være refusjonspliktige.

Det refusjonsberettigede tiltaket skal inntegnes på kart i målestokk 1:1000. Kommunen kan kreve annen målestokk.

Plan over refusjonsenheten skal vise hele det refusjonsberettigede tiltaket.

§ 17-2. Kostnadsoverslag over refusjonsenheten

Tiltakshaver skal utarbeide et kostnadsoverslag for hver refusjonsenhet. Det skal utarbeides separate kostnadsoverslag for vei-, vannforsynings- og avløpsanlegg. Betjener refusjonsberettiget vei-, vannforsynings- og avløpsanlegg de samme eiendommene, kan det utarbeides et samlet kostnadsoverslag.

Det skal fremgå av dokumentasjonen at overvannsledning som i hovedsak betjener veianlegget, er kalkulert sammen med veianlegget. Der overvannsledning dels betjener byggeområdet og dels veianlegget, skal dokumentasjonen vise en skjønsmessig fordeling på veianlegg og avløpsanlegg.

Bygges et vei-, vannforsynings- og avløpsanlegg med større dimensjoner enn fastsatt i plan- og bygningsloven § 18-1, skal dokumentasjonen vise et forholdsmessig redusert kostnadsoverslag.

Kostnadsoverslaget skal oppdeles i følgende tilfeller:

- a) Deles refusjonsenheten etter plan- og bygningsloven § 18-4 første ledd andre punktum, skal tiltakshaver utarbeide eget overslag for hver refusjonsenhet
- b) Overstiger en eller flere strekninger maksimumsbredde eller maksimal dimensjon fastsatt i plan- og bygningsloven § 18-1, skal tiltakshaver utarbeide eget overslag for disse.

§ 17-3. Tekniske planer

Tiltakshaver skal utarbeide tekniske planer som underbygger kostnadsoverslaget. Skråningsutslag med skjæring og fylling og eventuelle støttemurer skal vises.

Tekniske planer for veianlegg skal vise veilegemets oppbygging, kurvatur, stigningsforhold, slukplan og overvannshåndtering, brannkummer, stikkrenner, rør og belysning mv.

Tekniske planer for vei-, vannforsynings- og avløpsanlegg skal vise grøftens typiske snitt og hvordan vann-, avløp- og eventuelle overvannsledninger legges i forhold til hverandre. Isolasjon mot frost og eventuell plass for pumpestasjoner skal vises.

Der det refusjonsberettigede tiltaket gjelder opparbeidelse av fellesarealer etter plan- og bygningsloven § 18-2, skal tekniske planer vise hvordan kravene i reguleringen blir oppfylt.

§ 17-4. Forslag til fordeling av utgifter

Tiltakshaver skal, på bakgrunn av areal og tillatt utnytting på den enkelte berørte eiendom, sette opp et forslag til fordeling av utgiftene. Der kommunestyret har fastsatt andre faktorer for kostnadsfordeling skal disse benyttes.

Forslag til fordeling etter første ledd skal vise enhetspris pr. kvadratmeter grunnareal og pr. kvadratmeter bruksareal. Er kostnadsoverslaget redusert som vist etter § 17-2 andre eller tredje ledd, skal det oppgis redusert enhetspris. Det beløp som ikke inngår i fordelingen skal også oppgis. Det skal oppgis enhetspriser for hvert kostnadsoverslag som skal utarbeides etter § 17-2.

Forslag til fordeling skal angi antatt verdiøkning for hver refusjonspliktig eiendom.

§ 17-5. Berørte grunneiere og festere

De berørte grunneiere og festere skal få tilsendt materialet etter § 17-1, § 17-2 og § 17-4 til uttalelse sammen med en kort redegjørelse for reglene om refusjon. Varsel skal skje ved rekommandert sending eller dokumenteres ved kvittering fra mottaker. De berørte grunneiere og festere kan kreve å få se tekniske planer etter § 17-3.

Når uttalelsene etter første ledd er mottatt skal tiltakshaver foreta de endringer uttalelsene gir grunnlag for, før materialet sendes kommunen. Gir uttalelsene grunnlag for å gjøre endringer i kretsen av de refusjonspliktige eller andre endringer som i ikke ubetydelig grad får virkning for en eller flere refusjonspliktige, skal det sendes nytt varsel.

Ved nytt varsel skal partene få tilsendt de dokumentene det er gjort endring i.

Ved oversendelse til kommunen skal tiltakshaver redegjøre for hvordan uttalelsene er vurdert.

§ 17-6. Kommunens godkjenning av planer og kostnadsoverslag

Før godkjenning gis, skal kommunen påse at planer for tiltaket er i samsvar med kommunens arealplaner og andre bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

Finner kommunen feil i tiltakshavers planer, herunder feil som kan være av betydning for kostnadsoverslagets troverdighet, eller som kan medføre at tiltaket ikke oppfyller kravene i plan- og bygningsloven § 18-1, kan godkjenning ikke gis. Ved mindre feil kan godkjenning gis på vilkår om at feilene rettes.

§ 17-7. Kommunens vedtak om foreløpig beregning av refusjon

Ved godkjenning skal kommunen vurdere tiltakshavers angivelse av tiltaket og eiendommer og arealer som anses refusjonspliktige, herunder at de refusjonspliktige får oppfylt sin egen forpliktelse etter plan- og bygningsloven § 18-1 og at det lovlig kan kreves tilknytning til anlegget gjennom privat anlegg. For anlegg som nevnt i plan- og bygningsloven § 18-2 skal kommunen tilsvarende påse at tiltaket tjener de refusjonspliktige.

Finner kommunen grunnlag for å gjøre endringer i planene for utførelse, kostnadsoverslaget eller forslaget til fordeling, skal kommunen rette dette.

Medfører kommunens vurdering at ny refusjonspliktig eiendom inkluderes i saken, eller at forslaget til fordeling øker med mer enn 15 % for noen eiendom, skal saken returneres til tiltakshaver som sender fordelingsforslaget til berørte grunneiere og festere for ny uttalelse.

§ 17-8. Anledning til uttalelse til gitt pristilbud. Anbudskonkurranse

Krever kommunen pristilbud eller anbudskonkurranse i stedet for kostnadsoverslag for utførelsen av anlegget, skal tiltakshaver gis anledning til å uttale seg og eventuelt fremlegge reviderte beregninger.

§ 17-9. Tilleggsutligning

Krav fra tiltakshaver om tilleggsutligning av kostnad som er udekket som følge av avkorting etter plan- og bygningsloven § 18-8 andre ledd tredje punktum må fremsettes innen 3 uker etter at kommunens godkjenning av planer og foreløpig beregning er meddelt refusjonskreditor.

Kapittel 18. Utbyggingsavtaler**§ 18-1. Forbud mot vilkår om sosial infrastruktur i utbyggingsavtaler**

Det kan ikke avtales at grunneier eller utbygger helt eller delvis skal bekoste infrastruktur som skoler, barnehager, sykehjem eller tilsvarende tjenester som det offentlige med hjemmel i lov er forpliktet til å skaffe til veie. Med bekoste menes også utgifter i forbindelse med forskuttering, lån eller andre kredittytelser.

§ 18-2. Unntak fra krav til saksbehandling og offentlighet for utbyggingsavtaler etter plan- og bygningsloven § 17-2 og § 17-4

For utbyggingsavtaler hvor den private parts forpliktelser etter plan- og bygningsloven § 17-3 andre til fjerde ledd i det alt vesentlige omfattes av plan- og bygningsloven § 18-1 og § 18-2, kan kommunen unnta fra kravene i plan- og bygningsloven § 17-2 og § 17-4.

Kapittel 19. Ikrafttreden og overgangsbestemmelser**§ 19-1. Ikrafttreden**

Med unntak av § 14-2, § 14-4, § 14-5, § 14-6 og § 14-7 trer denne forskrift i kraft 1. juli 2010.

§ 14-2, § 14-4, § 14-5, § 14-6 og § 14-7 trer i kraft 1. juli 2011.

Fra samme tidspunkt som første ledd oppheves følgende forskrifter:

- a) Forskrift 24. juni 2003 nr. 749 om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK).
- b) Forskrift 22. januar 1997 nr. 35 om godkjenning av foretak for ansvarsrett (GOF).

§ 19-2. Overgangsbestemmelser

Der det etter tidligere bestemmelse § 23 i forskrift for godkjenning av foretak for ansvarsrett er gitt sentral godkjenning for ansvarlig søker, prosjekterende og utførende for tre år, gjøres godkjenningen gyldig etter § 13-4 inntil godkjenningen utløper. Der det etter tidligere bestemmelse § 23 i forskrift for godkjenning av foretak for ansvarsrett er gitt sentral godkjenning for ansvarlig kontrollrende, gjøres godkjenningen gyldig etter § 13-4 i ett år. Dersom foretaket ønsker en ny vurdering av godkjenningen før godkjenningsperioden løper ut, skal den nye godkjenning kun gjelde ut den opprinnelige godkjenningsperioden.

Ved forskriftens ikrafttreden utnevnes et medlem i Klagenemnda for sentral godkjenning som representant for gruppen kontrollrende. Den første oppnevnte representanten for gruppen kontrollrende har funksjonstid i tre og et halvt år.

26. mars Nr. 489 2010**Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift)**

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 26. mars 2010 med hjemmel i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-1, § 12-1, § 21-10, § 23-8, § 27-6, § 28-1, § 28-7, § 29-3, § 29-4, § 29-5, § 29-6, § 29-7, § 29-8, § 29-9, § 29-10, § 30-1, § 30-2, § 30-4, § 30-5, § 30-6 og lov 16. juni 1994 nr. 20 om tekniske kontrollorgan som har til oppgave å gjennomføre samsvarsvurderinger § 7.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. III nr. 5 (direktiv 95/16/EF), kap. V nr. 2 (direktiv 90/396/EØF endret ved direktiv 93/68/EØF), kap. XXI nr. 1 (direktiv 89/106/EØF), kap. XXIV nr. 1c (direktiv 2006/42/EF), vedlegg IV nr. 4 (direktiv 78/170/EØF endret ved direktiv 82/885/EØF), nr. 10 (direktiv 92/42/EØF endret ved direktiv 93/68/EØF), nr. 17 (direktiv 2002/91/EF) og vedlegg VII nr. 1 (direktiv 2005/36/EF). Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Første del – Generelle bestemmelser**Kapittel 1. Felles bestemmelser****§ 1-1. Formål**

Forskriften skal sikre at tiltak planlegges, prosjekteres og utføres ut fra hensyn til god visuell kvalitet, universell utforming og slik at tiltaket oppfyller tekniske krav til sikkerhet, miljø, helse og energi.

§ 1-2. Forskriftens anvendelse på særskilte tiltak

- (1) For driftsbygninger i landbruket og tilsvarende bygninger for husdyr utenom landbruket gjelder
 - a) kapittel 1 til 7
 - b) § 8-1, § 8-3, § 8-5 første ledd, § 8-8 og § 8-9 første og annet ledd
 - c) kapittel 9 til 11

- d) § 12–4 første ledd, § 12–5 første til tredje ledd, § 12–6 første til tredje ledd, § 12–7 første ledd, § 12–13 første ledd, § 12–14, § 12–15 første ledd og annet ledd bokstav a, § 12–16 første ledd, § 12–17 første til fjerde ledd, § 12–18 første ledd, § 12–19, § 12–20 og § 12–21 første og annet ledd
- e) § 13–1 første ledd, § 13–6 første ledd, § 13–9, § 13–11, § 13–12 og § 13–14 til § 13–21
- f) kapittel 14 med unntak av § 14–7
- g) kapittel 15 til 17.
- (2) For fritidsbolig med én boenhet gjelder
 - a) kapittel 1 til 7
 - b) § 8–1 og § 8–3
 - c) kapittel 9 til 11
 - d) § 12–5 første til tredje ledd, § 12–7 første ledd, § 12–11 første og annet ledd, § 12–13 første ledd, § 12–15 første ledd, § 12–16 første ledd bokstav a til d, § 12–17 første til fjerde ledd, § 12–19 og § 12–20
 - e) § 13–1 første ledd, § 13–4, § 13–5, § 13–12 og § 13–14 til § 13–21
 - f) kapittel 14. For fritidsbolig under 150 m² oppvarmet BRA gjelder kun § 14–5 første og annet ledd, § 14–6 og § 14–8. Kravene i kapittel 14 gjelder likevel ikke for fritidsbolig under 50 m² oppvarmet BRA
 - g) kapittel 15 til 17.
- (3) For husvære for seterbruk, reindrift eller skogsdrift gjelder bestemmelser i annet ledd tilsvarende.
- (4) For konstruksjoner og anlegg, også midlertidige, gjelder forskriften med unntak av kapittel 8, 12, 13 og 14 som gjelder så langt de passer.
- (5) For midlertidige bygninger gjelder forskriften med unntak av kapittel 8, 12 og 13 som gjelder så langt de passer. For kapittel 14 gjelder kun § 14–5 første og annet ledd.

Kapittel 2. Dokumentasjon av oppfyllelse av krav

§ 2–1. Verifikasjon av funksjonskrav

- (1) Der ytelser er gitt i forskriften, skal disse oppfylles.
- (2) Der ytelser ikke er gitt i forskriften, skal oppfyllelse av forskriftens funksjonskrav verifiseres enten
 - a) ved at byggverk prosjekteres i samsvar med preaksepterte ytelser, eller
 - b) ved at byggverk prosjekteres i samsvar med ytelser verifisert ved analyse som viser at forskriftens funksjonskrav er oppfylt.
- (3) Dersom oppfyllelse av forskriftens funksjonskrav verifiseres ved analyse, skal det påvises at anvendt analysemetode er egnet til og gyldig for formålet. Forutsetninger som legges til grunn skal være beskrevet og begrunnet. Analysen skal angi nødvendige sikkerhetsmarginer.
- (4) Verifikasjon av funksjonskrav skal være skriftlig.

§ 2–2. Verifikasjon av ytelser

- (1) Oppfyllelse av ytelser kan verifiseres ved bruk av metoder i samsvar med Norsk Standard eller likeverdig standard.
- (2) Verifikasjon av ytelser skal være skriftlig.

§ 2–3. Dokumentasjon av løsninger

Prosjekterende skal utarbeide tilstrekkelig dokumentasjon som bekrefter at løsninger som er valgt oppfyller forskriftens krav.

Kapittel 3. Dokumentasjon av produkter

§ 3–1. Generelle krav om produkter til byggverk

- (1) Bestemmelser i dette kapittel gjelder for produkter som framstilles og omsettes for bruk i byggverk. Bestemmelser gjennomfører direktiv 89/106/EØF (Byggevaredirektivet), direktiv 95/16/EF (Heisdirektivet) og direktiv 2006/42/EF (Maskindirektivet).
- (2) Produkter til byggverk med dokumenterte egenskaper etter dette kapittel skal fritt kunne markedsføres og omsettes.
- (3) Før produkter bygges inn i byggverk må det være dokumentert at produktene har de egenskapene som er nødvendige for at det ferdige byggverket tilfredsstiller kravene som følger av forskriften.
- (4) For produkter til byggverk som bestilles eller lages for ett spesielt byggverk, og produksjonsmetoden ikke inngår i produsentens ordinære virksomhet, gjelder ikke § 3–2 annet ledd og § 3–4 til § 3–11.
- (5) For produkter til byggverk som ikke har vesentlig betydning for at byggverket oppfyller krav i forskriften, gjelder ikke § 3–2 annet ledd og § 3–4 til § 3–11.

§ 3–2. Krav til egenskaper, godkjenning og kontroll

- (1) Ethvert produkt som omfattes av Byggevaredirektivet skal ha slike egenskaper som, når det er forsvarlig benyttet, medvirker til at byggverk tilfredsstiller grunnleggende krav til
 - a) mekanisk motstandsevne og sikkerhet
 - b) brannsikring
 - c) hygiene, helse og miljø

- d) sikkerhet ved bruk
- e) beskyttelse mot støy og vibrasjoner
- f) energisparing og varmeisolering

som nærmere beskrevet i forskriften og vedlegg I til Byggeveredirektivet.

(2) Produktet skal underlegges godkjennings- og kontrollsystemer i henhold til de krav som gjelder ved attesting av samsvar, jf. § 3–5.

§ 3–3. Markedsføring, omsetning og bruk av produkter til byggverk

(1) Produsent og dennes representant, herunder importør, omsetningsledd og forhandler, skal sørge for at egenskaper til produkter til byggverk er dokumentert og at produktdokumentasjon er tilgjengelig før produktet markedsføres, omsettes eller brukes i et byggverk.

(2) Dokumentasjon skal angi produktets egenskaper i henhold til relevant teknisk spesifikasjon og produktets opprinnelse. Dokumentasjon skal være på norsk eller et annet skandinavisk språk.

(3) Før et produkt til byggverk gjøres tilgjengelig på markedet skal den som omsetter produktet sørge for at det følger med tilfredsstillende produktdokumentasjon. Det er ikke tillatt å benytte uriktig eller mangelfull informasjon som er egnet til å vilde om produktets lovlige bruk i et byggverk eller om produktets egenskaper.

§ 3–4. Tekniske spesifikasjoner som grunnlag for dokumentasjon

(1) Egenskaper og dokumentasjon for produkter til byggverk skal være i samsvar med tekniske spesifikasjoner. Tekniske spesifikasjoner er

- a) harmoniserte produktstandarder bekjentgjort i Den Europeiske Unions Tidende
- b) europeiske tekniske godkjenninger bekjentgjort gjennom European Organization for Technical Approvals (EOTA)
- c) nasjonale tekniske spesifikasjoner som er ansett å være i samsvar med de grunnleggende krav og som er bekjentgjort i Den Europeiske Unions Tidende
- d) andre tilfredsstillende tekniske spesifikasjoner, forutsatt at de ikke strider mot EØS-avtalen.

(2) For produkter til byggverk der det foreligger en harmonisert produktstandard, skal produktdokumentasjon utarbeides i samsvar med tillegg ZA i den harmoniserte standarden.

§ 3–5. Attesting av samsvar

(1) Produktdokumentasjon for produkter til byggverk skal inneholde en attesting av samsvar med relevant teknisk spesifikasjon.

(2) Produsent eller dennes representant har ansvar for at attesting av samsvar foreligger og er i overensstemmelse med det som er angitt i relevant teknisk spesifikasjon.

(3) Prosedyre for attesting av samsvar, angitt i vedtak fra EU-kommisjonen eller teknisk spesifikasjon for produktet, skal følges.

§ 3–6. Gjensidig godkjenning

(1) Dersom et produkt til byggverk lovlig kan markedsføres i annet EØS-land, skal produktet godtas markedsført i Norge uten ny prøving eller kontroll.

(2) Det kan likevel kreves ytterligere produktdokumentasjon i tilfeller der det kan påvises forskjell mellom beskyttelsesnivåene i Norge og andre EØS-land. Krav om ytterligere produktdokumentasjon må være nødvendig og proporsjonalt, jf. EØS-avtalen artikkel 13.

§ 3–7. Løfteinnretning

Bestemmelsen gjelder for permanent løfteinnretning som heis, løfteplattform, rulletrapp, rullende fortau og trappeheis med unntak av løfteinnretning som del av produksjonsprosess. Følgende krav gjelder:

- a) Heis og tilhørende sikkerhetskomponenter skal tilfredsstillende Heisdirektivet.

Definisjonen av heis framgår av Maskindirektivet artikkel 24: Løfteinnretning som betjener fastlagte nivåer ved hjelp av heisstol, som beveger seg langs faste styreskinner og med en helning på mer enn 15° i forhold til et vannrett plan og som er beregnet til å transportere personer, personer og gods og gods alene hvis heisstolen er tilgjengelig, dvs. at en person kan gå inn i heisstolen uten vanskeligheter og at den er utstyrt med betjeningsanordninger inne i heisstolen eller innenfor rekkevidde av personen i heisstolen.

Løfteinnretning som beveger seg langs en fast bane selv om den ikke beveger seg langs faste styreskinner, hører under Maskindirektivet.

Med heisstol skal forstås den del av en heis som bærer personer, personer og gods eller gods alene som skal heises opp eller senkes ned.

Løfteinnretning som beveger seg med en hastighet lik eller under 0,15 m/s, defineres som andre løfteinnretninger.

- b) Andre løfteinnretninger skal tilfredsstillende Maskindirektivet.
- c) Som grunnlag for EU-typegodkjenning skal samsvarsvurdering utføres av teknisk kontrollorgan. Produktet skal vurderes mot tekniske spesifikasjoner og mot relevante sikkerhetskrav i direktivene.
- d) For heis og tilhørende sikkerhetskomponenter skal installatøren av heis etter Heisdirektivet og for andre løfteinnretninger etter Maskindirektivet få utført samsvarsvurdering etter framgangsmåte fastsatt i de respektive direktivene.

§ 3–8. Varmtvannskjel som fyres med flytende eller gassformig brensel

(1) Bestemmelsen gjelder for varmtvannskjel som fyres med flytende eller gassformig brensel og som har en effekt på mellom 4 kW og 400 kW innfyrt effekt. Bestemmelsen gjelder ikke for kjeler som kan bruke forskjellige typer brensel.

(2) Varmtvannskjel skal ha samsvarserklæring eller EU-typegodkjenning som omfatter kjelens energieffektivitet. Typegodkjenningen skal være utført av et teknisk kontrollorgan og vurderes direkte mot de sikkerhetskrav som er beskrevet i direktiv som gjelder for det aktuelle produktet.

(3) Typeprøving og vurdering utføres i henhold til regler gitt i eller i medhold av henholdsvis

- a) direktiv 92/42/EØF om varmtvannskjeler
- b) direktiv 90/396/EØF om gassinstallasjoner
- c) direktiv 93/68/EØF om koordinering av regler om CE-merking.

§ 3–9. Enhet for romoppvarming og varmtvannsproduksjon

(1) Bestemmelsen gjelder for varmeproduserende enhet som benyttes til romoppvarming og produksjon av varmt forbruksvann i ny eller eksisterende bygning, med unntak av industribygning. Varmeproduserende enhet omfatter varmtvannsbereder, dampkjel, varmluftsanlegg med komponenter og særlig tilhørende brennerutstyr tilpasset den type fossilt brensel som benyttes.

(2) Varmeproduserende enhet skal kontrolleres av et teknisk kontrollorgan på produksjonsstedet eller ved installasjon, og skal merkes med de vesentlige energirelaterte data.

(3) Kontroll og merking skal utføres i samsvar med reglene i direktiv 78/170/EØF om varmeproduserende enheters ytelse, med endringer i direktiv 82/885/EØF.

(4) Følgende varmeproduserende enheter er unntatt fra direktivet:

- a) varmeproduserende enheter som kun gjør bruk av elektrisk motstandsoppvarming
- b) varmepumper
- c) tilslutninger til fjernvarmeanlegg
- d) varmeproduserende enheter som drives med fast brensel
- e) kjeler med røykgasskondensering.

§ 3–10. Tekniske kontrollorgan

(1) Et teknisk kontrollorgan skal attestere at produkter til byggverk er i samsvar med den gitte tekniske spesifikasjon.

(2) Et teknisk kontrollorgan skal utpekes av Statens bygningstekniske etat etter reglene i lov 16. juni 1994 nr. 20 om tekniske kontrollorgan.

(3) Som grunnlag for utpeking av et teknisk kontrollorgan skal foretaket være akkreditert av et nasjonalt akkrediteringsorgan. Et teknisk kontrollorgan som ikke er akkreditert kan i særskilte tilfeller likevel utpekes, forutsatt at utpekende myndighet kan dokumentere at organet innehar nødvendig kompetanse.

§ 3–11. CE-merking

(1) Et CE-merke viser at et produkt tilfredsstiller en teknisk spesifikasjon som beskrevet i § 3–4 første ledd bokstav a til c.

(2) Følgende produkter skal påføres CE-merke som angitt i gjeldende direktiver for produktene:

- a) heis og tilhørende sikkerhetskomponenter som er i samsvar med grunnleggende krav angitt i Heisdirektivet
- b) løfteinnretning som er i samsvar med grunnleggende krav angitt i Maskindirektivet
- c) varmtvannskjel som er i samsvar med krav angitt i direktivet om varmtvannskjeler.

(3) For produkter til byggverk som er i samsvar med Byggevaredirektivet, er påføring av CE-merke frivillig.

(4) CE-merket skal påføres produktet av produsent eller dennes representant.

(5) CE-merket skal bestå av bokstavene CE i følgende grafiske utforming:

(6) Dersom CE-merket forminskes eller forstørres, skal størrelsesforholdet slik det framgår av modellen overfor overholdes.

(7) CE-merkingen skal omfatte krav angitt i gjeldende direktiv for produktet og kan være

- a) identifikasjonsnummeret for det organ som har deltatt i produksjonskontrollfasen
- b) produsentens navn eller identifikasjonsmerke
- c) de to siste sifrene i det året da merkingen ble påført og om nødvendig produktsertifikatets nummer
- d) deklarererte produktegenskaper, klassifisering og lignende som angitt i direktiv for produktet.

(8) De ulike delene som CE-merket består av, skal så langt mulig ha samme høyde og ikke være under 5 mm.

(9) Opplysninger som er nødvendige ut fra et sikkerhetssynspunkt skal være på norsk.

§ 3–12. Produkt med mangel

- (1) Produkt til byggverk med mangel i forhold til krav i forskriften, herunder ufullstendig eller uriktig dokumentasjon, skal ikke markedsføres, omsettes eller brukes i byggverk.
- (2) Første ledd gjelder også for produkt til byggverk som selv om det er erklært å være i samsvar med kravene, kan medføre fare for sikkerhet, helse eller miljø.

§ 3–13. Tilsynsmyndighet

- (1) Statens bygnings tekniske etat er tilsynsmyndighet for produkter til byggverk.
- (2) Kommunal- og regionaldepartementet er klageinstans for vedtak som fattes av tilsynsmyndigheten.

§ 3–14. Tilsyn med produkter til byggverk

- (1) Tilsynsmyndighet kan kreve tilsendt produktdokumentasjon og annen informasjon som er tilgjengelig ved markedsføring, omsetning eller bruk av produkt til byggverk, herunder dokumentasjon for attestering av samsvar og test- og beregningsgrunnlag som er brukt ved utarbeidelse av produktdokumentasjonen.
- (2) Tilsynsmyndighet skal gis adgang til produkt, rom, areal eller annet område som anses nødvendig for å kunne utføre vurdering av produktet.
- (3) Ved begrunnet mistanke om at det markedsføres, omsettes eller brukes produkt med mangel etter forskriften, skal bygningsmyndighet og annen offentlig myndighet som behandler tiltak etter sektorlovgivning som omfattes av plan- og bygningsloven § 29–7, melde forholdet til tilsynsmyndigheten.
- (4) Dersom produsent eller dennes representant trekker et produkt med mangel tilbake fra markedet, skal det sendes melding til tilsynsmyndigheten.

§ 3–15. Reaksjoner fra tilsynsmyndigheten

- (1) Dersom tilsynsmyndigheten finner at produkt til byggverk ikke har tilfredsstillende produktdokumentasjon etter forskriften, herunder ufullstendig eller uriktig dokumentasjon, kan den gi pålegg om å stanse markedsføring, omsetning og bruk av produktet inntil tilfredsstillende produktdokumentasjon foreligger. Tilsynsmyndigheten kan ilegge tvangsmulkt etter plan- og bygningsloven § 32–5 dersom pålegget ikke etterkommes.
- (2) Tilsynsmyndigheten kan gi pålegg om å kalle tilbake produkt som beskrevet i første ledd fra markedet eller kreve andre tiltak for å sikre at produktet bringes i overensstemmelse med forskriften.
- (3) Tilsynsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr etter plan- og bygningsloven § 32–8 annet ledd ved markedsføring, omsetning eller bruk av produkt til byggverk uten tilfredsstillende produktdokumentasjon etter forskriften.
- (4) I tilfeller der vanlig eller forventet bruk av produkt til byggverk kan utgjøre en alvorlig risiko for sikkerhet, helse eller miljø, kan tilsynsmyndigheten midlertidig stanse markedsføring, omsetning og bruk av produktet for å utføre nødvendige undersøkelser og sikkerhetsvurderinger.

§ 3–16. Gebyr

Tilsynsmyndigheten kan kreve gebyr for tilsynsarbeidet i forbindelse med utføring av tilsyn med produkter. Gebyrsatser fastsettes av Statens bygnings tekniske etat.

Kapittel 4. Dokumentasjon for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV)**§ 4–1. Dokumentasjon for driftsfasen**

- (1) Ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende skal, innenfor sitt ansvarsområde, framlegge for ansvarlig søker nødvendig dokumentasjon som grunnlag for hvordan igangsetting, forvaltning, drift og vedlikehold av byggverk, tekniske installasjoner og anlegg skal utføres på tilfredsstillende måte.
- (2) I tilfeller der slik dokumentasjon åpenbart er overflødig, bortfaller kravet.

§ 4–2. Oppbevaring av dokumentasjon for driftsfasen

Dokumentasjon for driftsfasen skal overleveres til og oppbevares av eier av byggverket.

Kapittel 5. Grad av utnytting

Ikke gitt.

Kapittel 6. Beregnings- og målereglene**§ 6–1. Etasjeantall**

Etasjeantall i en bygning er summen av måleverdige plan som ligger over hverandre og som utgjør bygningens hoveddel og tilleggsdel. Følgende plan medregnes likevel ikke i etasjeantallet:

- a) kjeller som bare inneholder tilleggsdel og som har himling mindre enn 1,5 m over planert terrengs gjennomsnittsnivå rundt bygningen
- b) mellometasje som har bruksareal mindre enn 1/5 av underliggende hele etasjes bruksareal
- c) loft som bare inneholder tilleggsdel og som har bruksareal mindre enn 1/3 av underliggende etasjes bruksareal.

§ 6–2. Høyde

(1) Gesimshøyde er høyde til skjæringen mellom ytterveggenes ytre flate og takflaten. Hvor taket er forsynt med et takoppbygg eller parapet som stikker mer enn 0,3 m opp over takflaten, regnes høyden til toppen av takoppbygget/parapetet. Gesimshøyde måles i forhold til ferdig planert terrengs gjennomsnittsnivå rundt bygningen.

(2) Mønehøyde er høyde til skjæringen mellom to skrå takflater. Mønehøyde måles i forhold til ferdig planert terrengs gjennomsnittsnivå rundt bygningen.

(3) Høyde som beskrevet i plan- og bygningsloven § 29–4 annet ledd er gjennomsnittlig gesimshøyde for fasaden mot tilliggende nabogrense.

(4) Kommunen kan i planbestemmelser fastsette at høyder skal måles i forhold til ferdig planert terreng, eksisterende terreng, gatenivå eller en nærmere fastsatt kotehøyde. For bygning som går gjennom et kvartal, bestemmer kommunen hvilke høyder som skal brukes for de ulike deler av bygningen. Det samme gjelder for hjørnebygninger og for byggverk med meget stort areal eller uvanlig form.

§ 6–3. Avstand

Avstanden måles som korteste avstand horisontalt mellom byggverkets fasadeliv og nabobyggverkets fasadeliv eller nabogrense. For byggverk med utstikkende bygningsdeler økes avstanden tilsvarende det bygningsdelen stikker mer enn 1,0 m ut fra fasadelivet.

§ 6–4. Areal

Mindre tiltak som beskrevet i plan- og bygningsloven § 29–4 tredje ledd bokstav b gjelder bygning hvor verken samlet bruksareal eller bebygd areal er over 50 m². Tilsvarende gjelder for andre mindre tiltak som ikke kan måles etter *Norsk Standard NS 3940 Areal- og volumberegninger av bygninger*.

*Andre del – Naturpåkjenninger, uteareal og ytre miljø***Kapittel 7. Sikkerhet mot naturpåkjenninger****§ 7–1. Generelle krav om sikkerhet mot naturpåkjenninger**

(1) Byggverk skal plasseres, prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot skade eller vesentlig ulempe fra naturpåkjenninger.

(2) Tiltak skal prosjekteres og utføres slik at byggverk, byggegrunn og tilstøtende terreng ikke utsettes for fare for skade eller vesentlig ulempe som følge av tiltaket.

§ 7–2. Sikkerhet mot flom og stormflo

(1) Byggverk hvor konsekvensen av en flom er særlig stor, skal ikke plasseres i flomutsatt område.

(2) For byggverk i flomutsatt område skal sikkerhetsklasse for flom fastsettes. Byggverk skal plasseres, dimensjoneres eller sikres mot flom slik at største nominelle årlige sannsynlighet i tabellen nedenfor ikke overskrides. I de tilfeller hvor det er fare for liv fastsettes sikkerhetsklasse som for skred, jf. § 7–3.

Tabell: Sikkerhetsklasser for byggverk i flomutsatt område

<i>Sikkerhetsklasse for flom</i>	<i>Konsekvens</i>	<i>Største nominelle årlige sannsynlighet</i>
F1	liten	1/20
F2	middels	1/200
F3	stor	1/1000

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for stormflo.

(4) Byggverk skal plasseres eller sikres slik at det ikke oppstår skade ved erosjon.

§ 7–3. Sikkerhet mot skred

(1) Byggverk hvor konsekvensen av et skred, herunder sekundærvirkninger av skred, er særlig stor, skal ikke plasseres i skredfarlig område.

(2) For byggverk i skredfareområde skal sikkerhetsklasse for skred fastsettes. Byggverk og tilhørende uteareal skal plasseres, dimensjoneres eller sikres mot skred, herunder sekundærvirkninger av skred, slik at største nominelle årlige sannsynlighet i tabellen nedenfor ikke overskrides.

Tabell: Sikkerhetsklasser ved plassering av byggverk i skredfareområde

<i>Sikkerhetsklasse for skred</i>	<i>Konsekvens</i>	<i>Største nominelle årlige sannsynlighet</i>
S1	liten	1/100
S2	middels	1/1000
S3	stor	1/5000

§ 7–4. Sikkerhet mot skred. Unntak for flodbølge som skyldes fjellskred

(1) For byggverk som ikke omfattes av § 7–3 første ledd kan det likevel tillates utbygging i områder med fare for flodbølger som skyldes fjellskred, der alle følgende vilkår er oppfylt:

a) konsekvensene av byggerestriksjoner er alvorlige og utbygging er av avgjørende samfunnsmessig betydning,

- b) personsikkerheten er ivaretatt ved et forsvarlig beredskapssystem som er basert på sanntids overvåking, varsling og evakuering, og det er foretatt en særskilt vurdering av om det skal være restriksjoner for oppføring av byggverk som er vanskelige å evakuere. Varslingstiden skal ikke være kortere enn 72 timer og evakueringstiden skal være på maksimum 12 timer,
 - c) det finnes ikke andre alternative, hensiktsmessige og sikre byggearealer,
 - d) fysiske sikringstiltak mot sekundære virkninger av fjellskred er utredet, og
 - e) utbyggingen er avklart i regional plan, kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan (områderegulering), herunder gjennom konsekvensutredning.
- (2) Mindre tilbygging, påbygging eller underbygging av eksisterende byggverk kan tillates uten krav om plan etter første ledd bokstav e og dispensasjon etter plan- og bygningsloven kapittel 19, så fremt utvidelsen ikke medfører økt fare for skade på liv og helse.

Kapittel 8. Uteareal og plassering av byggverk

§ 8-1. Uteareal

Uteareal skal ha tilstrekkelig egnethet og utforming etter sin funksjon. Med uteareal menes opparbeidet atkomst, parkeringsareal, uteoppholdsareal i tilknytning til byggverk og uteoppholdsareal for allmennheten.

§ 8-2. Uteareal med krav om universell utforming

- (1) Følgende uteareal skal være universelt utformet slik det følger av bestemmelser i forskriften:
- a) uteareal for allmennheten
 - b) felles uteareal for større boligområde
 - c) uteareal for boligbygning med krav om heis
 - d) uteareal for byggverk for publikum
 - e) uteareal for arbeidsbygning.
- (2) Første ledd gjelder ikke der uteareal eller del av uteareal etter sin funksjon er uegnet for personer med funksjonsnedsettelse.

§ 8-3. Plassering av byggverk

Byggverk skal ha god terrengmessig tilpasning ut fra hensyn til god arkitektonisk utforming, visuell kvalitet, naturgitte forutsetninger, sikkerhet, helse, miljø, tilgjengelighet, brukbarhet og energibehov. Byggverk skal plasseres slik at det tas hensyn til lys- og solforhold, samt lyd- og vibrasjonsforhold.

§ 8-4. Uteoppholdsareal

- (1) Uteoppholdsareal skal etter sin funksjon være egnet for rekreasjon, lek og aktiviteter for ulike aldersgrupper.
- (2) Uteoppholdsareal skal plasseres og utformes slik at god kvalitet oppnås, herunder i forhold til sol- og lysforhold, støy- og annen miljøbelastning.
- (3) Uteoppholdsareal skal utformes slik at fare for personer unngås. Lekearealer skal avskjermes mot trafikk. Nivåforskjeller skal sikres slik at fallskader forebygges.
- (4) Byggverk skal etter sin funksjon ha tilstrekkelig uteoppholdsareal.
- (5) For uteoppholdsareal med krav om universell utforming gjelder i tillegg følgende:
- a) Opparbeidet areal avsatt til lek og rekreasjon skal ha et horisontalt felt med fast dekke på minimum 1,6 m x 1,6 m som muliggjør deltakelse og likestilt bruk.
 - b) Opparbeidet utendørs nivåforskjell skal være sikret og/eller merket visuelt og taktilt.
 - c) Stolper, rekkverk mv. skal ha synlig kontrast til omgivelsene.
 - d) Det skal være plass for rullestol der det anlegges sitteplasser.
 - e) Opparbeidet badeplass skal være utstyrt eller utformet slik at det er lett å komme ned i og opp av vannet.

§ 8-5. Generelle krav til gangatkomst og ganglinjer

- (1) Gangatkomst skal være sikker og dimensjonert for forventet ferdsel og transport. Med gangatkomst menes gangvei fra kjørbær vei og parkering til inngangsparti til byggverk og uteoppholdsareal, og mellom disse.
- (2) Sentrale ganglinjer som går over åpne arealer på større plasser og torg som skal være universelt utformet, skal ha tydelig avgrenset gangsoner eller nødvendig ledelinje. Mønstre i gategrunn som gir villedende retningsinformasjon skal unngås.

§ 8-6. Gangatkomst til byggverk

- (1) Gangatkomst til bygning med boenhet skal være trinnfri og ikke ha større stigning enn 1:20. For kortere strekning inntil 3,0 m kan stigning være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være hvileplan på minimum 1,6 m x 1,6 m. Dersom terrenget er for bratt til at kravet om stigning på 1:20 kan oppnås, gjelder ikke dette kravet for gangatkomst til bygning med boenhet uten krav om heis.
- (2) Gangatkomst til byggverk med krav om universell utforming skal være trinnfri og ikke ha større stigning enn 1:20. For kortere strekning inntil 3,0 m kan stigning være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være hvileplan på minimum 1,6 m x 1,6 m. Dersom terrenget er for bratt til at kravet om stigning på 1:20 kan oppnås, skal stigningen være maksimum 1:10.
- (3) Gangatkomst til bygning med boenhet med krav om heis og byggverk med krav om universell utforming skal i tillegg ha

- a) fri bredde minimum 1,8 m. For kortere strekning kan fri bredde være minimum 1,4 m. Tverrfall skal være maksimum 2 %
- b) fast og sklisikkert dekke
- c) visuell og taktil avgrensing
- d) nødvendig belysning.

(4) Gangatkomst til bygning med krav til tilgjengelig boenhet skal ha fri bredde på minimum 1,6 m. For kortere strekning kan fri bredde være minimum 1,4 m.

§ 8-7. Gangatkomst til uteoppholdsareal med krav om universell utforming

Gangatkomst til uteoppholdsareal med krav om universell utforming skal være trinnfri og ikke ha større stigning enn 1:20. For kortere strekning inntil 3,0 m kan stigning være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være hvileplan på minimum 1,6 m x 1,6 m. Der det er flere uteoppholdsareal med samme funksjon, skal minst ett av disse ha gangatkomst som oppfyller kravene. Øvrig gangatkomst skal ha stigning maksimum 1:10. Dersom terrenget er for bratt til at kravet om stigning på 1:20 kan oppnås, skal stigningen være maksimum 1:10. I tillegg gjelder følgende:

- a) Fri bredde skal være minimum 1,8 m. For kortere strekning kan fri bredde være minimum 1,4 m. Tverrfall skal være maksimum 2 %.
- b) Det skal være fast og sklisikkert dekke og visuell og taktil avgrensing.

§ 8-8. Kjøreatkomst

Byggverk skal ha tilfredsstillende kjøreatkomst tilpasset byggverkets funksjon.

§ 8-9. Parkerings- og annen oppstillingsplass

(1) Byggverk skal ha nødvendig parkerings- og oppstillingsplass tilpasset byggverkets funksjon.
(2) Byggverk skal ha tilstrekkelig oppstillingsplass for forutsatt vareleveranse.
(3) Bygning med boenhet med krav om heis og byggverk med krav om universell utforming skal ha tilstrekkelig antall parkeringsplasser for forflytningshemmede og tilstrekkelig annen oppstillingsplass for rullestol, barnevogn mv. For parkeringsplassene gjelder følgende:

- a) Parkeringsplass skal være nær hovedinngang.
- b) I byggverk med parkeringsplasser skal disse være plassert nær heis.
- c) Parkeringsplass skal ha tilfredsstillende belysning og være tydelig skiltet og merket.
- (4) Uteareal for allmennheten skal ha tilstrekkelig antall parkeringsplasser for forflytningshemmede og tilstrekkelig annen oppstillingsplass for rullestol, barnevogn mv. For parkeringsplassene gjelder følgende:
 - a) Parkeringsplass skal være nær hovedinngang.
 - b) Parkeringsplass skal ha tilfredsstillende belysning og være tydelig skiltet og merket.

§ 8-10. Trapp i uteareal

- (1) Trapp i uteareal skal være lett og sikker å gå i.
- (2) Trapp i uteareal med krav om universell utforming skal i tillegg ha
 - a) jevn stigning og samme høyde på opptrinn
 - b) rekkverk med håndlist på begge sider som følger hele trappeløpet og avsluttes etter første og siste trinn med avrundet kant
 - c) taktilt og visuelt farefelt foran øverste trinn, oppmerksomhetsfelt foran og inntil nederste trinn og synlig kontrastmarkert trappeforkant på øvrige trinn.

Kapittel 9. Ytre miljø

§ 9-1. Generelle krav til ytre miljø

Byggverk skal prosjekteres, oppføres, driftes og rives, og avfall håndteres, på en måte som medfører minst mulig belastning på naturressurser og det ytre miljø.

§ 9-2. Helse- og miljøskadelige stoffer

Det skal velges produkter til byggverk uten, eller med lavt, innhold av helse- eller miljøskadelige stoffer.

§ 9-3. Forurensning i grunnen

Ved planlegging av byggverk skal det undersøkes om det finnes grunnforurensning. Eventuell grunnforurensning skal behandles i samsvar med forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften), kapittel 2.

§ 9-4. Utvalgte naturtyper

Følgende bestemmelser gjelder når det er fastsatt forskrift i medhold av naturmangfoldloven § 52 og § 53 femte ledd om bestemte naturtyper, der forekomster finnes i kommunen og forholdet til naturtypen ikke er avklart gjennom rettslig bindende plan:

- a) Ved oppføring, plassering og utforming av tiltak skal det tas særskilt hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstens økologiske tilstand.
- b) Der konsekvensene for den utvalgte naturtypen ikke er klarlagt etter reglene om konsekvensvurderinger i plan- og bygningsloven kapittel 4, skal tiltakshaver utarbeide konsekvensanalyse for tiltakets virkninger på naturtypen.

§ 9-5. Avfall

- (1) Byggverk skal sikres en forsvarlig og tilsiktet levetid slik at avfallsmengder over byggverkets livsløp begrenses til et minimum.
- (2) Med avfall menes materialer og gjenstander fra bygging, rehabilitering eller riving av bygninger, konstruksjoner og anlegg. Avfall som består av gravemasser fra byggevirksomhet er ikke omfattet.
- (3) Det skal velges produkter til byggverk som er egnet for ombruk og materialgjenvinning.

§ 9-6. Avfallsplan

- (1) For følgende tiltak skal det i en avfallsplan gjøres rede for planlagt håndtering av avfall fordelt på ulike avfallstyper og -mengder:
 - a) oppføring, tilbygging, påbygging og underbygging av bygning dersom tiltaket overskrider 300 m² BRA
 - b) vesentlig endring, herunder fasadeendring, eller vesentlig reparasjon av bygning dersom tiltaket berører del av bygning som overskrider 100 m² BRA
 - c) riving av bygning eller del av bygning som overskrider 100 m² BRA
 - d) oppføring, tilbygging, påbygging, underbygging, endring eller riving av konstruksjoner og anlegg dersom tiltaket genererer over 10 tonn bygge- og rivningsavfall.
- (2) Tiltak som berører flere bygninger, konstruksjoner eller anlegg skal vurderes under ett.

§ 9-7. Kartlegging av farlig avfall og miljøsaneringsbeskrivelse

- (1) Ved endring eller riving av eksisterende byggverk skal det foretas kartlegging av bygningsdeler, installasjoner og lignende som kan utgjøre farlig avfall, jf. forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) § 11-4.
- (2) For tiltak nevnt i § 9-6 første ledd bokstav b til d skal det utarbeides en egen miljøsaneringsbeskrivelse.
- (3) Miljøsaneringsbeskrivelse skal minst inneholde opplysninger om
 - a) hvem kartleggingen er utført av
 - b) dato for kartleggingen
 - c) byggeår og tidligere bruk hvis dette er kjent
 - d) resultat av representative materialprøver og analyser
 - e) forekomsten og mengden av farlig avfall fordelt på type
 - f) plassering av farlig avfall i byggverket, angitt med bilde eller tegning der det kan være tvil
 - g) hvordan farlig avfall gjennom merking, skilting eller andre tiltak er identifisert
 - h) hvordan det farlige avfallet er planlagt fjernet
 - i) hvor det farlige avfallet er planlagt levert
 - j) alle funn av farlig avfall, sammenstilt i en tabell.

§ 9-8. Avfallssortering

Minimum 60 vektprosent av avfallet som oppstår i tiltak i § 9-6 første ledd skal sorteres i ulike avfallstyper og leveres til godkjent avfallsmottak eller direkte til gjenvinning.

§ 9-9. Sluttrapport for faktisk disponering av avfall

For tiltak i § 9-6 første ledd skal det utarbeides en sluttrapport som viser faktisk disponering av avfall, fordelt på ulike avfallstyper og -mengder. Levering til godkjent avfallsmottak eller direkte til gjenvinning skal dokumenteres.

§ 9-10. Utslippskrav til vedovner

- (1) Lukket ildsted for vedfyring skal utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot forurensning. Utslipp av partikler fra slikt ildsted skal ikke overstige verdier gitt i *Norsk Standard NS 3059 Lukkede vedfyrte ildsteder – Røykutslipp – Krav*.
- (2) Der eldre bevaringsverdig ildsted er nødvendig av hensyn til interiøret i kulturhistorisk, antikvarisk eller verneverdig bygning, kan bevaringsverdig ildsted likevel tas i bruk.

Tredje del – Krav til byggverk**Kapittel 10. Konstruksjonssikkerhet****§ 10-1. Personlig og materiell sikkerhet**

Byggverk skal plasseres, prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet for personer og husdyr, og slik at det ikke oppstår sammenbrudd eller ulykke som fører til uakseptabelt store materielle eller samfunnsmessige skader.

§ 10-2. Konstruksjonssikkerhet

- (1) Materialer og produkter i byggverk skal ha slike egenskaper at grunnleggende krav til byggverkets mekaniske motstandsevne og stabilitet blir tilfredsstillende.
- (2) Byggverk skal prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot brudd og tilstrekkelig stivhet og stabilitet for laster som kan oppstå under forutsatt bruk. Kravet gjelder byggverk under utførelse og i endelig tilstand.

(3) Grunnleggende krav til byggverkets mekaniske motstandsevne og stabilitet, herunder grunnforhold og sikringstiltak under utførelse og i endelig tilstand, kan oppfylles ved prosjektering av konstruksjoner etter *Norsk Standard NS-EN 1990 Eurokode: Grunnlag for prosjektering av konstruksjoner* og underliggende standarder i serien NS-EN 1991 til NS-EN 1999, med tilhørende nasjonale tillegg.

§ 10-3. Nedfall fra og sammenstøt med byggverk

(1) Tak- og fasadematerialer med påmontert utstyr og innretninger skal utføres og festes slik at de ikke faller ned under forutsatte klimatiske forhold og dimensjonerende laster.

(2) Byggverk skal sikres slik at is og snø ikke kan falle ned på steder hvor personer og husdyr kan oppholde seg.

(3) Avstand fra underliggende terreng til takutspring og andre overliggende faste eller bevegelige deler av byggverket skal være tilfredsstillende slik at sammenstøt unngås.

Kapittel 11. Sikkerhet ved brann

I. Generelle krav til sikkerhet ved brann

§ 11-1. Sikkerhet ved brann

(1) Byggverk skal prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet ved brann for personer som oppholder seg i eller på byggverket, for materielle verdier og for miljø- og samfunnsmessige forhold.

(2) Det skal være tilfredsstillende mulighet for å redde personer og husdyr og for effektiv slokkeinnsats.

(3) Byggverk skal plasseres, prosjekteres og utføres slik at sannsynligheten for brannspredning til andre byggverk blir liten.

(4) Byggverk der brann kan utgjøre stor fare for miljøet eller berøre andre vesentlige samfunnsinteresser, skal prosjekteres og utføres slik at sannsynligheten for skade på miljøet eller andre vesentlige samfunnsinteresser blir liten.

§ 11-2. Risikoklasser

Ut fra den trussel en brann kan innebære for skade på liv og helse skal byggverk, eller ulike bruksområder i et byggverk, plasseres i risikoklasser etter tabellen nedenfor. Risikoklassene skal legges til grunn for prosjektering og utførelse for å sikre rømming og redning ved brann.

Tabell: Risikoklasser

Risikoklasser	Byggverk kun beregnet for sporadisk personopphold	Personer i byggverk kjenner rømningsforhold, herunder rømningsveier, og kan bringe seg selv i sikkerhet	Byggverk beregnet for overnatting	Forutsatt bruk av byggverk medfører liten brannfare
1	ja	ja	nei	ja
2	ja/nei	ja	nei	nei
3	nei	ja	nei	ja
4	nei	ja	ja	ja
5	nei	nei	nei	ja
6	nei	nei	ja	ja

§ 11-3. Brannklasser

Ut fra den konsekvens en brann kan innebære for skade på liv, helse, samfunnsmessige interesser og miljø, skal byggverk, eller ulike deler av et byggverk, plasseres i brannklasser etter tabellen nedenfor. Brannklassene skal legges til grunn for prosjektering og utførelse for å sikre byggverkets bæreevne mv. ved brann.

Tabell: Brannklasser

Brannklasse	Konsekvens
1	Liten
2	Middels
3	Stor
4	Særlig stor

II. Bæreevne og stabilitet ved brann og eksplosjon

§ 11-4. Bæreevne og stabilitet

(1) Byggverk skal prosjekteres og utføres slik at byggverket som helhet, og de enkelte delene av byggverket, har tilfredsstillende sikkerhet med hensyn til bæreevne og stabilitet.

(2) Ved dimensjonering for tilfredsstillende bæreevne og stabilitet ved brann skal det medregnes termisk påkjenning fra den brannenergien og det brannforløpet som kan forventes i byggverket.

(3) Bæresystem i byggverk i brannklasse 1 og 2 skal dimensjoneres for å kunne opprettholde tilfredsstillende bæreevne og stabilitet i minimum den tid som er nødvendig for å rømme og redde personer og husdyr i og på byggverket.

(4) Bærende hovedsystem i byggverk i brannklasse 3 og 4 skal dimensjoneres for å kunne opprettholde tilfredsstillende bæreevne og stabilitet gjennom et fullstendig brannforløp, slik dette kan modelleres.

(5) Sekundære konstruksjoner og konstruksjoner som bare er bærende for én etasje, eller for tak, skal dimensjoneres for å kunne opprettholde tilfredsstillende bæreevne og stabilitet i den tiden som er nødvendig for å rømme og redde personer og husdyr i og på byggverket.

§ 11-5. Sikkerhet ved eksplosjon

Byggverk der forutsatt bruk kan medføre fare for eksplosjon, skal prosjekteres og utføres med avlastningsflater slik at personsikkerhet og bæreevne opprettholdes på et tilfredsstillende nivå.

III. Tiltak mot antennelse, utvikling og spredning av brann og røyk

§ 11-6. Tiltak mot brannspredning mellom byggverk

(1) Brannspredning mellom byggverk skal forebygges slik at sikkerheten for personer og husdyr ivaretas, og slik at brann ikke kan føre til urimelige store økonomiske tap eller samfunnsmessige konsekvenser.

(2) Mellom lave byggverk skal det være minimum 8,0 m innbyrdes avstand, med mindre det er truffet tiltak for å hindre spredning av brann mellom byggverkene i løpet av den tid som kreves for rømning og redning i det andre byggverket. Bestemmelsen kommer ikke til anvendelse for lave byggverk som samlet utgjør én bruksenhet.

(3) Når lave byggverk oppføres med mindre avstand enn 8,0 m, skal byggverkernes samlede bruttoareal begrenses slik at en brann ikke gir urimelig store økonomiske tap, med mindre det er iverksatt andre tiltak som forebygger slike tap.

(4) Høye byggverk skal ha minimum 8,0 m avstand til annet byggverk, med mindre byggverket er utført slik at spredning av brann hindres gjennom et fullstendig brannforløp.

(5) Byggverk som, enten i seg selv eller ved virksomhet som er i dem, medfører særlig stor sannsynlighet for spredning av brann, skal prosjekteres, utføres og sikres eller plasseres slik at den særlig store sannsynligheten for brannspredning til annet byggverk reduseres til akseptabelt nivå.

§ 11-7. Brannseksjoner

(1) Byggverk skal deles opp i brannseksjoner slik at brann innen en brannseksjon ikke gir urimelig store økonomiske eller materielle tap. En brann skal, med påregnelig slokkeinnsats, kunne begrenses til den brannseksjonen der den startet.

(2) I brannseksjon med ulike brannklasser skal egenskaper til brannskiller mellom ulike brannklasser bestemmes av den høyeste brannklassen. Underliggende etasje skal ha brannklasse minst som overliggende etasje.

§ 11-8. Brannceller

(1) Byggverk skal deles opp i brannceller på en hensiktsmessig måte. Områder med ulik risiko for liv og helse og/eller ulik fare for at brann oppstår, skal være egne brannceller med mindre andre tiltak gir likeverdig sikkerhet.

(2) Brannceller skal være slik utført at de forhindrer spredning av brann og branngasser til andre brannceller i den tid som er nødvendig for rømning og redning.

§ 11-9. Materialer og produkters egenskaper ved brann

(1) Byggverk skal prosjekteres og utføres slik at sannsynligheten for at brann skal oppstå, utvikle og spre seg er liten. Det skal tas hensyn til byggverkets bruk og nødvendig tid for rømning og redning.

(2) Materialer og produkter skal ha egenskaper som ikke gir uakseptable bidrag til brannutviklingen. Det skal legges vekt på mulighet for antennelse, hastigheten av varmeavgivelse, røykproduksjon, utvikling av brennende dråper og tid til overtenning.

§ 11-10. Tekniske installasjoner

(1) Tekniske installasjoner skal prosjekteres og utføres slik at installasjonen ikke øker faren vesentlig for at brann oppstår eller at brann og røyk sprer seg.

(2) Installasjoner som er forutsatt å ha en funksjon under brann, skal være slik prosjektert og utført at deres funksjon opprettholdes i nødvendig tid. Dette omfatter også nødvendig tilførsel av vann, strøm eller signaler som er nødvendig for å opprettholde installasjonens funksjon.

IV. Tilrettelegging for rømning og redning

§ 11-11. Generelle krav om rømning og redning

(1) Byggverk skal prosjekteres og utføres for rask og sikker rømning og redning. Det skal tas hensyn til personer med funksjonsnedsettelse.

(2) Den tiden som er tilgjengelig for rømning, skal være større enn den tiden som er nødvendig for rømning fra byggverket. Det skal legges inn en tilfredsstillende sikkerhetsmargin.

- (3) Brannceller skal ha slik form og innredning at varsling, rømning og redning kan skje på en rask og effektiv måte.
- (4) Fluktvei fra oppholdssted til utgang fra branncelle skal være oversiktlig og tilrettelagt for rask og effektiv rømning.
- (5) I den tid branncelle eller rømningsvei skal benyttes til rømning av personer, skal det ikke kunne forekomme temperaturer, røykgasskonsentrasjoner eller andre forhold som hindrer rømning.
- (6) Skilt, symbol og tekst som viser rømningsveier og sikkerhetsutstyr skal kunne leses og oppfattes under rømning når det er brann- eller røykutvikling.

§ 11–12. Tiltak for å påvirke rømnings- og redningstider

- (1) I byggverk beregnet for virksomhet hvor rømning og redning kan ta lang tid, skal det brukes aktive tiltak som øker den tilgjengelige rømningstiden. Følgende skal minst være oppfylt:
 - a) Byggverk, eller del av byggverk, i risikoklasse 4 hvor det kreves heis, skal ha automatisk brannsløkkeanlegg. Deler av et byggverk med og uten automatisk sløkkeanlegg skal være ulike brannseksjoner.
 - b) Byggverk i risikoklasse 6 skal ha automatisk brannsløkkeanlegg.
 - c) For midlertidige byggverk og for byggverk som ikke er tilknyttet offentlig eller tilsvarende privat vannforsyning, kan det gjøres unntak fra krav om automatisk brannsløkkeanlegg.
 - d) Der det er krav om automatisk brannsløkkeanlegg kan det likevel benyttes andre tiltak som vil hindre, begrense eller kontrollere en brann lokalt der den oppstår.
- (2) Byggverk skal ha utstyr for tidlig oppdagelse av brann slik at nødvendig rømningstid reduseres. Følgende skal minst være oppfylt:
 - a) Byggverk beregnet for virksomhet i risikoklasse 2 til 6 skal ha brannalarmanlegg.
 - b) I byggverk beregnet for få personer og byggverk av mindre størrelse, kan det brukes røykvarslere dersom rømningsforholdene er særlig enkle og oversiktlige. Røykvarslere skal være tilknyttet strømforsyningen og ha batteribackup. I branncelle med behov for flere røykvarslere, skal varslerne være seriekoblet. I byggverk uten strømforsyning kan det benyttes batteridrevne røykvarslere.
- (3) I byggverk med mange personer eller hvor flukt- og rømningsveiene kan være lange og ha retningsendringer, skal rømningsveiene ha god belysning og være merket slik at rømning kan skje på en rask og effektiv måte. Store byggverk og byggverk beregnet for et stort antall personer, samt byggverk beregnet for virksomhet i risikoklasse 5 og 6, skal ha ledesystem.
- (4) For byggverk i risikoklasse 5 og 6, øvrige byggverk for publikum, samt arbeidsbygninger, skal det foreligge evakueringsplaner før byggverket tas i bruk.
- (5) Branntekniske installasjoner som har betydning for rømnings- og redningsinnsats skal være tydelig merket, med mindre de bare er beregnet for personer i én bruksenhet og personene må forventes å være godt kjent med plasseringen.

§ 11–13. Utgang fra branncelle

- (1) Fra branncelle skal det minst være én utgang til sikkert sted, eller utganger til to uavhengige rømningsveier eller én utgang til rømningsvei som har to alternative rømningsretninger som fører videre til uavhengige rømningsveier eller sikre steder.
- (2) Brannceller i byggverk i risikoklasse 4 med inntil 8 etasjer kan ha utgang til ett trapperom utført som rømningsvei. For boenheter forutsettes at minst ett vindu eller balkong er tilgjengelig for rednings- og sløkkeinnsats, jf. § 11–17.
- (3) Brannceller som består av flere etasjer, eller har mellometasje, skal ha minst én utgang fra hver etasje. I byggverk i risikoklasse 1, 2, 3 og 4 kan utgangen fra disse planene, utenom inngangsplanet, være vindu som er tilrettelagt for sikker rømning.
- (4) I lave byggverk beregnet for virksomhet i risikoklasse 1, 2, 3 og 4 kan utgangen fra branncelle enten føre til sikkert sted, eller til rømningsvei som bare har én rømningsretning, forutsatt at hver branncelle har vinduer som er utformet og tilrettelagt for sikker rømning.
- (5) Brannceller for et stort antall personer skal ha tilstrekkelig antall, og minst to utganger til rømningsvei.
- (6) Fra brannceller som bare er beregnet for sporadisk personopphold kan utgang gå gjennom annen branncelle.
- (7) Dør til rømningsvei skal prosjekteres og utføres slik at den sikrer rask rømning og slik at det ikke oppstår fare for oppstuvning. Følgende skal minst være oppfylt:
 - a) Dør skal ha tilstrekkelig bredde og høyde, og den skal være lett å åpne uten bruk av nøkkel.
 - b) Dør skal slå ut i rømningsretningen. Dør til rømningsvei kan likevel slå mot rømningsretningen dersom det ikke er fare for oppstuvning ved rømning.

§ 11–14. Rømningsvei

- (1) Rømningsvei skal på oversiktlig og lettfattelig måte føre til sikkert sted. Den skal ha tilstrekkelig bredde og høyde og være utført som egen branncelle tilrettelagt for rask og effektiv rømning.
- (2) Der rømningsvei går over flere etasjer, skal trapp skilles fra den øvrige rømningsvei og andre brannceller, slik at trappens funksjon som sikker rømningsvei ivaretas i den fastlagte tilgjengelige rømningstid.
- (3) Rømningsvei som inneholder to rømningsretninger, skal deles opp i hensiktsmessige enheter slik at røyk og branngasser ikke blokkerer begge rømningsretningene.

(4) Hovedatkomst til byggverk, eller del av byggverk, for større personantall skal være tilrettelagt for sikker rømning.

(5) Dør i rømningsvei skal prosjekteres og utføres slik at den sikrer rask rømning og slik at det ikke oppstår fare for oppstuvning. Følgende skal minst være oppfylt:

- a) Dør skal ha tilstrekkelig bredde og høyde, og den skal være lett å åpne uten bruk av nøkkel.
- b) Dør skal slå ut i rømningsretning.

(6) Overbygget gård eller gate kan benyttes som rømningsvei dersom den er tilrettelagt for sikker rømning. Det skal i tillegg finnes alternativ rømningsvei utenom det overbygde arealet. Mindre brannceller som ligger på gårdsplanet, kan benytte det overbygde areal som rømningsvei fra begge utgangene, forutsatt at arealet er tilrettelagt for sikker rømning.

(7) Heis og rulletrapp kan ikke være del av fluktvei eller rømningsvei. Slike innretninger skal stoppe på en sikker måte ved brannalarm. Rullende fortau som er særlig tilrettelagt for sikker bruk kan være del av fluktvei eller rømningsvei.

§ 11–15. *Tilrettelegging for redning av husdyr*

Byggverk beregnet for husdyrhold skal være prosjektert og utført for rask og sikker redning av husdyr.

V. *Tilrettelegging for slokking*

§ 11–16. *Tilrettelegging for manuell slokking*

- (1) Byggverk skal være tilrettelagt for effektiv manuell slokking av brann.
- (2) I eller på alle byggverk der brann kan oppstå, skal det være manuelt brannslukkeutstyr for effektiv slokkeinnsats i brannens startfase. Dette kommer i tillegg til et eventuelt automatisk brannslukkeanlegg.
- (3) Brannslukkeutstyret skal være plassert slik at effektiv slokkeinnsats kan oppnås. For mindre byggverk med virksomhet i risikoklasse 1 kan utstyret være plassert i et nærliggende byggverk.
- (4) Brannslukkeutstyret skal være tydelig merket, med mindre det bare er beregnet for personer i én bruksenhet og personene må forventes å være godt kjent med plasseringen.

§ 11–17. *Tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap*

- (1) Byggverk skal plasseres og utformes slik at rednings- og slokkemannskap, med nødvendig utstyr, har brukbar tilgjengelighet til og i byggverket for rednings- og slokkeinnsats.
- (2) Byggverk skal tilrettelegges slik at en brann lett kan lokaliseres og bekjempes.
- (3) Branntekniske installasjoner som har betydning for rednings- og slokkeinnsats skal være tydelig merket.

Kapittel 12. *Planløsning og bygningsdeler i byggverk*

I. *Innledende bestemmelser om planløsning og bygningsdeler*

§ 12–1. *Krav om universell utforming av byggverk*

Byggverk for publikum og arbeidsbygning skal være universelt utformet slik det følger av bestemmelser i forskriften, med mindre byggverket eller del av byggverket etter sin funksjon er uegnet for personer med funksjonsnedsettelse.

§ 12–2. *Krav om tilgjengelig boenhet*

Boenhet i bygning med krav om heis skal være tilgjengelig for personer med funksjonsnedsettelse slik det følger av bestemmelser i forskriften. For boenhet med alle hovedfunksjoner på bygningens inngangsplan gjelder tilsvarende for inngangsplanet. Med hovedfunksjoner menes stue, kjøkken, soverom, bad og toalett.

§ 12–3. *Krav om heis i byggverk*

(1) Byggverk for publikum og arbeidsbygning med to etasjer eller flere skal ha heis. I etasjetallet skal alle måleverdige plan medregnes. Byggverk med inntil tre etasjer og liten persontrafikk kan ha løfteplattform. Løfteplattform og heis skal være allment tilgjengelig. Følgende krav til størrelser gjelder:

- a) Minst én heisstol skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 2,1 m i byggverk med tre etasjer eller flere.
- b) Minst én heisstol skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 1,6 m i byggverk med kun to etasjer.
- c) Løfteplattform skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 1,6 m.

(2) Bygning med tre etasjer eller flere som har boenhet skal ha heis. Kravet gjelder ikke der atkomst fra inngangsparti til boenhet kun går over én etasje. Løfteplattform kan erstatte heis i bygning med boenhet med tre etasjer. Løfteplattform skal maksimalt betjene 6 boenheter. Følgende krav til størrelser gjelder:

- a) Minst én heisstol skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 2,1 m.
- b) Løfteplattform skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 1,4 m.

(3) Der løfteplattform kan benyttes etter første og annet ledd kan denne erstattes med heis med tilsvarende størrelse.

II. Inngangsparti, planløsning, kommunikasjonsvei, rom mv.

§ 12-4. Inngangsparti

(1) Inngangsparti skal være godt synlig, sentralt plassert og oversiktlig i forhold til atkomst. Inngangsparti skal være sikkert og enkelt å bruke. Med inngangsparti menes byggverkets atkomstområde ved hovedinngangsdør.

(2) For bygning med krav til tilgjengelig boenhet og byggverk med krav om universell utforming skal følgende være oppfylt:

- a) Inngangsparti skal ha belysning slik at inngangsparti og hovedinngangsdør er synlig i forhold til omliggende flater.
- b) Det skal være et visuelt og taktilt oppmerksomhetsfelt foran hovedinngangsdør.
- c) Inngangsparti skal være trinnfritt.
- d) Utenfor hovedinngangsdør skal det være et horisontalt felt på minimum 1,5 m x 1,5 m. Ved sidehengslede dører gjelder dette utenfor dørens slagradius.
- e) Betjening for eventuell automatisk døråpner skal plasseres slik at den er tilgjengelig for person i rullestol og slik at sammenstøt med dør unngås.

§ 12-5. Planløsning

(1) Byggverk skal ha planløsning tilpasset byggverkets funksjon.

(2) Byggverk skal ha planløsning som gjør det lett å orientere seg.

(3) Byggverk skal ha utforming slik at fare for skade på person og husdyr ved sammenstøt eller fall unngås.

(4) Byggverk for publikum skal ha planløsning og fordeling av rom som fører til at flest mulig på en likestilt måte har tilgang til og kan bruke alle deler av byggverket som er åpne for publikum.

(5) Arbeidsbygning skal ha planløsning og fordeling av rom tilpasset arbeidsplassens behov. Arbeidsbygning skal utformes slik at det er mulig for personer med funksjonsnedsettelse å arbeide i bygningen.

§ 12-6. Kommunikasjonsvei

(1) Kommunikasjonsvei skal være sikker, hensiktsmessig og brukbar for den ferdsel og transport som forventes.

(2) Kommunikasjonsvei skal være lett å finne og orientere seg i.

(3) Nivåforskjell og åpning i gulv skal sikres slik at personer og husdyr ikke utsettes for fare. Nivåforskjell skal være tydelig merket og ha nødvendig belysning.

(4) For bygning med krav til tilgjengelig boenhet skal i tillegg til første til tredje ledd, følgende være oppfylt:

- a) Kommunikasjonsvei til tilgjengelig boenhet skal være trinnfri.
- b) Korridor og svalgang skal ha fri bredde på minimum 1,5 m. I lange korridorer skal det avsettes tiltrekkelig areal til at to rullestoler kan passere hverandre. Korte strekninger under 5,0 m, der det ikke er dør, kan ha fri bredde på minimum 1,2 m.

(5) For byggverk med krav om universell utforming skal i tillegg til første til tredje ledd, følgende være oppfylt:

- a) Kommunikasjonsvei skal være trinnfri. Stigning skal ikke være større enn 1:20.
- b) Korridor og svalgang skal ha fri bredde på minimum 1,5 m. I lange korridorer skal det avsettes tiltrekkelig areal til at to rullestoler kan passere hverandre. Korte strekninger under 5,0 m, der det ikke er dør, kan ha fri bredde på minimum 1,2 m.
- c) Det skal være skilt og merking som gir nødvendig informasjon. Skilt og merking skal være lett å lese og oppfatte. Det skal være nødvendig belysning til å oppnå synlig luminanskontrast på minimum 0,8 mellom tekst og bunnfarge. Skilt og merking skal plasseres tilgjengelig og lett synlig både for sittende og gående. Etasjetall skal være visuelt og taktilt lesbart i alle etasjer.
- d) Auditiv informasjon skal suppleres med visuell informasjon.
- e) Blendende motlys skal unngås i kommunikasjonsvei.
- f) Søylar og lignende skal plasseres slik at de ikke er til hinder i kommunikasjonsvei. For å unngå fare for sammenstøt skal søylar være synlige i forhold til omgivelsene. Søylar og lignende skal ha luminanskontrast på minimum 0,4 til omgivelser eller merkes i to høyder med luminanskontrast på minimum 0,8 til bakgrunnsfarge.
- g) Ved endring av gangretning skal retningsinformasjon angis dersom det er nødvendig. Repeterende informasjon skal være mest mulig lik i hele bygningen.
- h) Store rom, der sentrale ganglinjer går på tvers av åpne arealer, skal ha definert gangsoner eller nødvendig ledelinje. Mønstre i gulv som gir villedende retningsinformasjon skal unngås.

§ 12-7. Krav til rom og annet oppholdsareal

(1) Rom og annet oppholdsareal skal ha utforming tilpasset sin funksjon og ha tilstrekkelig størrelse, romhøyde og plass til fast og løs innredning.

(2) Tilgjengelig boenhet skal være dimensjonert for rullestol på inngangsplanet. Rom skal ha trinnfri tilgang og snuareal med diameter på minimum 1,5 m. Rom skal utformes slik at rullestolsbruker kan betjene nødvendige funksjoner på en tilfredsstillende måte.

(3) I tilgjengelig boenhet skal det i rom for varig opphold være fri passasje på 0,9 m til dør og vindu utenfor møbleringssone.

(4) Rom og annet oppholdsareal i byggverk med krav om universell utforming skal ha

- a) størrelse, utforming, belysning og lydforhold slik at likestilt deltakelse er mulig
 - b) trinnfri tilgang og snuareal med diameter på minimum 1,5 m. Areal for rullestol skal plasseres slik at rullestolsbruker kan betjene nødvendige funksjoner på en tilfredsstillende måte.
 - c) resepsjon og informasjonstavle sentralt plassert i forhold til hovedatkomst og være lett å finne.
- (5) I byggverk med krav om universell utforming, som har mange rom med samme funksjon, er det tilstrekkelig at 1/10 av rommene er universelt utformet i henhold til bestemmelser i forskriften. Dette gjelder likevel ikke der forutsatt bruk tilsier at flere eller alle rom skal være universelt utformet.

§ 12–8. *Entre og garderobe*

- (1) Entre/inngang i tilgjengelig boenhet skal ha fri passasje utenfor møbleringssone og plass til snusirkel med diameter 1,5 m for rullestol utenfor dørens slagradius.
- (2) For byggverk med krav om universell utforming skal minst 1/10 av garderobene ha betjeningshøyde på maksimum 1,1 m.

§ 12–9. *Bad og toalett*

- (1) Boenhet skal ha minst ett bad og toalett der følgende skal være oppfylt:
- a) Størrelse og planløsning skal være slik at det er fri gulvplass til en snusirkel med diameter på minimum 1,5 m foran toalett, minimum 0,9 m fri gulvplass på den ene siden av toalettet og minimum 0,2 m på den andre siden. Det skal være fri passasjebredde på 0,9 m fram til fri plass ved siden av toalett.
 - b) Det skal være mulighet for trinnfri dusjsone.
 - c) Vegg i dusj og toalettssone skal gi festemulighet for ettermontering av nødvendig utstyr.
- (2) I byggverk med krav om universell utforming skal, i etasjer som har bad og toalett, 1/10 og minst ett av disse være universelt utformet i samsvar med følgende:
- a) Gulv og vegg skal ha synlig fargekontrast. Fastmontert utstyr skal ha synlig fargekontrast til gulv/vegg.
 - b) Størrelse og planløsning skal være slik at det er fri gulvplass til en snusirkel med diameter på minimum 1,5 m foran toalett og minimum 0,9 m fri gulvplass på begge sider av toalett. Det skal være fri passasjebredde på 0,9 m fram til fri plass ved siden av toalett. Toalett skal ha håndstøtte på begge sider.
 - c) Det skal være tilstrekkelig fri plass under servant.
 - d) Dusjsone skal være trinnfri og minimum 1,6 m x 1,3 m. Dusjhode skal være høyderegulerbart og dusjsone skal ha veggmontert utstyr.
- (3) I arbeidsbygning skal minst ett bad og toalett i hver etasje oppfylle krav i annet ledd.

§ 12–10. *Bod og oppbevaringsplass*

- (1) Boenhet skal ha tilstrekkelig plass for oppbevaring av klær, mat, sykler, barnevogner, sportsutstyr, hagemøbler mv. Følgende skal minst være oppfylt:
- a) Boenhet skal, i tillegg til oppbevaringsplass for mat og klær, ha innvendig oppbevaringsplass eller bod på minimum 3 m² BRA. For 1-roms leiligheter kan innvendig oppbevaringsplass eller bod være 1,5 m² BRA eller minimum 2 løpemeter skap.
 - b) Boenhet skal ha oppbevaringsplass eller bod på minimum 5 m² BRA for sykler, sportsutstyr, barnevogner m.m.
- (2) Boenhet med krav om tilgjengelighet skal ha trinnfri atkomst til oppbevaringsplass. Nødvendig oppbevaringsplass skal være tilgjengelig ved bruk av rullestol.

§ 12–11. *Balkong og terrasse mv.*

- (1) Balkong og terrasse mv. skal ha tilfredsstillende sikkerhet og brukskvalitet.
- (2) Ved høydeforskjell større eller lik 0,5 m skal det sikres med rekkverk, jf. § 12–17.
- (3) For bygning med krav til tilgjengelig boenhet og byggverk med krav om universell utforming skal følgende være oppfylt:
- a) Atkomst til balkong/terrasser/uteplass fra hovedplan skal være trinnfri med avfaset terskel på maksimum 25 mm.
 - b) Balkong, terrasse og uteplass skal ha fri gulvplass for rullestol som gir plass til snusirkel med diameter 1,5 m utenfor dørens slagradius.

§ 12–12. *Avfallssystem og kildesortering*

- (1) Det skal tilrettelegges for kildesortering av avfall. Avfallsbrønner, avfallssug eller annet avfallssystem skal prosjekteres og utføres slik at det ikke oppstår sjenerende støy, lukt eller annen ulempe.
- (2) For boligbygning med krav til tilgjengelig boenhet og byggverk med krav om universell utforming, skal felles avfallssystem være lett tilgjengelig, ha trinnfri atkomst og ha innkasthøyde på maksimum 1,1 m.

§ 12–13. *Badstue, kjølerom og fryserom*

- (1) Dør i badstue, kjølerom og fryserom skal slå ut og skal kunne åpnes fra innsiden uten bruk av nøkkel.
- (2) I byggverk med krav om universell utforming skal badstue ha fri plass foran benk på 1,5 m.

§ 12–14. *Varemottak*

Varemottak skal ha plassering, atkomst, størrelse og utforming tilpasset byggverkets funksjon.

III. Bygningsdeler

§ 12–15. Dør, port mv.

(1) Dør, port og lignende skal være lett å se og bruke og utføres slik at de ikke skader personer, husdyr eller utstyr.

(2) Bredde og høyde skal tilpasses forventet ferdsel og transport, inklusiv rømning ved brann, og skal minst oppfylle følgende:

- a) Inngangsdør og dør i kommunikasjonsvei skal ha fri bredde minimum 0,9 m. I byggverk beregnet for mange personer skal fri bredde være minimum 1,2 m.
- b) Dør internt i boenhet skal ha fri bredde på minimum 0,8 m.
- c) Dør internt i byggverk med krav om universell utforming skal ha fri bredde på minimum 0,9 m.
- d) Dør skal ha fri høyde minimum 2,0 m.

(3) I byggverk med krav om universell utforming gjelder i tillegg til første og annet ledd følgende:

- a) Dør skal være synlig i forhold til omliggende vegger. Luminanskontrasten skal være på minimum 0,4. Tilsvarende gjelder også for heis og løfteplattform.
- b) Dør som er beregnet for manuell åpning skal kunne åpnes med åpningskraft på maksimum 20 N.
- c) Dørråpner for automatiske dører skal monteres utenfor dørens slagradius. Den skal være godt synlig og være plassert med betjeningshøyde mellom 0,8 m og 1,1 m over gulv. Avstand fra innvendig hjørne skal være minimum 0,5 m.
- d) Terskelhøyde skal være maksimum 25 mm. Terskel skal være avfaset.
- e) Ved sidehengslede dører skal det være minimum 0,5 m fri sideplass ved låskant på dørens hengselsside og minimum 0,3 m på dørens karmside. Ved skyvedører er det tilstrekkelig med fri sideplass på 0,3 m på begge sider.

(4) I bygning med krav om tilgjengelig boenhet gjelder første til tredje ledd, med unntak av tredje ledd bokstav a.

§ 12–16. Trapp

(1) Trapp skal være lett og sikker å gå i. Bredde og høyde i trapp skal tilpasses forventet ferdsel og transport, herunder rømning ved brann. Følgende skal minst være oppfylt:

- a) Trapp skal ha sikker avgrensing og ha håndlist på begge sider.
- b) Trapp skal ha jevn stigning og samme høyde på opptrinn i hele trappens lengde.
- c) Trapp med rette løp skal ha samme dybde på inntrinn. Inntrinn i ganglinjen skal være minimum 0,25 m.
- d) Repos skal ha tilstrekkelig størrelse til å stanse fall. Det skal være repos ved høydeforskjell på mer enn 3,3 m.
- e) Trapperom skal ha god belysning slik at trappetrinn er synlige. Inntrinn skal ha sklisikker overflate.
- f) Fri bredde i trapp skal være minimum 0,9 m og fri høyde minimum 2,1 m. Trapp internt i boenhet skal ha fri bredde på minimum 0,8 m og fri høyde på minimum 2,0 m.
- g) Trapp som ikke har rette løp, skal ha effektiv bredde tilsvarende trapp med rette løp. For svingt trapp skal inntrinn i indre ganglinje være minimum 0,15 m.

(2) For hovedtrapp som betjener mer enn én boenhet gjelder i tillegg til første ledd, følgende:

- a) Fri bredde skal være minimum 1,1 m og fri høyde skal være minimum 2,1 m.
- b) Håndlist skal være i to høyder på begge sider med overkant henholdsvis 0,9 m og 0,7 m over inntrinnets forkant. Håndlist skal føres utover øverste og nederste trinn med avrundet avslutning. Håndlist skal følge trappeløpet, også rundt repos.
- c) Inntrinn skal markeres slik at det oppnås luminanskontrast 0,8 i forhold til trinnfarge. Markering på inntrinn skal være i hele trinnets bredde i maksimum 40 mm dybde.
- d) Dybde på repos fra trinnforkant eller fra rekkverk til motstående vegg skal være minimum 1,5 m.

(3) I byggverk med krav om universell utforming gjelder i tillegg til krav i første og annet ledd, følgende:

- a) Hovedtrapp skal ha fri bredde på minimum 1,2 m.
- b) Håndlist skal ha et tilnærmet rundt tverrsnitt med luminanskontrast 0,8 i forhold til bakgrunnsfarge. Ved begynnelse av hver etasje skal etasjeangivelse markeres taktilt på håndløperens underside. Håndlist skal føres 0,3 m utover øverste og nederste trinn med avrundet avslutning.
- c) Det skal være et farefelt foran øverste trappetrinn og et oppmerksomhetsfelt foran nederste trinn i hele trappens bredde. Feltene skal være taktilt og visuelt merket med luminanskontrast 0,8 i forhold til bakgrunnsfarge.

§ 12–17. Rekkverk

(1) Rekkverk skal ha høyde og utforming som sikrer mot fall og sammenstøt. Rekkverk skal utformes slik at klatring forhindres.

(2) Høyde på rekkverk i trapper og ramper skal være minimum 0,9 m. Høyde på rekkverk ved balkonger, tribuner, passasjer og lignende skal være minimum 1,0 m. Der høydeforskjellen er mer enn 10,0 m over terreng, skal rekkverkshøyde være minimum 1,2 m.

(3) Håndlist på rekkverk skal være i høyde 0,9 m over gulv/trinn.

(4) Åpninger i rekkverk skal inntil en høyde på 0,75 m være maksimum 0,10 m. Horisontal avstand mellom bygningsdel og utenpåliggende rekkverk skal være maksimum 0,05 m.

(5) For bygning med krav om tilgjengelig boenhet og byggverk med krav om universell utforming og skal håndlist ha et tilnærmet rundt tverrsnitt og være synlig med luminanskontrast 0,8 i forhold til bakgrunnsfarge.

§ 12–18. *Rampe*

(1) Rampe skal ha bredde tilpasset forventet transport. Minimum bredde skal være 0,9 m.

(2) Rampe skal ha jevnt og sklisikkert dekke og stigning maksimum 1:20. For strekning under 3,0 m kan stigningen være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være et horisontalt hvileplan med lengde minimum 1,5 m.

(3) Rampe skal ha håndlister på begge sider i to høyder, 0,7 m og 0,9 m over dekke. Håndlist skal ha kontrast til vegg og rekkverk.

(4) Rampens begynnelse skal være markert i hele rampens bredde med luminanskontrast på minimum 0,8 m mellom markering og bakgrunn. Tilsvarende gjelder for rullebånd og rullende fortau.

§ 12–19. *Leider*

Leider eller stige som benyttes til adkomst for byggverkets drift skal ha en utførelse som hindrer fall og være sikret mot bruk av barn og uvedkommende.

§ 12–20. *Vindu og andre glassfelt*

(1) Vindu og andre glassfelt som ved knusing kan volde skade på person eller husdyr, skal ikke benyttes med mindre det er foretatt sikring mot fare ved sammenstøt eller fall. Sikring kan utføres ved brystning eller avskjerming med høyde minimum 0,8 m opp til glassfelt, eller bruk av personsikkerhetsrute.

(2) Glassfelt og glassdør i kommunikasjonsvei skal ha personsikkerhetsrute dersom det ikke avskjermes på annen måte.

(3) Glassfelt i kommunikasjonsvei der det kan være fare for sammenstøt, skal være kontrastmerket med glassmarkør synlig fra begge sider i to høyder med senter 0,9 m og 1,5 m over ferdig gulv. Mønster i glassmarkør i dør skal være forskjellig fra glassmarkør i glassfelt.

(4) Vindu i byggverk der barn kan oppholde seg skal ha barnesikring fra og med andre etasje.

(5) Renhold og vedlikehold av vindu og andre glassfelt skal kunne utføres uten fare.

§ 12–21. *Skilt, styrings- og betjeningspanel, håndtak, armaturer mv.*

(1) Skilt, styrings- og betjeningspanel, håndtak, armaturer mv. skal være enkle å forstå og betjene.

(2) Informasjon skal være lett å lese og oppfatte. Det skal være synlig kontrast mellom tekst og bakgrunn. Viktig informasjon skal være tilgjengelig med tekst og lyd eller punktskrift.

(3) For bygning med krav om tilgjengelig boenhet og byggverk med krav om universell utforming, gjelder følgende:

a) Betjeningspanel skal være plassert med betjeningshøyde mellom 0,8 m og 1,1 m over ferdig gulv. Stikkontakter skal monteres minimum 0,5 m fra hjørne.

b) Håndtak skal være plassert med betjeningshøyde mellom 0,8 m og 1,1 m, være utformet med funksjonelt grep og ha en betjeningskraft slik at de enkle å bruke.

c) Armatur på servant og i dusj skal ha ettgrepshendel. Armatur i dusj skal i tillegg ha termostat. Dette gjelder ikke for bygning med krav om tilgjengelig boenhet.

d) Der det etter forskriften skal være åpningsbare vinduer skal minst ett kunne betjenes med en hånd. Hendel skal kreve liten betjeningskraft og være plassert slik at den kan nås fra sittende stilling. Dette gjelder ikke for byggverk for publikum.

Kapittel 13. Miljø og helse

I. Luftkvalitet

§ 13–1. *Generelle krav til ventilasjon*

(1) Bygning skal ha ventilasjon tilpasset rommenes forurensnings- og fuktbelastning slik at tilfredsstillende luftkvalitet sikres. Luftkvalitet i bygning skal være tilfredsstillende med hensyn til lukt og forurensning. Inneluft skal ikke inneholde forurensning i skadelige konsentrasjoner med hensyn til helsefare og irritasjon. Det skal tas hensyn til romtype, innredning, utstyr og forurensningsbelastning fra materialer, prosesser, personer og husdyr.

(2) Følgende skal minst være oppfylt:

a) Bygning og bygningens ventilasjonsanlegg skal plasseres og utformes slik at tilluftskvaliteten sikres. Har ikke uteluften tilfredsstillende kvalitet for å forebygge helserisiko eller risiko for tilsmussing av ventilasjonsinstallasjoner, skal den renses før den tilføres bygning.

b) Det skal tas hensyn til dimensjonerende forurensningsbelastning fra personer.

c) Luftføring skal være fra rom med høyere krav til luftkvalitet til rom med lavere krav til luftkvalitet.

d) Luftinntak og avkast skal utformes og plasseres slik at forurensning fra avkast ikke tilbakeføres til inntaket og slik at luften ved inntaket er minst mulig forurenset.

- e) Forurensende aktiviteter og prosesser skal så langt det er mulig innkapsles, utstyres med punktavsug eller foregå i lokaler med egnet separat ventilasjon.
- f) Omluft skal ikke benyttes dersom dette fører til overføring av forurensning mellom rom.
- g) Materialer og produkter skal ha egenskaper som gir lav eller ingen forurensning til inneluften.

§ 13-2. Ventilasjon i boenhet

(1) I boenhet skal rom for varig opphold ha ventilasjon som sikrer frisklufttilførsel på minimum 1,2 m³ pr. time pr. m² gulvareal når rommene eller boenheten er i bruk og minimum 0,7 m³ pr. time pr. m² gulvareal når rommene eller boenheten ikke er i bruk.

(2) Soverom skal tilføres minimum 26 m³ friskluft pr. time pr. sengeplass når rommet eller boenheten er i bruk. Rom som ikke er beregnet for varig opphold skal ha ventilasjon som sikrer 0,7 m³ friskluft pr. time pr. m² gulvareal. Kjøkken, sanitærom og våtrom skal ha avtrekk med tilfredsstillende effektivitet.

§ 13-3. Ventilasjon i byggverk for publikum og arbeidsbygning

(1) I byggverk for publikum og arbeidsbygning skal frisklufttilførsel på grunn av forurensninger fra personer med lett aktivitet være minimum 26 m³ pr. time pr. person. Ved høyere aktivitet skal frisklufttilførsel økes slik at luftkvaliteten blir tilfredsstillende.

(2) Friskluft på grunn av lukt og irritasjonseffekter fra stoffer som avgis fra bygningsmaterialer og inventar, skal minimum være 2,5 m³ pr. time pr. m² gulvareal når bygningen eller rommene er i bruk. Frisklufttilførsel når bygningen eller rommene ikke er i bruk skal være minimum 0,7 m³ pr. time pr. m² gulvareal.

II. Termisk inneklima

§ 13-4. Termisk inneklima

Termisk inneklima i rom for varig opphold skal tilrettelegges ut fra hensyn til helse og tilfredsstillende komfort ved forutsatt bruk.

III. Strålingsmiljø

§ 13-5. Radon

(1) Bygning skal prosjekteres og utføres med radonforebyggende tiltak slik at innstrømming av radon fra grunn begrenses. Radonkonsentrasjon i inneluft skal ikke overstige 200 Bq/m³.

(2) Følgende skal minst være oppfylt:

a) Bygning beregnet for varig opphold skal ha radonsperre mot grunnen.

b) Bygning beregnet for varig opphold skal tilrettelegges for egnet tiltak i byggegrunn som kan aktiveres når radonkonsentrasjon i inneluft overstiger 100 Bq/m³.

(3) Annet ledd gjelder ikke dersom det kan dokumenteres at dette er unødvendig for å tilfredsstille kravet i første ledd.

IV. Lyd og vibrasjoner

§ 13-6. Generelle krav om lyd og vibrasjoner

(1) Byggverk og brukeroområde som er del av byggverk med tilhørende uteoppholdsareal avsatt for rekreasjon og lek, skal planlegges, prosjekteres og utføres slik at personer sikres tilfredsstillende lyd- og vibrasjonsforhold ut fra forutsatt bruk. Det skal sikres mulighet for arbeid, hvile, rekreasjon, søvn, konsentrasjon, kommunikasjon, god taleforståelse, oppfattelse av faresignaler og mulighet for orientering.

(2) Der det forventes særlig høyt lydnivå, skal særskilte lydisolerende tiltak vektlegges i prosjektering og utførelse.

(3) Byggverk for publikum og arbeidsbygning med tilhørende uteoppholdsareal, samt felles uteoppholdsareal for større boligområde og uteoppholdsareal for boligbygning med krav om heis skal ha lydforhold i samsvar med krav om universell utforming.

§ 13-7. Lydisolasjon

(1) Skille mellom brukeroområder skal ha lydisolerende egenskaper som sikrer tilfredsstillende lydforhold med hensyn på luftlyd i brukeroområder og på omliggende arealer.

(2) Byggverk skal prosjekteres og utføres slik at lydnivå fra trinnlyd og strukturlyd fra et brukeroområde dempes slik at andre brukeroområder sikres tilfredsstillende lydforhold.

§ 13-8. Romakustikk

(1) Rom skal prosjekteres og utføres slik at det sikres tilfredsstillende romakustiske forhold.

(2) Rom i byggverk for publikum og arbeidsbygning skal ha romgeometri og lydabsorpsjonsegenskaper som gir en romakustikk som sikrer tilfredsstillende lydforhold og god taleforståelse.

§ 13-9. Støy fra bygningstekniske installasjoner og utendørs lydkilder

(1) Bygningstekniske installasjoner skal plasseres, prosjekteres og utføres slik at det sikres tilfredsstillende lydforhold i byggverk og brukeroområde, i rom for varig opphold i annen bygning og på uteoppholdsareal avsatt for rekreasjon og lek.

(2) Byggverk skal, med hensyn på støy fra utendørs kilder, plasseres, prosjekteres, og utføres slik at det sikres tilfredsstillende lydforhold i byggverk og på uteoppholdsareal avsatt for rekreasjon og lek. Dette gjelder også støy fra strukturlydkilder.

§ 13–10. Lyd- og taleoverføringutstyr

I byggverk for publikum og i rom i arbeidsbygning skal det være lyd- og taleoverføringsutstyr med mindre det kan dokumenteres at dette er unødvendig for å oppnå god taleforståelse. Inngang til rom med forsterket lyd- og taleoverføring skal være tydelig merket.

§ 13–11. Vibrasjonsforhold

Byggverk skal, med hensyn til vibrasjoner, plasseres, prosjekteres og utføres slik at det sikres tilfredsstillende lyd- og vibrasjonsforhold i byggverk og på uteoppholdsareal avsatt for rekreasjon og lek.

V. Lys og utsyn

§ 13–12. Lys

- (1) Byggverk skal ha tilfredsstillende tilgang på lys uten sjenerende varmebelastning.
- (2) Rom for varig opphold skal ha vindu som gir tilfredsstillende tilgang på dagslys, med mindre virksomheten tilsier noe annet.

§ 13–13. Utsyn

Rom for varig opphold skal ha vindu som gir tilfredsstillende utsyn med mindre virksomheten tilsier noe annet.

VI. Fukt, våtrom og rom med vanninstallasjoner

§ 13–14. Generelle krav om fukt

Grunnvann, overflatevann, nedbør, bruksvann og luftfuktighet skal ikke trenge inn og gi fuktskader, mugg- og soppdannelse eller andre hygieniske problemer.

§ 13–15. Fukt fra grunnen

Rundt bygningsdeler under terreng og under gulvkonstruksjoner på bakken skal det treffes nødvendige tiltak for å lede bort sigevann og hindre at fukt trenger inn i konstruksjonene.

§ 13–16. Overflatevann

Terreng rundt byggverk skal ha tilstrekkelig fall fra byggverket dersom ikke andre tiltak er utført for å lede bort overflatevann.

§ 13–17. Nedbør

- (1) Fasadekledning, vindu, dør og installasjon som går gjennom vegg, skal utformes slik at nedbør som trenger inn blir drenert bort og fukt kan tørke ut uten at det oppstår skader.
- (2) Tak skal prosjekteres og utføres med tilstrekkelig fall og avløp slik at regn og smeltevann renner av, og slik at snøsmelting ikke fører til skadelig ising.
- (3) I luftede takkonstruksjoner hvor kondens kan oppstå på undersiden av takteking eller takteking ikke er tilstrekkelig tett til å forhindre inntrenging av vann, skal underliggende konstruksjon beskyttes ved hjelp av et vanntett undertak.

§ 13–18. Fukt fra inneluft

Bygningsdeler og konstruksjoner skal prosjekteres og utføres slik at de ikke blir skadelig oppfuktet av kondensert vanddamp fra inneluften.

§ 13–19. Byggfukt

Materialer og konstruksjoner skal være så tørre ved innbygging/forsegling at det ikke oppstår problemer med mugg- og soppdannelse, nedbrytning av organiske materialer eller økt avgassing.

§ 13–20. Våtrom og rom med vanninstallasjoner

- (1) Våtrom skal prosjekteres og utføres slik at det ikke oppstår skade på konstruksjoner og materialer på grunn av vannsøl, lekkasjevann og kondens.
- (2) Følgende skal minst være oppfylt:
 - a) Våtrom skal ha sluk og gulv med tilstrekkelig fall mot sluk for de deler av gulvet som må antas å bli utsatt for vann i brukssituasjonen. Rom med sluk skal være utformet slik at eventuelt lekkasjevann ledes til sluk.
 - b) I våtrom skal bakenforliggende konstruksjoner som kan påvirkes negativt av fukt være beskyttet av et egnet vanntett sjikt. Gjennomføringer skal ikke svekke tettheten. Materialer velges slik at faren for mugg- og soppdannelse er minimal.
 - c) I rom som ikke har sluk og vanntett gulv, skal vanninstallasjoner ha overløp eller tilsvarende sikring mot fuktskader. Gulv og vegger som kan komme til å bli utsatt for vannsøl, lekkasjevann eller kondens, skal utføres med fuktbestandige materialer.
 - d) Rom uten sluk skal utformes slik at eventuelle lekkasjer synliggjøres.

- e) Vegger med innebygde sisterner eller lignende skal sikres mot fuktinntrengning fra lekkasjer fra installasjonen. Eventuelle lekkasjer skal synliggjøres og i andre rom enn våtrom skal lekkasjen føre til automatisk avstengning av vannet.

VII. Rengjøring før bygningen tas i bruk

§ 13–21. Rengjøring før bygning tas i bruk

For å begrense forurensningsmengden til inneluft og sikre god inneluftkvalitet skal overflater i rom, kanaler o.l. være rengjort og frie for synlig støv og fett før bygning tas i bruk.

Kapittel 14. Energi

I. Innledende bestemmelser om energi

§ 14–1. Generelle krav om energi

(1) Byggverk skal prosjekteres og utføres slik at lavt energibehov og miljøriktig energiforsyning fremmes. Energikravene gjelder for bygningens oppvarmede bruksareal (BRA).

(2) Beregninger av bygningens energibehov og varmetapstall skal utføres i samsvar med *Norsk Standard NS 3031 Beregning av bygninger energiytelse – Metode og data*. U-verdier skal beregnes som gjennomsnittsverdi for de ulike bygningsdeler.

(3) Småhus i dette kapitlet omfatter enebolig, to- til firemannsbolig, rekkehus og kjedehus.

(4) For tiltak der oppfyllelse av krav i dette kapittel ikke er forenlig med bevaring av kulturminner og antikvariske verdier, gjelder kravene så langt de passer.

II. Energieffektivitet

§ 14–2. Energieffektivitet

(1) Bygning skal tilfredsstillende nivå angitt i § 14–3 eller ha totalt netto energibehov mindre enn energirammer angitt i § 14–4. Minstekrav i § 14–5 skal oppfylles enten § 14–3 eller § 14–4 legges til grunn. For boligbygning og fritidsbolig med laftede yttervegger gjelder likevel kun § 14–5 annet ledd og § 14–6.

(2) For bygninger under 30 m² oppvarmet BRA gjelder ikke § 14–3 til § 14–8 med unntak av § 14–5 første og annet ledd.

(3) For bygning som ut fra forutsatt bruk skal holde lav innetemperatur, gjelder ikke dette kapittel dersom det er tilrettelagt slik at energibehovet holdes på et forsvarlig nivå.

§ 14–3. Energitiltak

(1) Bygning skal ha følgende energikvaliteter:

a) Transmisjonsvarmetap:

1. Andel vindus- og dørrareal ≤ 20 % av oppvarmet BRA
2. U-verdi yttervegg $\leq 0,18$ W/(m² K)
3. U-verdi tak $\leq 0,13$ W/(m² K)
4. U-verdi gulv $\leq 0,15$ W/(m² K)
5. U-verdi glass/vindu/dør inkludert karm/ramme $\leq 1,2$ W/(m² K)
6. Normalisert kuldebroverdi, der m² angis i oppvarmet BRA:
 - småhus $\leq 0,03$ W/(m² K)
 - øvrige bygninger $\leq 0,06$ W/(m² K).

b) Infiltrasjons- og ventilasjonsvarmetap:

1. Lekkasjetall ved 50 Pa trykkforskjell:
 - småhus $\leq 2,5$ luftvekslinger pr. time
 - øvrige bygninger $\leq 1,5$ luftvekslinger pr. time.
2. Årsgjennomsnittlig temperaturvirkningsgrad for varmegjenvinner i ventilasjonsanlegg:
 - boligbygning, samt arealer der varmegjenvinning medfører risiko for spredning av forurensning/smitte ≥ 70 %
 - øvrige bygninger og arealer ≥ 80 %.

c) Øvrige tiltak:

1. Spesifikk vifteeffekt i ventilasjonsanlegg (SFP):
 - boligbygning $\leq 2,5$ kW/(m³ /s)
 - øvrige bygninger $\leq 2,0$ kW/(m³ /s)
2. Mulighet for natt- og helgesenking av innetemperatur
3. Tiltak som eliminerer bygningens behov for lokal kjøling.

(2) For boligbygning kan energitiltak i bokstav a og b fravikes, forutsatt at bygningens varmetapstall ikke øker.

(3) For øvrige bygninger kan energitiltak i bokstav a fravikes, forutsatt at bygningens varmetapstall ikke øker.

§ 14-4. Energirammer

(1) Totalt netto energibehov for bygning skal ikke overstige rammer gitt i følgende tabell:

Tabell: Energirammer

Bygningskategori	Totalt netto energibehov (kWh/m ² oppvarmet BRA pr. år)
Småhus, samt fritidsbolig over 150 m ² oppvarmet BRA	120 + 1600/m ² oppvarmet BRA
Boligblokk	115
Barnehage	140
Kontorbygning	150
Skolebygning	120
Universitet/høyskole	160
Sykehus	300 (335)
Sykehjem	215 (250)
Hotell	220
Idrettsbygning	170
Forretningsbygning	210
Kulturbygning	165
Lett industri/verksteder	175 (190)

(2) Kravene gitt i parentes gjelder for arealer der varmegjenvinning av ventilasjonsluft medfører risiko for spredning av forurensning/smitte.

(3) I flerfunksjonsbygninger skal bygningen deles opp i soner ut fra bygningskategori og de respektive energirammene oppfylles for hver sone.

§ 14-5. Minstekrav

(1) Følgende minstekrav skal oppfylles:

Tabell: Minstekrav

U-verdi yttervegg [W/(m ² K)]	U-verdi tak [W/(m ² K)]	U-verdi gulv på grunn og mot det fri [W/(m ² K)]	U-verdi vindu og dør, inkludert karm/ramme [W/(m ² K)]	Lekkasjetall ved 50 Pa trykkforskjell (luftveksling pr. time)
≤ 0,22	≤ 0,18	≤ 0,18	≤ 1,6	≤ 3,0

(2) Rør, utstyr og kanaler knyttet til bygnings varme- og distribusjonssystem skal isoleres for å hindre unødig varmetap.

(3) I tillegg gjelder følgende minstekrav, med unntak for småhus:

- U-verdi for glass/vindu/dør inkludert karm/ramme multiplisert med andel vindus- og dørareal av bygningens oppvarmede BRA skal være mindre enn 0,24
- Total solfaktor for glass/vindu (g_0) skal være mindre enn 0,15 på solbelastet fasade, med mindre det kan dokumenteres at bygningen ikke har kjølebehov.

§ 14-6. Bygninger med laftede yttervegger

For boligbygning og fritidsbolig med laftede yttervegger gjelder følgende:

Tabell: Bygninger med laftede yttervegger

Bygningskategori	Dimensjon yttervegg	U-verdi tak [W/(m ² K)]	U-verdi gulv på grunn og mot det fri [W/(m ² K)]	U-verdi, vindu og dør, inkludert karm/ramme [W/(m ² K)]
Boligbygning, samt fritidsbolig med én boenhet og oppvarmet BRA over 150 m ²	≥ 8" laft	≤ 0,13	≤ 0,15	≤ 1,4
Fritidsbolig med én boenhet og oppvarmet BRA under 150 m ²	≥ 6" laft	≤ 0,18	≤ 0,18	≤ 1,6

III. Energiforsyning

§ 14-7. Energiforsyning

Ikke gitt.

§ 14-8. Fjernvarme

Der hvor det i plan er fastsatt tilknytningsplikt til fjernvarmeanlegg etter plan- og bygningsloven § 27-5, skal nye bygninger utstyres med varmeanlegg slik at fjernvarme kan nyttes for romoppvarming, ventilasjonsvarme og varmtvann.

Kapittel 15. Installasjoner og anlegg**I. Varme- og kuldeinstallasjon****§ 15-1. Generelle krav til varme- og kuldeinstallasjon**

(1) Varme- og kuldeinstallasjon skal prosjekteres og utføres slik at installasjonen gir de ytelser som er forutsatt og krav til sikkerhet, energibruk og innemiljø blir ivaretatt. Installasjonen skal ikke bidra til fare for brann og eksplosjon. Varmebelastning på bygningsdeler skal ikke medføre fare for brann eller svekke bygningsdelers egenskaper. Installasjon skal være sikret mot lekkasje.

(2) Følgende skal minst være oppfylt:

- a) Varme- og kuldeinstallasjon skal ha mulighet for regulering og skal tilpasses energieffektiv drift.
- b) Det skal være sikker og tilrettelagt atkomst for enkel og effektiv rengjøring og vedlikehold av installasjon, herunder sikker feiing.
- c) Ved normale driftsforhold skal det oppnås god forbrenning. Installasjon skal ha nødvendig tilførsel av forbrenningsluft. Den skal være tilknyttet røykkanal med mindre det er dokumentert at slik tilknytning ikke er nødvendig. Installasjon skal ha akseptabel røykgasstemperatur.
- d) Varmeinstallasjon skal stilles opp på underlag som tåler forventet belastning.
- e) Ildsted skal ikke oppstilles i rom hvor det kan forekomme brennbar gass eller støvpartikler som kan føre til støveksplasjon, uten at ildstedet er beregnet for dette. Varmeinstallasjon basert på forbrenning skal stilles opp i fyrrom, med mindre den er beregnet for oppstilling i annet rom.
- f) Der varmeinstallasjon er dokumentert for bruk uten røykkanal skal rommet ha tilstrekkelig ventilasjon.

§ 15-2. Sentralvarmeinstallasjon

(1) Sentralvarmeinstallasjon skal være tett ved maksimalt forekommende trykk og ha nødvendig sikring mot for høyt trykk og for høy temperatur. Den skal ha tilfredsstillende seksjonering og mulighet for avstengning og skal utføres slik at det oppnås sikkerhet mot personskade på grunn av for høy overflatetemperatur.

(2) Følgende skal minst være oppfylt:

- a) Tilknytning til vannforsyningsanlegg skal utføres slik at det ikke skjer tilbakestrømming fra sentralvarmeinstallasjonen.
- b) Installasjon for vannbåren varme tilknyttet fjernvarmeanlegg eller varmepumpe skal ha temperaturregulering av vannet slik at temperaturen tilpasses teknisk utstyr og energieffektiv varmeproduksjon.
- c) For varmluftaggregat plassert i fyrrom skal tilluft tas gjennom tett kanal fra det fri.

§ 15-3. Røykkanal og skorstein

(1) Røykkanal og skorstein skal prosjekteres og utføres slik at varmeinstallasjon kan fungere tilfredsstillende.

(2) Følgende skal minst være oppfylt:

- a) Røykgasser skal føres ut fra byggverket på en måte som ikke medfører fare for antennelse av byggverket og nabobyggverk.
- b) Røykkanal og skorstein skal ha tetthet som gir god trekk og ikke avgir røykgasser til egen eller annen bruksenhet.
- c) Røykkanal og skorstein skal ha forsvarlig overflatetemperatur og ytersiden skal i størst mulig utstrekning være tilgjengelig for ettersyn.
- d) Røykkanal og skorstein skal ha mulighet for fri bevegelse i forhold til tilstøtende bygningsdeler.
- e) Røykløp i skorstein skal ha uendret tverrsnitt fra bunn til topp.
- f) Støpt eller murt skorstein skal oppføres på bærende konstruksjon av ubrennbar materiale.
- g) Røykkanal og skorstein skal ha tilfredsstillende mulighet for feiing og uttak av sot.

§ 15-4. Varmepumpe- og kuldeinstallasjon

(1) Varmepumpe- og kuldeinstallasjon skal prosjekteres og utføres slik at det ikke oppstår skade på person, miljø, installasjon eller byggverk. Installasjonen skal være tett og ha nødvendig sikring mot unormale driftsforhold.

(2) Følgende skal minst være oppfylt:

- a) Installasjon skal ha automatisk regulering og skal tilpasses energieffektiv drift.
- b) Installasjon skal ha seksjoneringsmulighet med avstengningsventil for gass og væske.
- c) Maskin-, kulde- og fryserom med store mengder kuldemedium, og andre rom som kan være utsatt for lekkasjer av kuldemedium, skal ha gassvarslere. Rommet skal ha nødventilasjon.

II. Innvendige vann- og avløpsinstallasjoner

§ 15-5. Generelle krav til innvendige vann- og avløpsinstallasjoner

- (1) Innvendige vann- og avløpsinstallasjoner skal prosjekteres og utføres slik at god hygiene og helse blir ivaretatt, at vannkvaliteten ikke forringes og slik at avløpsvann bortledes i takt med tilført vannmengde.
- (2) Installasjon skal gi de ytelser som er forutsatt, tåle de indre og ytre belastninger som kan forekomme og ha tilstrekkelig tetthet mot lekkasje. Festeanordning skal tåle forutsatt belastning.
- (3) Installasjon skal tilrettelegges for høy driftssikkerhet og for effektiv drift og vedlikehold.
- (4) Materialer skal ha tilfredsstillende bestandighet og termiske, mekaniske og kjemiske påvirkninger.
- (5) Installasjon skal sikres mot frost.

§ 15-6. Innvendig vanninstallasjon

- (1) Byggevarer i kontakt med drikkevann skal ikke avgi stoffer som kan forringe kvaliteten på drikkevannet eller medføre helsefare. Installasjon skal prosjekteres og utføres slik at god energiøkonomi sikres.
- (2) Følgende skal minst være oppfylt:
 - a) Utstyr og rør skal gi de forutsatte ytelser ved normalt driftstrykk.
 - b) Det skal legges til rette for enkelt vedlikehold av vanninstallasjon. Vanninstallasjonen skal være lett utskiftbar. Lekkasje skal kunne oppdages enkelt og ikke føre til skade på installasjon og bygningsdel. Det skal være tilfredsstillende avstengningsmulighet. Stoppekran skal være lett tilgjengelig og merket.
 - c) Tappedsted for forbruksvann skal ikke ha vanntemperatur som kan forårsake forbrenningsskade.
 - d) Installasjonen skal sikres mot tilbakestrømming eller inntrengning av urene væsker, stoffer eller gasser. Dette gjelder også for tilbakesug og tilførsel av vann fra annen vannkilde.

§ 15-7. Innvendig avløpsinstallasjon

- (1) Installasjon skal prosjekteres og utføres slik at avløpsvann bortledes i takt med tilført vannmengde. Utvendig tappedsted kan ha naturlig drenering.
- (2) Følgende skal minst være oppfylt:
 - a) Alt utstyr som er tilknyttet avløpsinstallasjon skal ha vannlås eller tilsvarende funksjon.
 - b) Installasjon skal ha nødvendige rens punkter for rengjøring. Avløpsrør skal være selvrensende.
 - c) Avløpsinstallasjon skal ha minst én lufterledning ført til det fri uten vannlås, med mindre det dokumenteres at avløpet kan fungere tilfredsstillende ved bruk av annen løsning.
 - d) For å hindre tilbakestrømming, skal vannstand i lavest beliggende vannlås ha nødvendig høyde over innvendig topp på hovedledning i forgreningspunktet.

III. Utvendige vannforsynings- og avløpsanlegg

§ 15-8. Generelle krav til utvendige vannforsynings- og avløpsanlegg

- (1) Vannforsynings- og avløpsanlegg skal prosjekteres og utføres slik at helse, miljø og sikkerhet ivaretas. Ledningsnett skal prosjekteres og utføres slik at forventet levetid for anlegget oppnås.
- (2) Følgende skal minst være oppfylt:
 - a) Anlegg skal gi de ytelser som er forutsatt, tåle de indre og ytre belastninger som kan forekomme og ha tilstrekkelig tetthet mot lekkasje.
 - b) Anlegg skal tilrettelegges for høy driftssikkerhet og for effektiv drift og vedlikehold.
 - c) Materialer skal ha tilfredsstillende bestandighet mot termiske, mekaniske og kjemiske påvirkninger.
 - d) Anlegget skal sikres mot frost.
 - e) Stikkledning for vannforsynings- og avløpsanlegg som ikke lenger brukes, skal frakobles.

§ 15-9. Vannforsyningsanlegg med ledningsnett

- (1) Anlegg skal være dimensjonert slik at det gir tilstrekkelig mengde og tilfredsstillende trykk til å dekke vannbehovet, inklusive slokkevann. Byggevarer i kontakt med drikkevann skal ikke avgi stoffer som kan forringe kvaliteten på drikkevannet eller medføre helsefare.
- (2) Følgende skal minst være oppfylt:
 - a) Ledningsnett skal ha tilstrekkelig tetthet mot lekkasje ved maksimalt driftstrykk.
 - b) Ledningsnett skal sikres mot tilbakestrømming eller inntrengning av urene væsker, stoffer eller gasser. Dette gjelder også for tilbakesuging og tilførsel av vann fra annen vannkilde og installasjon.

§ 15-10. Avløpsanlegg med ledningsnett

- (1) Avløpsanlegg skal prosjekteres og utføres slik at avløpsvann bortledes i takt med tilført vannmengde, og slik at god hygiene og helse ivaretas. Bortledning av overvann og drengsvann skal skje slik at det ikke oppstår oversvømmelse eller andre ulemper ved dimensjonerende regnintensitet.
- (2) Følgende skal minst være oppfylt:
 - a) Anlegg skal ha tilstrekkelig tetthet mot lekkasje ved normal bruk. Avløpsledning skal være selvrensende og ha nødvendige punkter for inspeksjon og rengjøring.
 - b) Byggverk skal sikres mot oversvømmelse som følge av høy vannstand eller overtrykk i avløpsledning. Sjenerende lukt skal ikke forekomme.

- c) Overvann, herunder drensvann, skal i størst mulig grad infiltreres eller på annen måte håndteres lokalt for å sikre vannbalansen i området og unngå overbelastning på avløpsanleggene.

IV. Løfteinnretninger

§ 15–11. Generelle krav til løfteinnretninger

- (1) Bestemmelsen gjelder for løfteinnretninger som beskrevet i § 3–7.
- (2) Løfteinnretning skal prosjekteres og utføres slik at den ikke medfører fare for brukere og personell som utfører ettersyn, reparasjon og sikkerhetskontroll, eller påfører skade på bygningsdeler.
- (3) Akselerasjon og oppbremsing av løfteinnretning skal ikke medføre personskaade.
- (4) Lastbærer skal ha areal og bæreevne som tilsvarer det maksimale antall personer og den last som er forutsatt. Største tillatte nyttelast og personantall skal angis med lett lesbar skrift og punktskrift. Løfteinnretning skal ha overlastsikring og varsling ved overlast.
- (5) Løfteinnretningens bevegelige deler og sikkerhetsmessige installasjoner skal ikke kunne aktiveres eller berøres på annen måte enn forutsatt.
- (6) Løfteinnretning skal ha alarm tilknyttet døgnbemannet vakt. Alarmsignal skal angis visuelt og med lydsignal. Melding til løfteinnretning om mottatt alarmsignal skal være i form av stemmefunksjon og lyssignal. Det skal være informasjon om alarmfunksjon med lett lesbar skrift og punktskrift. Stemmeforbindelse med alarmsentral skal ha tilstrekkelig lydstyrke til at hørselshemmede kan oppfatte tale.
- (7) Personer skal kunne evakueres fra løfteinnretning på en sikker måte.
- (8) Installasjon, rom og sjakt for løfteinnretning skal ikke utsettes for temperatur og miljø som kan skape driftsproblemer eller vanskeliggjøre vedlikehold.

§ 15–12. Rom og sjakt for heis

- (1) Rom og sjakt for heis skal kun benyttes til heisinstallasjon. Ventilasjonssystemet skal ikke brukes til røykventilering av rom som ikke inngår i heisinstallasjonen. Dør og luke i sjakt skal ha tilfredsstillende dimensjonerte sikkerhetsanordninger.
- (2) Rom og sjakt skal være lett tilgjengelig for drift, vedlikehold og sikkerhetskontroll. Atkomst til rom for heis skal være tydelig merket. Områder som tilhører heisinstallasjonen skal holdes avstengt.
- (3) Sjaktens vegger, topp og gruve skal være dimensjonert for den belastning som installasjonen vil medføre. Overflatene i rom og sjakt skal være lyse, lette å holde rene og frie for støv.
- (4) Strømtilførsel til belysning og stikkontakter skal være uavhengig av strømtilførsel til heismaskin.
- (5) Det skal være fritt sikkerhetsrom over og under heisens ytterstilling.
- (6) I eksisterende bygning der det ikke er mulig å oppnå tilfredsstillende sikkerhetsrom, skal installasjonen ha mekanisk blokkeringsmulighet som hindrer klemming og knusing. Ved nyanlegg i eksisterende bygning skal eksisterende sikkerhetsrom ikke reduseres.
- (7) Åpning i sjakt skal være sikret mot at heisinstallasjonen kan føre til klemming og knusing.
- (8) Maskin og tuskiverom skal ha mulighet for utskifting av heisens utrustning. Romhøyden skal være tilfredsstillende, dør til rom skal være utadslående og luker i gulv skal være sikre.
- (9) Sjakt skal ha tilfredsstillende ventilasjon. Maskinrom og maskinskap for hydraulisk heis skal ventileres til det fri ved egne kanaler og skal utføres slik at eventuell oljelekkasje oppdages og samles opp.

§ 15–13. Heisstol og lastbærer

- (1) Størrelse på heisstol og lastbærer skal dimensjoneres for forutsatt bruk.
- (2) Heisstol og lastbærer skal ha innvendige mål minimum 1,1 m x 1,4 m.
- (3) Heisstol for sykebåre skal ha innvendige mål minimum 1,1 m x 2,1 m.
- (4) I heisstol og lastbærer der rullestol ikke kan snu, skal det være speil på dørens motstående vegg.
- (5) Fri bredde for døråpning skal være minimum 0,9 m. Dør skal ha automatisk åpning og sikres mot klemfare.
- (6) Håndlist skal monteres på minst én vegg og være 0,9 m over gulv.
- (7) Kontrollpanel og tilkallingsknapp skal plasseres mellom 0,9 m og 1,1 m over gulv og med avstand til hjørne på minimum 0,4 m. Kontrollpanel og tilkallingsknapp skal være godt synlige med luminanskontrast på minimum 0,4 til bakvegg. Kontrollpanel og tilkallingsknapp skal ha punktskrift og taktil skrift med luminanskontrast på minimum 0,8 til bakgrunnsfarge. Belysningsnivå i heisstol og lastbærer skal være tilnærmet likt som for arealet utenfor.
- (8) Kjøreretning og etasjetall skal angis visuelt og med lydsignal.
- (9) Heisstol og lastbærer skal ha belysning og nødbelysning, samt tilfredsstillende ventilasjon også ved driftsstans. Den skal utstyres med nødstop.

§ 15–14. Løfteplattform og trappeheis

Sikkerhetsmessig utforming av løfteplattform og trappeheis skal være i henhold til direktiv 2006/42/EF (Maskindirektivet).

§ 15–15. Rulletrapp og rullende fortau

- (1) Rulletrapp og rullende fortau med tilhørende areal for av- og påstigning skal ikke medføre fare ved forutsatt bruk. Det skal være tydelig skilting som angir farer ved utilsiktet bruk av innretningen.

- (2) Det skal være et farefelt foran øverste trappetrinn og et oppmerksomhetsfelt foran nederste trinn i hele trappens bredde. Feltene skal være taktilt og visuelt merket med luminanskontrast 0,8 i forhold til bakgrunnsfarge.
- (3) Det skal være stoppanordning for nødsituasjon i begge ender av rulletrapp og rullende fortau.
- (4) Dersom rulletrapp og rullende fortau plasseres i åpne areal slik at fallhøyden fra innretningens balustrade kan overstige 3,0 m, skal det monteres egnet fallsikring.
- (5) Overgang mellom fast gulv og rulletrapp/rullende fortau skal være sklisikker. Stigningsgrad og hastighet skal avpasses etter høydeforskjell mellom påstignings- og avstigningssted.
- (6) Det skal være balustrade med håndlist på begge sider av rulletrapp og rullende fortau.
- (7) Maskin og deler skal være lett tilgjengelig for drifts-, vedlikeholds- og kontrollpersonell. Maskinen skal være tildekket og godt beskyttet mot uvedkommende.

Fjerde del – Diverse bestemmelser

Kapittel 16. Sikkerhetskontroll av heis

§ 16-1. Løfteinnretninger. Administrative bestemmelser

- (1) For heis, rulletrapp, rullende fortau, løfteplattform og trappeheis gjelder, i tillegg til de krav som følger av plan- og bygningsloven § 29-9, følgende:
- Kommunen skal gi driftstillatelse før løfteinnretning tas i bruk.
 - Løfteinnretning skal ikke tas i bruk etter ulykke, ombygging eller flytting før sikkerhetskontrollorgan har foretatt kontroll og kommunen har gitt driftstillatelse.
 - Når feil på installasjon kan medføre umiddelbar fare for personsikkerhet, skal løfteinnretning settes ut av drift og forholdet meldes til kommune og eier.
 - Eier skal umiddelbart melde ulykker og hendelser til kommunen og sikkerhetskontrollorgan. Sikkerhetskontrollorgan skal innrapportere ulykker og hendelser til nasjonalt installasjonsregister.
 - Utført reparasjonsarbeid skal føres i loggbok for hver løfteinnretning. Loggboken skal være tilgjengelig ved sikkerhetskontroll.
 - Eier skal få utført sikkerhetskontroll minst hvert annet år når løfteinnretningen er i drift. Sikkerhetskontroll kan i tillegg foretas ved stikkprøver av løfteinnretning i drift.
 - Ved skifte av eier og når installasjonen tas permanent ut av drift, skal eier melde dette til kommunen og nasjonalt installasjonsregister.
- (2) For løfteplattform og trappeheis innenfor en boenhet gjelder følgende:
- Eier kan selv forestå installering av løfteplattform og trappeheis innenfor en boenhet, jf. forskrift om byggesak § 4-1 første ledd bokstav b nr. 2.
 - Eier av løfteinnretning er ansvarlig for at løfteinnretning som er i bruk, er sikkerhetsmessig forsvarlig og at det utføres vedlikehold og ettersyn med denne.
 - Eier skal umiddelbart melde ulykker/hendelser til kommunen og til nasjonalt installasjonsregister.
- (3) Når feil på installasjonen kan medføre fare for personsikkerhet, skal løfteinnretningen settes ut av drift.

§ 16-2. Krav til sikkerhetskontrollør for utføring av periodisk sikkerhetskontroll

- (1) Periodisk sikkerhetskontroll kan utføres av
- sikkerhetskontrollør tilsatt i kommunal heiskontrollordning
 - landsdekkende heiskontrollordning med bemyndigelse fra departementet
 - landsdekkende heiskontrollordning som utfører sikkerhetskontroll på midlertidig grunnlag
 - Statens bygningstekniske etat.
- (2) Sikkerhetskontrollør skal godkjennes av Statens bygningstekniske etat.
- (3) Sikkerhetskontrollør skal minst ha utdanning og praktisk erfaring i samsvar med følgende tabell:

Tabell: Kvalifikasjonskrav for sikkerhetskontrollør

Alternativ	Utdanning	Praksis
1	Eksamen fra 3-årig ingeniørhøyskole, maskin- eller elektrolinje eller tilsvarende	Minst 5 års relevant praksis fra montasje, vedlikehold og reparasjon av heisanlegg
2	Eksamen fra 2-årig teknisk fagskole, relevant faglinje eller tilsvarende	Minst 5 års relevant praksis fra montasje, vedlikehold og reparasjon av heisanlegg
3	Fagbrev som heismontør	Minst 5 års allsidig og relevant praksis etter bestått eksamen

(4) Godkjenning av sikkerhetskontrollør gis for 2 år og ved fornyelse vurderes bl.a. følgende

- om søker har arbeidet som sikkerhetskontrollør
- om søker kan dokumentere oppdatert kunnskap om løfteinnretning og tilhørende regelverk.

§ 16-3. Vilkår for å få godkjenning som sikkerhetskontrollør for heis for personer med yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat

(1) Bestemmelsens formål er å gjennomføre rettigheter og plikter som følger av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Bestemmelsen gjelder godkjenning for å utføre periodisk sikkerhetskontroll av

heis for søker som har tilegnet seg yrkeskvalifikasjoner i et annet EØS-land. Bestemmelsen gjelder også rett til midlertidig og tilfeldig tjenesteyting i Norge.

(2) I bestemmelsen menes med

- a) *lovregulert yrke*: Yrke der det direkte eller indirekte framgår av lov eller forskrift at det for adgang til eller utførelse av yrket kreves bestemte kvalifikasjoner.
- b) *yrkeskvalifikasjoner*: Kvalifikasjoner bevitnet med kvalifikasjonsbevis, kompetanseattest som vist til i direktivets artikkel 11 bokstav a) i) og/eller yrkeserfaring.
- c) *kvalifikasjonsbevis*: Diplomer, attester og annen dokumentasjon utstedt av en kompetent myndighet i en medlemsstat. Kvalifikasjonsbeviset skal dokumentere bestått yrkeskompetansegivende utdanning som i hovedsak er ervervet i EØS-området. Som kvalifikasjonsbevis regnes også bevis utstedt av en tredjestat dersom innehaveren har tre års yrkeserfaring i det aktuelle yrket i den medlemsstat som godkjente beviset.
- d) *yrkeserfaring*: Faktisk og lovlig utøvelse av det aktuelle yrket i en medlemsstat.
- e) *prøveperiode*: Utøvelse av et lovregulert yrke i vertsstaten under tilsyn av en kvalifisert utøver av dette yrket.
- f) *egnethetsprøve*: En prøve avgrenset til søkerens faglige kunnskaper som gjennomføres av vedkommende myndigheter i vedkommende vertsstat med sikte på å vurdere søkerens evne til å utøve et lovregulert yrke i medlemsstaten.

(3) Statsborgere fra en EØS-stat har rett til godkjenning som periodisk sikkerhetskontrollør for heis dersom dette følger av reglene i direktiv 2005/36/EF, selv om de ikke har kvalifikasjoner som er likeverdige med kravene i § 16–2 tredje ledd. Godkjenning som sikkerhetskontrollør skal gis dersom den aktuelle virksomheten tidligere har vært utøvd

- a) i seks sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller som leder av et foretak, eller
- b) i tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller som leder av et foretak, dersom den begunstigede kan bevise at vedkommende i den aktuelle virksomheten har fått minst tre års forutgående opplæring, bevitnet ved en attest godkjent av medlemsstaten eller ansett som fullt ut tilfredsstillende av et kompetent bransjeorgan, eller
- c) i fire sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller som leder av et foretak, dersom den begunstigede kan bevise at vedkommende i den aktuelle virksomheten har fått minst to års forutgående opplæring, bevitnet ved en attest godkjent av medlemsstaten eller ansett som fullt ut tilfredsstillende av et kompetent bransjeorgan, eller
- d) i tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende dersom den begunstigede kan bevise at vedkommende har utøvd den aktuelle virksomheten i minst fem år som lønnsuttaker, eller
- e) i fem sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende, der minst tre av disse årene har medført tekniske plikter og ansvar for minst en avdeling i selskapet, dersom den begunstigede for den aktuelle virksomheten kan bevise at vedkommende har fått minst tre års forutgående opplæring, bevitnet ved en attest godkjent av medlemsstaten eller ansett som fullt ut tilfredsstillende av et kompetent bransjeorgan.

(4) I tilfelle av bokstav a til d foran må virksomheten ikke ha vært avsluttet i mer enn ti år før dato for oversendelse av fullstendig søknad.

(5) Søker som ikke oppfyller kravene i § 16–2 tredje ledd, kan søke alternativ godkjenning som periodisk sikkerhetskontrollør for heis. Søkeren framlegger kvalifikasjonsbevis som minst tilsvarer kvalifikasjonsnivået umiddelbart under kvalifikasjonskravene som følger av § 16–2 tredje ledd. I tillegg kan det i slike tilfelle kreves utligningstiltak som beskrevet i syvende ledd. Ved sammenligning av utdanningsnivåene gjelder følgende fem kvalifikasjonsnivåer:

A – kompetansebevis

B – bevis på avsluttet videregående opplæring

C – eksamensbevis fra utdanning etter videregående opplæring på minst 1 år

D – eksamensbevis fra utdanning etter videregående opplæring på minst 3 år og høyst 4 år ved universitet eller høyere utdanningsinstitusjon

E – eksamensbevis fra utdanning etter videregående opplæring på minst 4 år ved universitet eller høyere utdanningsinstitusjon.

(6) Kvalifikasjonskravene etter § 16–2 tredje ledd alternativ 1 tilsvarer nivå D, alternativ 2 tilsvarer nivå C og alternativ 3 tilsvarer nivå B. Søker som har arbeidet som sikkerhetskontrollør for heis i en EØS-stat hvor yrket ikke er lovregulert, har rett til godkjenning dersom søker har utøvd yrket på heltid i minst to år, eller tilsvarende periode på deltid, i løpet av de siste ti år. Søkeren må framlegge bevis på yrkeskvalifikasjoner som dokumenterer at søker kan arbeide som periodisk sikkerhetskontrollør for heis.

(7) For godkjenning etter femte og sjette ledd kan søkeren pålegges å fullføre en prøveperiode på høyst tre år eller avlegge en egnethetsprøve dersom

- a) varigheten av opplæringen søkeren framlegger kvalifikasjonsbevis for i henhold til vilkårene i § 16–2 tredje ledd er minst ett år kortere enn det som kreves av vertsstaten, eller
- b) utdanningen som søkeren har gjennomgått, omfatter vesentlig andre fagområder enn de som omfattes av det kvalifikasjonsbeviset som kreves i vertsstaten, eller
- c) det lovregulerte yrket i vertsstaten omfatter en eller flere former for lovregulert yrkesvirksomhet som ikke eksisterer i det tilsvarende yrket i søkerens hjemstat, jf. direktiv 2005/36/EF artikkel 4 nr. 2, og at forskjellen

består i særlig utdanning som kreves i vertsstaten og som omfatter vesentlig andre saker enn de som omfattes av søkerens kompetanseattest eller kvalifikasjonsbevis.

(8) Dersom vertsstaten gjør bruk av muligheten for utlikningstiltak etter sjuende ledd, skal den gi søkeren valget mellom en prøveperiode og en egnethetsprøve.

(9) For godkjenning av yrkeskvalifikasjoner skal godkjenningsmyndigheten kreve at søker framlegger

a) bevis på vedkommende persons nasjonalitet

b) kopier av attester på vedkommendes kompetanse eller av de kvalifikasjonsbevis som gir adgang til det lovregulerte yrket samt attestering av vedkommendes yrkeserfaring.

(10) Statens bygningstekniske etat skal behandle søknader så raskt som mulig. Innen en måned etter at søknad er mottatt, skal mottaket av søknaden bekreftes og informere søkeren om eventuelle manglende dokumenter. Vedtak skal fattes senest innen fire måneder etter at all nødvendig dokumentasjon er lagt frem. Selv om en person oppfyller de kvalifikasjonskrav som er oppstilt for godkjenning som periodisk sikkerhetskontrollør for heis, kan Statens bygningstekniske etat på bakgrunn av manglende dokumentasjon avslå søknad om godkjenning. Avslag på søknad kan påklages av parter eller annen med rettslig klageinteresse.

§ 16-4. Midlertidig utøvelse av sikkerhetskontroll

(1) Periodisk sikkerhetskontroll av heis kan utføres på midlertidig og tilfeldig grunnlag av personer som er lovlig etablert i en annen EØS-stat med sikte på å drive slik virksomhet der, jf. artikkel 5. Tjenesteytelsens midlertidige karakter skal vurderes fra sak til sak på bakgrunn av ytelsens varighet, hyppighet, regelmessighet og kontinuitet. Ved førstegangs ytelse av tjenesten, eller dersom det senere foreligger en vesentlig endring av de forhold som omhandles i dokumentene, skal tjenesteyteren underrette Statens bygningstekniske etat ved innsendelse av forhåndsmelding som ledsages av følgende dokumenter:

a) bevis på tjenesteyterens nasjonalitet

b) bevis på at vedkommende er lovlig etablert i en annen EØS-stat med det formål å utøve den aktuelle virksomheten, og at det på tidspunktet for innsendelsen ikke er forbudt for vedkommende å praktisere, heller ikke midlertidig

c) yrkeskvalifikasjoner

d) dersom yrket ikke er lovregulert i det land tjenesteyter har etablert sin virksomhet, bevis på å ha utøvd den aktuelle virksomheten i minst to av de siste ti årene.

(2) Underretning til Statens bygningstekniske etat skal skje for hvert år tjenesteyter ønsker å utøve yrket. Statens bygningstekniske etat kan kontrollere tjenesteyterens yrkeskvalifikasjoner før tjenesten ytes for første gang for å unngå alvorlig skade på tjenestemottakernes helse eller sikkerhet på grunn av manglende faglige kvalifikasjoner. Kontrollen skal ikke gå ut over det som er nødvendig for formålet. Statens bygningstekniske etat skal informere tjenesteyter om yrkeskvalifikasjonene vil bli kontrollert eller ikke, innen en måned etter å ha mottatt nødvendig dokumentasjon eller om resultatet av en slik kontroll. Der det foreligger vansker som vil føre til forsinkelse, skal tjenesteyter underrettes om grunnen til dette og om tidsplanen for en beslutning. Beslutningen må ikke være truffet innen to måneder etter mottak av fullstendig dokumentasjon. Tjenesteyter som ikke har mottatt beslutning om kontroll av yrkeskvalifikasjoner innen denne frist, har rett til å utøve yrket.

§ 16-5. Språkkrav

Statens bygningstekniske etat kan kreve at person som gis godkjenning som sikkerhetskontrollør for heis etter § 16-3 eller som skal utøve midlertidig tjeneste i samsvar med § 16-4, dokumenterer å ha tilstrekkelige norskkunnskaper for å kunne praktisere yrket.

§ 16-6. Installasjonsregister

Det skal føres register over installerte løfteinnretninger og ulykker med løfteinnretninger. Eier av løfteinnretning skal melde installasjonen til kommunen og det organ som fører registeret. Registerførende organ utpekes av Statens bygningstekniske etat.

§ 16-7. Administrativt samarbeid

(1) Statens bygningstekniske etat skal så vidt mulig underrette kompetent myndighet i annen EØS-stat hvor søker utøver virksomhet som omhandlet i forskriften, dersom yrkesutøveren her i landet gis administrative reaksjoner, ilegges strafferettslige sanksjoner eller det oppstår andre alvorlige omstendigheter som kan få konsekvenser for utøvelse av yrket. Har kompetent myndighet i en annen EØS-stat bedt om opplysninger, skal opplysningene gis så snart som mulig og senest innen to måneder etter at forespørselen ble mottatt.

(2) Vedkommende myndigheter i vertsstater og hjemstater skal samarbeide nært og gi hverandre gjensidig bistand for å tilrettelegge anvendelsen av direktiv 2005/36/EF. Opplysninger som utveksles skal behandles fortrolig.

Kapittel 17. Ikrafttreden og overgangsbestemmelser

§ 17-1. Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft 1. juli 2010.

§ 17–2. Overgangsbestemmelser

(1) Med unntak for bestemmelser i kapittel 4, samt § 9–4 og § 9–6 til § 9–9 kan tiltakshaver fram til 1. juli 2011 velge om hele tiltaket skal følge forskriften eller bestemmelsene i forskrift 22. januar 1997 nr. 33 om krav til byggverk og produkter til byggverk.

(2) Kommunen kan tillate at forskrift 22. januar 1997 nr. 33 om krav til byggverk og produkter til byggverk legges til grunn også for søknader som kommer inn etter 1. juli 2011. Dette gjelder kun for tiltak der prosjektering er påbegynt før 1. juli 2010 og der bruk av forskriften vil føre til omfattende og kostbare omarbeidelser.

29. mars Nr. 490 2010**Forskrift om endring i forskrift om transport av akvakulturdyr**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 29. mars 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 14 og § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I (direktiv 2006/88/EF). Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I forskrift 17. juni 2008 nr. 820 om transport av akvakulturdyr gjøres følgende endringer:

§ 2 nytt femte ledd skal lyde:

Ytterligere krav til transport ved import av akvakulturdyr fra tredjestater til Norge følger av forskrift 13. desember 2009 nr. 1537 om ytterligere krav ved omsetning og import av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, med sertifikater og liste over vektorarter.

§ 10 andre ledd bokstav b skal lyde:

b) grunn til mistanke om sykdom på liste 1, 2 eller 3, med unntak av lakselus, eller

§ 22 tredje ledd skal lyde:

Ved transport av akvakulturdyr fra segment med lavere helsekategori med hensyn til sykdom på liste 2 skal transportvann ikke skiftes ut når transporten passerer gjennom segment med høyere helsekategori og går nærmere enn 4 nautiske mil fra grunnlinjen, med mindre Mattilsynet har gitt tillatelse til det.

§ 22 fjerde ledd skal lyde:

Ved transport av akvakulturdyr til segment med høyere helsekategori med hensyn til sykdom på liste 2 skal transportvann ikke skiftes ut når transporten passerer gjennom segment med lavere helsekategori og går nærmere enn 4 nautiske mil fra grunnlinjen, med mindre Mattilsynet har gitt tillatelse til det.

II

Endringene trer i kraft straks.

29. mars Nr. 491 2010**Forskrift om endring i forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) og forskrift om slakterier og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 29. mars 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 14, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 13 femte ledd bokstav b skal lyde:

b) grunn til mistanke om sykdom på liste 1, 2 eller 3, med unntak av lakselus, eller

§ 65 skal lyde:

§ 65. Rapportering og melding

Driftsdata skal årlig rapporteres til Fiskeridirektoratets regionkontor innen 1. oktober. Rapporten skal inneholde tidspunkt for når akvakulturanlegget ble tatt i bruk eller planlegges tatt i bruk, art, beholdning i form av antall eller biomasse, årsklasse og planlagt tidspunkt for høsting. Avvik fra planlagt høstetidspunkt skal meldes til Fiskeridirektoratets regionkontor minst 14 dager før høsting gjennomføres eller den planlagte høsting skulle vært gjennomført. Høsting gjelder i denne sammenheng også tømning av anlegget for akvakulturdyr.

II

I forskrift 30. oktober 2006 nr. 1250 om slakterier og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr gjøres følgende endring:

§ 9 annet ledd bokstav a skal lyde:

- a) grunn til mistanke om sykdom på liste 1, 2 eller 3, med unntak av lakselus, eller

III

Endringene trer i kraft straks.

31. mars Nr. 492 2010

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 31. mars 2010 med hjemmel i forskrift 18. desember 2009 nr. 1636 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 § 33. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I forskrift 18. desember 2009 nr. 1636 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 gjøres følgende endring:

§ 14 andre ledd skal lyde:

Konvensjonelle havfiskefartøy som har kvotefaktor 1,0 kan fiske og lande 288 tonn hyse, hvorav 142 tonn er garantert.

II

Endringen trer i kraft straks.

6. april Nr. 493 2010

Forskrift om endring i forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) (gjennomføring av D-visumforordningen)

Hjemmel: Fastsatt av Justis- og politidepartementet 6. april 2010 med hjemmel i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 10, jf. delegeringsvedtak 9. oktober 2009 nr. 1260 og omorganiseringsvedtak 18. desember 2009 nr. 1582. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 3–2 skal lyde:

§ 3–2. *Nasjonalt visum (D-visum) utstedt av Schengenland for mer enn tre måneders varighet*

Visum utstedt av andre Schengenland for opphold av mer enn tre måneders varighet, er gyldig for innreise og opphold i Norge i tre måneder i en seks måneders periode, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 18 og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 265/2010 av 25. mars 2010.

II

Endringen trer i kraft straks.

6. april Nr. 494 2010

Forskrift om endring i forskrift om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskapet som skal utføre en flyreise (svartelistingsforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet 6. april 2010 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 9–1, § 10–42, § 15–3, § 15–4 og § 16–1 og forskrift 4. desember 2007 nr. 1353 om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskapet som skal utføre en flyreise (svartelistingsforskriften) § 3 nr. 3.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 662ab (forordning (EF) nr. 474/2006 endret ved forordning (EF) nr. 910/2006, forordning (EF) nr. 1543/2006, forordning (EF) nr. 235/2007, forordning (EF) nr. 787/2007, forordning (EF) nr. 1043/2007, forordning (EF) nr. 1400/2007, forordning (EF) nr. 331/2008, forordning (EF) nr. 715/2008, forordning (EF) nr. 1131/2008, forordning (EF) nr. 298/2009, forordning (EF) nr. 619/2009, forordning (EF) nr. 1144/2009 og forordning (EF) nr. 273/2010). Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I forskrift 4. desember 2007 nr. 1353 om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskapet som skal utføre en flyreise (svartelistingsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 1 tredje ledd nytt nr. 13 skal lyde:

13. forordning (EF) nr. 273/2010 av 30. mars 2010

II

Endringen trer i kraft straks.

Forordning

Til forskriftens vedheng tilføyes følgende forordning:

Forordning (EF) nr. 273/2010

Engelsk versjon.

6. april Nr. 495 2010**Forskrift om endring i forskrift om pass (passforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Justis- og politidepartementet 6. april 2010 med hjemmel i lov 19. september 1997 nr. 82 om pass (passloven) § 3 annet ledd og § 9. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I forskrift 9. desember 1999 nr. 1263 om pass (passforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1 nåværende første til tredje ledd oppheves, og erstattes med nytt første og annet ledd. § 1 nåværende fjerde til sjettede ledd blir tredje til femte ledd.

§ 1 skal etter dette lyde:

§ 1. Personlig fremmøte

Passøkeren skal møte personlig hos passmyndigheten.

Dersom passøker er sterkt bevegelseshemmet eller om andre omstendigheter vanskeliggjør fremmøte, kan passmyndigheten, der forholdene ligger til rette for det, oppsøke søkeren og motta søknad og innhente biometri ved hjelp av mobilt utstyr.

Ved søknad om pass til umyndige må en av foreldrene som har foreldreansvar eller verge møte sammen med den umyndige.

Har barnevernet overtatt omsorgen for barnet etter barnevernloven § 4–8 eller § 4–12, skal lederen av barneverntjenesten eller den lederen bemyndiger møte sammen med barnet. Vedkommende skal legitimere seg som leder av/ansatt i barneverntjenesten og eventuelt legge frem bemyndigelsen.

I situasjoner der det er vanskelig for ansatt i barneverntjenesten å møte sammen med barnet, kan fosterforeldre bemyndiges til å møte sammen med barnet hos passmyndigheten. Det må i slike tilfeller legges frem dokumentasjon på oppnevning som fosterforeldre, samt bemyndigelse fra barneverntjenesten.

§ 2 oppheves.

§ 3 nåværende første og annet ledd oppheves, og erstattes med nytt første til tredje ledd. § 3 nåværende tredje til sjettede ledd blir fjerde til syvende ledd.

§ 3 skal etter dette lyde:

§ 3. Søknad om pass

Passøker skal, under oppsyn av den som tar i mot søknad om pass med biometri, signere i et signaturfelt som er integrert i teknisk utstyr for opptak av biometri.

Vedkommende skal gjøres kjent med ansvaret ved å avgi falsk forklaring til offentlig myndighet, jf. straffeloven § 166.

Ved søknad om nødpass skal søkeren, under oppsyn av passmyndigheten, i tillegg til å signere på søknadsskjemaet, også undertegne i passbokens persondataside.

Kravet om å signere gjelder ikke den som ikke kan skrive sitt navn. Det samme gjelder søkere under 10 år. I slike tilfelle angis «Not able to sign» i feltene for signering.

Passøknad for umyndige skal også undertegnes av den eller de som har foreldreansvaret, eventuelt av verge. Har foreldrene felles foreldreansvar skal begge signere, jf. barneloven § 34 og § 35. Det er tilstrekkelig at en av foreldrene med foreldreansvar signerer søknaden, dersom det fremlegges fullmakt og original eller bekreftet kopi av legitimasjon fra den andre. For foreldre, eventuelt av verge, gjelder godtgjøring i § 7 om identitet og legitimasjon tilsvarende.

Ved utstedelse av pass i medhold av passloven § 4 første ledd tredje punktum, skal passøknaden undertegnes av den av foreldrene som i henhold til barneloven har anledning til å ta med barnet ut av landet, jf. barneloven § 43 og § 43a.

Dersom barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet etter barnevernloven § 4–8 eller § 4–12, skal passøknaden undertegnes av lederen av barneverntjenesten eller den ansatte i barneverntjenesten som lederen har bemyndiget. I tilfelle som nevnt i § 1 femte ledd, kan fosterforeldre undertegne søknaden.

§ 4 nåværende første ledd oppheves, og erstattes med nytt første og annet ledd. § 4 nåværende annet til femte ledd blir tredje til sjette ledd.

§ 4 skal etter dette lyde:

§ 4. *Fotografi*

Ved søknad om pass, skal det tas bilde av søkeren ved hjelp av teknisk utstyr for opptak av biometri.

Ved søknad om nødpass skal det innleveres to fotografier av søkeren. Det samme gjelder i tilfeller hvor det tekniske utstyret for utstedelse av ordinære reisepass ikke kan ta tilfredsstillende bilde av barn, eller i tilfelle hvor det tekniske utstyret ikke kan benyttes.

Fotografiet skal være analogt eller digitalt fremstilt. Det skal ha god kontrast og være skarpt. Digitale fotografier skal ha en kvalitet som minst tilsvarer et analogt fotografi. Fargebilder skal ha god fargebalanse.

Fotografiet skal ellers oppfylle følgende krav:

- a) Fotografiet skal vise ansiktet til innehaveren slik vedkommende ser ut i dag uten hodebekledning eller lignende
- b) Begge øynene skal være helt synlige
- c) Blikket skal være rettet mot kameraets linse
- d) Ansiktsuttrykket skal være nøytralt og munnen skal være lukket
- e) Bakgrunnen skal være lys uten kraftige skygger
- f) Ansiktet skal være jevnt belyst
- g) Refleks i briller må ikke synes
- h) Briller med mørkt glass kan ikke benyttes.

Ansiktet til passøkeren må være avbildet rett forfra.

Personer kan av religiøse eller andre særskilte grunner, for eksempel ved sykdom, bruke hodeplagg på fotografiet når det er grunn til å anta at vedkommende vil bruke tilsvarende hodeplagg i fremtidige kontroller. Hodeplagget må ikke tildekke noe av ansiktet eller mer av hodet enn det som er nødvendig.

Ny § 5 skal lyde:

§ 5. *Fingeravtrykk*

Ved søknad om elektronisk pass skal det avgis fingeravtrykk av to fingre (fortrinnsvis pekefingre) på en fingeravtrykksleser som er integrert i opptaksutstyr for biometri.

Det skal ikke innhentes fingeravtrykk fra søkere under 12 år, eller fra søkere hvor innhenting av fingeravtrykk ikke er fysisk mulig.

I tilfelle hvor det ikke kan innhentes fingeravtrykk, og dette er midlertidig, kan det utstedes pass uten fingeravtrykk med gyldighet inntil ett år.

Det skal ikke avgis fingeravtrykk ved søknad om nødpass.

§ 7 nåværende tredje til femte ledd blir annet ledd bokstav a til c, og erstattes med nytt tredje og fjerde ledd. Nåværende sjette ledd oppheves, og nåværende syvende til niende ledd blir femte til syvende ledd.

§ 7 skal etter dette lyde:

§ 7. *Dokumentasjon for identitet og statsborgerskap*

Søkeren plikter å godtgjøre sin identitet og sitt norske statsborgerskap.

Er søkeren ikke kjent av passmyndigheten, skal søkeren godtgjøre sin identitet på følgende vis:

- a) Ved søknad om fornyelse av pass: Med norsk pass, ikke senere enn tre måneder etter gyldighetstidens utløp.
- b) Ved første gangs utstedelse av pass og ved fornyelse av pass senere enn tre måneder etter gyldighetstidens utløp: Med gyldig norsk førerkort eller med annet like sikkert identitetskort påført bilde og fødselsnummer.
- c) Passmyndigheten kan i tillegg, og i situasjoner hvor slik dokumentasjon som nevnt i bokstav a og b ikke kan fremskaffes, kreve fremlagt den dokumentasjon som er nødvendig for å fastsette rett identitet. Passmyndigheten kan også kreve skriftlig forsikring av en myndig norsk borger om at søkerens opplysninger

er korrekte. Den som leverer en slik forsikring skal være tilstede ved identitetskontrollen av passøkeren og skal godtgjøre sin egen identitet med gyldig norsk pass.

Passmyndigheten skal kontrollere de fremlagte opplysningene mot folkeregisteret.

Dersom søkeren har endret navn, for eksempel ved vigsel, og endringen ikke fremgår av folkeregisteret, henvises passøkeren til folkeregisteret for å registrere endringen.

Har passøkeren tidligere vært utenlandsk statsborger fremlegges statsborgervedtaket og norsk statsborgerbrev. Nødvendigjør statsborgervedtaket løsning fra annet statsborgerskap, må det fremlegges bevis for at norsk statsborgerskap er i behold, jf. statsborgerloven § 26 første ledd fjerde punktum, dersom pass skal utstedes utover det tidspunkt norsk statsborgerskap kan tilbakekalles etter statsborgerloven § 26 første ledd.

For passøker som bor/oppholder seg i utlandet kan det i tvilstilfelle kreves at passøkeren fremlegger erklæring fra bostedslandets/oppholdslandets myndigheter om at passøkeren ikke etter søknad har ervervet statsborgerskap i dette landet. Dersom slik erklæring ikke kan skaffes, kan det kreves at søkeren avgir en egenerklæring om at han eller hun ikke har ervervet annet lands statsborgerskap.

Når det søkes om pass til umyndige, skal den som møter sammen med søkeren legitimere seg som nevnt overfor.

§ 8 skal lyde:

§ 8. Passutstedelse til barn under 18 år

Når det søkes om pass til barn under 18 år, må det legges frem legitimasjon, jf. § 7. Det vises for øvrig til § 1 tredje, fjerde og femte ledd. Opplysninger om hvem som har foreldreansvar skal bekreftes ved oppslag i folkeregisteret.

Er en annen person enn foreldrene verge, skal dennes stilling dokumenteres gjennom kopi av dom eller lignende.

§ 9 skal lyde:

§ 9. Fødselsnummer

Dersom søkeren mangler fødselsnummer (fødselsdato med tillegg av personnummer), skal søkeren eller passmyndigheten overfor ansvarlig myndighet fremsette krav om tildeling av fødselsnummer. For barn født i utlandet, og som skal søke om pass, er det bare passmyndigheten som kan fremsette slikt krav. Ved tvil om dokumentasjonens ekthet, må utenriksstasjonen i vedkommende land kontaktes for å bistå med verifisering. Fødselsnummeret skal innføres i passet.

§ 10 skal lyde:

§ 10. Kontroll av passøkerens opplysninger

Søkerens identitet skal kontrolleres nøye av passmyndigheten.

Fremvist dokumentasjon skal undersøkes med tanke på ekthet.

Når kopi av dom eller lignende fremlegges, skal dette føres i merknadsfeltet i passregisteret.

Nåværende § 12 oppheves, og blir erstattet av nåværende § 13. § 13 nåværende syvende ledd oppheves, og nåværende åttende ledd blir syvende ledd.

§ 12 skal etter dette lyde:

§ 12. Gyldighetstid for pass

Ved utstedelse av pass til barn under 5 år skal gyldighetstiden være 2 år. Ved utstedelse av pass til barn mellom 5 og 10 år skal gyldighetstiden være 3 år. Ved utstedelse av pass til barn mellom 10 og 16 år skal gyldighetstiden være 5 år.

Dersom en av foreldrene må ha tillatelse til utenlandsreise med barnet etter barneloven § 41 første ledd, skal passets gyldighetstid begrenses til det tidsrom som er påkrevet for å gjennomføre reisen, med mindre forelderen med foreldreansvaret samtykker i utstedelse av pass med gyldighetstid som bestemt i første ledd.

Ved utstedelse av pass til person som kan miste sitt norske statsborgerskap etter statsborgerloven § 24 første ledd (tap ved fravær fra riket) eller etter § 26 første ledd (tilbakekall ved manglende løsning fra annet statsborgerskap), skal passet bare gis gyldighetstid frem til det tidspunktet søkeren kan miste sitt statsborgerskap.

Ekstrapass utstedt etter § 11 kan gis gyldighetstid for den tid behovet er dokumentert, dog ikke utover 2 år.

Nødpass bør gis gyldighetstid for den perioden som er nødvendig for å gjennomføre reisen, dog ikke utover ett år.

Dersom passøkeren ikke har oppbevart tidligere utstedt pass betryggende eller dette er blitt funnet i uvedkommendes besittelse uten at det er truffet vedtak om innlevering av pass etter passloven § 7 første ledd bokstav e eller truffet vedtak om passhindring etter § 5 tredje ledd bokstav e, kan passets gyldighetstid begrenses i den utstrekning passmyndigheten finner påkrevet.

Passmyndigheten kan i særlige tilfelle forlenge gyldighetstiden for håndskrevne pass (laminatpass) med inntil 3 måneder.

Ny § 13 skal lyde:

§ 13. Sentralt passregister

I sentralt passregister opprettet i medhold av passloven § 8 kan i tillegg til de opplysninger som fremgår av bestemmelsen, også registreres opplysninger om pass som er meldt tapt eller stjålet, beslutning om passhindring, jf. passloven § 5, beslutning om innlevering og beslag av pass, jf. passloven § 7, årsaken til at det ikke utstedes pass med fingeravtrykk, jf. § 5, samt kopi av dom eller lignende, jf. § 10.

Ansatte i norsk grensekontroll, Kripos og passmyndigheten gis kun tilgang til opplysningene i passregisteret til bruk for passutstedelse, grensekontroll, og ved innlevering og beslag, jf. passloven § 7.

II

Endringene trer i kraft straks.

8. april Nr. 496 2010**Forskrift om endring i forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) (Liechtensteins tilknytning til Dublinsamarbeidet)**

Hjemmel: Fastsatt av Justis- og politidepartementet 8. april 2010 med hjemmel i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 32, jf. delegeringsvedtak 9. oktober 2009 nr. 1260 og omorganiseringsvedtak 18. desember 2009 nr. 1582. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 7–3 skal lyde:

§ 7–3. Definisjon av Dublinsamarbeidet

Med Dublinsamarbeidet skal forstås samarbeidet om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en søknad om beskyttelse som fremlegges i en av statene som deltar i samarbeidet i henhold til følgende avtaler:

- a) avtale mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island eller en medlemsstat (tilknytningsavtalen),
- b) avtale mellom Norge, Island og Sveits om Sveits' tilknytning til Schengen- og Dublinsamarbeidet,
- c) avtale mellom Norge, Island og Liechtenstein om Liechtensteins tilknytning til Schengen- og Dublinsamarbeidet.

II

Endringen trer i kraft fra det tidspunkt departementet bestemmer.

9. april Nr. 497 2010**Ikraftsetting av lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design (designloven)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 9. april 2010 med hjemmel i lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design (designloven) § 62 første ledd. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design kapittel 10 Internasjonal designregistrering trer i kraft 17. juni 2010.

9. april Nr. 498 2010**Forskrift om endring i forskrift til designloven m.m. (internasjonal designregistrering)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 9. april 2010 med hjemmel i lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design (designloven) § 13, § 16, § 52, § 56, § 57 og § 58 og forskrift 25. mars 2009 nr. 376 om avgifter til Patentstyret mv. (Patentstyrets avgiftsforskrift) § 55. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

I

I forskrift 4. april 2003 nr. 418 til designloven (designforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 5 fjerde ledd skal lyde:

Hvis det anses nødvendig, kan Patentstyret kreve at søker leverer modell. Modellen må være av holdbart og ufarlig materiale og medregnet innpakning skal den ikke i noen retning overstige 30 cm eller veie mer enn 4 kg.

§ 14 tredje ledd skal lyde:

Ved den supplerende undersøkelsen skal Patentstyret kartlegge forhold som kan være til hinder for designrett etter designloven § 3 til § 5, § 7 annet ledd og § 8. Patentstyret skal herunder kartlegge alle:

1. design som er eller har vært søkt eller registrert i Norge
2. internasjonale registreringer som har eller har hatt virkning i Norge og hvor Norge er utpekt
3. varemerke som kan være til hinder for designrett etter designloven § 7 tredje ledd nr. 1.

Nytt kapittel 8 skal lyde:

Kapittel 8. Internasjonal designregistrering

§ 36. Søknad om internasjonal designregistrering

Søknad om internasjonal designregistrering kan leveres enten direkte til Det internasjonale byrået eller til Patentstyret, på Det internasjonale byråets offisielle søknadsskjema. Ved levering til Patentstyret skal søknaden samt eventuelle vedlegg være på engelsk. Søknadsskjemaet skal være utfyllt med trykt skrift. For øvrig skal søknaden oppfylle vilkårene i designloven § 56 første ledd, Genèveavtalen artikkel 5 samt regel 7 i de supplerende reglene til Genèveavtalen (Genèvereglene).

Dersom betaling etter Patentstyrets avgiftsforskrift § 49 er rettidig innkommet skal en internasjonal søknad som er levert til Patentstyret oversendes til Det internasjonale byrået slik at den kan være mottatt der innen én måned etter leveringen hos Patentstyret, jf. regel 13 i Genèvereglene.

§ 37. Behandling av krav om at en internasjonal designregistrering skal ha virkning i Norge

Foreligger det noe til hinder for at en internasjonal designregistrering kan gis virkning i Norge, skal Patentstyret gi Det internasjonale byrået melding om avslag etter designloven § 57 annet ledd innen seks måneder etter den dagen da registreringen ble kunngjort i Det internasjonale byråets bulleteng (International Design Bulletin), jf. Genèveavtalen artikkel 12 nr. 2 og regel 18 nr. 1 bokstav a i Genèvereglene.

Innehaveren av den internasjonale designregistreringen kan kreve en fornyet vurdering av spørsmålet om registreringen helt eller delvis kan gis virkning i Norge. Krav om fornyet vurdering med eventuelle rettinger av mangler må leveres til Patentstyret innen to måneder etter den dagen da melding om avslaget ble sendt søkeren.

Finner Patentstyret at det ikke foreligger noe til hinder for at den internasjonale designregistreringen helt eller delvis kan gis virkning i Norge, skal denne innføres i designregistret og kunngjøres innen den fristen som er angitt i første ledd i paragrafen her.

Designloven § 49 gjelder tilsvarende i saker om internasjonal designregistrering.

§ 38. Oppheving av eget tiltak

Dersom en internasjonal designregistrering er gitt virkning i Norge ved en åpenbar feil, kan Patentstyret oppheve innføringen i samsvar med designloven § 33 hvis det gjøres innen den fristen som er angitt i § 37 første ledd i forskriften her. Patentstyret skal innen samme frist gi Det internasjonale byrået melding om opphevingen.

§ 39. Registrering og kunngjøring av internasjonal design m.m.

Patentstyret fører et særskilt register over internasjonale designregistreringer hvor Norge er utpekt. Opplysningene i registret er tilgjengelige for enhver. Registret skal inneholde følgende opplysninger:

1. internasjonalt registreringsnummer
2. innehavers navn eller foretaksnavn og adresse
3. opplysninger om hvem som har frembrakt designen dersom det fremgår av den internasjonale registreringen
4. eventuell fullmektigs navn eller foretaksnavn og adresse
5. dato for internasjonal registrering og kunngjøring av registreringen i Det internasjonale byråets bulleteng (International Design Bulletin)
6. om prioritet er krevd, og i tilfelle hvor den påberopte tidligere søknad er levert, samt leveringsdag og søknadsnummer for denne søknad
7. dato for beslutning om virkning i Norge og kunngjøring av beslutningen
8. bilder som viser designen samt angivelse av om designen er i farger
9. angivelse av produktet eller produktene som designen gjelder, og den eller de klassene i Locarnoavtalen som omfatter produktet angitt på engelsk
10. anmerkning om samregistrering
11. om fornyelse av en registrering
12. dato for registrerings- eller eventuelt fornyelsesperiodens utløp
13. om registreringen har falt bort eller er løpt ut og datoen for det
14. andre opplysninger som mottas fra Det internasjonale byrået om internasjonal designregistrering som gjelder i Norge når opplysningene har betydning for retten til, rettigheter i eller vernet av designen i Norge.

§ 20 annet ledd nr. 2 og 3 og fjerde ledd samt § 23 til § 25 gjelder tilsvarende.

Kunngjøring av internasjonal designregistrering etter designloven § 57 fjerde ledd skal inneholde følgende opplysninger:

1. internasjonalt registreringsnummer
2. innehavers navn eller foretaksnavn og adresse
3. opplysninger om hvem som har frembrakt designen dersom det fremgår av den internasjonale registreringen

4. eventuell fullmektigs navn eller foretaksnavn og adresse
5. dato for internasjonal registrering og kunngjøring av registreringen i Det internasjonale byråets bulleteng (International Design Bulletin)
6. om prioritet er krevd, og i tilfelle hvor den påberopte tidligere søknad er levert, samt leveringsdag og søknadsnummer for denne søknaden
7. dato for beslutning om virkning i Norge
8. angivelse av det produktet eller produktene som designen gjelder og den eller de klassene i Locarnoavtalen som omfatter produktet på engelsk
9. dato for registreringsperiodens utløp.

Kunngjøring av fornyelse av internasjonal designregistrering etter designloven § 58 tredje ledd skal inneholde følgende:

1. opplysninger som nevnt i annet ledd nr. 1 til 8
2. opplysninger om fornyelsesperiodens utløp.

Kunngjøring av opphør av internasjonal designregistrering etter designloven § 59 skal inneholde følgende:

1. opplysninger som nevnt i annet ledd nr. 1 til 8
2. opplysninger om eventuelle fornyelser av registreringen
3. opplysning om at registreringen har opphørt å gjelde og datoen for dette.

Nåværende kapittel 8 med § 36 og § 37 blir nytt kapittel 9 med § 40 og § 41.

II

1. Endringene trer i kraft 17. juni 2010. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 14. mai 2004 nr. 749 om endring i designforskriften (internasjonal registrering av design m.m.).
2. Forskrift 25. mars 2009 nr. 376 om avgifter til Patentstyret mv. § 49 trer i kraft 17. juni 2010.
3. Forskrift 14. mai 2004 nr. 748 om ikrafttredelse av lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design (designloven) og forskrift 20. februar 2004 nr. 431 om endring i forskrift om avgifter mv. til Patentstyret oppheves straks.

9. april Nr. 499 2010

Ikraftsetting av lov 9. april 2010 nr. 11 om endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven (bedre muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 9. april 2010 med hjemmel i lov 9. april 2010 nr. 11 om endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven (bedre muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver) del III. Fremmet av Arbeidsdepartementet. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Loven trer i kraft 1. juli 2010.

9. april Nr. 500 2010

Ikrafttredelse av lov 9. april 2010 nr. 13 om endringer i barnelova mv.

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 9. april 2010 med hjemmel i lov 9. april 2010 nr. 13 om endringer i barnelova mv. del IV. Fremmet av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Endringene i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre § 3 første og tredje ledd, § 30 tredje ledd, § 44 andre ledd og i lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv § 4 første ledd trer i kraft straks.

Endringene i lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter § 4–4 trer i kraft 1. mai 2010.

Endringene i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre § 36, § 42 første ledd og § 43 andre ledd fjerde punktum trer i kraft 1. juli 2010.

9. april Nr. 501 2010

Ikrafttredelse av lov 9. april 2010 nr. 12 om endringer i arbeidsmiljøloven, likestillingsloven, diskrimineringsombudsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 9. april 2010 med hjemmel i lov 9. april 2010 nr. 12 om endringer i arbeidsmiljøloven, likestillingsloven, diskrimineringsombudsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven del V. Fremmet av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 9. april 2010 kl. 15.05.

Loven trer i kraft straks.

25. mars Nr. 502 2010**Forskrift om eksamen ved Universitetet i Stavanger**

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Universitetet i Stavanger 25. mars 2010 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–9 og § 3–10. Kunngjort 13. april 2010 kl. 14.30.

§ 1. Virkeområde og formål

Forskrift om eksamen omfatter all prøving, herunder eksamener, prøver, bedømmelser av fremsyninger, praktiske øvelser, fremføringer, veiledet/vurdert praksis og oppgaver eller annen vurdering som beskrevet i emnebeskrivelse, fagplan, studieplan eller rammeplan, når resultatet danner grunnlag for å kunne avlegge annen prøve/eksamen, inngår på vitnemålet, eller innregnes i karakteren for vedkommende studium. Forskriften gjelder alle emner, emnegrupper eller fag som inngår i godkjente studier ved Universitetet i Stavanger.

§ 2. Definisjonera) *Emne*

Den minste studiepoengberegnete lærings-/undervisningsenhet som inngår i et fag, studieprogram eller en emnegruppe. Et emne skal ikke utgjøre mer enn 30 studiepoeng, og antall studiepoeng for et emne skal være delelig med 5. For masteroppgaver kan det benyttes emnestørrelse på opptil 60 studiepoeng. Normalt omfang på et emne skal være mellom 10 og 30 studiepoeng. For emner som inngår i samarbeidsprogram med utenlandske institusjoner, kan det benyttes emnestørrelser som avviker fra denne bestemmelsen.

b) *Emnegruppe*

Integrert samling emner fra ett eller flere fag som gjennom en studie- eller fagplan er definert til å utgjøre en samlet enhet.

c) *Fag*

Samling av nært beslektede emner og/eller emnegrupper under en felles fagbetegnelse.

d) *Prøving*

Formell prøving av studentenes kunnskaper og ferdigheter, underveis og/eller ved slutten av de enkelte undervisnings- eller læringsenheter, slik som beskrevet i § 1.

e) *Studiepoeng*

Mål på arbeidsvolumet i de enkelte enheter i et studieprogram. 60 studiepoeng tilsvarer ett års studium på fulltid.

f) *Utdanningsplan*

Gjensidig forpliktende avtale om plan for progresjon mellom institusjonen og den enkelte student, med sikte på at studenten skal kunne nå sitt læringsmål på normert tid, jf. § 4.

g) *Studieplan*

En beskrivelse av form og innhold i et studieprogram.

h) *Fagplan*

En beskrivelse av form og innhold i et studieprogram, og der planen er en lokal tilpasning av en rammeplan fastsatt av departementet.

i) *Grad*

Utdanning med et bestemt omfang og en bestemt sammensetning som gir rett til å bruke en bestemt tittel. Graden dokumenteres i et vitnemål, jf. § 20.

j) *Studium*

Brukes i forskriften som en fellesbetegnelse på ethvert kurs, emne, emnegruppe, fag eller samling av disse, eller studieprogram som tilbys ved universitetet.

k) *Vurdering*

Enhver fastsetting av karakter, bestått/ikke bestått, godkjent/ikke godkjent eller lignende i forbindelse med formell prøving.

§ 3. Registrering – semesteravgift

En student må innen fastsatte frister betale semesteravgift, kopinoravgift og utgifter til undervisningsmaterieell samt registrere seg hvert semester for å opprettholde sin studentstatus. Studenter som ikke har opprettholdt sin studentstatus, må søke om nytt opptak ved universitetet, med mindre studenten etter søknad eller avtale med universitetet er innvilget permisjon, eller har fått overført studieplassen til et senere semester. Studenter som er registrert og har betalt semesteravgift inneværende semester, kan melde seg opp til prøving ved universitetet som bestemt i § 5.

§ 4. Utdanningsplan

Alle studenter som blir tatt opp til studier med omfang av 60 studiepoeng eller mer, skal ha en utdanningsplan. Utdanningsplanen er en gjensidig forpliktende avtale mellom Universitetet i Stavanger og den enkelte student, og er en plan for at studenten skal nå sine læringsmål på normert tid. Utdanningsplanen må bekreftes av studenten innen fastsatte frister hvert semester. Studentens manglende oppfyllelse av utdanningsplanen kan medføre tap av studierett slik som bestemt i § 5 nr. 6. Dekan kan innvilge endring av utdanningsplanen etter søknad fra studenten.

§ 5. *Rett til prøving – studierett – permisjon*

1. Studenter som er tatt opp til et definert studium ved universitetet, har rett til prøving som inngår i studiet.
2. Andre som oppfyller de generelle og eventuelt spesielle opptakskrav, og ev. andre fastsatte krav for å bli prøvet, har rett til prøving etter nærmere regler. Styret gir nærmere regler om adgang til prøving uten å være opptatt som student (privatist), jf. forskrift om adgang til eksamen for privatister ved Universitetet i Stavanger, samt lov om universiteter og høyskoler § 3–10 nr. 1 og 4.
3. Utdanningsutvalget fastsetter gjennom godkjenning av fag- og studieplaner særskilte krav til forkunnskaper, obligatorisk undervisning, praksis eller andre krav som må være fullført før prøving i bestemte emner, emnegrupper eller fag kan gjøres. Opplysninger om dette skal fremgå av emnebeskrivelse, samt av fagplan eller studieplan.
4. Kandidater som ikke oppfyller de fastsatte arbeidskrav, herunder innleveringer, laboratorieøvinger o.l., prøver, eksamener, eller som ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis, skal nektes adgang til prøving.
5. Retten til å fortsette ved et studium kan være regulert ved særskilte krav for hvert enkelt studium. Slike krav skal framgå av emnebeskrivelse, og/eller fag- eller studieplan.
6. For studenter som tas opp til et studieprogram med en normert studietid på 3 år, tildeles en studierett på inntil 4 år.

For studenter som tas opp til et masterstudium på 90 eller 120 studiepoeng, tildeles en studierett på inntil 3 år.

For studenter som tas opp til et studieprogram med en normert studietid på 5 år, tildeles en studierett på inntil 6 år.

For studenter som er tatt opp på definerte deltidsstudier, tildeles en studierett på inntil ett år utover det som allerede følger av at studiet tas på deltid.

For studenter som ved utgangen av et høstsemester står til rest med 30 studiepoeng eller mer, skal fakultetet snarest mulig ta kontakt med studenten og varsle at den gjeldende utdanningsplanen ikke lenger kan legges til grunn for videre studier. Varsel skal sendes senest 15. mars. Fakultetet og studenten skal deretter i fellesskap komme frem til hvilke endringer som må gjøres i utdanningsplanen for at den skal gjelde fremover. Her skal det også vurderes en ev. overgang fra heltids til deltidsstudent. Ved enkelte studier kan det i tillegg til dette også være fastsatt særskilte progresjonskrav.

Dekan kan etter søknad innvilge forlengelse av studieretten i inntil et år dersom studiet nærmer seg fullføring, eller det foreligger særlige omstendigheter. Det kan ved innvilgelse av utvidet studierett settes krav om at studiet helt eller delvis fullføres etter den fagplanen/studieplanen som gjelder på det tidspunkt søknaden innvilges. Studenten skal dokumentere de forhold som ligger til grunn for søknaden.

Studieretten opphører:

- Dersom studenten melder at han eller hun ønsker å avslutte studiet.
 - Dersom studenten unnlater å oppfylle sine plikter etter denne forskriftens § 3 eller § 4, og eventuelt ikke har søkt permisjon fra studiet. Fakultetet kan fastsette tidsfrist for å fremme søknad om permisjon.
 - Dersom studenten oppnår studierett ved et annet studium ved Universitetet i Stavanger, med mindre det er forutsatt at også den tidligere studieretten skal bestå.
 - Dersom studenten i to semester på rad ikke oppnår noen studiepoeng.
 - Studieretten opphører når studiet er fullført, med mindre studenten før vitnemålet er utstedt skriftlig har bedt om og fått innvilget at studieretten opprettholdes i henhold til opprinnelig tildelt studierett, jf. § 5 nr. 6). I slike tilfeller vil vitnemål ikke bli utstedt før studenten fremsetter krav om dette. Vitnemål utstedes kun en gang. Dette innebærer at ev. eksamensresultater som er oppnådd etter at vitnemål er utstedt, ikke vil bli dokumentert på vitnemål men kun ved karakterutskrift.
7. Studenter kan innvilges inntil ett års permisjon. Innvilget permisjon innebærer at tildelt studietid forlenges tilsvarende. Det kan ikke gis anledning til å avlegge eksamen under permisjonstiden. Dekan kan fastsette nærmere regler og vilkår for å kunne innvilge permisjon fra studiet

§ 6. *Prøving – former*

1. Prøveform fastsettes av Utdanningsutvalget gjennom godkjenning av fag og studieplaner. Disse skal fremgå av emnebeskrivelser og/eller fag-/studieplan. Ved universitetet kan det prøves på emne-, emnegruppe- eller fagnivå. Hvilke prøver som gir grunnlag for grad eller inngår i studieprogram, er fastsatt i egne fag- og studieplaner. Prøveformer kan ikke endres i studieåret.
2. Som prøving regnes f.eks.:
 - skriftlig og/eller muntlig prøve/eksamen
 - kandidatoppgaver, bacheloroppgaver, masteroppgaver o.l. (individuellt eller som gruppearbeid)
 - obligatorisk praksis
 - hjemmeeksamen (eksamen som ikke gjennomføres i et eksamenslokale under kontroll av eksamensinspektører)
 - fremføringer som f.eks. konserter o.a.
 - løpende vurdering/mappevurdering
 - laboratoriearbeid, prosjektarbeid, praksisrapport, seminararbeid,

eller andre arbeidskrav som er omtalt i emnebeskrivelse eller fag/studieplan, og som inngår i sluttvurderingen for et fag, emne eller emnegruppe, og som helt eller delvis danner grunnlag for fastsettelse av selvstendig karakter på vitnemålet eller utgjør et vilkår for å kunne avlegge eksamen eller annen prøve.

3. Prøving skal normalt skje i form av individuell prøving som skal utgjøre minst halvparten av vurderingsgrunnlaget i det enkelte studieår i organiserte studier og studieprogram.
4. Dersom en prøve arrangeres som hjemmeeksamen, og det forutsettes at dette skal være en individuell prøve uten samarbeid mellom kandidatene, skal dette angis i oppgaveteksten og ev. retningslinjer for oppgaven.
5. Dersom vurderingsgrunnlaget i emne/emnegruppe/fag består av mer enn en komponent, skal vektningen av de enkelte komponenter ved fastsetting av endelig karakter framgå av emnebeskrivelsen og/eller fag/studieplanen. Det er ikke anledning å tildele et obligatorisk arbeidskrav studiepoeng utover det som fremgår av emnebeskrivelse eller fag/studieplan.
6. Frister for innlevering av obligatoriske arbeidskrav skal kunngjøres på It's:Learning og ev. ved oppslag på fakultetet innen 3 uker etter semesterstart, men likevel senest 2 uker før den aktuelle prøven begynner. Dersom en prøvedato endres i løpet av semesteret, skal ny frist likevel varsles senest 2 uker før prøvedato.
7. Tidspunkter for deltakelse i obligatoriske aktiviteter skal kunngjøres på It's:Learning og ev. ved oppslag på fakultetet innen 3 uker etter semesterstart, men likevel senest 2 uker før den obligatoriske aktiviteten skal påbegynnes.

§ 7. *Antall forsøk*

1. En student har rett til å fremstille seg til prøving i samme fag, emne eller emnegruppe tre ganger. Bestemmelsen gjelder ved én institusjon. For veiledet praksis er det bare anledning til å fremstille seg to ganger. En kandidat-, bachelor- eller masteroppgave kan som hovedregel bare leveres inn en gang, se likevel § 8 nr. 2, g). Dekan selv kan innvilge et andre forsøk dersom en student ønsker å forbedre karakteren. I slike tilfeller kan studenten ikke gis anledning til å bearbeide en tidligere innlevert besvarelse, men må skrive en ny besvarelse på et nytt grunnlag.
2. Begrunnet søknad om dispensasjon for et 4./for praksis 3. forsøk kan innvilges dersom særlige forhold tilsier det. Slike forhold kan være langvarig sykdom eller annet gyldig fravær i ett eller flere semestre, situasjoner hvor trekk fra prøving ikke lot seg gjennomføre i rett tid (ulykker, pålagt arbeid, etc.). De forhold som anføres som grunn for dispensasjon må dokumenteres. Det kan stilles krav om at studenten må følge deler av undervisningsopplegget på nytt. Dispensasjon for et 5. forsøk kan ikke gis. Dette gjelder selv om studenten har fått nytt opptak ved universitetet.
3. Dekan ved det fakultet som har ansvaret for vedkommende emne/emnegruppe/fag, behandler og avgjør dispensasjonssøknader og fastsetter hvilke krav som eventuelt skal stilles. Siste frist for å søke om dispensasjon er den samme som fristen for oppmelding til prøving.

§ 8. *Prøving – gjennomføring*

1. *Ordinær eksamen eller prøve*
 - a) Ordinær eksamen avvikles normalt i slutten av det semesteret undervisningen i faget, emnet eller kurset avsluttes, og innenfor den fastsatte eksamensperioden. Foreløpig dato for eksamen fastsettes av universitetet, og kunngjøres ved oppslag og/eller StudentWeb.
 - b) Det utarbeides en eksamensplan for hvert semester. Eksamensplanen inneholder de fag/emner som skal avsluttes i semesteret med eksamen, prøve e.l. Endelig dato for avvikling av eksamen, prøve, e.l. skal kunngjøres senest 3 uker før eksamen eller prøven skal avholdes. Det tilstrebes å ha en foreløpig eksamensplan klar før semesterstart. Opplysning om tidspunkt og sted kunngjøres senest en uke før eksamen. Kandidaten er selv ansvarlig for å orientere seg om tid og sted for eksamen eller prøve. Dette gjelder også kandidater som blir automatisk oppmeldt til eksamen. Eksamensplanen legges opp etter de fag som er lagt til det enkelte semester i henhold til det studieprogram studenten er tatt opp til. Universitetet er derfor ikke ansvarlig for kollisjoner mellom eksamener for studenter som velger et annet løp enn det ordinære.
2. *Utsatt/ny avsluttende eksamen eller prøve*
 - a) Kandidater som hadde gyldig fravær ved siste ordinære eksamen, har krav på utsatt eksamen. Som gyldig fravær regnes sykdom eller annen tvingende fraværsgrunn. For at kandidaten skal ha krav på utsatt eksamen, må legeattest eller annen dokumentasjon for gyldig fravær leveres studentekspedisjonen innen 5 dager etter eksamen. Universitetet behandler og avgjør i hvert tilfelle hva som kan godkjennes som gyldig fravær. Dersom gyldig dokumentasjon ikke er levert administrasjonen innen fastsatt frist, vil kandidaten bli registrert med et eksamensforsøk.
 - b) Kandidater som ikke bestod siste ordinære eksamen har krav på ny eksamen. En kandidat har ikke bestått eksamen eller prøven når det er gitt karakteren «F» eller «ikke bestått».
 - c) Kandidater som trakk seg under siste ordinære eksamen, har krav på ny eksamen. Trekk under eksamen regnes som forsøk.
 - d) Ny/utsatt eksamen skal arrangeres senest innen utgangen av første påfølgende semester etter ordinær eksamen, og fortrinnsvis i august for høsten og i februar for våren. Senest en uke etter at sensuren er kunngjort, vil det bli kunngjort hvilke fag, emner eller kurs det kan bli arrangert utsatt/ny eksamen i.

Alle kandidater med ikke bestått, gyldig fravær eller trekk under siste ordinære eksamen blir automatisk oppmeldt til førstkommende ny/utsatt eksamen. Kandidater som vil trekke seg fra ny/utsatt eksamen må gjøre dette i henhold til reglene i § 9 nr. 3.

- e) Andre studenter enn de som oppfyller vilkårene i pkt. a til b, har ikke adgang til ny/utsatt eksamen.
- f) En kandidat som ikke gjennomfører ny/utsatt eksamen, har ikke krav på ny eksamen før ved neste ordinære eksamen.
- g) Utsatt frist på innlevering av bachelor-, kandidat- og masteroppgave kan søkes på samme vilkår som utsatt eksamen, jf. § 8 nr. 2 a. En bachelor-, kandidat- og masteroppgave som er vurdert til ikke bestått, kan bare leveres inn i bearbeidet form en gang. Denne skal da leveres innen fastsatt frist, og blir tellende som et nytt eksamensforsøk.

3. Ekstraordinær eksamen

- a) Ekstraordinær eksamen arrangeres ved behov når det går mer enn ett år mellom to ordinære eksamener, eller når et fag, emne eller emnegruppe opphører. For adgang til slik eksamen gjelder reglene som ved ordinær eksamen.
- b) Når et fag, emne eller emnegruppe opphører, gjelder følgende: Dersom det er kandidater som ikke har bestått eksamen, og som ønsker det, skal det arrangeres en tredje og siste eksamen etter at vedtaket om opphør er kunngjort. Denne eksamen skal arrangeres innen ett år etter siste ordinære eksamen. Dersom slik eksamen arrangeres, gjelder de samme regler for oppmelding som ved ordinær eksamen.
- c) Tidspunkt for ekstraordinær eksamen fastsettes etter reglene i pkt. 1.b. Kandidatene må selv holde seg orientert om når emner/emnegrupper eller fag blir lagt ned. Løpende endringer av pensum gir ikke grunnlag for ekstraordinær eksamen.

4. Løpende vurdering

- a) Løpende vurdering er en prøveform der endelig karakter i et emne eller fag fastsettes på bakgrunn av flere prøver/delprøver som arrangeres i løpet av semesteret. Løpende vurdering kan gjennomføres som selvstendig vurderingsform, eller i kombinasjon med avsluttende eksamen som nevnt i § 8 nr. 1 a.
- b) Tidspunktet for de enkelte delprøve skal kunngjøres senest to uker før prøven begynner.
- c) Studentene har ikke krav på ny/utsatt prøve som omtalt i forskriftens § 8 pkt. 2 for de enkelte delprøver som arrangeres i løpet av semesteret. Dekan selv skal fastsette regler som regulerer muligheten for studenter som ikke består eller trekker seg fra slik delprøve til å få avlegge ny prøve, og bestemmer også til hvilket tidspunkt denne eventuelt skal arrangeres. Dekan skal videre gi regler om studenter som har gyldig fravær ved vurdering/prøving etter dette punktet, skal få adgang til å avlegge slik prøve på et senere tidspunkt, og skal bestemme når slik prøve eventuelt skal arrangeres. Trekk fra delprøve som er en del av løpende vurdering, gir ikke rett på ny prøve eller utsatt prøve. Studenter som ikke får avlegge ny eller utsatt prøve etter dette punktet, har ikke adgang til å bli prøvet på nytt før neste gang det undervises og arrangeres prøving i emnet. Det samme gjelder studenter som avlegger slik ny eller utsatt prøve, men ikke består. De øvrige bestemmelser i forskrift om eksamen ved Universitetet i Stavanger gjelder også for løpende vurdering.

5. Mappevurdering

Mappevurdering er en vurderingsform der flere oppgaver/arbeidskrav leveres i løpet av semesteret, men der disse deretter vurderes samlet og gis en felles karakter. Det gis ikke karakter før alle arbeidene er innlevert og mappen som helhet sensureres.

- 6. Faglig ansvarlig for emnet eller annen person oppnevnt av denne, skal besøke eksamenslokalet minst en gang eller være tilgjengelig på annen måte, for å svare på spørsmål knyttet til oppgaven under gjennomføring av eksamen.

§ 9. Oppmelding til prøving – Trekk

- 1. Kandidatene er selv ansvarlig for å melde seg opp til prøving innen de frister som er fastsatt. Oppmelding til eksamen gjøres på StudentWeb. Studentene skal selv kontrollere at de er oppmeldt til eksamen, og må melde fra til fakultetsadministrasjonen dersom eksamensoppmeldingen er ikke er korrekt. Etter skriftlig og begrunnet søknad fra studenten, kan dekan innvilge betaling av semesteravgift, oppmelding til prøving og registrering i inntil 1 uke etter at oppmeldingsfristen er gått ut. Etter dette tidspunktet skal søknader om forsinket betaling, registrering eller oppmelding til prøving kun unntaksvis innvilges, og da i helt spesielle tilfeller. Forholdet som ligger til grunn for søknaden, skal dokumenteres.
- 2. Hvis en kandidat fremstiller seg til ny ordinær prøving, gjelder det pensum og den eksamensform som er fastsatt for den aktuelle prøvingen. I særlige tilfelle kan dekan etter søknad gi tillatelse til at kandidaten benytter samme pensum som ved forrige ordinære prøving. Søknad om dette skal foreligge senest samtidig med kandidatens eksamensoppmelding.
- 3. En student har anledning til å trekke seg fra ordinær prøving senest 1. april for vårsemesteret og senest 1. november for høstsemesteret uten at det blir registrert som forsøk. For ny/utsatt prøving er trekkfristen senest 5 virkedager før prøvedato. For den enkelte delprøve som arrangeres utenom den ordinære eksamensperiode er trekkfristen senest 10 virkedager før prøvedato. Muntlig melding om trekk er ikke gyldig. Dersom en kandidat som har meldt seg opp til prøving trekker seg etter fastsatt frist eller ikke møter til prøving uten gyldig grunn,

regnes det som fremstilt til prøving. Studenten er selv ansvarlig for å dokumentere at trekk før prøving er foretatt innen fastsatt tidsfrist.

§ 10. *Hjelpemidler ved prøving*

1. Det fakultet som har ansvar for emnet/faget, avgjør hvilke hjelpemidler som er tillatt ved den enkelte prøve. Hjelpemidler til skriftlige eksamener eller prøver kan omfatte skrevne og trykte hjelpemidler, kalkulator, tegneutstyr og annet hjelpeutstyr. Detaljert oversikt over tillatte hjelpemidler ved de ulike eksamener skal fremgå av emnebeskrivelser og/eller fag- og studieplaner. Det skal videre fremgå klart av oppgaveteksten hvilke hjelpemidler som er tillatt, dette gjelder også bruk av kalkulator. Hjelpemidler som ikke er oppført i oppgaveteksten, vil bli inndratt, og forholdet vil bli betraktet som fusk eller forsøk på fusk. Under avvikling av prøve/eksamen er det enkelte fakultet pliktig å ha en person tilgjengelig som kan avklare spørsmål fra inspektørene vedrørende bruk av hjelpemidler.
2. Dersom kalkulator tillates brukt, skal den utgjøre en enkelt gjenstand. Det tillates ikke utstyr for tilkobling til lysnett, magnetkort, bånd/utskriftsenheter eller andre kalkulatorer. Bruk av PC er ikke tillatt med mindre dette fremgår spesifikt, eller er innvilget som særordning. Kalkulatoren må ikke avgi støy. Programmerbar kalkulator er ikke tillatt med mindre dette er spesifikt angitt i oppgaveteksten. Det kan settes andre begrensninger for bruk av kalkulator enn de som fremgår av dette punktet. Overtredelse av bestemmelsene i dette punktet betraktes som fusk eller forsøk på fusk.

§ 11. *Særordninger ved prøving*

1. Kandidater som av medisinske eller andre grunner har behov for spesielle ordninger ved den praktiske gjennomføringen av prøving, må søke om dette innen angitte frister. Særordninger kan gis i form av spesiell fysisk tilrettelegging, spesielle hjelpemidler og/eller utvidet tid til prøving. Behovet må dokumenteres med legeattest eller attest fra andre sakkyndige (f.eks. psykolog, logoped). Søknader som ikke er tilstrekkelig dokumentert, vil ikke bli behandlet. Det er universitetet som avgjør hvilke særordninger som innvilges. Attesten må inneholde en spesifisering av behovet for særordning i prøvesituasjonen. Søknaden sendes eller leveres fakultetsadministrasjonen. Søknader om særordning avgjøres av dekan.
2. Det kan kun dispenseres fra søknadsfristen dersom behovet for særskilt tilrettelegging ved prøving oppstår etter fristens utløp. Dette skal dokumenteres ved attest. Kandidaten skal i slike tilfeller snarest ta kontakt med universitetet. Tidspress kan gjøre at ønsket om spesielle ordninger ikke kan imøtekommes.
3. Søknad om særordninger skal leveres for hvert semester. Attest som dokumenterer behovet skal vedlegges hver søknad. For kandidater med kroniske lidelser eller annet varig grunnlag for innvilgelse av særordning, kan det gjøres unntak fra bestemmelsen i dette punktet. Søknadsfristen er den samme som frist for semesterregistrering.
4. Det kan innvilges inntil 15 minutter ekstra på prøver/eksamener med varighet til og med 2 timer, ½ time ekstra på prøver/eksamener med varighet til og med 4 timer, og inntil 1 time ekstra på eksamener over 4 timer. I helt spesielle tilfeller kan det innvilges utvidet tid utover dette. Dersom utvidet tid er gitt som «hviletid», skal denne tiden brukes utenfor eksamenslokalet.
5. Studenter med lese- og skrivevansker kan gis tillatelse til å bruke rettskrivningsordbøker eller PC med retteprogram, såfremt ikke annet fremgår av emnebeskrivelse, fagplan eller studieplan. Etter eget ønske kan kandidater med lese- og skrivevansker også få vedlagt sine besvarelser en attest som bekrefter dette.
6. Kandidater som har fått opptak på grunnlag av bestått Bergenstest eller tilsvarende kan etter godkjenning fra dekan gis adgang til å bruke 2-språklige ordbøker og/eller norsk ordbok. Kandidatene kan etter eget ønske få anledning til å legge ved sine besvarelser en attest som bekrefter at de har annet morsmål enn norsk. I særskilte tilfelle kan en kandidat etter søknad få oppgaveteksten på engelsk og tillatelse til å besvare oppgaven på engelsk. Slik søknad behandles av dekan. Annet morsmål enn norsk gir i seg selv ikke grunnlag for andre særordninger.
7. Alternative prøveformer kan benyttes for kandidater som pga. kroniske lidelser eller sterke funksjonshemninger ikke kan gjennomføre prøving på ordinær måte. Avgjørelsen treffes av den dekan som har faglig ansvar for faget/emnet. Forutsetning for å kunne innvilge alternativ prøveform eller bruk av annet språk enn norsk, er at dette tilfredsstiller de krav til mestring som stilles i rammeplan og krav om mestring i fremtidig yrke.

§ 12. *Sensur*

1. Prøvingen skal kvalitetssikres gjennom ekstern deltakelse, enten ved den enkelte prøving eller ved evaluering av prøveordningene. Dersom det ikke benyttes ekstern sensor ved den enkelte prøving, skal kvalitetssikringen skje gjennom en eller flere av følgende ordninger:
 - Ekstern deltakelse ved oppgaveutforming og fastsetting av prøvekriterier.
 - Ekstern stikkprøvekontroll (etter avsluttet sensur) av sensurering foretatt av intern sensor.
 - Ekstern evaluering av prøvingene som regnes inn i endelig karakter.Den som bidrar eksternt i slikt arbeide skal oppfylle de samme kravene som stilles til ekstern sensor, jf. nr. 5.

2. Dekan oppnevner sensor ved prøving når resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium. Dette gjelder også når det er faglærer som er sensor. Sensor kan være faglærer, annen intern sensor, eller ekstern sensor. Oppnevning av sensor skal gjøres skriftlig.
3. Det skal være to sensorer, hvorav minst en ekstern, ved bedømmelse av kandidatenes selvstendige arbeid i høyere grad, og ved bedømmelsen av bacheloroppgaver eller tilsvarende. Det skal være to sensorer ved bedømmelsen av muntlig prøve/eksamen, og ved prøving i emner som er større enn 20 studiepoeng. Det skal i løpet av alle programmer være benyttet ekstern sensor i minst ett av emnene.
4. Ved ny sensurering etter § 15 og § 16 benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst en ekstern.
5. Dekan oppnevner eksterne sensorer. Sensorene oppnevnes normalt for en periode på tre år. Eksterne sensorer kan ikke være ansatt ved Universitetet i Stavanger eller ha ansvar for undervisning ved universitetet.
 - Ekstern sensor må ha minst en av følgende kvalifikasjoner:
 - være ansatt på universitetslektor/høgskolelektor/amanuensisnivå eller høyere ved universitet, høgskole eller annen forskningsinstitusjon.
 - på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå.
 - ha erfaring som sensor i vedkommende fag/emne ved universitet/høgskole.
 - gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende fag/emne.
6. Ved bruk av flere sensorer, skal disse så vidt mulig gjennomgå forslag til eksamensoppgaver før oppgavens endelige utforming. Sensor er medansvarlig for at sensureringen ligger på et faglig forsvarlig nivå.
7. Ved bruk av medsensor, fastsettes karakterene i fellesskap. Ved uenighet avgjør ekstern sensor. Dersom det benyttes to interne sensorer og en av disse er faglærer i det aktuelle emnet, avgjør den som ikke er faglærer.
8. Sensur skal foreligge innen 3 uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Styret selv kan gjøre unntak for enkelteksamener, og kan i midlertidig forskrift etter lov om universiteter og høyskoler § 3–9 nr. 4 fastsette en lengre frist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på 3 uker. Styret selv kan i forskrift etter lov om universiteter og høyskoler § 3–9 nr. 4, fastsette lengre frist for avhandlinger og tilsvarende større skriftlige arbeider. Dersom endelig karakter fastsettes etter justering ved muntlig høring, skal foreløpig karakter på den skriftlige delen senest kunngjøres 24 timer før tidspunktet for muntlig høring.
9. Sensur skal være universitetet i hende senest to dager før sensurfristen. Det er dekan ved det enkelte fakultet som er hovedansvarlig for at fristen for sensur overholdes. Dersom sensurfristen ikke kan overholdes (jf. pkt. 9), skal fakultetet informere de berørte studentene om dette, samt opplyse hvilken dato sensuren vil bli kunngjort. Det skal videre gis skriftlig melding om det samme til fakultetets ekspedisjon, og til den sentrale studentinformasjonen.
10. Universitetet kan kreve å få eksamensbesvarelsene tilbake fra sensor og/eller faglærer slik at sensurering kan foretas av andre, om bestemmelsene nevnt ovenfor ikke overholdes.
11. Sensurfristen for kandidatoppgaver, bacheloroppgaver, prosjektoppgaver eller større seminaroppgaver er 6 uker fra innleveringsfristens utløp. For oppgaver som har et omfang på 30 studiepoeng eller mer, er sensurfristen 12 uker.
12. Ved vurdering av besvarelser skal anonymitetsprinsippet gjelde så langt som mulig.
13. Sensuren kunngjøres på StudentWeb.
14. Når en kandidat har avlagt ny prøve, eksamen eller lignende, gjelder den beste karakteren.

§ 13. Fastsetting av endelig karakter

1. Det skal fastsettes i emnebeskrivelse samt fag- og/eller studieplaner hvordan endelig karakter beregnes, samt hvordan den enkelte delprøve skal vektas.
2. I fag/emner hvor endelig karakter fastsettes på grunnlag av flere delkarakterer, skal det fremgå av fag- og emnebeskrivelsen eller studie-/fagplanen hvordan endelig karakter beregnes.
3. Fag/emner der en har kombinert prøving (endelig karakter fastsettes på bakgrunn av flere delprøver) med ulik prøveform, eller samme prøveform adskilt i tid gjelder følgende:
 - a. Hvis alle delprøvene under pkt 2 er bestått, men kandidaten ikke består avsluttende prøving, kan delkarakterer inngå i ny avsluttende eksamen/prøve forutsatt at det ikke skjer endringer i pensum eller prøveform.
4. Dersom et fag eller emne har muntlig avsluttende eksamen som justerer karakteren, må all tidligere prøving være bestått før studenten kan gå opp til muntlig avsluttende eksamen. Eventuell ny muntlig eksamen som justerer karakteren for en kandidat som har bestått prøving i faget/emnet, arrangeres bare dersom kandidaten har avlagt ny prøve i minst en av de skriftlige prøvene som faget eller emnet består av, og kandidaten har forbedret karakteren.
5. Når det er behov for beregning av gjennomsnittet av bokstavkarakterer, jf. § 14, må disse ha en tallverdi som ikke kan forveksles med tallkarakterer tilhørende de tidligere karaktersystemer ved Universitetet i Stavanger. Gjeldende tallverdier er:

<i>karakter</i>	<i>tallverdi</i>
A	5
B	4
C	3

D	2
E	1
F	0

§ 14. *Vurderingsskala*

Vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått.

Fremgangsmåten ved karakterfastsetting, herunder bl.a. innbyrdes vekting av delprøver og lignende skal fremgå av emnebeskrivelse og fag-/studieplanen.

§ 15. *Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting*

1. *Begrunnelse*

- Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen/prøve eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om slik Begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse fremsettes innen en uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, likevel aldri mer enn tre uker etter at karakteren ble kunngjort.
- Begrunnelsen skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg.
- Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelige for studentene etter at karakter er fastsatt.

2. *Klage*

- En student kan klage skriftlig over karakteren for sine egne prestasjoner innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas. Er krav om begrunnelse for karakterfastsetting eller klage over formelle feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av sensurering fremsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen, eller endelig avgjørelse av klagen foreligger. Dersom endelig karakter fastsettes på bakgrunn av flere prøver/delprøver/løpende vurdering, kan klage først fremsettes når endelig resultat for emne, emnegruppe eller fag er kunngjort. Studenter kan klage individuelt på karakteren ved gruppeeksamen. Eventuell endring i karakter etter klagesensur får bare virkning for studenter som har underskrevet skriftlig klage.
- Bedømmelse av muntlig prestasjon og vurdering av praksisopplæring eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Forprøver kan bare påklages når prøven ikke er bestått.
- Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf er endelig gjeldende, og kan ikke påklages.
- Ved ny sensurering etter denne bestemmelse skal det benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst en ekstern.
- Sensurfristen ved klage er 3 uker fra klagefristen for den aktuelle prøven er utløpt.

§ 16. *Klage over formelle feil ved eksamen*

- Den som har vært oppe til prøving, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde være kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage avgjøres av styret selv eller av styrets klagenemnd.
- Hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. Ved ny sensurering etter denne bestemmelse skal det benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst en ekstern. I motsatt fall holdes ny eksamen eller prøve med nye sensorer. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan påklages etter reglene i § 15.
- Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen fremsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.
- Finner styret eller styrets klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.
- Klager over formelle feil leveres eller sendes til styrets klagenemnd.

§ 17. *Annullering av eksamen eller prøve – utestenging*

- Styret selv eller styrets klagenemnd kan annullere eksamen eller prøve, eller godkjenning av kurs hvis studenten:
 - ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden har skaffet seg adgang til å gå opp til vedkommende eksamen eller prøve, eller til å delta i vedkommende kurs, eller
 - har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket ved avleggelsen av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs.

2. Styret selv eller styrets klagenemnd kan annullere godskrivning eller godkjenning av utdanning, eller fritak for eksamen eller prøve, hvis studenten har oppnådd dette ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden.
3. En student som har opptrådt slik som beskrevet i forskriftens § 17 pkt. 1 eller 2 kan ved vedtak av styret selv eller styrets klagenemnd utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved universitetet og ved andre institusjoner under lov om universiteter og høyskoler i inntil ett år.

§ 18. Fritak fra eksamen eller prøve/godskrivning av tidligere avlagt prøve/eksamen

1. Fritak for eksamen eller prøve skal gis når det godtgjøres at tilsvarende eksamen eller prøve er avlagt ved samme eller annen institusjon. Det kan også gis slikt fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak.
2. Dekan behandler søknad om dispensasjon fra oppsatt fag- eller studieplan og avgjør søknad om fritak fra eksamen eller prøve og/eller godskrivning av fag/emner avlagt ved universitetet eller ved andre institusjoner under loven. Det er en forutsetning at studenten er tatt opp til det studiet som godkjenningen skal inngå i, og at faget/emnet i omfang og innhold dekker ett eller flere fag/emner i studieplanen som studenten følger.
3. Dekan kan vedta at eksamen eller prøve i enkelte emner/fag ved universitetet gir fritak fra eksamen eller prøve i bestemte studium. Dersom det foreligger et generelt vedtak om fritak/godskrivning skal opplysninger om dette fremgå av emnebeskrivelsen.
4. Utdanningsutvalget kan gi retningslinjer for behandling av søknader om godskrivning og fritak fra eksamen eller prøve. En eksamen eller prøve kan ikke godskrives med flere studiepoeng enn det den opprinnelig er godkjent til.
5. Eksamener som inngår i opptaksgrunnlaget for grunnstudium, f.eks. eksamen fra videregående skoler, blir ikke godskrevet.
6. Deleksamener uten bestått avsluttende eksamen gir ikke fritak for fag/emner ved universitetet.
7. Student som ønsker å ta emner, emnegrupper eller fag ved andre institusjoner, og som ønsker å innpasse dette i et studieprogram ved Universitetet i Stavanger, er selv ansvarlig for å søke om ev. forhåndsgodkjenning av dette.

§ 19. Emner som helt eller delvis dekker hverandre

Studenter som har avlagt eksamen i emner/emnegrupper som faglig helt eller delvis dekker hverandre, vil få sin samlede poengsum for disse emnene redusert. Overlapping i faginnhold mellom fag, emner eller emnegrupper som inngår i grunnlaget for grad kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Dekanus gjør vedtak om reduksjon.

§ 20. Vitnemål

1. Institusjonen utferdiger vitnemål om fullført utdanning. Samtidig skal det utferdiges Diploma Supplement.
2. Den som ikke har avsluttet utdanning, skal på anmodning gis karakterutskrift for de eksamener og prøver som han eller hun har bestått.
3. For en kandidat som går opp til eksamen etter lov om universiteter og høyskoler § 3–10 1. ledd annet punktum, skal det angis på vitnemål eller karakterutskrift dersom kandidatens kunnskaper og ferdigheter er prøvet på en annen måte enn for studenter som tatt opp ved studiet.
4. Det skal fremgå av vitnemålet dersom utdanninga er gitt i samarbeid med andre institusjoner.
5. Institusjonen skal tildele autorisasjon for helsepersonell, i forbindelse med utstedelse av vitnemål, i den utstrekning det er fastsatt i forskrift gitt i medhold av lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v.
6. For hvert studium skal det foreligge en fagplan eller studieplan som angir hvilke krav som må tilfredsstilles før vitnemål kan tildeles. Det skal fremgå av vitnemålet dersom utdanningen er gitt i samarbeid med andre institusjoner. Minst 60 av studiepoengene som gir grunnlag for vitnemål må være avlagt ved Universitetet i Stavanger. Rektor kan gjøre unntak fra dette kravet.
7. Vitnemål skal gi opplysninger om:
 - hvilken utdanning eller studieprogram som er gjennomført
 - hvilken tittel/grad som eventuelt er oppnådd
 - navn og studiepoeng for de fag/emner som inngår i studiet med avsluttende prøve
 - tidspunkt for avlagt eksamen for de enkelte fag/emner som inngår i studiet
 - tidspunkt for fullført utdanning
 - undervisningsspråk, ved studieprogram hvor all undervisning foregår på annet språk enn norsk
 - hvilke fag/emner fra universitetet som inngår i grunnlag for vitnemål og hvilke fag/emner fra andre studier eller utdanningsinstitusjoner som har gitt grunnlag for fritak/godskrivning av tidligere avlagte prøver/eksamener
 - tittel på større skriftlige oppgaver (kandidat-, bachelor-, masteroppgave. osv.)
 - karaktersystemet som er benyttet
 - normert studietid
 - hvilket fakultet utdanningen er gjennomført ved.
8. Vitnemål for studenter som fullfører på normert tid utstedes automatisk og normalt innen en måned etter at studenten har fullført det studiet han/hun er opptatt på.

9. Hvis en student etter at han/hun har fullført et studium og fått vitnemål, avlegger ny eksamen i fag/emner/emnegrupper som inngår i vedkommende fageksamen eller grad, skrives det ut karakterutskrift som viser de nye resultatene. Det skrives ikke ut nytt vitnemål.

§ 21. Utfyllende bestemmelser/informasjon

1. Universitetet kan utarbeide instruks/retningslinjer for eksamenskandidater, eksamensinspektører og for andre som har ansvar for prøving og sensurering.
2. I saker der vedtaksmyndighet ikke er lagt til styret, utdanningsutvalget eller dekan, treffes avgjørelser i henhold til disse utfyllende regler av rektor eller den denne gir fullmakt.
3. Saker som avgjøres av utdanningsutvalget eller dekan kan påklages til styret ved Universitetet i Stavanger, eller til styrets klagenemnd i saker der nemnda har myndighet.
4. Styret ved Universitetet i Stavanger kan vedta utfyllende regler til denne forskriften.
5. Informasjon som er gitt i en eller flere av følgende former anses gitt til den enkelte student:
 - informasjon på universitetets nettsider/StudentWeb/It's:learning
 - informasjon i form av oppslag i studentinformasjonen eller på det enkelte fakultet
 - informasjon gitt på universitetets monitører.

§ 22. Andre bestemmelser

- lov om universiteter og høyskoler
- forskrift om adgang til å gå opp til eksamen som privatist ved Universitetet i Stavanger
- forskrift for graden bachelor ved Universitetet i Stavanger
- forskrift om krav til mastergrad.

§ 23. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra 25. mars 2010.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 17. september 2009 nr. 1531 om eksamen ved Universitetet i Stavanger.

29. mars Nr. 503 2010

Forskrift om endring i forskrift om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 29. mars 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 12, § 15 og § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I (direktiv 2006/88/EF, direktiv 82/894/EF sist endret ved vedtak 2008/650/EF, vedtak 2004/C 319/11, vedtak 298/08/COL og vedtak 302/08/COL). Kunngjort 13. april 2010 kl. 14.30.

I

I forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr gjøres følgende endringer:

I forskriftens EØS-henvisningsfelt tilføyes:

direktiv 82/894/EF som sist endret ved vedtak 2008/650/EF, vedtak 2004/C 319/11, vedtak 298/08/COL og vedtak 302/08/COL.

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Ytterligere krav til omsetning og import, krav til dyrehelsesertifikater ved omsetning i EØS og import fra tredjestater, og liste over vektorarter følger av forskrift 13. desember 2009 nr. 1537 om ytterligere krav ved omsetning og import av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, med sertifikater og liste over vektorarter § 1, og forskrift 22. desember 2008 nr. 1624 om fastsettelse av særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse § 3.

§ 5 bokstav r skal lyde:

- r) *utsett*: å sette ut dyr for akvakulturdrift, i installasjon for fritidsfiske eller i akvakulturanlegg for akvariedyr der avløpsvannet ikke går via kommunal avløpsbehandling eller anlegget ikke har systemer for tilfredsstillende behandling av avløpsvann jf. forskrift 20. februar 1997 nr. 192 om desinfeksjon av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet § 6, og å sette ut akvakulturdyr i frie vannmasser. Å sette ut dyr for akvakulturdrift inkluderer alt utsett av akvakulturdyr fra et akvakulturanlegg til et annet akvakulturanlegg.

§ 13 nytt annet ledd skal lyde:

Områder i Norge med tilleggsgarantier for *Gyrodactylus salaris* fremgår av vedlegg 5.

§ 28 fjerde ledd skal lyde:

Kravet gjelder inntil Mattilsynet har fått analysert prøver tatt i akvakulturanlegget eller akvakulturområdet for bløtdyr, og resultatene av analysene viser at sykdommen ikke er påvist. Med mindre Mattilsynet vedtar noe annet, gjelder kravene i første, andre og tredje ledd også når sykdom blir påvist.

§ 30 første og annet ledd skal lyde:

Når det er påvist sykdom på liste 1 i et akvakulturanlegg eller akvakulturområde for bløtdyr, kan Mattilsynet for å forhindre spredning av sykdommen fastsette forskrift om opprettelse av kontrollområde bestående av bekjempelsessone og overvåkningssone.

Forskriften skal minst inneholde forbud mot å flytte levende akvatiske dyr inn i, rundt inne i eller ut av kontrollområdet, og forbud mot utsetting av akvatiske dyr i kontrollområdet, uten etter tillatelse fra Mattilsynet. I tillegg kan forskriften inneholde andre påbud, forbud og tiltak som er nødvendige for å begrense eller bekjempe sykdommen, herunder:

- a) forbud mot å føre andre akvatiske organismer, herunder smittebærende arter, inn i, rundt inne i eller ut av området,
- b) forbud mot utsetting av andre akvatiske organismer,
- c) forbud mot flytting av akvatiske dyr og organismer mellom akvakulturanlegg eller akvakulturområder for bløtdyr,
- d) særlige regler og påbud om transport, transportmidler og ballastvann,
- e) påbud om særskilte laboratorieundersøkelser mv.,
- f) påbud om smitteskille mellom fiskegrupper, herunder brakklegging av lokaliteter, og
- g) adgangsbegrensninger for personer som kan føre med seg smitte til akvakulturanlegg eller akvakulturområder for bløtdyr, og om plikt til å la sin person og medbrakte gjenstander desinfiseres.

§ 35 skal lyde:

§ 35. Tiltak ved sykdom på liste 2 i et område som er i kategori I, II eller IV

Dersom det er påvist sykdom på liste 2 i et akvakulturanlegg eller akvakulturområde for bløtdyr som ligger i et område som er i kategori I, II eller IV, gjelder tiltakene i § 30 til og med § 34 tilsvarende hvis området skal gjenopprette statusen.

Dersom Mattilsynet bestemmer at statusen ikke skal gjenopprettes, gjelder § 36 til og med § 38 tilsvarende.

§ 36 skal lyde:

§ 36. Kontrollområde

Dersom det er påvist en sykdom på liste 2 i et akvakulturanlegg eller akvakulturområde for bløtdyr som ligger i et område som er i kategori III eller V, kan Mattilsynet for å hindre spredning av sykdommen fastsette forskrift om opprettelse av kontrollområde bestående av bekjempelsessone og overvåkningssone.

Forskriften kan inneholde påbud, forbud og tiltak som er nødvendige for å begrense eller bekjempe sykdommen, herunder om:

- a) flytting av akvakulturdyr inn i, rundt inne i eller ut av området,
- b) utsett av akvatiske dyr og organismer,
- c) forbud mot flytting av akvatiske dyr og organismer mellom akvakulturanlegg eller akvakulturområder for bløtdyr,
- d) særlige regler og påbud om transport, transportmidler og ballastvann,
- e) påbud om særskilte laboratorieundersøkelser mv.,
- f) påbud om smitteskille mellom fiskegrupper, herunder brakklegging av lokaliteter, og
- g) adgangsbegrensninger for personer som kan føre med seg smitte til akvakulturanlegg eller akvakulturområder for bløtdyr, og om plikt til å la sin person og medbrakte gjenstander desinfiseres.

Forskrifter som er fastsatt med hjemmel i denne bestemmelsen, er ikke til hinder for at Mattilsynet ved enkeltvedtak kan pålegge mer vidtgående tiltak eller lempe på tiltakene overfor det enkelte akvakulturanlegg eller akvakulturområde for bløtdyr, dersom dette er nødvendig for å begrense eller bekjempe sykdommen, herunder pålegg om slaktning, avliving eller destruksjon.

§ 39 skal lyde:

§ 39. Tillatelse fra Mattilsynet

§ 33 gjelder tilsvarende for tiltakene i § 37 og § 38.

§ 40 første ledd skal lyde:

Når det er påvist sykdom på liste 3 i et akvakulturanlegg eller akvakulturområde for bløtdyr, kan Mattilsynet for å hindre spredning av sykdommen fastsette forskrift om opprettelse av kontrollområde bestående av bekjempelsessone og overvåkningssone. Forskriften kan inneholde påbud, forbud og tiltak som er nødvendige for å begrense eller bekjempe sykdommen, herunder om:

- a) flytting av akvakulturdyr inn i, rundt inne i eller ut av området,
- b) utsett av akvatiske dyr og organismer,
- c) forbud mot flytting av akvatiske dyr og organismer mellom akvakulturanlegg eller akvakulturområder for bløtdyr,
- d) særlige regler og påbud om transport, transportmidler og ballastvann,
- e) påbud om særskilte laboratorieundersøkelser mv.,

- f) påbud om smitteskille mellom fiskegrupper, herunder brakklegging av lokaliteter, og
g) adgangsbegrensninger for personer som kan føre med seg smitte til akvakulturanlegg eller akvakulturområder for bløtdyr, og om plikt til å la sin person og medbrakte gjenstander desinfiseres.

Kapittel 11 overskriften skal lyde:

Kapittel 11. Ville akvatiske dyr og bruk av fiskeutstyr med mer

§ 47 første ledd skal lyde:

Når det er påvist listeført sykdom i vassdrag eller sjø, kan Mattilsynet fastsette forskrift om opprettelse av kontrollområde bestående av bekjempelsessone og overvåkningssone, for å hindre spredning av sykdommen.

Vedlegg 1 skal lyde:

Vedlegg 1. Listeføring av sykdommer

Liste 1 – Eksotiske sykdommer

	<i>Sykdom</i>	<i>Mottakelige arter</i>
Fisk	Epizootisk hematopoietisk nekrose	<i>Oncorhynchus mykiss</i> (Regnbueørret) og <i>Perca fluviatilis</i> (Abbor)
	Epizootisk ulcerativ syndrom	Slektene <i>Catla</i> , <i>Channa</i> , <i>Labeo</i> , <i>Mastacembelus</i> , <i>Mugil</i> , <i>Puntius</i> og <i>Trichogaster</i>
Bløtdyr	Infeksjon med <i>Bonamia exitiosa</i>	<i>Ostrea angasi</i> (Australisk mudderøsters) og <i>O. chilensis</i> (Chilensk flatøsters)
	Infeksjon med <i>Perkinsus marinus</i>	<i>Crassostrea gigas</i> (Stillehavsosters) og <i>C. virginica</i> (Amerikansk østers)
	Infeksjon med <i>Microcytos mackini</i>	<i>Crassostrea gigas</i> (Stillehavsosters), <i>C. virginica</i> (Amerikansk østers), <i>Ostrea conchaphila</i> (Olympia flatøsters) og <i>O. edulis</i> (Europeisk flatøsters)
Krepsdyr	Taurasyndrom	<i>Penaeus setiferus</i> (Gulf white shrimp), <i>P. stylirostris</i> (Pacific blue shrimp) og <i>P. vannamei</i> (Pacific white shrimp)
	Yellow head disease	<i>Penaeus aztecus</i> (Gulf brown shrimp), <i>P. duorarum</i> (Gulf pink shrimp), <i>P. japonicus</i> (Kuruma prawn), <i>P. monodon</i> (Black tiger shrimp), <i>P. setiferus</i> (Gulf white shrimp), <i>P. stylirostris</i> (Pacific blue shrimp) og <i>P. vannamei</i> (Pacific white shrimp)

Liste 2 – Ikke-eksotiske sykdommer

	<i>Sykdom</i>	<i>Mottakelige arter</i>
Fisk	Viral hemorragisk septikemi (VHS)	<i>Clupea</i> spp. (Sild), <i>Coregonus</i> sp. (Lagesild og Sik), <i>Esox lucius</i> (Gjedde), <i>Gadus aeglefinus</i> (Kolje), <i>G. macrocephalus</i> (Stillehavstorsk), <i>G. morhua</i> (Atlantisk torsk), <i>Oncorhynchus</i> spp. (Stillehavslaks), <i>Salmo salar</i> (Atlantisk laks), <i>O. mykiss</i> (Regnbueørret), <i>Onos mustelus</i> (Femtrådet tangbrosme), <i>Salmo trutta</i> (Brunørret), <i>Scophthalmus maximus</i> (Piggvar), <i>Sprattus sprattus</i> (Brisling) og <i>Thymallus thymallus</i> (Harr)
	Infeksiøs hematopoietisk nekrose (IHN)	<i>Oncorhynchus keta</i> (Ketalaks), <i>O. kisutch</i> (Coho laks), <i>O. masou</i> (Japansk laks), <i>O. mykiss</i> (Regnbueørret), <i>O. nerka</i> (Indian-laks), <i>O. rhodurus</i> (Pukkellaks), <i>O. tshawytscha</i> (Chinook) og <i>Salmo salar</i> (Atlantisk laks)
	Koi herpes virus sykdom (KHV)	<i>Cyprinus carpio</i> (Vanlig karpe og Koikarpe)
	Infeksiøs lakseanemi (ILA)	<i>Oncorhynchus mykiss</i> (Regnbueørret), <i>Salmo salar</i> (Atlantisk laks), <i>S. trutta</i> (Brunørret og Sjørret)
Bløtdyr	Infeksjon med <i>Marteilia refringens</i>	<i>Ostrea angasi</i> (Australisk mudderøsters), <i>O. chilensis</i> (Chilensk flatøsters), <i>O. edulis</i> (Europeisk flatøsters), <i>O. puelchana</i> (Argentinsk østers), <i>Mytilus edulis</i> (Blåskjell) og <i>M. galloprovincialis</i> (Middelhavsblåskjell)
	Infeksjon med <i>Bonamia ostreae</i>	<i>Ostrea angasi</i> (Australisk mudderøsters), <i>O. chilensis</i> (Chilensk flatøsters), <i>O. conchaphila</i> (Olympia

	<i>Sykdom</i>	<i>Mottakelige arter</i>
		flatøsters), <i>O. denselammellosa</i> (Asiatisk østers), <i>O. edulis</i> (Europeisk flatøsters), og <i>O. puelchana</i> (Argentinsk østers)
Krepsdyr	Hvitfleksykdom	<i>Decapoda</i> (Tifotkreps).

Liste 3 – Nasjonale sykdommer

	<i>Sykdom</i>	<i>Mottakelige arter</i>
Fisk	Bakteriell nyresyke (BKD, <i>Renibacterium salmoninarum</i>) Infeksjon med <i>Gyrodactylus salaris</i> Viral nervøs nekrose (VNN)/Viral encephalo- og retinopati (VER) Nodavirus Furunkulose (<i>Aeromonas salmonicida</i> subsp. <i>salmonicida</i>) Pankreassykdom (PD, Norwegian salmon alpha-virus) Hjerte- og skjelett-muskelbetennelse (HSMB) Francisellose (<i>Francisella</i> sp.) Infeksjon med <i>Lepeophtheirus salmonis</i> (Lakselus)	Fastsettes i henhold til egne handlingsplaner/bekjempelsesplaner.
Krepsdyr	Krepsepest (<i>Aphanomyces astaci</i>)	

Vedlegg 2 skal lyde:

Vedlegg 2. Liste over helsestatus for områder i Norge for sykdommer på liste 2

1. *Område i Norge som er erklært sykdomsfri, jf. kategori I, for sykdommen viral hemorhagisk septikemi (VHS)*
Norge er i kategori I for VHS, med unntak av:
 - a) De norske delene av nedslagsfeltene til Jakobselv og Pasvikvassdraget samt de mellomliggende vassdragene og det tilhørende kystområdet utenfor.
 - b) Kontrollområder som midlertidig mister sin fristatus når det fastsettes i forskrifter om kontrollområde for forebygging, begrensning og utrydding av VHS.
2. *Område i Norge som er erklært sykdomsfri, jf. kategori I, for sykdommen infeksjøs hematopoietisknekrose (IHN)*
Norge er i kategori I for IHN, med unntak av:
 - a) De norske delene av nedslagsfeltene til Jakobselv og Pasvikvassdraget samt de mellomliggende vassdragene og det tilhørende kystområdet utenfor.
 - b) Kontrollområder som midlertidig mister sin fristatus når det fastsettes i forskrifter om kontrollområde for forebygging, begrensning og utrydding av IHN.
3. *Område i Norge med uavklart helsestatus, jf. kategori III, for VHS og IHN*
De norske delene av nedslagsfeltene til Jakobselv og Pasvikvassdraget samt de mellomliggende vassdragene og det tilhørende kystområdet utenfor, er i kategori III for VHS og IHN.
4. *Områder i Norge som er erklært sykdomsfri, jf. kategori I, for sykdommen Infeksjøs lakseanemi (ILA)*
Med unntak av kontrollområder som midlertidig mister sin fristatus når det fastsettes forskrifter om kontrollområde for forebygging, begrensning og utrydding av ILA, er følgende områder i kategori I for ILA:
 - 4.1 Et segment (1) i Hordaland bestående av et kystområde i Matrefjorden og Åkrafjorden med følgende avgrensninger:
 - a) i vest av en rett linje nord-sør fra Kolahaugen i Ølfernes, Kvinnherad kommune, Koordinat: N59° 46.3287 Ø5° 52.0336, til Tenndalsvik vest for Skånevik, Etne kommune, Koordinat: N59° 43.996 Ø5° 52.7789.
 - b) i øst av en rett linje nord-sør fra utløpet til elva Kaldåna, Kvinnherad kommune, Koordinat: N59° 47.8425 Ø6° 9.4568, til sørsiden av Åkrafjorden, vest for Otranaset, Etne kommune, Koordinat: N59° 47.2061 Ø6° 9.6044.
 - 4.2 En sone i Kvinnherad kommune, Hordaland bestående av hele Varaldsøya.
 - 4.3 En sone i Snillfjord kommune, Sør-Trøndelag bestående av et landområde som er omfattet av Regine enhet 61A.
 - 4.4 Et segment (3) i Bjugn og Åfjord kommuner, Sør-Trøndelag bestående av følgende område:
 - a) kystområde med følgende avgrensninger:

1. i sørvest av en linje fra Tølløfsvika, Bjugn kommune, Koordinat: N63° 50.2848 Ø9° 40.486, videre i retning sørøst mot nordsiden av Koet via Eriksteinan, Bjugn kommune, Koordinat: N63° 49.5137 Ø9° 42.6684, og over til sørsiden av Koet i Skavika i Bjugn kommune, Koordinat: N63° 49.3067 Ø9° 43.9576.
 2. i vest av en rett linje sør-nord, fra sør midt på holmen Kåka, Bjugn kommune, Koordinat: N63° 50.2432 Ø9° 39.1397 til nord midt mellom Tristeinen og Gjesingen, Bjugn kommune, Koordinat: N63° 52.488 Ø9° 38.7815. Videre en rett linje nordøstover til sørlige del av Adsen, Bjugn kommune.
 3. i nord av en rett linje vest-øst, fra vest midt i sørlige del av Adsen, Bjugn kommune, Koordinat: N63° 55.1459 Ø9° 45.4792, til øst midt på Lyngøya, Åfjord kommune, Koordinat: N63° 55.3734 Ø9° 51.6034.
 4. i nordøst av en rett linje fra midt på Lyngøya, Åfjord kommune, Koordinat: N63° 55.3734 Ø9° 51.6034 til Tiltremslandet 600 m sørvest for Tiltremsneset, Bjugn kommune, Koordinat: N63° 53.598 Ø9° 56.7909. Videre en rett linje fra Gjøvika i Oldfjorden i sør, Bjugn kommune, Koordinat: N63° 52.8416 Ø9° 57.9689, til nordøstlige ende av Oldøya, Bjugn kommune, Koordinat: N63° 53.3664 Ø9° 57.2549.
- b) og landområde som er omfattet av Regine enhetene 134.6, 134.A, 134.B, 134.C21, 134.C2A, 134.C22, 134.C2B, 134.C1, 134.D20, 134.D1, 134.D2A, 134.D2B og 134.C2C.
- 4.5 Et segment (5) i Sørfold og Bodø kommuner, Nordland bestående av følgende område:
- a) kystområde med følgende avgrensninger:
 1. i nord av en rett linje vest-øst, nord for Hamnvikodden, Bodø kommune, Koordinat: N67° 34.6514 Ø15° 7.4447, til nordspissen av Skjoldskjeret, Sørfold kommune, Koordinat: N67° 34.7592 Ø15° 12.7685.
 2. i vest av en rett linje nord-sør i Leirfjorden, fra nord Raudsteinen, Bodø kommune, Koordinat: N67° 32.5728 Ø15° 5.4666, til Nevelsvika i sør, Bodø kommune, Koordinat: N67° 30.6374 Ø15° 5.4778.
 3. i sør av en rett linje vest-øst fra Tortenvika, Sørfold kommune, Koordinat: N63° 50.2848 Ø9° 40.486, til nord for Buvika, Sørfold kommune, Koordinat: N67° 24.0509 Ø15° 35.754.
 4. i øst, sørlig del, Tørrfjorden, av en rett linje nord-sør fra øst for Slåttvika, Sørfold kommune, Koordinat: N67° 24.6903 Ø15° 37.3499, til øst for Langvikneset, Sørfold kommune, Koordinat: N67° 24.3134 Ø15° 37.3401.
 5. i øst, nordlig del, Leirfjorden, av en rett linje nord-sør fra nordøst for Ytter- Reinvika, Sørfold kommune, Koordinat: N67° 33.0953 Ø15° 37.6724, til Berrflogan, Sørfold kommune, Koordinat: N67° 31.9647 Ø15° 37.6425.
 - b) og landområde som er omfattet av Regine enhet 144.72Z.
- 4.6 Et segment (6) i Haram, Skodje, Ålesund, Rauma, Nesset, Molde og Rauma kommuner, Møre og Romsdal bestående av følgende tre delområder:
- 4.6.1 Et kystområde i Grytafjorden i kommunene Haram, Skodje og Ålesund avgrenset i vest av en linje som er trukket tvers over fjorden fra Nes (N62° 31.730 Ø06° 14.810) til Hamnsund (N62° 31.730 Ø06° 15.950).
- 4.6.2 Et kystområde i Langfjorden i kommunene Rauma, Nesset og Molde avgrenset i vest av rett linje tvers over fjorden fra nord, Molde kommune, (N62° 41.207 Ø07° 30.056 til sør, Rauma kommune, (N62° 39.97 Ø07° 31.315).
- 4.6.3 Et landområde i Rauma kommune som er omfattet av Regine enhetene 102.620, 102.62Z og 102.7Z.
- 4.7 En sone (1) i Skodje kommune, Møre og Romsdal bestående av et landområde som er omfattet av Regine enheten 102.30.
- 4.8 Et segment (11) i Hemne og Snillfjord kommuner, Sør- Trøndelag bestående av følgende område:
- a) kystområde som omfatter Hemnfjorden samt Ytre Snillfjord, med følgende avgrensninger:
 1. i nord av en linje som trekkes fra Ytterodden (N63° 22.6924 Ø9° 10.4463) på Storodden over fjorden til Båsnaset (N63° 23.3227 Ø9° 12.2928).
 2. i øst av en linje som trekkes fra den sørlige odden ved Klungervik (N63° 22.3376 Ø9° 19.5435) over til det østligste punktet på Kalvtrøneset (N63° 21.7559 Ø9° 19.5989) ved Berget.
 - b) landområde som er omfattet av Regine enhetene 119.12, 119.1A, 119.210, 119.1B21, 119.B220, 119.1B11, 119.1B12 og 119.11Z.
- 4.9 Et segment (12) i Gjernes og Tingvoll kommuner, Møre og Romsdal, bestående av følgende område:
- a) kystområde som omfatter indre deler av Tingvollfjorden med følgende avgrensninger:
 1. i sørøst av grensene for nasjonal laksefjord/laksevassdrag for Sunndalsfjord/Driva, fra Ballsneset (N62° 47.0537 Ø8° 18770) i sør og i rett linje i nordlig retning over fjorden (N62° 48.3098 Ø8° 18.495).
 2. i nordvest av en linje som trekkes fra Skjølsvikshammeren (N62° 54.1654 Ø8° 6.3453) nord for Skjæret over fjorden til Øygardneset (N62° 54.546 Ø8° 9.1093) sør for Almvika.

- b) og landområde som er omfattet av Regine enhetene 109.711Z og 109.7110.
- 4.10 Et segment (13) i Rogaland og Telemark bestående av følgende fire delområder:
- 4.10.1 Et kystområde i Hylsfjorden i Suldal kommune, Rogaland med følgende avgrensinger:
- a) i nord, øst og sør av strandlinjen i Hylsfjorden
- b) i vest av en linje trukket mellom Tangen N59° 31.068 Ø6° 16.126 og Eide ved Sand N59° 29.607 Ø6° 14.883.
- 4.10.2 Et område i Suldal kommune, Rogaland bestående av følgende område:
- a) kystområde med følgende avgrensninger:
1. i øst strandlinjen i Erfjord med overgang til nedslagsfeltet for Norddalselva samt anleggsområdet for Erfjord Stamfisk as.
 2. i nord og vest strandlinjen til Kvernavika ved Berakvam N59° 21.805 Ø6 02.513 deretter en linje til Nordneset på Foldøy N59° 20.354 Ø5° 57.526 og deretter sør til Klumpholmen på Foldøy N59° 19.726 Ø5° 57.647.
 3. i sør en linje trukket mellom Klumpholmen på Foldøy N59° 19.726 Ø5 57.647 og Lyngneset nord Hjelmeland kommune N59° 17.598 Ø6° 01.877.
- b) og landområde som er omfattet av Regine enhetene 035.6A og 035.6B.
- 4.10.3 Hele øya Vestre Bokn, Rogaland.
- 4.10.4 Et landområde i Kragerø kommune, Telemark som er omfattet av Regine enhet 017.3Z.
- 4.11 Et segment (14) i Sunndal kommune, Møre og Romsdal, bestående Hall 2 hos Nofima, avdeling Akvaforsk Fiskeriforskning på Sunndalsøra.
- 4.12 Et segment i Fauske og Bodø kommuner, Nordland bestående av følgende to delområder:
- 4.12.1 Et kystområde i indre Skjerstadvfjorden avgrenset i nord av en brukket linje trukket mellom Langrundodden i Fauske kommune, koordinat N67° 12.192 Ø15° 26.366, via punktene N67° 12.176 Ø15° 21.746 og N67° 13.616 Ø15° 13.985 i Saltalsfjorden til Nesodden i Bodø kommune, N67° 13.490 Ø15° 07.654.
- 4.12.2 Et landområde som er omfattet av Regine enhetene 163.3Z og 163.1Z.
- 4.13 Et segment i Fitjar, Tysnes, Osterøy, Lindås, Sveio og Vindafjord kommuner, Hordaland bestående av følgende seks delområder:
- 4.13.1 Et landområde i Fitjar kommune som er omfattet av Regine enhetene 044.5B og 044.5A.
- 4.13.2 Et landområde i Tysnes kommune som er omfattet av Regine enhetene 054.6B og 054C.
- 4.13.3 Et landområde i Osterøy kommune som er omfattet av Regine enhetene 060.5(A1–A4), 060.5B, 060.5C og 060.51.
- 4.13.4 Et kystområde i Fitjar kommune vest for Sandvikvåg kai med følgende avgrensninger:
- a) i nord av en rett linje trukket mellom neset nord for Skråmevikjo N59° 57.739 Ø5° 17.206 til strandlinjen ved Håskjer på Fonno N59° 57.499 Ø5° 15.914.
- b) i sør av en linje trukket mellom vestlig pynt av Rossneset på Fitjarlandet N59° 55.884 Ø5° 18.500 og rett vest til Fonno N59° 55.727 Ø5° 17874.
- 4.13.5 Et kystområde i Hindnesfjorden i Lindås kommune avgrenset i nord og vest av en rett linje trukket mellom Hindenes N60° 40.459 Ø5° 22.563 og strandlinjen ved Høiland N60° 40.890 Ø5° 23.208.
- 4.13.6 Et kystområde i Ålfjorden med følgende avgrensninger:
- a) i nord av en linje fra Grødstampen i Sveio kommune N59° 40.154 Ø5° 31.996 til Tonganeset i Vindafjord kommune N59° 40.025 Ø5° 34.044
- b) i sør av en linje fra Sør i Selsåsvika i Sveio kommune N59° 35.085 Ø5° 31.642 til elvemunning i Vikebygd i Vindafjord kommune N59° 35.587 Ø5° 35.036.
- 4.14 Et segment (17) i Fusa kommune, Hordaland bestående av følgende seks delområder:
- 4.14.1 Et område bestående av følgende område:
- a) kystområde i Sævareidvågen avgrenset i sør av en rett linje fra N60° 9.274 Ø5° 39.652 ved Strandsvik til N60° 08.713 Ø5° 44.460 på Revnestranda
- b) landområde som er omfattet av Regine enhetene 053.71, 053A, 053B, 053C1, 053C21, 053C22, 053C2A, 053C2B, 053C2C og 053.D.
- 4.14.2 Et landområde som er omfattet av Regine enhet 053.7Z.
- 4.14.3 Et kystområde i og utenfor Lygrespollen avgrenset i nord og vest av en rett linje mellom fra Nesbjørtoa N60° 04.580 E5 43.622 til elv sør for Haugavika N60° 04.086 Ø5° 45.143.
- 4.14.4 Et kystområde avgrenset i nord av en brukket linje fra Venjaneset N60° 12.362 E5 35.522 til kommunegrensen midtfjords N60° 12.457 Ø5 34.471 videre i sørover langs kommunegrensen mellom Os og Fusa fra N60° 12.457 Ø5° 34.471 i vest og sør og deretter til Saltneset N60° 11.060 Ø5 35.906.
- 4.14.5 Et kystområde i Eikelandsfjorden avgrenset i nord av en brukket linje fra N60° 13.847 Ø5° 42.078 via N60° 14.102 Ø5° 41.334 via N60° 14.118 Ø5° 40.026 via N60° 13.859 Ø5° 39.082 til N60° 13.468 Ø5 39.163.
- 4.14.6 Et kystområde i Ådlandsfjorden avgrenset i sør av en rett linje som krysser Ådlandsfjorden fra Tårneset N60° 15.386 Ø5° 38.102 til Breivika N60 15.715 Ø5° 39.442.
- 4.15 Et segment (18) i Fusa kommune, Hordaland bestående av følgende to delområder:

- 4.15.1 Et kystområde i som omfatter indre deler av Lygrespollen og som er avgrenset i vest av en rett linje fra Åbotenes (N60 3.951 Ø5° 47.1147) over pollen til Slåttevika (N60 4.6209 Ø5° 48.152).
- 4.15.2 Et landområde som er omfattet av Regine enhetene 053.61B, 053.61A og 053.620.
5. *Område i Norge med uavklart helsestatus, jf. kategori III, for ILA*
Norge er i kategori III for ILA, med unntak av:
a) Segmenter som beskrevet under punkt 4, og
b) Bekjempelsessoner som midlertidig mister sin kategori III status når det fastsettes i forskrifter om kontrollområde for forebygging, begrensning og utrydding av ILA.
6. *Område i Norge med uavklart helsestatus, jf. kategori III, for Koi herpes virus sykdom (KHV)*
Hele Norge er i kategori III for KHV, med unntak av bekjempelsessoner som midlertidig mister sin kategori III status når det fastsettes i forskrifter om kontrollområde for forebygging, begrensning og utrydding av KHV.
7. *Område i Norge som er erklært sykdomsfri, jf. kategori I, for Bonamia ostreae*
Hele Norges kystområde er i kategori I for *Bonamia ostreae*, med unntak av kontrollområder som midlertidig mister sin fristatus når det fastsettes i forskrifter om kontrollområde for forebygging, begrensning og utrydding av *Bonamia ostreae*.
8. *Område i Norge som er erklært sykdomsfri, jf. kategori I, for Marteilia refringens*
Hele Norges kystområde er i kategori I for *Marteilia refringens*, med unntak av kontrollområder som midlertidig mister sin fristatus når det fastsettes i forskrifter om kontrollområde for forebygging, begrensning og utrydding av *Marteilia refringens*.

Nytt vedlegg 5 skal lyde:

Vedlegg 5. Områder i Norge med tilleggsgarantier for Gyrodactylus salaris

1. *Områder i Norge med tilleggsgarantier som sykdomsfri sone for Gyrodactylus salaris*

Alle vassdrag i Norge, fra vassdragenes kilder til utløpet i havet, inkludert akvakulturanlegg på land, er sykdomsfri sone for *Gyrodactylus salaris*, med unntak av følgende områder:

a) *Følgende vassdrag:*

<i>Fylke</i>	<i>Kommune</i>	<i>Vassdrag</i>
Buskerud	Lier	Lierelva
Buskerud	Drammen	Drammenselva
Vestfold	Sande	Sandevassdraget
Sogn og Fjordane	Lærdal	Lærdalselva
Møre og Romsdal	Rauma	Innfjordelva
Møre og Romsdal	Rauma	Isa
Møre og Romsdal	Rauma	Skorgeelva
Møre og Romsdal	Rauma	Raumavassdraget
Møre og Romsdal	Gjemnes	Batnfjordselva
Møre og Romsdal	Sunndal	Usma
Møre og Romsdal	Sunndal	Litledalselva
Møre og Romsdal	Sunndal	Drivavassdraget
Nord-Trøndelag	Steinkjer	Figga
Nord-Trøndelag	Steinkjer	Lundselva
Nord-Trøndelag	Steinkjer	Steinkjervassdraget
Nordland	Vefsn	Hestdalselva
Nordland	Vefsn	Halsanelva
Nordland	Vefsn	Hundåla
Nordland	Vefsn	Vefsnavassdraget
Nordland	Vefsn	Drevjavassdraget
Nordland	Vefsn	Fustavassdraget
Nordland	Leirfjord	Leirelvvassdraget
Nordland	Leirfjord	Ranelva
Troms	Storfjord	Signalalselva
Troms	Storfjord	Skibotnelva

- b) En buffesone mot Sverige som omfatter vassdraget Enningdalselva.

II

Endringene trer i kraft straks.

9. april Nr. 504 2010**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 9. april 2010 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) § 5–7. Kunngjort 13. april 2010 kl. 14.30.

I

I forskrift 21. desember 2007 nr. 1766 til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 5–7–1 tredje ledd skal lyde:

(3) Arbeidsavklaringspenger etter folketrygdløven kapittel 11 skal være fritatt for forskuddstrekk for to 14-dagers perioder i juni måned.

§ 5–7–2 første og annet ledd skal lyde:

(1) Skattepliktige med månedslønn er fritatt for forskuddstrekk i lønn og annen godtgjørelse for første halvdel av desember måned. Dersom desemberlønnen ikke forfaller til utbetaling før neste inntektsår, gjelder fritaket lønn eller godtgjørelse for siste halvdel av november måned.

(2) Arbeidstaker med time-, dag- eller ukelønn er fritatt for forskuddstrekk i lønn eller godtgjørelse for den siste kalender- eller lønnsuken som løper ut i november og for den første i desember. For arbeidstakere med lønnsavregning hver 14. dag, herunder mottakere av dagpenger under arbeidsløshet og arbeidsavklaringspenger, skal julefritaket gjennomføres i lønn eller godtgjørelse med første utbetaling i desember måned.

II

Endringene under I trer i kraft straks.

9. april Nr. 505 2010**Forskrift om endring i forskrift om overgangsregler til lov 15. juni 2007 nr. 28 om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 9. april 2010 med hjemmel i lov 15. juni 2007 nr. 28 om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven del III, jf. delegeringsvedtak 15. juni 2007 nr. 653. Kunngjort 13. april 2010 kl. 14.30.

I

I forskrift 29. juni 2007 nr. 743 om overgangsregler til lov 15. juni 2007 nr. 28 om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven gjøres følgende endring:

§ 1 annet ledd oppheves.

II

Endringen under I trer i kraft straks.

9. april Nr. 506 2010**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 9. april 2010 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 6–47. Kunngjort 13. april 2010 kl. 14.30.

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

§ 6–47–14 første ledd skal lyde:

(1) I pensjonsspareavtale kan det avtales at utbetalingen av alderspensjon kan begynne inntil fem år før pensjonsalderen, eller fra fylte 62 år hvis pensjonsalderen er høyere enn 67 år. Det samme gjelder pensjonsforsikringsavtale som ikke gir rett til uførepensjon, eller hvor uførepensjonen er avtalt å opphøre før den avtalte pensjonsalder. Det er et vilkår for slik avtale om fremskutt utbetaling at rettighetshaver tilstås sykepenger, arbeidsavklaringspenger eller uførepensjon fra folketrygden, og at uføregraden i folketrygden må antas å være minst 75 prosent.

II

Endringen under I trer i kraft straks.

9. april Nr. 507 2010**Forskrift om endring i forskrift om tvangssalg ved medhjelper**

Heimel: Fastsett ved kgl.res. 9. april 2010 med heimel i lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangssalg § 2–10. Fremja av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 13. april 2010 kl. 14.30.

I

I forskrift 4. desember 1992 nr. 895 om tvangssalg ved medhjelper blir det gjort følgjande endringar:

§ 3–3 nytt fjerde ledd lyde:

Ved beregningen av kjøpesummen etter paragrafen her skal det tas hensyn til vederlag i form av overtakelse av fellesgjeld.

§ 3–3 noverande fjerde ledd blir nytt femte ledd.

II

Endringane tek til å gjelde straks.

Endringa gjeld berre medhjelparoppdrag som er gitt etter iverksetjinga av forskrifta.

7. april Nr. 515 2010**Forskrift om endring i forskrift om utforming og innmontering av sorteringsrist i fisket etter kolmule med småmasket trål**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 7. april 2010 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 16, forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen § 98, lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 4 og forskrift 13. mai 1977 nr. 2 om utlendingers fiske og fangst mv. i Norges økonomiske sone og landinger til norsk havn § 14. Kunngjort 16. april 2010 kl. 14.40.

I

I forskrift 30. april 2009 nr. 471 om utforming og innmontering av sorteringsrist i fisket etter kolmule med småmasket trål gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om utforming og innmontering av sorteringsrist i fisket etter kolmule og øyepål med småmasket trål

§ 1 skal lyde:

§ 1. Påbud om bruk av sorteringsrist

I fisket etter kolmule og øyepål skal det benyttes sorteringsrist. Sorteringsristen skal oppfylle vilkårene i § 3 – § 7.

Ny § 2 skal lyde:

§ 2. Dispensasjon

Fiskeridirektoratet kan etter søknad gi midlertidig dispensasjon fra påbudet om bruk av sorteringsrist for:

- mindre fartøy som ikke har maskinkraft nok til å benytte de ordinære kolmuletrålene.
- fartøy som er utstyrt for produksjon av fisk til konsum og som kan dokumentere en driftsform som innebærer at de i perioden 2007–2009 har levert fisk til konsum i kombinasjon med direktefiske etter kolmule og øyepål. Fiskeridirektoratet kan fastsette nærmere vilkår for dispensasjon etter første ledd.

Nåværende § 2 – § 8 blir § 3 – § 9.

II

Endringene trer i kraft 1. mai 2010.

7. april Nr. 516 2010**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 7. april 2010 med hjemmel i forskrift 18. desember 2009 nr. 1636 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 § 33. Kunngjort 16. april 2010 kl. 14.40.

I

I forskrift 18. desember 2009 nr. 1636 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 gjøres følgende endringer:

§ 17 første ledd skal lyde:

Fartøy med adgang til å delta kan fiske følgende kvanta torsk (tonn):

<i>Hjemmels- lengde</i>	<i>Kvotefaktor</i>	<i>Maksimalkvote/ fartøykvote st.l. under 11 m</i>	<i>Maksimalkvote/ fartøykvote st.l. 11 m og over</i>	<i>Herav garantert</i>
under 7 meter	1,18	33,0	27,9	17,5
7–7,9	1,40	39,1	33,1	20,8
8–8,9	1,66	46,4	39,2	24,6
9–9,9	2,03	56,7	47,9	30,1
10–10,9	2,20	61,5	52,0	32,6
11–11,9	2,99	48,8	46,6	
12–12,9	3,55	57,9	55,3	
13–13,9	4,30	70,1	67,0	
14–14,9	4,90	79,9	76,3	
15–15,9	5,78	94,3	90,0	
16–16,9	6,43	104,9	100,1	
17–17,9	7,10	115,8	110,6	
18–18,9	7,84	127,9	122,1	
19–19,9	8,50	138,7	132,4	
20–20,9	9,09	148,3	141,5	
21–21,9	8,75	132,3	131,0	
22–22,9	9,13	138,0	136,7	
23–23,9	9,49	143,5	142,1	
24–24,9	9,86	149,1	147,6	
25–25,9	10,15	153,5	152,0	
26–26,9	10,53	159,2	157,6	
27–27,9	10,82	163,6	162,0	

§ 21 første ledd skal lyde:

Fartøy som har adgang til å delta i fisket etter torsk i åpen gruppe, kan fiske følgende fartøykvoter (tonn):

<i>Fartøylengde</i>	<i>Maksimalkvoter</i>	<i>Herav garantert</i>
Under 8 m	22	12
8–9,99 m	31	16
10 m og over	36	18

II

Endringene trer i kraft straks.

14. april Nr. 517 2010**Forskrift om endring i forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel**

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 14. april 2010 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 18 og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Kunngjort 16. april 2010 kl. 14.40.

I

I forskrift 18. juli 2008 nr. 815 om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Forskriften gjelder for tiltak i utvalgte områder i Buskerud, Hedmark, Rogaland og Sogn og Fjordane og Nord-Trøndelag.

II

Endringen trer i kraft straks.

14. april Nr. 518 2010**Forskrift om endring i forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler**

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 14. april 2010 med hjemmel i forskrift 16. desember 2005 nr. 1574 om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler § 72. Kunngjort 16. april 2010 kl. 14.40.

I

I forskrift 16. desember 2005 nr. 1574 om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

Ny § 10 skal lyde:

§ 10. Høgskolen i Molde, vitenskapelig høgskole i logistikk

Høgskolen i Molde, vitenskapelig høgskole i logistikk kan tildele følgende grader som gir rett til tilsvarende tittel, med normert studietid som angitt:

1. Høgskolekandidat, normert studietid 2 år.
2. Bachelor, normert studietid 3 år.
3. Master, normert studietid 1 ½–2 år.
4. Philosophiae doctor (ph.d.), normert studietid 3 år.

§ 24 oppheves.

§ 33 nytt punkt 4 skal lyde:

4. Philosophiae doctor (ph.d.), normert studietid 3 år.

§ 56 oppheves.

Ny § 59 skal lyde:

§ 59. Helsehøgskolen

Helsehøgskolen kan tildele følgende grad som gir rett til tilsvarende tittel, med normert studietid som angitt:

1. Bachelor, normert studietid 3 år.

§ 63 nytt punkt 2 skal lyde:

2. Master, normert studietid 2 år.

Ny § 67 skal lyde:

§ 67. NLA Høgskolen

NLA Høgskolen kan tildele følgende grader som gir rett til tilsvarende tittel, og yrkesutdanning, med normert studietid som angitt:

Grader:

1. Bachelor, normert studietid 3 år.
2. Master, normert studietid 2 år.

Yrkesutdanning:

1. Allmennlærerutdanning, normert studietid 4 år.

§ 68 oppheves.

§ 69 oppheves.

Paragrafene fra og med § 10 og ut forskriften omnummereres i riktig rekkefølge.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. april Nr. 519 2010**Forskrift om endring i forskrift om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten**

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet 14. april 2010 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 7–24 første ledd, § 7–25 første og annet ledd og § 16–1, jf. delegeringsvedtak 6. april 2001 nr. 321, jf. forskrift 30. april 2004 nr. 715 om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten § 52a.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII kap. VI nr. 66i (forordning (EF) nr. 820/2008 endret ved forordning (EF) nr. 483/2009). Kunngjort 16. april 2010 kl. 14.40.

I

I forskrift 30. april 2004 nr. 715 om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten gjøres følgende endring:

§ 3 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) Nr. 66i (forordning (EF) nr. 820/2008) om fastsettelse av tiltak for gjennomføringen av de felles grunnleggende standardene for luftfartssikkerhet, endret ved forordning (EF) nr. 483/2009.

I henhold til forordning (EF) nr. 820/2008 vedleggets nr. 4.1.1.1 bokstav f punkt 6 omfattes alle internasjonale lufthavner i USA, Kuala Lumpur International (KUL) airport i Malaysia og følgende lufthavner i Canada av unntaket i bestemmelsen: Calgary International (YYC), Edmonton International (YEG), Halifax International (YHZ), Montreal International (YUL), Ottawa-Macdonald-Cartier International (YOW), Toronto-Lester B. Pearson International (YYZ), Vancouver International (YVR), Winnipeg International (YWG), Moncton (YQM), Quebec (YQB), St. John's (YYT), Whitehorse (YXY).

II

Endringen trer i kraft straks.

16. april Nr. 520 2010**Forskrift om fra hvilke tredjestater det kan importeres muslinger og fiskerivarer**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 16. april 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd, jf. § 12 bokstav c og § 16.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I (vedtak 2006/766/EF endret ved vedtak 2009/951/EF). Kunngjort 16. april 2010 kl. 14.40.

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften fastsetter lister over tredjestater og områder det er tillatt å importere muslinger og fiskerivarer fra i henhold til forskrift 22. desember 2008 nr. 1622 om særlige regler for gjennomføringen av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum § 1, jf. forordning (EF) nr. 854/2004 artikkel 11 nr. 1.

§ 2. Tredjestater godkjent for import av muslinger

Det er tillatt å importere toskallede bløtdyr, pigghuder, sekkedyr og sjøsnegler fra tredjestater og områder oppført på listen i vedlegg I til denne forskriften.

Det er tillatt å importere lukkemuskler fra kammuslinger, som ikke er akvakulturdyr, når organer og kjønnskjertler er fjernet helt, også fra tredjestater som ikke er oppført på listen i vedlegg I.

§ 3. Tredjestater godkjent for import av fiskerivarer

Det er tillatt å importere fiskerivarer fra tredjestater oppført på listen i vedlegg II til denne forskriften.

§ 4. Tilsyn

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene i denne forskriften, jf. matloven § 23.

§ 5. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til matloven § 28.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves følgende forskrifter:

1. Forskrift 9. januar 2001 nr. 37 om vernetiltak, inntil videre, ved import av visse fiskeriprodukter med opprinnelse i Kenya.
2. Forskrift 9. mars 2000 nr. 266 om vernetiltak, inntil videre, ved import av visse fiskeriprodukter med opprinnelse i Tanzania.
3. Forskrift 26. mars 1999 nr. 378 om forbud, inntil videre, mot import av toskallede bløtdyr, pigghuder, sekkedyr og sjølevende snegler med opprinnelse i Mauretania.

Vedlegg I

Liste over tredjestater det kan importeres levende, frosne og bearbeidede toskallede bløtdyr, pigghuder, sekkedyr og sjøsnegler fra:

<i>ISO-kode</i>	<i>Stat</i>	<i>Anmerkninger</i>
AU	Australia	
CA	Canada	
CL	Chile	Kun frosne eller bearbejdede toskallede bløtdyr, pigghuder, kappedyr og sjøsnegler
GL	Grønland	
JM	Jamaica	Kun sjøsnegler
JP	Japan	Kun frosne eller bearbejdede toskallede bløtdyr, pigghuder, kappedyr og sjøsnegler
KR	Sør-Korea	Kun frosne eller bearbejdede toskallede bløtdyr, pigghuder, kappedyr og sjøsnegler
MA	Marokko	Bearbejdede toskallede bløtdyr som tilhører arten <i>Acanthocardia tuberculatum</i> , skal ledsages av: a) en supplerende helseerklæring i overensstemmelse med modellen i tillegg V, del B, i vedlegg VI til forordning (EF) nr. 2074/2005 og b) analyseresultatene av testen som bekrefter at bløtdyrene ikke har et innhold av paralytisk skjellgift (PSP), som kan påvises ved den biologiske analysemetoden
NZ	New Zealand	
PE	Peru	Kun frosne eller bearbejdede toskallede bløtdyr, pigghuder, kappedyr og sjøsnegler
TH	Thailand	Kun frosne eller bearbejdede toskallede bløtdyr, pigghuder, kappedyr og sjøsnegler
TN	Tunisia	
TR	Tyrkia	
US	USA	Bare frem til 1. juli 2010 og med unntak av toskallede bløtdyr høstet i statene Florida, Texas, Mississippi, Alabama og Louisiana
UY	Uruguay	
VN	Vietnam	Kun frosne eller bearbejdede toskallede bløtdyr, pigghuder, kappedyr og sjøsnegler

Vedlegg II

Tredjestater det kan importeres fiskerivarer fra (med unntak de som er omfattet av vedlegg I):

<i>ISO-kode</i>	<i>Stat</i>	<i>Anmerkninger</i>
AE	De forente arabiske emirater	
AG	Antigua og Barbuda	Kun levende hummer
AL	Albania	
AM	Armenia	Kun levende kreps som ikke er akvakulturdyr, varmebehandlede kreps som ikke er akvakulturdyr og frosne kreps som ikke er akvakulturdyr
AN	De nederlandske Antiller	
AO	Angola	
AR	Argentina	
AU	Australia	
AZ	Aserbajdsjan	Kun kaviar
BA	Bosnia-Hercegovina	
BD	Bangladesh	
BJ	Benin	
BR	Brasil	
BS	Bahamas	
BY	Hviterussland	
BZ	Belize	
CA	Canada	
CG	Kongo	Kun fiskerivarer fanget, rensed (hvis nødvendig), frosset og pakket i forbrukeremballasje til sjøs
CH	Sveits	
CI	Elfenbenskysten	
CL	Chile	
CN	Folkerepublikken Kina	
CO	Colombia	
CR	Costa Rica	
CU	Cuba	
CV	Kapp Verde	

<i>ISO-kode</i>	<i>Stat</i>	<i>Anmerkninger</i>
DZ	Algerie	
EC	Ecuador	
EG	Egypt	
ER	Eritrea	
FK	Falklandsøyene	
GA	Gabon	
GD	Grenada	
GH	Ghana	
GL	Grønland	
GM	Gambia	
GN	Guinea	Kun fisk som ikke er tilberedt, eller bearbeidet på annen måte enn ved hovedskjæring, rensing, nedkjøling eller nedfrysing. Den mindre hyppige fysiske kontroll det er åpnet mulighet for ved kommisjonsvedtak 94/360/EF kommer ikke til anvendelse.
GT	Guatemala	
GY	Guyana	
HK	Hongkong	
HN	Honduras	
HR	Kroatia	
ID	Indonesia	
IL	Israel	
IN	India	
IR	Iran	
JM	Jamaica	
JP	Japan	
KE	Kenya	
KR	Sør-Korea	
KZ	Kasakhstan	
LK	Sri Lanka	
MA	Marokko	
ME	Montenegro	
MG	Madagaskar	
MM	Burma (Myanmar)	Kun villfanget fisk i frossen tilstand (ferskvanns- eller saltvannsfisk, reker)
MR	Mauritania	
MU	Mauritius	
MV	Maldivene	
MX	Mexico	
MY	Malaysia	
MZ	Mosambik	
NA	Namibia	
NC	Ny-Caledonia	
NG	Nigeria	
NI	Nicaragua	
NZ	New Zealand	
OM	Oman	
PA	Panama	
PE	Peru	
PF	Fransk Polynesia	
PG	Papua Ny-Guinea	
PH	Filippinene	
PM	Saint-Pierre-et-Miquelon	
PK	Pakistan	
RS	Serbia ¹	Kun viltlevende, hel, fersk fisk fanget i havet
RU	Russland	
SA	Saudi-Arabia	
SB	Salomonøyene	
SC	Seychellene	
SG	Singapore	
SH	St. Helena ²	
SN	Senegal	
SR	Surinam	

<i>ISO-kode</i>	<i>Stat</i>	<i>Anmerkninger</i>
SV	El Salvador	
TG	Togo	Kun levende hummer
TH	Thailand	
TN	Tunisia	
TR	Tyrkia	
TW	Taiwan	
TZ	Tanzania	
UA	Ukraina	
UG	Uganda	
US	USA	
UY	Uruguay	
VE	Venezuela	
VN	Vietnam	
YE	Yemen	
YT	Mayotte	
ZA	Sør-Afrika	
ZW	Zimbabwe	

1 Eksklusive Kosovo, jf. FN's Sikkerhetsråds resolusjon nr. 1244 av 10. juni 1999.

2 Eksklusive øygruppen Tristan da Cunha og øya Ascension.

16. april Nr. 521 2010

Anvendelse av fullmaktsbestemmelsene i lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap, jf. § 1–5 nr. 2 og § 3–1, § 4–1, § 5–1 og § 5–2

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 16. april 2010 med hjemmel i lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap § 1–5 nr. 2. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 16. april 2010 kl. 14.40.

1. Fullmaktene i lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap jf. lovens § 3–1, § 4–1, § 5–1 og § 5–2 kommer til anvendelse, jf. lovens § 1–5 nr. 2.
2. Fullmaktene får virkning fra og med 16. april 2010 og gjelder inntil 14 dager.

17. mars Nr. 522 2010

Forskrift om endring i forskrift om fartøyskvoter og maksimalkvoter ved fiske etter kolmule i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 17. mars 2010 med hjemmel i forskrift 16. desember 2009 nr. 1554 om regulering av fisket etter kolmule i 2010 § 5 og § 11 og forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2–8 og § 2–12. Kunngjort 20. april 2010 kl. 13.15.

I

I forskrift 15. januar 2010 nr. 41 om fartøyskvoter og maksimalkvoter ved fiske etter kolmule i 2010 gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd skal lyde:

Kolmuletrålerens fartøyskvoter beregnes på grunnlag av en kvoteenhet fastsatt til 3 200 tonn. Av den totale kvoteenhet kan en delkvoteenhet på inntil 2 900 tonn fiskes i EU-sonen og en delkvoteenhet på inntil 1 250 tonn fiskes i færøysk sone.

II

Endringen trer i kraft straks.

8. april Nr. 523 2010

Forskrift om maksimalkvoter ved fiske etter tobis i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 8. april 2010 med hjemmel i forskrift 11. desember 2009 nr. 1506 om regulering av fisket etter tobis i 2010 § 3 andre ledd og forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2–8 og § 2–12. Kunngjort 20. april 2010 kl. 13.15.

§ 1. Maksimalkvoter for fartøy med pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse i fisket etter tobis

Ved beregning av maksimalkvote i fisket etter tobis i EU-sonen for fartøy med pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse brukes faktoren 0,73.

§ 2. Faktisk lastekapasitet

Fartøy med pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse kan i fisket etter tobis ta om bord og levere fangst per tur lik fartøyets faktiske lastekapasitet, dog ikke utover størrelsesbegrensning angitt i § 2–7 og § 2–11 i forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konesjonsforskriften).

§ 3. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2010.

9. april Nr. 524 2010**Forskrift om endring i forskrift om fartøykvoter og maksimalkvoter ved fiske etter kolmule i 2010**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 9. april 2010 med hjemmel i forskrift 16. desember 2009 nr. 1554 om regulering av fisket etter kolmule i 2010 § 5 og § 11 og forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konesjonsforskriften) § 2–8 og § 2–12. Kunngjort 20. april 2010 kl. 13.15.

I

I forskrift 15. januar 2010 nr. 41 om fartøykvoter og maksimalkvoter ved fiske etter kolmule i 2010 gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd skal lyde:

Kolmuletrålerens fartøykvoter beregnes på grunnlag av en kvoteenhet fastsatt til 3 200 tonn. Av den totale kvoteenhet kan en delkvoteenhet på inntil 3 200 tonn fiskes i EU-sonen og en delkvoteenhet på inntil 1 250 tonn fiskes i færøysk sone.

II

Endringen trer i kraft straks.

12. april Nr. 525 2010**Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved import av guarkjerner fra India**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 12. april 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd, jf. § 16 og § 17.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zzzc (forordning (EU) nr. 258/2010). Kunngjort 20. april 2010 kl. 13.15.

I

I forskrift 27. mai 2008 nr. 508 om særskilte beskyttelsestiltak ved import av guarkjerner fra India gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Gjennomføring av forordning (EU) nr. 258/2010

EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zzzc (i) (forordning (EU) nr. 258/2010) om særlige betingelser vedrørende guarkjerner med opprinnelse i eller sendt fra India som følge av risiko for at disse produktene kan være forurenset med pentaklorfenol og dioksiner og om oppheving av vedtak 2008/352/EF gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen, og avtalen for øvrig.

§ 2 skal lyde:

§ 2. Utpekt importsted

Mattilsynets distriktskontor for Oslo utpekes som importsted i henhold til forordning (EU) nr. 258/2010 artikkel 5 nr. 5.

§ 3 til og med § 13 oppheves.

Nåværende § 14 blir § 3.

II

Endringene trer i kraft straks.

Forordninger

For å lese forordning (EU) nr. 258/2010 på dansk se her:

For å lese forordning (EU) nr. 258/2010 på engelsk se her:

16. april Nr. 526 2010

Forskrift om endring i forskrift om tilskudd til audiovisuelle produksjoner

Hjemmel: Fastsatt av Kulturdepartementet 16. april 2010 med hjemmel i Stortingets årlige budsjettvedtak. Kunngjort 20. april 2010 kl. 13.15.

I

I forskrift 7. september 2009 nr. 1168 om tilskudd til audiovisuelle produksjoner gjøres følgende endringer:

§ 2–2 fjerde ledd skal lyde:

Ved vurdering av og prioritering mellom søknader om tilskudd skal Norsk filminstitutt særlig legge vekt på filmens forventede publikumspotensial.

§ 2–4 siste ledd skal lyde:

Tilskuddet beregnes ut i fra den norske andelen i prosjektet.

§ 2–5 overskriften skal lyde:

§ 2–5. *Etterhåndstilskudd til kinofilm som har mottatt forhåndstilskudd til produksjon fra Norsk filminstitutt*

§ 2–5 andre ledd første punktum skal lyde:

Kinofilmer som har mottatt forhåndstilskudd til produksjon fra Norsk filminstitutt etter kapittel 2, og som har solgt minimum 10 000 billetter gjennom ordinær kinodistribusjon i Norge, er berettiget til etterhåndstilskudd.

§ 2–6 overskriften skal lyde:

§ 2–6. *Etterhåndstilskudd til kinofilmer som ikke har mottatt forhåndstilskudd til produksjon fra Norsk filminstitutt*

§ 2–6 andre ledd innledningen før bokstav a skal lyde:

Kinofilmer som ikke har mottatt forhåndstilskudd til produksjon fra Norsk filminstitutt, vil være berettiget til etterhåndstilskudd dersom filmen

§ 2–6 andre ledd bokstav b skal lyde:

b) oppfyller alle kriteriene i § 1–6 bokstav c.

§ 2–8 nytt fjerde ledd skal lyde:

For samproduksjoner av kinofilm med utenlandsk hovedprodusent gjelder prosenttaket for den norske andelen i prosjektet.

§ 4–2 andre ledd skal lyde:

Tilskudd kan gis til lansering, herunder markedsføring, av interaktive produksjoner.

§ 4–2 tredje ledd nytt andre punktum skal lyde:

Norsk filminstitutt kan prioritere prosjekter som har fått forhåndstilskudd til utvikling etter § 3–4.

II

Endringene trer i kraft straks.

20. april Nr. 527 2010

Forskrift om overgangsregler for samordning av tjenestepensjon og personskadetrygd med arbeidsavklaringspenger fra folketrygden

Hjemmel: Fastsatt av Arbeidsdepartementet 20. april 2010 med hjemmel i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 25 nr. 2, § 26 nr. 2 og § 27 og lov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner) del XIX. Kunngjort 20. april 2010 kl. 13.15.

§ 1. Denne forskriften gjelder samordning av tjenestepensjon og personskadetrygd med arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 som er beregnet etter forskrift 15. september 2009 nr. 1194 om overgangsregler for personer som ved innføringen av arbeidsavklaringspenger mottar rehabiliteringspenger, attføringspenger eller tidsbegrenset uførestønad.

§ 2. Samordningsfradrag for arbeidsavklaringspenger skal pr. 1. mars 2010 utgjøre samme beløp som samordningsfradrag for rehabiliteringspenger, attføringspenger eller tidsbegrenset uførestønad utgjorde pr. 28.

februar 2010, slik at utbetalingen fra tjenestepensjonsordningen eller personskadetrygden ikke endres alene på grunn av overgangen til den nye ytelsen.

§ 3. Ved endring som skyldes regulering av løpende ytelse skal samordningsfradrag fastsatt etter § 2 justeres tilsvarende.

Dersom det foretas endringer i uføregrad, ytelsesgrad eller på grunn av løpende gradering, skal samordningsfradraget justeres tilsvarende.

§ 4. Denne forskriften trer i kraft straks og gis virkning fra 1. mars 2010.

§ 5. Endringer i andre forskrifter:

1. I forskrift 6. juli 2000 nr. 726 om gjennomføring av refusjonskrav ved utbetaling av pensjons- og trygdeytelser med tilbakevirkning skal § 4 første ledd lyde:

Dersom det skal foretas intern samordning i folketrygden, f.eks. motregning mellom sykepenge/arbeidsavklaringspenge og uførepensjon, skal dette gjennomføres før krav fra andre pensjons- eller trygdeordninger dekkes.

2. I forskrift 6. juli 2000 nr. 727 om registrering og utveksling av opplysninger (meldesystem) for å gjennomføre bestemmelsene i samordningsloven mv. skal § 5 nr. 1 bokstav b) tredje ledd lyde:

Når arbeidsavklaringspenge reduseres på grunn av samtidig arbeid, sendes det endringsmelding hver tredje måned.

19. april Nr. 575 2010

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter tobis i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 19. april 2010 med hjemmel i forskrift 11. desember 2009 nr. 1506 om regulering av fisket etter tobis i 2010 § 7. Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

I

I forskrift 11. desember 2009 nr. 1506 om regulering av fisket etter tobis i 2010 gjøres følgende endring:

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Fartøy som deltar i fisket etter tobis og som ikke rapporterer elektronisk i henhold til fjerde ledd skal umiddelbart sende kopi av fangstdagbok ved endt tur per telefaks til Havforskningsinstituttet (telefaksnummer +47 37 05 90 01).

II

Endringen trer i kraft straks.

19. april Nr. 576 2010

Delegering av myndighet til Helsedirektoratet etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 3–1, § 4–1, § 5–1 og § 5–2

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 19. april 2010 med hjemmel i lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap § 3–1, § 4–1, § 5–1 og § 5–2, jf. kgl.res. 16. april 2010 nr. 521 om anvendelse av fullmaktsbestemmelsene i lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap, jf. § 1–5 nr. 2 og § 3–1, § 4–1, § 5–1 og § 5–2. Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

Det ble i statsråd 16. april 2010 vedtatt at fullmaktene i lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap jf. lovens § 3–1, § 4–1, § 5–1 og § 5–2 kommer til anvendelse, jf. lovens § 1–5 nr. 2.

Fullmaktene får virkning fra og med 16. april 2010 og gjelder inntil 14 dager.

Departementet delegerer ved dette departementets myndighet etter § 3–1, § 4–1, § 5–1 og § 5–2 til Helsedirektoratet.

Helsedirektoratet holder departementet orientert om eventuell anvendelse av fullmaktene i direktoratets daglige situasjonsrapporter til departementet vedrørende vulkanutbruddet på Island.

19. april Nr. 577 2010

Vedtak om endring i instruks til tilsynsveterinæren i Mattilsynet – distriktskontoret for kartlegging av og tiltak mot *Campylobacter* i fjørfe og ferskt fjørfekjøtt i fjørfeslakterier

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 19. april 2010 med hjemmel i forskrift 22. desember 2008 nr. 1622 om særlige regler for gjennomføring av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum (animaliekontrollforskriften) § 25 og forskrift 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse (animaliehygieneforskriften) § 25. Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

I

I instruks 23. juni 2004 nr. 1033 til tilsynsveterinæren i Mattilsynet – distriktskontoret for kartlegging av og tiltak mot *Campylobacter* i fjørfe og ferskt fjørfekjøtt i fjørfeslakterier gjøres følgende endring:

Under punkt 2 skal underpunkt 2.2 lyde:

2.2 Instruksens bestemmelser gjelder ved slakting av slaktekylling i tidsrommet fra 1. mai til 31. oktober.

II

Endringen trer i straks.

21. april Nr. 578 2010

Forskrift om nye prosedyrer som følge av vulkansk aske i luftrommet over Norge

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet 21. april 2010 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 4–7, § 4–5, § 9–1, § 15–3 og § 15–4, jf. forskrift 10. desember 1999 nr. 1272 om hvem som er luftfartsmyndighet etter luftfartsloven, delegeringsvedtak 10. desember 1999 nr. 1273 og forskrift 24. mai 2005 nr. 462 om gjennomføring av forordning (EF) nr. 2042/2003 av 20. november 2003 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartøyprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgaver (vedlikeholdsforskriften) vedlegg I del M, M.A.302 bokstav d nr. 1, jf. lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 16–1 første ledd, jf. § 4–1, § 4–10 og § 15–4, jf. delegeringsvedtak 6. april 2001 nr. 321 og forskrift 23. mai 2005 nr. 459 om felleseuropeiske sikkerhetsregler for sivil luftfart og om etablering av et europeisk flysikkerhetsbyrå (EASA-forskriften) § 2. Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å ivareta flysikkerheten i forbindelse med vulkansk aske i luftrommet.

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for lufttrafikktenesten og eiere og brukere av sivilt luftfartøy som opererer i potensielt forurenset sone.

§ 3. Inndeling av luftrom

I forbindelse med forekomst av vulkansk aske vil luftrommet bli definert i følgende soner:

- Sone 1: Flyforbudssone*
Et område med høy konsentrasjon av vulkansk aske der luftrommet er stengt for all trafikk, publisert som restriksjonsområde på NOTAM.
- Sone 2: Potensielt forurenset sone*
Et område der flyging kan bli gjennomført når faktiske forhold, risikovurdering eller prøver bekrefter at flyging kan gjennomføres på en trygg måte. Kart over sonen publiseres på www.ippc.no.
- Sone 3: Ikke forurenset sone*
Et område uten forurensning der flyging kan gjennomføres uten restriksjoner.

§ 4. Prosedyrer for lufttrafikktenesten

Den lufttrafikktenesteenhet som mottar informasjon fra fartøysjef i luften eller etter landing, om erfart eller opplevd vulkansk aske, skal varsle Luftfartstilsynets beredskapstelefon +47 92 64 26 32. Dette kommer i tillegg til normale varslingsrutiner som inkluderer meteorologisk kontor/overvåkingskontor.

Disse prosedyrene kommer i tillegg til allerede eksisterende regler og prosedyrer på området.

§ 5. Prosedyrer for eiere og brukere av sivilt luftfartøy

Det skal etableres et system for inspeksjon og vedlikehold av luftfartøy i henhold til typesertifikatholders anvisninger. Systemet skal godkjennes av Luftfartstilsynet.

Dersom intet er angitt fra typesertifikatholder gjelder følgende:

- En «technical agreement» eller tilsvarende må innhentes fra den aktuelle typesertifikatholder og alle krav i en «technical agreement» må overholdes.
- Luftfartstilsynet kan gi nærmere instruksjoner om kontinuerlig luftdyktighet.
- Det skal etableres et system for inspeksjon og vedlikehold av luftfartøy i henhold til bokstav a) og b). Systemet skal godkjennes av Luftfartstilsynet.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft umiddelbart.

21. april Nr. 579 2010

Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med klassisk svinepest hos villsvin i enkelte land innen EØS

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 21. april 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd jf. § 12 og § 19.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I innledende del nr. 3b (vedtak 2010/211/EU). Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

I

I forskrift 16. februar 2009 nr. 198 om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med klassisk svinepest hos villsvin i enkelte land innen EØS gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet skal følgende vedtak føyes til:

Vedtak 2010/211/EU.

Vedlegg del I punkt 1 Tyskland skal lyde:

Del I

1. Tyskland

A. I delstaten Rheinland-Pfalz:

- a) kretsene Altenkirchen og Neuwied;
- b) i kretsen Westerwald: distriktene Bad Marienberg, Hachenburg, Ransbach-Baumbach, Rennerod, Selters, Wallmerod og Westerburg, distriktet Höhr-Grenzhausen nord for motorvei A48, distriktet Montabaur nord for motorveiene A3, og distriktet Wirges nord for motorveiene A48 og A3.
- c) I landkretsen Südwestpfalz: distriktene Thaleischweiler-Fröschen, Waldfischbach-Burgalben, Rodalben og Wallhalben. I kretsen Kaiserslautern distriktene Bruchmühlbach-Miesau syd for motorvei A6, Kaiserslautern Süd og Landstuhl.
- d) Byen Kaiserslautern syd for motorvei A6.

B. I delstaten Nordrhein-Westfalen:

- a) i kretsen Rhein-Sieg: byene Bad Honnef, Königswinter, Hennef (Sieg), Sankt Augustin, Niederkassel, Troisdorf, Siegburg og Lohmar og distriktene Neinkirschen-Seelscheid, Eitorf, Ruppichterath, Windeck og Much;
- b) i kretsen Siegen-Wittgenstein i distriktet Kreuztal områdene Krombach, Eichen, Fellinghausen, Osthelden, Junkernhees og Mittelhees, i byen Siegen, distriktene Sohlbach, Dillnhütten, Geisweid, Birlenbach, Trupbach, Seelbach, Achenbach, Lindenberg, Rosterberg, Rödgen, Obersdorf, Eisern og Eiserfeld, distriktene Freudenberg, Neunkirchen og Burbach, i distriktet Wilnsdorf områdene Rinsdorf og Wilden;
- c) i kretsen Olpe i byen Drolshagen områdene Lüdespert, Schlade, Hützemert, Feldmannshof, Gipperich, Benolpe, Wormberg, Gelsingen, Husten, Halbhusten, Iseringhausen, Brachtpe, Berlinghausen, Eichen, Heiderhof, Forth og Buchhagen, i byen Olpe områdene Olpe, Rhode, Sassmicke, Dahl, Friedrichsthal, Thieringhausen, Günsen, Altenkleusheim, Rhonard, Stachelau, Lütringhausen og Rüblinghausen, distriktet Wenden;
- d) i kretsen Märkische Kreis byene Halver, Kierspe og Meinerzhagen;
- e) i byen Remscheid områdene Halle, Lusebusch, Hackenberg, Dörper Höhe, Niederlangenbach, Durchsholz, Nagelsberg, Kleebach, Niederfeldbach, Eindrinhausen, Lennep, Westerholt, Grenzwall, Birgden, Schnependahl, Oberfeldbach, Hasenberg, Lüdorf, Engelsburg, Forsten, Oberlangenbach, Niederlangenbach, Karlsruhe, Sonnenschein, Buchholzen, Bornefeld og Bergisch Born;
- f) i byene Köln og Bonn distriktene som ligger på høyre side av elven Rhinen;
- g) byen Leverkusen;
- h) kretsen Rheinisch-Bergische Kreis;
- i) kretsen Oberbergische Kreis.

II

Endringene trer i kraft straks.

21. april Nr. 580 2010

Forskrift om oppheving av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved import av fisk fra Indonesia

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 21. april 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I (vedtak 2006/236/EF opphevet ved vedtak 2010/219/EU). Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

§ 1. Oppheving

Forskrift 23. oktober 2006 nr. 1185 om særskilte beskyttelsestiltak ved import av fisk fra Indonesia oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

22. april Nr. 581 2010**Forskrift om endring i forskrift om EØS-krav til radio- og teleterminalutstyr**

Hjemmel: Fastsatt av Post- og teletilsynet 22. april 2010 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)

§ 8-1, jf. Kronprinsreg.res. 4. juli 2003 nr. 881 om funksjonsfordeling innen myndigheten etter lov om elektronisk kommunikasjon del I punkt 2.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XVIII nr. 4zg (direktiv 1999/5/EF endret ved vedtak 2000/637/EF og vedtak 2000/638/EF), nr. 4zzk (vedtak 2001/148/EF), nr. 4zzn (vedtak 2005/53/EF) og nr. 4zzo (vedtak 2005/631/EF). Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

I

I forskrift 20. juni 2000 nr. 628 om EØS-krav til radio- og teleterminalutstyr gjøres følgende endringer:

§ 2 andre ledd bokstav b oppheves.

§ 2 tredje ledd bokstav d ordene «som blir» oppheves.

§ 4 første ledd første punktum skal lyde:

Teknisk kontrollorgan pekes ut etter lov 16. juni 1994 nr. 20 om tekniske kontrollorgan som har til oppgave å gjennomføre samsvarsvurderingar.

§ 4 åttende ledd skal lyde:

For teknisk kontrollorgan gjelder regler om taushetsplikt etter lov 16. juni 1994 nr. 20 om tekniske kontrollorgan som har til oppgave å gjennomføre samsvarsvurderingar § 5, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 13 til § 13f.

§ 5 første ledd annet punktum forskriftshenvisningen skal lyde:

Forskrift 31. oktober 2008 nr. 1164 om elektrisk utstyr.

§ 5 nytt femte ledd skal lyde:

Kravene i § 5a – § 5e er tilleggskrav fra Europakommisjonen i henhold til de grunnleggende krav i § 5 fjerde ledd.

§ 5 nåværende femte ledd blir nytt sjette ledd.

§ 6 nytt sjette ledd skal lyde:

Utstyr som omfattes av forskriften skal være tydelig merket med nødvendige opplysninger for sikker bruk innenfor de bruksområder det er laget for. Dersom det ikke er mulig å merke utstyret, kan opplysningene gis i en medfølgende bruksanvisning. Opplysningene skal være tydelige, lett tilgjengelige og tilpasset brukerens behov.

§ 7 andre ledd forskriftshenvisningen skal lyde:

forskrift 31. oktober 2008 nr. 1164 om elektrisk utstyr.

§ 7 tredje ledd forskriftshenvisningen skal lyde:

forskrift 22. januar 2007 nr. 89 om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) for elektronisk kommunikasjon.

§ 19 nytt fjerde ledd skal lyde:

Post- og teletilsynet kan kreve å få utstyr vederlagsfritt tilsendt for kontroll.

§ 20 nytt andre ledd skal lyde:

Overtredelsesbot etter ekomloven § 10–13 første ledd nr. 2 kan ilegges ved brudd på pliktene etter denne forskriften § 5, § 5a – § 5e, § 6 tredje ledd, § 7 – § 14a, § 16 og § 19.

II

Endringene i kraft straks.

23. april Nr. 582 2010**Forskrift om endring i forskrift om kringkasting**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 23. april 2010 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 6–1a. Fremmet av Kulturdepartementet. Kunngjort 23. april 2010 kl. 14.45.

I

I forskrift 28. februar 1997 nr. 153 om kringkasting gjøres følgende endring:

Nytt kapittel 6 skal lyde:

Kapittel 6. Forhåndsgodkjenning av nye tjenester i Norsk rikskringkasting AS' allmennkringkastingsoppdrag

§ 6–1. Tjenester som må godkjennes

Kongen i statsråd avgjør om det skal gis tillatelse til å innlemme nye tjenester i NRKs allmennkringkastingsoppdrag. Dette omfatter tjenester som vil utgjøre en vesentlig endring av det eksisterende allmennkringkastingstilbudet.

Ved vurdering av om en tjeneste må forhåndsgodkjennes skal det blant annet legges vekt på om den nye tjenesten skiller seg vesentlig fra andre tjenester som allerede tilbys innenfor allmennkringkastingstilbudet, hvilken effekt tjenesten vil ha på markedet som sådan og kostnadene forbundet med å tilby tjenesten.

Oppstart av midlertidige tjenester for å imøtekomme informasjonsbehovet i forbindelse med uforutsette endringer i nyhetsbildet på grunn av nødssituasjoner eller andre tilsvarende omstendigheter, behøver ikke forhåndsgodkjenning. Tilsvarende gjelder for midlertidige tjenester av innovativ karakter. En tjeneste som er planlagt å vare mer enn fire måneder vil ikke være å betrakte som midlertidig.

I tvilstilfeller avgjør Medietilsynet om en ny tjeneste krever forhåndsgodkjennelse.

§ 6–2. Vurderingsmomenter

Kun tjenester som oppfyller demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet kan godkjennes.

Ved vurderingen av hvorvidt en tjeneste kan innlemmes i allmennkringkastingsoppdraget skal det legges vekt på om tjenesten vil utgjøre en oppfyllelse av allmennkringkastingsoppdraget slik dette er nedfelt i Norsk rikskringkastingens vedtekter og hvorvidt tjenesten vil tilføre en merverdi ut over det som allerede tilbys i markedet. Dette må avveies imot de potensielle konkurransebegrensende virkningene av at tjenesten tilbys.

§ 6–3. Saksbehandling

Begrunnet søknad om forhåndsgodkjenning sendes Medietilsynet. Medietilsynet skal innen to uker ta stilling til om kriteriene i § 6–1 er oppfylt.

Må tjenesten forhåndsgodkjennes skal Medietilsynet senest 12 uker etter å ha mottatt søknad fra Norsk rikskringkasting avgi en rådgivende uttalelse til departementet.

Medietilsynet skal forelegge alle søknader fra NRK som krever forhåndsgodkjenning for Konkurransetilsynet. Konkurransetilsynet skal normalt ha en frist på 8 uker etter foreleggelse til å avgi uttalelse.

Medietilsynet skal på egnet måte gjøre NRKs søknad om å innlemme en ny tjeneste i allmennkringkastingsoppdraget kjent for allmennheten. Medietilsynet skal før en rådgivende uttalelse avgis åpne for kommentarer fra andre interessenter. Disse skal gis en frist på minimum 3 uker til å uttale seg.

Medietilsynet kan forlenge saksbehandlingsfristene dersom NRK aksepterer det, eller med maksimalt fire uker dersom særlige hensyn tilsier dette.

Dersom tjenesten kan innlemmes i allmennkringkastingsoppdraget skal avgjørelsen tilkjennegi tjenestens formål og virkeområde. Kongen kan fastsette nærmere vilkår for en godkjenning.

II

Ikraftsetting

Endringen gjelder fra 1. mai 2010.

5. jan. Nr. 583 2010

Vedtak om fritak for merverdiavgift ved import av stålbroer bearbeidet i utlandet – Statens vegvesen

Hjemmel: Fastsett av Toll- og avgiftsdirektoratet 5. januar 2010 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) § 19–3 annet ledd. Kunngjort 27. april 2010 kl. 14.00.

Søknad om fritak for merverdiavgift ved import av stålbroer bearbeidet i utlandet – Statens vegvesen

Vi viser til Deres brev av 11. september 2009 hvor De søker om fritak for merverdiavgift i forbindelse med import av stålbroer bearbeidet i utlandet, jf. merverdiavgiftsloven (mval.) § 70. Finansdepartementet ba i brev av 19. november 2009 om at Toll- og avgiftsdirektoratet behandler saken.

1. Sakens bakgrunn

Statens vegvesen vil i januar 2010 starte importen av stålelementer som skal brukes i byggingen av en bro som skal forbinde hovedvegnettet på Sørenga i Oslo med Schweigaards gate og Ring 1. Stålelementene kjøpes av Statens vegvesen fra Frankrike og Tyskland for overlevering i Nederland. Leverandøren vil sende stålelementene til Nederland, hvor de blir bearbeidet og montert på verksted av en ekstern entreprenør. Årsaken til at stålelementene monteres i Nederland er at entreprenørens utstyr og kompetanse befinner seg der. Det er derfor ikke mulig å utføre dette arbeidet i Norge innenfor rimelige rammer.

Etter at stålelementene er ferdig bearbeidet i Nederland importeres de til Norge, hvor de monteres i Bjørvika. Det er Statens vegvesen som skal stå som importør.

2. Søknadens begrunnelse

Begrunnelsen for søknaden er i vesentlighet at avgiftsbelastningen ved vegvesenets kjøp av tjenester i forbindelse med bearbeidelsen av stålelementene vil stille seg forskjellig ettersom bearbeidelsen skjer i Norge eller i utlandet. De mener dette er et «særlig forhold» etter mval. § 70 som tilsier lemping av plikten til å svare merverdiavgift.

Mval. § 16 nr. 13 fritar fra avgiftsplikt innenlands omsetning i siste ledd av tjenester som knytter seg til bearbeidelse av brodeler på fabrikk eller på verksted som på et senere tidspunkt skal settes sammen eller formes til en bestemt bro. Ved innførsel av ferdig bearbeidede stålelementer fra utlandet må man imidlertid svare merverdiavgift etter hovedregelen i mval. § 62.

Plikten til å svare merverdiavgift innebærer at avgiftsbelastningen ved å utføre bearbeidelsen i Nederland blir høyere enn hva som ville vært tilfelle dersom bearbeidelsen hadde skjedd på fabrikk i Norge. I denne sammenhengen anfører De at avgiftsmyndighetene tidligere har sett behov for tiltak for å motvirke slike skjevheter og utilsiktede virkninger. De viser til AV nr. 28/1981 punkt 4 hvor Finansdepartementet slo fast at hvor vegmyndighetene importerte bearbeidede hengebrukabler fra utlandet, så skulle tjenester levert i utlandet i forbindelse med spinning av kablene likestilles med om tjenestene var levert i Norge. Det ble derfor gitt adgang til refusjon for 50 prosent av importmerverdiavgiften oppkrevd av tollvesenet. Størrelsen på refusjonsbeløpet skulle tilsvare den andelen av leveransens totalpris som kunne henføres til tjenesteleveransen. De mener at de samme grunnene som tilsa avgiftsfritak ved import av bearbeidede hengebrukabler også gjør seg gjeldende ved import av bearbeidede stålelementer til bro.

De anfører at dagens regelverk innebærer urimelige konkurransefordeler for norske kontra utenlandske entreprenører. Årsaken er at norske entreprenører kan levere tjenester i tilknytning til fremstilling av broer uten at dette medfører noen avgiftsbelastning for en byggherre som verken er fradrags- eller kompensasjonsberettiget. De mener dessuten at dagens ordning vil kunne komme i konflikt med det alminnelige diskrimineringsforbud i EØS-avtalen og hovedregelen om fri bevegelse av varer og tjenester.

Videre anfører De at det ikke er noen grunn til at avgiftsbelastningen ved kjøp av bearbeidede stålelementer i utlandet skal slå ulikt ut avhengig av hvordan byggherren strukturerer sine innkjøp. Statens vegvesen kan unngå å bli belastet innførselsmerverdiavgift på verdien av entreprisetjenestene levert i Nederland dersom stålelementene importeres av norsk entreprenør som skal gjøre den endelige monteringen her i landet. Vegvesenet kan ved en slik løsning likevel nyte godt av avgiftsfritaket i mval. § 16 nr. 13 ved at den norske entreprenøren kan fradragsføre innførselsmerverdiavgift og kun skal svare avgift av leveransen i siste ledd. De bemerker her at tjenester som gjelder offentlig vei eller baneanlegg kan faktureres avgiftsfritt i siste omsetningsledd selv om den som leverer tjenesten har benyttet underentreprenører til å utføre den. I den foreliggende saken er det imidlertid ikke hensiktsmessig å la en norsk entreprenør stå for import av stålelementene.

De anfører også at manglende samsvar mellom tolloven og merverdiavgiftsloven når det gjelder regulering av avgiftsbehandling av de samme transaksjonene generelt vil lede til ulik avgiftsbelastning av utenlandske og innenlandske leverandører.

På denne bakgrunn ber De om at Statens vegvesen fritas for merverdiavgift knyttet til kjøp av tjenester tilknyttet bearbeiding av stålbruelementer i Nederland.

3. Toll- og avgiftsdirektoratets vurdering

Siden innførselen av stålelementene vil starte i januar 2010, må søknaden vurderes på grunnlag av regelverket som gjelder på innførselstidspunktet, herunder ny lov om merverdiavgift som trådte i kraft 1. januar 2010.

I henhold til mval. § 3–29 skal det beregnes merverdiavgift av varer som innføres fra utlandet. Grunnlaget for avgiftens beregning fastsettes i medhold av tolloven (toll.) § 7–10 til § 7–20, jf. mval. § 4–11 første ledd. Reglene innebærer at også verdien av tjenestene knyttet til bearbeidelsen av brodelene i Nederland skal inngå i beregningsgrunnlaget for innførselsmerverdiavgiften.

Det skal ikke betales merverdiavgift av innenlands omsetning av tjenester i siste omsetningsledd som gjelder bearbeidelse av brodeler, jf. mval. § 6–7 første ledd, jf. merverdiavgiftsforskriften § 6–7–3 første ledd bokstav b. Bestemmelsen gjelder kun innenlands omsetning og får ikke anvendelse på tjenester utført i utlandet siden unntaksreglene i mval. kapittel 7 ikke viser til § 6–7.

Mval. § 19–3 første ledd slår fast at det kan treffes enkeltvedtak om fritak for merverdiavgift eller om at det ikke skal beregnes merverdiavgift ved innførselen dersom det foreligger særlige forhold. Bestemmelsen skal praktiseres restriktivt og er ment som en sikkerhetsventil til bruk i enkelttilfeller eller situasjoner som ikke har vært overveid av lovgiver, og hvor plikten til å beregne merverdiavgift framstår som en utilsiktet virkning av merverdiavgiftslovgivningen. Det skal derfor mye til før et forhold kan betegnes som særlig. I tillegg kommer at generelle endringer bør skje ved at regelverket endres, og ikke gjennom dispensasjonsadgangen. Bestemmelsen er for øvrig en videreføring av § 70 i den gamle loven.

I sak AV nr. 28/1981 punkt 4 ble det gitt adgang til refusjon av 50 % av merverdiavgiften beregnet ved innførsel av hengebrukabler til bruk for offentlig vei. Finansdepartementet uttalte at «arbeidet med hengebrukabler ved utenlandsk verksted skal være fritatt for merverdiavgift, og at dette bør gjennomføres ved refusjon av 50 prosent av

en avgift som blir krevd opp av tollvesenet». Det var verdien av arbeidet som ble verdsatt til 50 prosent av kablens pris levert CIF norsk havn.

Finansdepartementet uttaler i høringsnotatet til mval. § 19–3 at bakgrunnen for fritaket er et ønske om å likestille tjenstedelen av vederlaget for hengebrukablene med fritaket for innenlands omsetning av tjenester til offentlig vei i mval. § 16 første ledd nr. 13. Det er imidlertid i dag i utgangspunkt ikke vegmyndighetene som innfører hengebrukabler, men entreprenører med fradragsrett. Finansdepartementet mener derfor at refusjonsordningen har liten praktisk betydning og er således ikke videreført. Departementet legger likevel til grunn at dersom Statens vegvesen som byggherre i spesielle tilfeller skulle ha behov for å kjøpe og innføre hengebrukabler selv, så kan det gis helt eller delvis fritak etter § 19–3.

Den foreliggende saken dreier seg ikke om hengebrukabler, men om stålelementer som skal brukes i byggingen av en bro. Tilfellene er likevel så like at de samme hensynene gjør seg gjeldende i begge sakene. Entreprenørens utstyr og kompetanse befinner seg i Nederland, og det er derfor ikke mulig å utføre arbeidet innenfor rimelige rammer i Norge. Man har dermed ingen mulighet til å unngå den høyere avgiftsbelastningen som oppstår ved å utføre bearbeidelsen i Nederland sammenlignet med hva som ville vært tilfellet dersom bearbeidelsen hadde skjedd i Norge.

Vi mener derfor at vi står overfor et særlig tilfelle hvor full avgiftsbelastning vil medføre en skjevhet som ikke har vært tilsiktet fra lovgiverens side.

4. Konklusjon

Med hjemmel i mval. § 19–3 gir Toll- og avgiftsdirektoratet fritak for merverdiavgift for den andelen av leveransens totalpris som relaterer seg til bearbeidelsen av stålelementene i Nederland.

Hvilken andel av leveransens totalpris som relaterer seg til bearbeidelsen av stålelementene må dokumenteres ved fortolling.

Ved fortolling eller ved en eventuell kontroll, må dette vedtaket legges frem.

5. Klageadgang

Det er adgang til å klage over Toll- og avgiftsdirektoratets vedtak til Finansdepartementet, jf. forvaltningsloven (fvl.) § 28 første ledd. En eventuell klage fremsettes for Toll- og avgiftsdirektoratet, jf. fvl. § 32 første ledd. Klagefristen er tre uker fra De er underrettet om vedtaket, jf. fvl. § 29.

20. april Nr. 584 2010

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 20. april 2010 med hjemmel i forskrift 18. desember 2009 nr. 1636 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 § 33. Kunngjort 27. april 2010 kl. 14.00.

I

I forskrift 18. desember 2009 nr. 1636 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 gjøres følgende endringer:

§ 17 nytt andre ledd skal lyde:

Det er stopp i fisket på maksimalkvoter fra torsdag 22. april kl. 24 for fartøy med hjemmelslengde under 11 meter. Fra dette tidspunktet kan fisket fortsette innenfor garanterte kvanta.

§ 17 nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd.

§ 21 nytt andre ledd skal lyde:

Det er stopp i fisket på maksimalkvoter fra torsdag 22. april kl. 24 for fartøy i åpen gruppe. Fra dette tidspunktet kan fisket fortsette innenfor garanterte kvanta.

§ 21 nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd.

II

Endringene trer i kraft straks.

22. april Nr. 585 2010**Forskrift om endring i forskrift om EØS-godkjenning av maritimt radioutstyr**

Hjemmel: Fastsatt av Post- og teletilsynet 22. april 2010 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) § 1–4, § 2–3, § 8–1, § 8–2 og § 10–5, jf. Kronprinsreg.res. 4. juli 2003 nr. 881 om funksjonsfordeling innen myndigheten etter lov om elektronisk kommunikasjon del I punkt 2.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XXXII nr. 1 og vedlegg XIII nr. 56d (direktiv 96/98/EF endret ved direktiv 98/85/EF, direktiv 2001/53/EF, direktiv 2002/75/EF, direktiv 2002/84/EF og direktiv 2008/67/EF). Kunngjort 27. april 2010 kl. 14.00.

I

I forskrift 15. juni 1999 nr. 709 om EØS-godkjenning av maritimt radioutstyr gjøres følgende endringer:

Forskriftens hjemmels- og EØS-henvisningsfelt skal lyde:

Hjemmel: Fastsatt av Post- og teletilsynet 15. juni 1999 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) § 1–4, § 2–3, § 8–1, § 8–2 og § 10–5, jf. Kronprinsreg.res. 4. juli 2003 nr. 881 om funksjonsfordeling innen myndigheten etter lov om elektronisk kommunikasjon del I punkt 2.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XXXII nr. 1 og vedlegg XIII nr. 56d (direktiv 96/98/EF endret ved direktiv 98/85/EF, direktiv 2001/53/EF, direktiv 2002/75/EF, direktiv 2002/84/EF og direktiv 2008/67/EF).

§ 1 første ledd skal lyde:

Forskriften gjelder konstruksjon, produksjon, import og omsetning av radioutstyr for bruk om bord i skip som skal ha sikkerhetsattest i henhold til den internasjonale konvensjonen av 1974 om sikkerhet for menneskeliv til sjøs, SOLAS-konvensjonen.

§ 1 femte ledd skal lyde:

For omsetning, installasjon og service av maritimt radioutstyr vises det til forskrift 4. mars 2005 nr. 200 om autorisasjon for installatør av elektronisk kommunikasjonsnett og radioutstyr og forskrift 15. mars 2002 nr. 276 om registrering og krav til innførsel og omsetning av radio-, teleterminal- og nettutstyr.

§ 2 følgende definisjoner skal lyde:

EF-typeprøvingssertifikat: Dokument utstedt av teknisk kontrollorgan som bekrefter at en utstyrstype er i overensstemmelse med krav i direktiv 96/98/EF, direktiv 98/85/EF, direktiv 2001/53/EF, direktiv 2002/75/EF, direktiv 2002/84/EF og direktiv 2008/67/EF.

Radiokommunikasjonsutstyr: Radioutstyr som kreves i kapittel IV i SOLAS-konvensjonen av 1974 med endringer og de toveis VHF-radioapparater som kreves i kapittel III/6.2.1 i nevnte konvensjon.

§ 12 skal lyde:

Post- og teletilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i forskriften eller vedtak fastsatt med hjemmel i forskriften blir oppfylt.

Som ledd i tilsynet kan Post- og teletilsynet eller den som bistår Post- og teletilsynet, gjennomføre kontroll hos produsent, importør, forhandler og bruker. Det kan gjennomføres stikkprøver, utføres målinger eller annen kontroll av utstyret. Dersom Post- og teletilsynet finner det nødvendig, kan utstyret tas med for nærmere kontroll. Den som produserer, importerer, forhandler eller leier ut utstyr, plikter å skaffe til veie utstyr som Post- og teletilsynet ber om å få utlevert for nærmere kontroll, selv om utstyret ikke er tilgjengelig på lager.

Den som blir kontrollert plikter å gi tilsynet uhindret adgang til virksomheten, lokaler, utstyr, oppgaver over omsatt utstyr o.l. og medvirke til gjennomføringen av kontrollen. Nødvendige opplysninger og dokumentasjon skal utleveres, jf. ekomloven kapittel 10.

Post- og teletilsynet kan kreve å få utstyr vederlagsfritt tilsendt for kontroll.

Samferdselsdepartementet vil hvert annet år kontrollere at tekniske kontrollorgan oppfyller minimumskravene i vedlegg 2.

Ny § 14 skal lyde:

§ 14. Sanksjoner

Ved brudd på pliktene etter forskriften kan Post- og teletilsynet gjennomføre sanksjoner etter ekomloven kapittel 10. Dersom produsent, importør eller forhandler ikke kan identifiseres, kan sanksjon gjennomføres mot eier eller bruker av utstyret.

Overtredelsesbot etter ekomloven § 10–13 første ledd nr. 2 kan ilegges ved brudd på pliktene etter forskriften § 3 – § 7, § 11 og § 12, andre og tredje ledd.

Nåværende § 14 blir ny § 15 og skal lyde:

§ 15. Straff, beslag og inndragning

Brudd på forskriften er straffbart etter ekomloven § 12–4 og kan medføre beslag etter straffeprosessloven og inndragning etter straffeloven.

Nåværende § 15 blir ny § 16.

Nåværende § 16 blir ny § 17.

§ 17 blir ny § 18 og overskriften skal lyde:

§ 18. Ikrafttredelse

Vedlegg 1 skal lyde:

Vedlegg 1

Forkortelser brukt i vedlegg 1

Circ.:	circular (rundskriv)
COMSAR:	IMO's Sub-Committee on Radiocommunication and Search and Rescue (underkomité under IMO som behandler saker om radiokommunikasjonsutstyr, søk og redning)
EN:	European Standard (europeisk standard)
HSC:	High Speed Craft Code (regler for hurtiggående fartøy)
ICAO:	International Civil Aviation Organization (internasjonal organisasjon for sivil luftfart)
ITU:	International Telecommunication Union (internasjonal organisasjon for telekommunikasjon)
MSC:	Maritime Safety Committee (komite under IMO)
Reg.:	Regulation (regel)
Res.:	Resolution (beslutning)

Kommentarer som gjelder for hele vedlegg 1

Generelt: I tillegg til de nevnte teststandardene som er uttrykkelig nevnt er det i de relevante konvensjoner fastsatt visse bestemmelser som skal etterprøves ved typegodkjenningen i henhold til modulene for samsvarsvurdering i vedlegg 3.

Krav som er inntatt i vedlegg 1, kan ikke påberopes som fritaksgrunn for utstyrsinstallasjoner påkrevet i henhold til internasjonale konvensjoner (SOLAS/MARPOL) inntatt i gjeldende norsk rett.

Kolonne 1:	Nummereringen av utstyr er overensstemmende med nummereringen i direktiv 2008/67/EF.
Kolonne 3:	Når det vises til at utstyr er <<slettet>> medfører dette at det ikke lenger er krav til påføring av rattmerke for dette utstyret.
Kolonne 5:	Der det er referert til en IMO-resolusjon (Res.), kommer kun teststandardene inntatt i vedleggene til resolusjonen til anvendelse.
Kolonne 5:	Det er de til enhver tid gjeldende internasjonale konvensjoner og teststandarder som kommer til anvendelse. Av hensyn til korrekt identifisering av relevante standarder skal testrapporter, samsvarssertifikater og samsvarserklæringer identifisere den anvendte teststandard og dens versjon.
Kolonne 5:	Når to sett av teststandarder er oppført, men adskilt av «eller», oppfyller hvert sett samtlige prøvingskrav for å dekke IMOs prestasjonsnormer. Når teststandardene bare er adskilt med et komma må utstyret oppfylle kravene i alle de listede standardene.

Del 1: Utstyr som det finnes detaljerte prøvingsstandarder for i internasjonale dokumenter

Navigasjonsutstyr

Kommentarer som gjelder for navigasjonsutstyr:

Kolonne 5:	Der det henvises til EN/IEC 61162, skal det kontrolleres at den relevante teststandard omfatter den gjeldende del av EN/IEC 61162.
------------	--

For å lese tabellen se her:

Radiokommunikasjonsutstyr

Kommentarer som gjelder for tabell Radiokommunikasjonsutstyr:

Kolonne 5:	I tilfeller der det er motstridende krav mellom IMO MSC/Circ.862 og teststandardene for produktet, skal kravene i IMO MSC/Circ.862 ha forrang.
Kolonne 5:	Der det henvises til EN/IEC 61162, skal det kontrolleres at den relevante teststandard omfatter den gjeldende del av EN/IEC 61162.

For å lese tabellen se her:

*Del 2: Utstyr som det ikke finnes detaljerte prøvingsstandarder for i internasjonale dokumenter**Navigasjonsutstyr*

Kolonne 3 og 4: Referanser til SOLAS kapittel V er SOLAS 1974 med endringer ved MSC 73 som trådte i kraft 1. juli 2002.

For å lese tabellen se her:

II

Endringene trer i kraft straks.

23. april Nr. 586 2010**Forskrift om endring i forskrift om førerkort m.m.**

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 23. april 2010 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 24. Kunngjort 27. april 2010 kl. 14.00.

I

I forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m. gjøres følgende endringer:

§ 14–2 sjettede ledd skal lyde:

Gebysatsene er som følger:

1. Teoretisk prøve	kr 470
2. Praktisk prøve, klasse B, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E	kr 830
3. Praktisk prøve, klasse A, A1 og S	kr 850
4. Praktisk prøve, klasse T, BE	kr 700
5. Praktisk prøve, utrykningskompetanse	kr 835
6. Produksjon av førerkort/kompetansebevis	kr 200
7. Fotografering	kr 65

§ 14–2 sjuende ledd oppheves.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

23. april Nr. 587 2010**Forskrift om endring i forskrift om sanksjoner mot Somalia**

Hjemmel: Fastsatt av Utenriksdepartementet 23. april 2010 med hjemmel i forskrift 7. februar 1992 nr. 77 om sanksjoner mot Somalia § 2, jf. lov 7. juni 1968 nr. 4 om gjennomføring av bindende vedtak av De Forente Nasjoners Sikkerhetsråd. Kunngjort 27. april 2010 kl. 14.00.

I

I forskrift 7. februar 1992 nr. 77 om sanksjoner mot Somalia gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt syvende ledd skal lyde:

Det er forbudt for norske rettssubjekter og for enhver som befinner seg på norsk territorium å selge eller levere, direkte eller indirekte, varer, materiell, utstyr, tjenester eller teknologi som nevnt i første ledd til personer eller enheter som er listeført av Sanksjonskomiteen.¹

¹ http://www.un.org/sc/committees/751/pdf/1844_cons_list_12Apr10.pdf

Ny § 2 skal lyde:

Midler og andre finansielle aktiva eller økonomiske ressurser som befinner seg i Norge og som direkte eller indirekte tilhører eller kontrolleres av personer eller enheter som er listeført av Sanksjonskomiteen¹ eller personer eller enheter som opptrer på vegne av disse eller etter deres anvisning, skal fryses. Den som fryser et formuesgode skal straks underrette Utenriksdepartementet om dette.

Det er forbudt for enhver å stille midler, finansielle aktiva eller økonomiske ressurser til rådighet for personer eller enheter som er angitt i første ledd.

Som unntak fra påbudet i første ledd kan Utenriksdepartementet, i samråd med Sanksjonskomiteen, tillate at frosne midler og andre finansielle aktiva eller økonomiske ressurser frigjøres eller stilles til rådighet på slike vilkår som anses hensiktsmessige, etter å ha fastslått at de aktuelle midlene eller økonomiske ressursene

- a) er nødvendige for å dekke grunnleggende kostnader, herunder betaling av matvarer, husleie eller pantelån knyttet til bolig, medisiner og medisinsk behandling, skatt, lovpliktige forsikringspremier og avgifter for offentlige tjenester,
- b) utelukkende er ment for betaling av rimelige honorarer og refusjon av utgifter i forbindelse med juridisk bistand,
- c) utelukkende er ment for betaling av avgifter eller tjenestegebyr for rutinemessig oppbevaring eller forvaltning av frosne midler eller økonomiske ressurser,
- d) er nødvendige for å dekke ekstraordinære utgifter,
- e) er nødvendige for innfrielse av en panteheftelse hvor det aktuelle formuesgodet var gjenstand for pantsettelse før fryspålegget trådte i kraft, og midlene ikke tilfaller personer eller enheter angitt i første ledd, eller
- f) er nødvendige for oppfyllelse av en dom, forutsatt at dommen ble avsagt før fryspåbudet trådte i kraft og formuesgodet ikke tilfaller personer eller enheter angitt i første ledd.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på tilskudd til frosne kontoer i form av

- a) renter eller andre inntekter på disse kontoene, eller
- b) betalinger i henhold til kontrakter, avtaler eller forpliktelser som er inngått eller har oppstått forut for den dato da disse kontoene ble gjenstand for påbud om frysing i henhold til første ledd,

forutsatt at slike renter, andre inntekter og betalinger fortsatt omfattes av fryspåbudet i første ledd.

1 http://www.un.org/sc/committees/751/pdf/1844_cons_list_12Apr10.pdf

Nåværende § 2 og § 3 blir § 3 og § 4.

II

Endringene trer i kraft straks.

26. april Nr. 588 2010

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 26. april 2010 med hjemmel i forskrift 22. desember 2009 nr. 1744 om regulering av fisket etter makrell i 2010 § 24. Kunngjort 27. april 2010 kl. 14.00.

I

I forskrift 22. desember 2009 nr. 1744 om regulering av fisket etter makrell i 2010 gjøres følgende endring:

§ 5 første ledd skal lyde:

Fartøy med adgang til å delta i kystfartøygruppen, jf. deltakerforskriften § 16 og § 18, kan fiske og lande totalt 33 711 tonn makrell, hvorav:

- a) fartøy med adgang til å delta i fisket med not under 13 meter største lengde, og fartøy med største lengde mellom 13 og 14,99 meter med hjemmelslengde mellom 10 og 12,99 meter, kan fiske og lande inntil 5 517 tonn.
- b) fartøy med adgang til å delta i fisket med not med største lengde på eller over 13 meter kan fiske og lande inntil 16 420 tonn.
- c) fartøy med adgang til å delta i fisket med garn eller snøre kan fiske og lande inntil 11 274 tonn.
- d) fartøy med adgang til å delta i åpen gruppe kan fiske og lande innenfor en avsetning på 400 tonn.
- e) ikke-mannfallsførte fiskere som fisker med landnot kan fiske og lande inntil 100 tonn.

II

Endringen trer i kraft straks.

9. april Nr. 603 2010

Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til ortopediske hjelpemidler, brystprotese, ansiktsdefektprotese, øyeprotese og parykk

Hjemmel: Fastsatt av Arbeidsdepartementet 9. april 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 10-7 og § 22-2. Kunngjort 30. april 2010 kl. 15.00.

I

I forskrift 18. april 1997 nr. 336 om stønad til dekning av utgifter til ortopediske hjelpemidler, brystprotese, ansiktsdefektprotese, øyeprotese og parykk gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2. Et medlem som fyller vilkårene i § 1 første ledd har rett til stønad til anskaffelse og tilpasning av ortopedisk fottøy når:

- a) fottøyet er spesialsydd for medlemmet,
- b) fabrikkmessig framstilt fottøy krever spesielt tilpasset endring, eller
- c) fabrikkmessig framstilt fottøy erstatter spesiallaget ortopedisk fottøy. Det ytes ikke stønad til fabrikkmessig framstilt fottøy når det eneste spesielle ved fottøyets funksjon er å gi rom for både fot og fotseng.

Det ytes stønad til anskaffelse av inntil to par ortopedisk fottøy pr. kalenderår. Det kan likevel ytes stønad til mer enn to par ortopedisk fottøy ved første gangs anskaffelse, til barn i vekst og når lege godtgjør at funksjonsforstyrrelsen er av en slik art at fottøyet slites mer enn normalt.

Utgiftene ved anskaffelse av ortopedisk fottøy som nevnt i første ledd bokstav a, dekkes i den utstrekning de overstiger 600 kroner pr. anskaffelse. For barn under 10 år dekkes utgiftene i den utstrekning de overstiger 350 kroner pr. anskaffelse. Ved anskaffelse av ortopedisk fottøy som nevnt i første ledd bokstav c ytes det stønad med inntil 1 465 kroner pr. anskaffelse.

Når det gis dispensasjon etter bestemmelsen i andre ledd for barn i vekst og på grunn av funksjonsforstyrrelsens art, dekkes utgiftene fullt ut.

§ 5 skal lyde:

§ 5. *Brystprotese*

1. Etter operative inngrep eller ved medfødt ensidig utviklingsanomali ytes det stønad til anskaffelse av hensiktsmessig brystprotese når det er bekreftet ved legeerklæring at protese er nødvendig. Unntaksvis kan det ytes stønad til personer som har fått tilsagn fra sykehus om at kjønnskifteoperasjon kan foretas og det ellers er iverksatt hormonbehandling. Ved fornyelse av protese ytes det stønad uten at det foreligger legeerklæring. Når særlige grunner tilsier det, kan Arbeids- og velferdsetaten likevel kreve legeerklæring ved fornyelse.
2. Det skal også ytes stønad til reserveeksemplar.
3. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal inngå avtaler med leverandører om levering av og priser på brystproteser. Det ytes bare stønad til brystproteser som er levert i henhold til slik avtale.
4. Stønad til brystprotese kan begrenses til et beløp som fastsettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet.
5. Ved den første tilpasningen av brystprotese kan det ytes stønad til en spesialbrystholder med inntil 711 kroner. Det kan ikke ytes stønad til spesielle klær for den som bruker brystprotese.

§ 8 skal lyde:

§ 8. *Parykk*

Til et medlem som helt eller delvis har mistet håret på grunn av sykdom eller behandling for sykdom, ytes det stønad til anskaffelse og gjenanskaffelse av parykk. Ved første gangs anskaffelse må det være bekreftet ved legeerklæring at sykdom eller behandling for sykdom er årsaken til håravfallet. Unntaksvis kan det ytes stønad til parykk til personer som har fått tilsagn fra sykehus om at kjønnskifteoperasjon kan foretas og det ellers er iverksatt hormonbehandling.

Det ytes stønad til en eller flere parykker i kalenderåret etter medlemmets behov. Det kan ytes stønad med inntil 5 115 kroner pr. kalenderår. Hvis medlemmet må bruke individuelt tillaget parykk på grunn av avvikende hodeform eller allergisk reaksjon mot syntetisk materiale, kan det ytes stønad med inntil 13 210 kroner pr. kalenderår. Det er et vilkår at relevant kontaktallergi er dokumentert ved allergologisk utredning fra dermatolog eller spesialavdeling i sykehus.

Uten hensyn til bestemmelsene i annet ledd kan et medlem under 18 år få stønad til full dekning av nødvendige utgifter for inntil to individuelt tillagede parykker eller inntil seks syntetiske parykker pr. kalenderår.

Det ytes ikke stønad til vedlikehold og annet stell av parykk.

Det kan i stedet for stønad til parykk ytes stønad til hodeplagg med inntil 5 115 kroner pr. kalenderår.

§ 9 skal lyde:

§ 9.

1. Det ytes stønad til nødvendig anskaffelse av ekstra par alminnelig fottøy, som medlemmet må ha på grunn av ulik fotstørrelse. Det må godtgjøres ved legeerklæring at medlemmet har ulik fotstørrelse med minst to hele skonummer.
2. Stønad ytes til anskaffelse av inntil to ekstra par alminnelig fottøy per år med inntil 711 kroner per par.
3. Det kan gjøres unntak fra antallsbegrensningen i nr. 2 til barn i vekst og når lege godtgjør at funksjonsforstyrrelsen er av en slik art at fottøyet slites mer enn normalt. Når det gjøres unntak på grunn av funksjonsforstyrrelse, dekkes utgifter til begge par fottøy med inntil 711 kroner per par.

II

Endringene trer i kraft umiddelbart.

26. april Nr. 604 2010**Forskrift om endring i forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn**

Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap 26. april 2010 med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlige stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 5, § 6, § 9, § 10, § 11, § 12, § 13, § 14, § 15, § 26, § 27 og § 43 bokstav b, jf. delegeringsvedtak 1. september 2003 nr. 1161. Kunngjort 30. april 2010 kl. 15.00.

I

I forskrift 26. juni 2002 nr. 847 om brannforebyggende tiltak og tilsyn gjøres følgende endringer:

§ 1–3 følgende definisjoner skal lyde:

<i>Røykvarsler:</i>	Ionisk eller optisk detektor som ved røykutvikling avgir lydsignal, og som er testet og sertifisert i samsvar med kravene i forskrift 26. mars 2010 nr. 489 om tekniske krav til byggverk (Byggeteknisk forskrift).
<i>Håndslukker:</i>	Bærbart brannslukkeapparat som er testet og sertifisert i samsvar med kravene i forskrift 9. juni 1999 nr. 721 om trykkpåkjent utstyr, og som i tillegg er typegodkjent av anerkjent sertifiseringsorgan etter NS-EN 3 eller annen likeverdig standard med hensyn til funksjonalitet og effektivitet.

§ 1–3 ny definisjon skal lyde:

<i>Tilleggsutstyr:</i>	Håndholdt produkt for bekjempelse av brann, som ikke tilfredsstiller kravene til funksjonalitet og effektivitet for håndslukker.
------------------------	--

§ 2–5 skal lyde:

§ 2–5. Røykvarsler og manuelt slokkeutstyr i bolig

Eier av bolig skal sørge for at boligen er utstyrt med minst en sertifisert røykvarsler, plassert slik at den høres tydelig på alle soverommene når dører er lukket.

Eier skal også sørge for at boligen er utstyrt med minst ett av følgende slokkeutstyr:

- pulverapparat på minimum 6 kg med ABC-pulver
- skum-/vannapparat på minimum 9 liter
- skum-/vannapparat på minimum 6 liter med effektivitetsklasse på minimum 21A
- formfast brannslange med innvendig diameter på minimum 10 mm, eller
- annet manuelt slokkeutstyr med tilsvarende slokkekapasitet.

Slokkeutstyret skal kunne benyttes i alle rom.

§ 9–1 skal lyde:

§ 9–1. Røykvarsler, håndslukker og tilleggsutstyr

Røykvarslere og håndslukkere kan kun omsettes dersom de tilfredsstiller kravene for slike produkter som nevnt i § 1–3.

Tilleggsutstyr som er ment til bekjempelse av brann skal merkes. Av merkingen skal det tydelig framgå at utstyret har begrenset slokkekapasitet og ikke kan erstatte påbudt manuelt slokkeutstyr. Merkingen skal være på norsk.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

27. april Nr. 605 2010**Forskrift om vern mot kunstig optisk stråling på arbeidsplassen**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeidsdepartementet 27. april 2010 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 3–1 tredje ledd, § 3–2 fjerde ledd, § 4–1 femte ledd og § 4–4 femte ledd.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XVIII nr. 16je (direktiv 2006/25/EF). Kunngjort 30. april 2010 kl. 15.00.

*Kapittel 1. Innledende bestemmelser***§ 1. Formål**

Forskriften skal sikre at arbeidstakernes helse og sikkerhet beskyttes mot fare som oppstår eller kan oppstå når arbeidstakerne utsettes for kunstig optisk stråling.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for virksomheter der arbeidstakere kan bli utsatt for kunstig optisk stråling i forbindelse med arbeidet.

§ 3. Hvem forskriften retter seg mot

Arbeidsgiveren skal sørge for at bestemmelsene i denne forskrift blir gjennomført.

§ 4. Definisjoner

I denne forskriften menes med:

- grenseverdier for eksponering*: verdier for eksponering for kunstig optisk stråling, som er direkte basert på kjente helsevirkninger og biologiske vurderinger, og som ikke skal overskrides,
- ikke-koherent optisk stråling*: kunstig optisk stråling, unntatt laserstråling,
- irradians (E) eller innstrålingstetthet*: den innfallende strålingseffekt pr. flateenhet, uttrykt som W pr. kvadratmeter (Wm^{-2}),
- kunstig optisk stråling*: elektromagnetisk stråling i bølgelengdeområdet 100 nm–1 mm som ikke emitteres fra solen. Det optiske strålingsspekteret inndeles i ultrafiolett stråling, synlig stråling (lys) og infrarød stråling.
Ultrafiolett stråling: optisk stråling med bølgelengde i området 100 nm og 400 nm. Området oppdeles videre i UVA (315–400 nm), UVB (280–315 nm) og UVC (100–280 nm),
Synlig stråling: optisk stråling med bølgelengde i området mellom 380 nm og 780 nm,
Infrarød stråling: optisk stråling med bølgelengde i området mellom 780 nm og 1 mm. Området deles videre i IR-A (780–1400 nm), IR-B (1400–3000 nm) og IR-C (3000 nm–1 mm),
- laser*: («light amplification by stimulated emission of radiation» – lysforsterkning ved hjelp av stimulert strålingsemisjon): enhver innretning som kan fås til å produsere eller forsterke elektromagnetisk stråling innenfor bølgelengdeområdet for optisk stråling gjennom prosessen med kontrollert, stimulert emisjon,
- laserstråling*: optisk stråling fra laser,
- nivå (eksponering)*: den samlede eksponeringen en arbeidstaker kan utsettes for (kombinasjonen av irradians, strålingseksponering og radians),
- radians (L)*: strålingseffekt pr. romvinkelenhet pr. arealenhet, uttrykt i Watt pr. kvadratmeter pr. steradian ($Wm^{-2} sr^{-1}$),
- strålingseksponering (H)*: den tidsintegrerte verdi av irradiansen, uttrykt i joule pr. kvadratmeter (Jm^{-2}).

Kapittel 2. Risikovurdering og tiltak m.m.**§ 5. Systematisk forebygging av eksponering**

Arbeidet skal planlegges og gjennomføres på en slik måte at arbeidstakerne ikke utsettes for risiko ved eksponering fra kunstig optisk stråling og at risiko søkes fjernet eller redusert til lavest mulig nivå. Tiltak skal gjøres ved kilden så langt det er mulig med hensyn til den tekniske utviklingen.

§ 6. Risikovurdering

Arbeidsgiveren skal kartlegge og dokumentere i hvilken utstrekning arbeidstakerne utsettes for kunstig optisk stråling og vurdere enhver risiko for deres helse og sikkerhet forbundet med kunstig optisk stråling. Vurdering, beregning og måling av eksponering i henhold til § 8, skal inngå som del av risikovurderingen.

Risikovurderingen skal særlig ta hensyn til:

- nivå, bølgelengdeområde og eksponeringstid i forbindelse med kunstig optisk stråling,
- grenseverdiene for eksponering gitt i § 7,
- informasjon fra produsenter av kunstig optiske strålekilder og tilhørende arbeidsutstyr,
- virkninger på helsen og sikkerheten til arbeidstakere som tilhører særlig følsomme risikogrupper,
- virkninger på arbeidstakernes helse og sikkerhet som skyldes vekselvirkninger på arbeidsplassen mellom kunstig optisk stråling og kjemiske stoffer som påvirker lysfølsomheten,
- indirekte virkninger, som for eksempel blinding og forbigående synsforstyrrelser, eksplosjon eller brann,
- tilgjengeligheten av alternativt utstyr som er konstruert for å redusere eksponeringsnivået for kunstig optisk stråling,
- relevant informasjon fra helseundersøkelser og annen offentlig informasjon,
- eksponering for kunstig optisk stråling fra flere kilder og,
- klassifiseringen av laserutstyr definert i samsvar med den relevante IEC-standard, og kunstige optiske strålingskilder som kan forårsake skader lignende dem som forårsakes av laser i klasse 3B eller 4, risikoklassifisering av ikke-koherente optiske kilder eller annen tilsvarende klassifisering.

Arbeidsgiveren skal oppdatere risikovurderingen med jevne mellomrom, særlig med hensyn til endringer i produksjonsforhold eller organisering av arbeidet som kan innvirke på risikoen, eller dersom resultatene av helseundersøkelsene tilsier det.

Risikovurderingen skal oppbevares slik at opplysningene kan anvendes på et senere tidspunkt.

§ 7. Grenseverdier

Grenseverdier for eksponering for kunstig optisk stråling, unntatt laserstråling, er fastsatt i vedlegg I. Grenseverdier for eksponering for laserstråling er fastsatt i vedlegg II.

§ 8. Vurdering, beregning og måling av eksponering

Arbeidsgiveren skal vurdere og om nødvendig måle og/eller beregne nivåene av den kunstige optiske strålingen som arbeidstakerne kan utsettes for.

Vurderingen, beregningen og/eller målingen skal planlegges og utføres av personell med relevant kompetanse og gjentas med passende intervall. Ny vurdering skal gjøres ved endringer som påvirker eksponeringen av de ansatte, om nødvendig må nye beregninger og/eller målinger utføres.

Ved vurdering, beregning og måling skal den metoden som velges være i henhold til standarder fra:

1. IECs (International Electrotechnical Commission) for laserstråling og
2. CIEs (International Commission on Illumination) og CENs (European Committee for Standardization) anbefalinger for kunstig optisk stråling, unntatt laserstråling.

Eksponeringssituasjoner som ikke omfattes av disse standardene og anbefalingene, skal vurderes, beregnes eller måles i henhold til vitenskapelig baserte internasjonale eller nasjonale retningslinjer.

Dataene som produsentene av utstyr har oppgitt kan tas hensyn til i vurderingen dersom utstyret omfattes av relevante EU-direktiv.

Resultatene fra vurderinger og eventuelle beregninger og målinger skal oppbevares slik at opplysningene kan brukes på et senere tidspunkt.

§ 9. Tiltak

Arbeidsgiver skal iverksette nødvendige tiltak på bakgrunn av de helse- og sikkerhetsrisikoer som fremkommer av risikovurderingen. Arbeidsgiveren skal sørge for at risiko som er forårsaket av kunstig optisk stråling fjernes eller reduseres til et lavest mulig nivå.

For å redusere eksponering skal det på bakgrunn av utarbeidet risikovurdering lages en handlingsplan som inneholder tekniske og/eller organisatoriske tiltak. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) alternative arbeidsmetoder,
- b) valg av hensiktsmessig arbeidsutstyr som gir minst mulig kunstig optisk stråling,
- c) tekniske innretninger som reduserer kunstig optisk stråling, innbefattet bruk av avskjerming, innbygging eller liknende,
- d) systematisk vedlikehold av arbeidsutstyr, arbeidsplassen og arbeidslokaler,
- e) utforming og tilrettelegging av arbeidsplasser og arbeidslokalene,
- f) begrensning av eksponeringstid og nivå,
- g) tilgjengelighet av hensiktsmessig personlig verneutstyr,
- h) bruksanvisninger fra produsenter av utstyr,
- i) spesielle tiltak rettet mot arbeidstakere som tilhører følsomme risikogrupper og,
- j) gjennomføring av helseundersøkelser i henhold til § 12.

Arbeidsgiveren skal tilpasse tiltakene for arbeidstakere som i særlig grad kan være utsatt for ulykkes- og helsefare.

§ 10. Særskilte tiltak ved overskridelse av grenseverdiene

Dersom risikovurderingen viser at grenseverdiene for eksponering overskrides, skal arbeidsgiveren umiddelbart gjennomføre tiltak som bringer eksponeringsnivået under grenseverdiene. Arbeidsgiver skal fastsette årsaken til overskridelsen og iverksette tiltak som hindrer gjentakelse.

De arbeidsplasser og arbeidslokaler der risikovurderingen viser at eksponering for kunstig optisk stråling kan overskride grenseverdiene skal merkes med passende advarsel eller skilt i henhold til forskrift 6. oktober 1994 nr. 972 om sikkerhetsskiltning og signalgivning på arbeidsplassen. Dersom det er teknisk mulig, skal arbeidsplassen ha begrenset adgang.

§ 11. Informasjon og opplæring

Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakere og verneombud får løpende informasjon og opplæring om:

- a) risikovurderingen som er foretatt og de tiltak som iverksettes,
- b) grenseverdiene for eksponering og mulig helsefare,
- c) vurdering, beregning og måling i henhold til § 8,
- d) hvordan helseskadelige virkninger av eksponering oppdages og rapporteres,
- e) når arbeidstakerne har rett til helseundersøkelse og formålet med undersøkelsen,
- f) sikre arbeidsrutiner og arbeidsmetoder som reduserer risikoen for eksponering og
- g) riktig bruk av hensiktsmessig personlig verneutstyr.

Kapittel 3. Helseundersøkelse

§ 12. Krav om helseundersøkelse

Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakere får tilbud om egnet helseundersøkelse dersom:

- a) eksponering for kunstig optisk stråling overskrider grenseverdiene i § 7, eller
- b) arbeidstakere har en kjent sykdom som skyldes eksponering for kunstig optisk stråling, eller
- c) risikovurderingen viser at det foreligger helsefare,

Arbeidsgiver skal sørge for at risikovurderingen er tilgjengelig for den som utfører helseundersøkelsen.

Helseundersøkelsen skal kunne påvise negativ helseeffekt forårsaket av kunstig optisk stråling og gi grunnlag for forebyggende tiltak i virksomheten.

Helseundersøkelsen skal utføres av kompetent lege. Legen avgjør hyppigheten av og innholdet i undersøkelsen på bakgrunn av eksponeringens type, nivå og varighet, og på bakgrunn av arbeidstakerens helsetilstand.

Arbeidstakeren skal informeres om resultatet av helseundersøkelsen. Dersom det er behov for helseundersøkelser etter at eksponeringen er avsluttet, skal arbeidstakeren informeres om dette.

§ 13. Arbeidsgiverens oppfølging av helseundersøkelsen

Dersom helseundersøkelsen påviser negative helseeffekter forårsaket av kunstig optisk stråling, skal arbeidsgiver:

- opdatere risikovurderingen i henhold til § 6,
- iverksette tiltak som er nødvendige for å fjerne eller redusere risikoen i henhold til § 9, herunder ta hensyn til råd fra kompetent helsepersonale eller fra offentlig myndighet,
- omplassere arbeidstakere i henhold til § 14 og
- gi tilbud om egnet helseundersøkelse til andre arbeidstakere som har vært utsatt for liknende eksponering.

§ 14. Omplassering

Arbeidsgiveren skal så langt det er mulig sørge for at arbeidstakere blir omplassert til annet arbeid i virksomheten der de ikke blir utsatt for helsefarlig eksponering fra kunstig optisk stråling, når dette er nødvendig av hensyn til arbeidstakers helse.

Kapittel 4. Straff

§ 15. Straff

Overtredelse av denne forskriften straffes etter arbeidsmiljøloven kapittel 19 og straffeloven § 48a og § 48b.

Kapittel 5. Avsluttende bestemmelser

§ 16. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg I. Ikke-koherent optisk stråling

De biofysisk relevante eksponeringsverdiene for optisk stråling kan bestemmes ved hjelp av nedenstående formler. Formlene som skal benyttes, avhenger av området til strålingsemisjonen fra kilden, og resultatene bør sammenlignes med de tilsvarende grenseverdier for eksponering som er angitt i tabell 1.1. Det kan være relevant med mer enn en eksponeringsverdi og tilsvarende eksponeringsgrense for en gitt optisk strålingskilde.

Bokstav a) til o) viser til de tilsvarende radene i tabell 1.1.

$$a) \quad H_{\text{eff}} = \int_0^t \int_{\lambda = 180 \text{ nm}}^{\lambda = 400 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda, t) \cdot S(\lambda) \cdot d\lambda \cdot dt \quad (H_{\text{eff}} \text{ er relevant bare i området } 180 \text{ til } 400 \text{ nm})$$

$$b) \quad H_{\text{UVA}} = \int_0^t \int_{\lambda = 315 \text{ nm}}^{\lambda = 400 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda, t) \cdot d\lambda \cdot dt \quad (H_{\text{UVA}} \text{ er relevant bare i området } 315 \text{ til } 400 \text{ nm})$$

$$c), d) \quad L_B = \int_{\lambda = 300 \text{ nm}}^{\lambda = 700 \text{ nm}} L_{\lambda}(\lambda) \cdot B(\lambda) \cdot d\lambda \quad (L_B \text{ er relevant bare i området } 300 \text{ til } 700 \text{ nm})$$

$$e), f) \quad E_B = \int_{\lambda = 300 \text{ nm}}^{\lambda = 700 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda) \cdot B(\lambda) \cdot d\lambda \quad (E_B \text{ er relevant bare i området } 300 \text{ til } 700 \text{ nm})$$

$$g)-l) \quad L_R = \int_{\lambda_1}^{\lambda_2} L_{\lambda}(\lambda) \cdot R(\lambda) \cdot d\lambda \quad (\text{Se tabell 1.1 for egnede verdier av } \lambda_1 \text{ og } \lambda_2)$$

m), n)
$$E_{\text{IR}} = \int_{\lambda = 780 \text{ nm}}^{\lambda = 3000 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda) \cdot d\lambda$$
 (E_{IR} er relevant bare i området 780 til 3000 nm)

o)
$$H_{\text{skin}} = \int_0^t \int_{\lambda = 380 \text{ nm}}^{\lambda = 3000 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda, t) \cdot d\lambda \cdot dt$$
 (H_{skin} er relevant bare i området 380 til 3000 nm)

I denne forskriften kan formlene ovenfor erstattes med følgende uttrykk, samtidig som de diskrete verdiene fastsatt i nedenstående tabeller benyttes:

a)
$$E_{\text{eff}} = \sum_{\lambda = 180 \text{ nm}}^{\lambda = 400 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot S(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$
 og ($H_{\text{eff}} = E_{\text{eff}} \cdot \Delta t$)

b)
$$E_{\text{UVA}} = \sum_{\lambda = 315 \text{ nm}}^{\lambda = 400 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot \Delta\lambda$$
 og ($H_{\text{UVA}} = E_{\text{UVA}} \cdot \Delta t$)

c), d)
$$L_{\text{B}} = \sum_{\lambda = 300 \text{ nm}}^{\lambda = 700 \text{ nm}} L_{\lambda} \cdot B(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$

e), f)
$$E_{\text{B}} = \sum_{\lambda = 300 \text{ nm}}^{\lambda = 700 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot B(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$

g)-l)
$$L_{\text{R}} = \sum_{\lambda_1}^{\lambda_2} L_{\lambda} \cdot R(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$
 (Se tabell 1.1 for egnede verdier av λ_1 og λ_2)

m), n)
$$E_{\text{IR}} = \sum_{\lambda = 780 \text{ nm}}^{\lambda = 3000 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot \Delta\lambda$$

o)
$$E_{\text{skin}} = \sum_{\lambda = 380 \text{ nm}}^{\lambda = 3000 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot \Delta\lambda$$
 og ($H_{\text{skin}} = E_{\text{skin}} \cdot \Delta t$)

Merknader:

$E_{\lambda}(\lambda, t)$, E_{λ}

spektral irradians eller spektral innstrålingstetthet: effekten av den innfallende stråling på en flate per arealenhed, uttrykt i watt per kvadratmeter [$\text{Wm}^{-2} \text{nm}^{-1}$]; verdiene for $E_{\lambda}(\lambda, t)$ og E_{λ} er fra målinger eller kan fås fra produsenten av utstyret,

E_{eff}

effektiv irradians (UV-området): beregnet irradians i UV-bølgelengdeområdet 180 til 400 nm, spektralt veid med $S(\lambda)$, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],

H	<i>strålingseksponering</i> : tidsintegralet av irradiansen, uttrykt i joule per kvadratmeter (Jm^{-2}),
H_{eff}	<i>effektiv strålingseksponering</i> : strålingseksponering, spektralt veid med $S(\lambda)$, uttrykt i joule per kvadratmeter [Jm^{-2}],
E_{UVA}	<i>total irradians (UVA)</i> : beregnet irradians i UVA-bølgelengdeområdet 315 til 400 nm, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],
H_{UVA}	<i>strålingseksponering</i> : tids- og bølgelengdeintegralet av irradiansen, eller summen, i bølgelengdeområdet 315 til 400 nm, uttrykt i joule per kvadratmeter [Jm^{-2}],
$S(\lambda)$	<i>spektral veiing</i> : det tas hensyn til at UV-strålingens helsevirkninger på øyne og hud avhenger av bølgelengden (tabell 1.2) [dimensjonsløs],
t, Δt	<i>tid, eksponeringstid</i> , uttrykt i sekunder [s],
λ	<i>bølgelengde</i> , uttrykt i nanometer [nm],
$\Delta \lambda$	<i>båndbredde</i> : beregnings- eller målingsintervallene, uttrykt i nanometer [nm],
$L\lambda(\lambda)$, $L\lambda$	<i>kildens spektralradians</i> : uttrykt i watt per kvadratmeter per steradian per nanometer [$\text{Wm}^{-2} \text{sr}^{-1} \text{nm}^{-1}$],
$R(\lambda)$	<i>spektral veiing</i> : det tas hensyn til at den termiske skaden på øyne forårsaket av synlig stråling og IR-A-stråling avhenger av bølgelengden (tabell 1.3) [dimensjonsløs],
L_R	<i>effektiv radian (termisk skade)</i> : beregnet radian, spektralt veid med $R(\lambda)$, uttrykt i watt per kvadratmeter per steradian [$\text{Wm}^{-2} \text{sr}^{-1}$].
$B(\lambda)$	<i>spektral veiing</i> : det tas hensyn til at den fotokjemiske skaden på øyne som skyldes stråling fra blått lys, avhenger av bølgelengden (tabell 1.3) [dimensjonsløs],
L_B	<i>effektiv radian (blått lys)</i> : beregnet radian, spektralt veid med $B(\lambda)$, uttrykt i watt per kvadratmeter per steradian [$\text{Wm}^{-2} \text{sr}^{-1}$],
E_B	<i>effektiv irradians (blått lys)</i> : beregnet irradians, spektralt veid med $B(\lambda)$, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],
E_{IR}	<i>total irradians (termisk skade)</i> : beregnet irradians i det infrarøde bølgelengdeområdet 780 til 3000 nm, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],
E_{skin}	<i>total irradians (synlig, IR-A og IR-B)</i> : beregnet irradians i det synlige og infrarøde bølgelengdeområdet 380 til 3000 nm, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],
H_{skin}	<i>strålingseksponering</i> : tids- og bølgelengdeintegralet av irradiansen, eller summen, i det synlige og infrarøde bølgelengdeområdet 380 til 3000 nm, uttrykt i joule per kvadratmeter [Jm^{-2}],
α	<i>vinkelmessig utstrekning</i> : den vinkel som dannes av en synlig kilde, sett fra et punkt i rommet, uttrykt i milliradianer (mrad). Med synlig kilde menes den virkelige eller virtuelle gjenstand som danner det minst mulige bildet på netthinnen.

Tabell 1.1. Grenseverdier for eksponering for ikke-koherent optisk stråling

For å lese tabellen se her:

Tabell 1.2. $S(\lambda)$ [dimensjonsløs], 180 nm til 400 nm

For å lese tabellen se her:

Tabell 1.3. $B(\lambda)$, $R(\lambda)$ [dimensjonsløs], 380 nm til 1400 nm

λ i nm	$B(\lambda)$	$R(\lambda)$
$300 \leq \lambda < 380$	0,01	–
380	0,01	0,1
385	0,013	0,13
390	0,025	0,25
395	0,05	0,5
400	0,1	1
405	0,2	2
410	0,4	4
415	0,8	8
420	0,9	9
425	0,95	9,5
430	0,98	9,8
435	1	10
440	1	10

λ i nm	B (λ)	R (λ)
445	0,97	9,7
450	0,94	9,4
455	0,9	9
460	0,8	8
465	0,7	7
470	0,62	6,2
475	0,55	5,5
480	0,45	4,5
485	0,32	3,2
490	0,22	2,2
495	0,16	1,6
500	0,1	1
500 < λ ≤ 600	$10^{0,02 \cdot (450-\lambda)}$	1
600 < λ ≤ 700	0,001	1
700 < λ ≤ 1050	–	$10^{0,002 \cdot (700-\lambda)}$
1050 < λ ≤ 1150	–	0,2
1150 < λ ≤ 1200	–	$0,2 \cdot 10^{0,02 \cdot (1150-\lambda)}$
1200 < λ ≤ 1400	–	0,02

Vedlegg II. Optisk stråling fra laser

De biofysiske relevante eksponeringsverdiene for optisk stråling kan bestemmes ved hjelp av nedenstående formler. Formlene som skal benyttes, avhenger av bølgelengden til og varigheten av strålingsemisjonen fra kilden, og resultatene bør sammenlignes med de tilsvarende grenseverdiene for eksponering som er angitt i tabell 2.2 til 2.4. Det kan være relevant med mer enn en eksponeringsverdi og tilsvarende eksponeringsgrense for en gitt kilde for optisk stråling fra laser.

Koeffisientene som benyttes som beregningsfaktorer i tabell 2.2 til 2.4 er angitt i tabell 2.5, og korrigeringer for gjentatt eksponering er angitt i tabell 2.6.

$$E = \frac{dP}{dA} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$$

$$H = \int_0^t E(t) \cdot dt \text{ [J m}^{-2}\text{]}$$

Merknader:

dP	effekt, uttrykt i watt [W],
dA	flate, uttrykt i kvadratmeter [m ²],
E(t), E	irradians eller innstrålingstetthet effekten av den strålingen som treffer en flate per arealenhet, vanligvis uttrykt i watt per kvadratmeter (Wm ⁻²). Verdiene for E(t) og E er fra målinger eller kan fås fra produsenten av utstyret,
H	strålingseksponering tidsintegralet av irradiansen, uttrykt i joule per kvadratmeter (Jm ⁻²),
t	tid, eksponeringstid, uttrykt i sekunder [s],
λ	bølgelengde, uttrykt i nanometer [nm],
γ	begrensende konusvinkel for målefeltet, uttrykt i milliradianer [mrad],
γ_m	målefelt, uttrykt i milliradianer [mrad],
α	en kildes vinkelmessige utstrekning: uttrykt i milliradianer [mrad]. begrensende blender den sirkelformede flate der gjennomsnittlig irradians og strålingseksponering beregnes,
G	integrert radians integralet av radiansen over en gitt eksponeringstid, uttrykt som strålingsenergi per arealenhet av en strålingsflate per romvinkelenhet av emisjonen, uttrykt i joule per kvadratmeter per steradian [Jm ⁻² sr ⁻¹],

Tabell 2.1. Strålingsrisikoer

Bølglengde nm λ	Strålingsområde	Berørt organ	Risiko	Tabell der grenseverdien for eksponering er angitt
180 til 400	UV	Øye	fotokjemisk skade og termisk skade	2.2, 2.3
180 til 400	UV	Hud	rødme av huden	2.4
400 til 700	synlig	Øye	skade på netthinnen	2.2
400 til 600	synlig	Øye	fotokjemisk skade	2.3
400 til 700	synlig	Hud	termisk skade	2.4
700 til 1400	IR-A	Øye	termisk skade	2.2, 2.3
700 til 1400	IR-A	Hud	termisk skade	2.4
1400 til 2600	IR-B	Øye	termisk skade	2.2
2600 til 10^6	IR-C	Øye	termisk skade	2.2
1400 til 10^6	IR-B, IR-C	Øye	termisk skade	2.3
1400 til 10^6	I-RB, IR-C	Hud	termisk skade	2.4

Tabell 2.2. Grenseverdier for lasereksponering av øyet – Kort eksponeringstid < 10 s

For å lese tabellen se her:

Tabell 2.3. Grenseverdier for lasereksponering av øyet – Lang eksponeringstid ≥ 10 s

For å lese tabellen se her:

Tabell 2.4. Grenseverdier for lasereksponering av huden

For å lese tabellen se her:

Tabell 2.5. Anvendte korreksjonsfaktorer og andre beregningsparametere

Parameter i henhold til ICNIRP	Gyldig spektralområde (nm)	Verdi
C_A	$\lambda < 700$	$C_A = 1,0$
	700–1050	$C_A = 10^{0,002 (\lambda^{-700})}$
	1050–1400	$C_A = 5,0$
C_B	400–450	$C_B = 1,0$
	450–700	$C_A = 10^{0,02 (\lambda^{-450})}$
C_C	700–1150	$C_C = 1,0$
	1150–1200	$C_C = 10^{0,018 (\lambda^{-1150})}$
	1200–1400	$C_C = 8,0$
T_1	$\lambda < 450$	$T_1 = 10$ s
	450–500	$T_1 = 10 \cdot [10^{0,02 (\lambda^{-450})}]$ s
	$\lambda > 500$	$T_1 = 100$ s
Parameter i henhold til ICNIRP	Gyldig for biologisk virkning	Verdi
α_{\min}	alle varmevirkninger	$\alpha_{\min} = 1,5$ mrad
Parameter i henhold til ICNIRP	Gyldig vinkelområde (mrad)	Verdi
	$\alpha < \alpha_{\min}$	$C_E = 1,0$
	$\alpha_{\min} < \alpha < 100$	$C_E = \alpha / \alpha_{\min}$
	$\alpha > 100$	$C_E = \alpha^2 / (\alpha_{\min} \cdot \alpha_{\max})$ mrad med $\alpha_{\max} = 100$ mrad
T_2	$\alpha < 1,5$	$T_2 = 10$ s
	$1,5 < \alpha < 100$	$T_2 = 10 \cdot [10^{(\alpha^{-1,5}) / 98,5}]$ s
	$\alpha > 100$	$T_2 = 100$ s
Parameter i henhold til ICNIRP	Gyldig eksponeringstidsrom (s)	Verdi
Γ	$t \leq 100$	$\gamma = 11$ [mrad]
	$100 < t < 10^4$	$\gamma = 1,1 t^{0,5}$ [mrad]
	$t > 10^4$	$\gamma = 110$ [mrad]

Tabell 2.6. Korreksjon for gjentatt eksponering

Hver av følgende tre generelle regler bør anvendes på alle gjentatte eksponeringer som skyldes gjentatte laserimpulser eller laserskanning:

1. Eksponeringen for enhver enkeltimpuls i et impulstog skal ikke overskride grenseverdien for eksponering for en enkeltimpuls av denne impulsvarigheten.
2. Eksponeringen for enhver impulsgruppe (eller undergruppe av impulser i et impulstog) innenfor et tidsrom t skal ikke overskride grenseverdien for eksponering for tidsrommet t .
3. Eksponeringen for enhver enkeltimpuls i en gruppe impulser skal ikke overskride grenseverdien for eksponering for en enkeltimpuls multiplisert med en korreksjonsfaktor for akkumulert varmevirkning $C_p = N^{0,25}$, der N er antallet impulser. Denne regelen gjelder bare eksponeringsgrenser som skal gi beskyttelse mot termisk skade der alle impulser avgitt i et kortere tidsrom enn T_{\min} anses som en enkeltimpuls.

Parameter	Gyldig spektralområde (nm)	Verdi
T_{\min}	$315 < \lambda \leq 400$	$T_{\min} = 10^{-9}$ s (= 1 ns)
	$400 < \lambda \leq 1050$	$T_{\min} = 18 \cdot 10^{-6}$ s (= 18 μ s)
	$1050 < \lambda \leq 1400$	$T_{\min} = 50 \cdot 10^{-6}$ s (= 50 μ s)
	$1400 < \lambda \leq 1500$	$T_{\min} = 10^{-3}$ s (= 1 ms)
	$1500 < \lambda \leq 1800$	$T_{\min} = 10$ s
	$1800 < \lambda \leq 2600$	$T_{\min} = 10^{-3}$ s (= 1 ms)
	$2600 < \lambda \leq 10^6$	$T_{\min} = 10^{-7}$ s (= 100 ns)

27. april Nr. 606 2010**Forskrift om endring i forskrift om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for arbeidstakere på skip**

Hjemmel: Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 27. april 2010 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 2, § 6, § 21, § 22, § 29, § 30 og § 45, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171 og delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 590.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XVIII nr. 16je (direktiv 2006/25/EF). Kunngjort 30. april 2010 kl. 15.00.

I

I forskrift 1. januar 2005 nr. 8 om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for arbeidstakere på skip gjøres følgende endringer:

§ 1–2 annet ledd skal lyde:

(2) Bestemmelsene i kapittel 1–6 samt kapitlene 14–16 er generelle bestemmelser om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse. Kapittel 7–13 gir tilleggsbestemmelser.

Kapittel 16 skal lyde:

Kapittel 16. Bestemmelser om vern mot kunstig optisk stråling**§ 16–1. Virkeområde**

Dette kapitlet gjelder for alle norske skip der arbeidstakere kan bli utsatt for kunstig optisk stråling i forbindelse med arbeid eller opphold om bord.

§ 16–2. Definisjoner

I dette kapitlet betyr:

- a) *grenseverdier for eksponering*: grensen for eksponering for optisk stråling som er direkte basert på fastsatte helsevirkninger og biologiske vurderinger. Overholdelse av grenseverdiene vil sikre at arbeidstakere som er eksponert for kunstige kilder for optisk stråling, vernes mot alle kjente helseskadelige virkninger,
- b) *ikke-koherent optisk stråling*: optisk stråling, unntatt laserstråling,
- b) *irradians (E) eller innstrålingstetthet*: effekten av den strålingen som treffer en flate pr. arealenhet, uttrykt i watt pr. kvadratmeter (Wm^{-2}),
- d) *kunstig optisk stråling*: elektromagnetisk stråling i bølgelengdeområdet 100 nm–1 mm som ikke emitteres fra solen. Det optiske strålingsspekteret inndeles i ultrafiolett stråling, synlig stråling og infrarød stråling:
 - 1) *Ultrafiolett stråling*: optisk stråling med bølgelengde i området 100 nm og 400 nm. Området oppdeles videre i UVA (315–400 nm), UVB (280–315 nm) og UVC (100–280 nm),
 - 2) *Synlig stråling*: optisk stråling med bølgelengde i området mellom 380 nm og 780 nm,
 - 3) *Infrarød stråling*: optisk stråling med bølgelengde i området mellom 780 nm og 1 mm. Området deles videre i IR-A (780–1400 nm), IR-B (1400–3000 nm) og IR-C (3000 nm–1 mm),
- e) *laser*: («light amplification by stimulated emission of radiation» – lysforsterkning ved hjelp av stimulert strålingsemisjon): enhver innretning som kan fås til å produsere eller forsterke elektromagnetisk stråling innenfor bølgelengdeområdet for optisk stråling gjennom prosessen med kontrollert stimulert emisjon,
- f) *laserstråling*: optisk stråling fra laser,

- g) *nivå (eksponering)*: den kombinasjonen av irradians, strålingseksponering og radians som en arbeidstaker eksponeres for. ().
- h) *radians (L)*: strålingseffekt pr. romvinkelenhet pr. arealenhet, uttrykt i watt pr. kvadratmeter pr. steradian ($\text{Wm}^{-2} \text{sr}^{-1}$),
- i) *strålingseksponering (H)*: tidsintegralet av irradiansen, uttrykt i joule pr. kvadratmeter (Jm^{-2}),

§ 16-3. Grenseverdier

Grenseverdier for eksponering for kunstig optisk stråling, unntatt laserstråling, er fastsatt i vedlegg 3.

Grenseverdier for eksponering for laserstråling er fastsatt i vedlegg 4.

§ 16-4. Identifisering av eksponering og risikovurdering

Det skal kartlegges og dokumenteres i hvilken utstrekning arbeidstakerne eksponeres for kunstig optisk stråling, og enhver risiko for deres helse og sikkerhet forbundet med kunstig optisk stråling skal vurderes. Vurdering, beregning og måling av eksponering i henhold til § 16-5, skal inngå som del av risikovurderingen.

Risikovurderingen skal særlig ta hensyn til:

- a) nivå, bølgelengdeområde og eksponeringstid i forbindelse med eksponering for kunstig optisk stråling,
- b) grenseverdiene for eksponering,
- c) virkninger på helsen og sikkerheten til arbeidstakere som tilhører særlig følsomme risikogrupper,
- d) virkninger på arbeidstakernes helse og sikkerhet som skyldes vekselvirkninger på arbeidsplassen mellom kunstigoptisk stråling og kjemiske stoffer som påvirker lysfølsomheten,
- e) indirekte virkninger, som for eksempel forbigående blinding, eksplosjon eller brann,
- f) tilgjengeligheten av alternativt utstyr som er konstruert for å redusere eksponeringsnivået for kunstig optisk stråling,
- g) relevant informasjon fra helseovervåkingen, herunder offentliggjort informasjon så langt det er mulig,
- h) eksponering for kunstig optisk stråling fra flere kilder og,
- i) klassifiseringen av laserutstyr definert i samsvar med den relevante IEC-standarden, og for alle kunstige strålingskilder som kan forårsake skader lignende de som forårsakes av laser i klasse 3B eller 4, enhver tilsvarende klassifisering,
- j) informasjon fra produsenter av kilder for optisk stråling og tilhørende arbeidsutstyr.

Risikovurderingen skal oppdateres regelmessig, særlig med hensyn til endringer som har innvirkning på eksponeringen for kunstig optisk stråling eller organisering av arbeidet som kan innvirke på risikoen, eller dersom resultatene av helseovervåkingen viser at det er nødvendig.

Dokumentasjon fra risikovurderingen skal oppbevares lett tilgjengelig for alle som arbeider ombord slik at opplysningene kan anvendes på et senere tidspunkt.

§ 16-5. Vurdering, beregning og måling av eksponering

Nivåene av den kunstige optiske strålingen som arbeidstakerne kan bli eksponert for, skal vurderes og om nødvendig måles og/eller beregnes, slik at man kan identifisere og gjennomføre de nødvendige tiltak for å redusere eksponeringen til nivåer under gjeldende grenseverdier.

Vurderingen, beregningen og/eller målingen skal planlegges og utføres av personell med relevant kompetanse innen kunstig optisk stråling og gjentas regelmessig.

Ved vurdering, beregning og måling skal den metoden som velges være i henhold til standarder fra:

1. IECs (International Electrotechnical Commission) for laserstråling og
2. CIEs (International Commission on Illumination) og CENs (European Committee for Standardization) anbefalinger for kunstig optisk stråling, unntatt laserstråling.

Eksponeringssituasjoner som ikke omfattes av disse standardene og anbefalingene, skal vurderes, beregnes eller måles i henhold til vitenskapelig baserte internasjonale eller nasjonale retningslinjer.

Dataene som produsentene av utstyr har oppgitt kan tas hensyn til i vurderingen dersom utstyret omfattes av relevante EU-direktiv.

Resultatene fra vurderinger og eventuelle beregninger og målinger oppbevares lett tilgjengelig for alle som arbeider ombord slik at opplysningene kan anvendes på et senere tidspunkt.

§ 16-6. Systematisk forebygging av eksponering

Arbeidet skal planlegges og gjennomføres på en slik måte at risikoen som er en følge av eksponering for kunstig optisk stråling fjernes eller reduseres til et lavest mulig nivå. Tiltak skal gjøres for å redusere risikoen ved kilden så langt det er mulig med hensyn til den tekniske utviklingen.

§ 16-7. Tiltak

Det skal utarbeides og gjennomføres en handlingsplan med tekniske og/eller organisatoriske tiltak hvis risikovurderingen viser en mulighet for overskridelse av grenseverdiene for eksponering.

Tiltakene skal hindre at eksponeringen overskrider grenseverdiene, og det skal særlig tas hensyn til:

- a) alternative arbeidsmetoder som reduserer risikoen i forbindelse med kunstig optisk stråling,
- b) valg av hensiktsmessig arbeidsutstyr som slipper ut mindre kunstig optisk stråling, under hensyn til det arbeidet som skal utføres,

- c) tekniske tiltak som reduserer kunstig optisk strålingsemisjon, innbefattet bruk av avskjerming, innbygging eller liknende,
- d) hensiktsmessige planer for systematisk vedlikehold av arbeidsutstyr, arbeidslokaler og arbeidsstasjonssystemer,
- e) utforming og tilrettelegging av arbeidslokalene og arbeidsstasjonene,
- f) begrensning av eksponeringstid og -nivå,
- g) tilgjengeligheten til hensiktsmessig personlig verneutstyr,
- h) bruksanvisninger fra produsenter av utstyret.

Tiltakene skal bli tilpasset arbeidstakere som hører til særlig følsomme risikogrupper.

§ 16-8. Særskilte tiltak ved overskridelse av grenseverdiene

Arbeidstakerne skal under ingen omstendighet eksponeres for nivåer som ligger over grenseverdiene for eksponering. Dersom risikovurderingen likevel viser at grenseverdiene for eksponering overskrides, på tross av de tiltak som rederiet har truffet, skal rederiet umiddelbart sørge for at det blir gjennomført nye tiltak som bringer eksponeringsnivået under grenseverdiene. Rederiet skal sørge for at årsaken til overskridelsen blir fastsatt, og iverksette tiltak som hindrer at grenseverdiene overskrides igjen.

De deler av skipet hvor risikovurderingen viser at eksponering for kunstig optisk stråling kan overskride grenseverdiene skal merkes med skilt som klart opplyser om risikoen for eksponering for kunstig optisk stråling. De aktuelle områdene skal påvises, og adgangen til dem begrenses dersom det er teknisk mulig.

§ 16-9. Informasjon og opplæring

Arbeidstakere som kan bli eksponert for kunstig optisk stråling, samt verneombud, skal få all nødvendig informasjon og opplæring basert på risikovurderingen, og særlig om:

- a) de tiltak som iverksettes for gjennomføringen av dette kapitlet,
- b) grenseverdiene for eksponering og forbundet mulig helsefare,
- c) resultatet av vurderinger, beregninger og målinger,
- d) hvordan helseskadelige virkninger av eksponering oppdages og hvordan de skal rapporteres,
- e) når arbeidstakerne har rett til helseundersøkelse,
- f) sikre arbeidsrutiner og arbeidsmetoder som reduserer risikoen for eksponering mest mulig,
- g) riktig bruk av hensiktsmessig personlig verneutstyr.

§ 16-10. Helseundersøkelse

De berørte arbeidstakere skal få tilbud om egnet helseundersøkelse når:

- a) eksponering for kunstig optisk stråling overskrider grenseverdiene
- b) når en arbeidstaker har en kjent sykdom eller helseskadelige virkninger, som en lege eller arbeidsmedisinsk konsulent konstaterer at skyldes eksponering for kunstig optisk stråling på arbeidsplassen.

I begge tilfeller gjelder følgende:

1. Helseundersøkelsen skal utføres av eller under kontroll av lege eller en kvalifisert arbeidsmedisiner.
2. Legen eller arbeidsmedisiner avgjør hyppigheten av og innholdet i undersøkelsen på bakgrunn av eksponeringens type, nivå og varighet, og på bakgrunn av arbeidstakerens helsetilstand.

Risikovurderingen skal være tilgjengelig for den som utfører helseundersøkelsen.

Helseundersøkelsen skal kunne påvise negativ helseeffekt forårsaket av kunstig optisk stråling, og gi grunnlag for forebyggende tiltak i virksomheten.

Arbeidstakeren skal informeres om resultatet av helseundersøkelsen og informasjon og råd om ethvert helseovervåkingstiltak som vedkommende bør gjennomgå etter at eksponeringen er over. Dersom det er behov for helseundersøkelser etter at eksponeringen er avsluttet, skal arbeidstakeren informeres om dette.

Rederi skal informeres om alle viktige resultater av helseovervåkingen, idet hensyn tas til medisinske krav til fortrolighet.

Det skal påses at:

- a) risikovurderingen som er foretatt blir revidert,
- b) de tiltak som er nødvendige for å fjerne eller redusere risikoen blir iverksatt og senere revidert, herunder ta hensyn til råd fra arbeidsmedisinsk konsulent, annen kvalifisert person eller fra offentlig myndighet,
- c) løpende helseovervåking og undersøkelse av helsetilstanden blir iverksatt, og tilbud om egnet helseundersøkelse blir gitt, til alle andre arbeidstakere som har vært utsatt for liknende eksponering.

Nåværende kapittel 16 omnummereres til nytt kapittel 17.

Nåværende § 16-1 omnummereres til ny § 17-1.

Nytt vedlegg 3 skal lyde:

Vedlegg 3. Ikke-koherent optisk stråling

De biofysisk relevante eksponeringsverdiene for optisk stråling kan bestemmes ved hjelp av nedenstående formler. Formlene som skal benyttes, avhenger av området til strålingsemisjonen fra kilden, og resultatene bør

sammenlignes med de tilsvarende grenseverdier for eksponering som er angitt i tabell 1.1. Det kan være relevant med mer enn en eksponeringsverdi og tilsvarende eksponeringsgrense for en gitt optisk strålingskilde.

Bokstav a) til o) viser til de tilsvarende radene i tabell 1.1.

- a)
$$H_{\text{eff}} = \int_0^t \int_{\lambda = 180 \text{ nm}}^{\lambda = 400 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda, t) \cdot S(\lambda) \cdot d\lambda \cdot dt$$
 (H_{eff} er relevant bare i området 180 til 400 nm)
- b)
$$H_{\text{UVA}} = \int_0^t \int_{\lambda = 315 \text{ nm}}^{\lambda = 400 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda, t) \cdot d\lambda \cdot dt$$
 (H_{UVA} er relevant bare i området 315 til 400 nm)
- c), d)
$$L_{\text{B}} = \int_{\lambda = 300 \text{ nm}}^{\lambda = 700 \text{ nm}} L_{\lambda}(\lambda) \cdot B(\lambda) \cdot d\lambda$$
 (L_{B} er relevant bare i området 300 til 700 nm)
- e), f)
$$E_{\text{B}} = \int_{\lambda = 300 \text{ nm}}^{\lambda = 700 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda) \cdot B(\lambda) \cdot d\lambda$$
 (E_{B} er relevant bare i området 300 til 700 nm)
- g)-l)
$$L_{\text{R}} = \int_{\lambda_1}^{\lambda_2} L_{\lambda}(\lambda) \cdot R(\lambda) \cdot d\lambda$$
 (Se tabell 1.1 for egnede verdier av λ_1 og λ_2)
- m), n)
$$E_{\text{IR}} = \int_{\lambda = 780 \text{ nm}}^{\lambda = 3000 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda) \cdot d\lambda$$
 (E_{IR} er relevant bare i området 780 til 3000 nm)
- o)
$$H_{\text{skin}} = \int_0^t \int_{\lambda = 380 \text{ nm}}^{\lambda = 3000 \text{ nm}} E_{\lambda}(\lambda, t) \cdot d\lambda \cdot dt$$
 (H_{skin} er relevant bare i området 380 til 3000 nm)

I dette direktiv kan formlene ovenfor erstattes med følgende uttrykk, samtidig som de diskrete verdiene fastsatt i nedenstående tabeller benyttes:

- a)
$$E_{\text{eff}} = \sum_{\lambda = 180 \text{ nm}}^{\lambda = 400 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot S(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$
 og ($H_{\text{eff}} = E_{\text{eff}} \cdot \Delta t$)
- b)
$$E_{\text{UVA}} = \sum_{\lambda = 315 \text{ nm}}^{\lambda = 400 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot \Delta\lambda$$
 og ($H_{\text{UVA}} = E_{\text{UVA}} \cdot \Delta t$)
- c), d)
$$L_{\text{B}} = \sum_{\lambda = 300 \text{ nm}}^{\lambda = 700 \text{ nm}} L_{\lambda} \cdot B(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$

e), f)

$$E_B = \sum_{\lambda = 300 \text{ nm}}^{\lambda = 700 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot B(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$

g)–l)

$$L_R = \sum_{\lambda_1}^{\lambda_2} L_{\lambda} \cdot R(\lambda) \cdot \Delta\lambda$$

(Se tabell 1.1 for egnede verdier av λ_1 og λ_2)

m), n)

$$E_{IR} = \sum_{\lambda = 780 \text{ nm}}^{\lambda = 3000 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot \Delta\lambda$$

o)

$$E_{skin} = \sum_{\lambda = 380 \text{ nm}}^{\lambda = 780 \text{ nm}} E_{\lambda} \cdot \Delta\lambda$$

og ($H_{skin} = E_{skin} \cdot \Delta t$)

Merknader: $E_{\lambda}(\lambda, t)$, E_{λ}

spektral irradians eller spektral innstrålingstetthet: effekten av den innfallende stråling på en flate per arealenhed, uttrykt i watt per kvadratmeter [$\text{Wm}^{-2} \text{nm}^{-1}$]; verdiene for $E_{\lambda}(\lambda, t)$ og E_{λ} er fra målinger eller kan fås fra produsenten av utstyret,

 E_{eff}

effektiv irradians (UV-området): beregnet irradians i UV-bølgelengdeområdet 180 til 400 nm, spektralt veid med $S(\lambda)$, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],

 H H_{eff}

strålingseksponering: tidsintegralet av irradiansen, uttrykt i joule per kvadratmeter [Jm^{-2}],
effektiv strålingseksponering: strålingseksponering, spektralt veid med $S(\lambda)$, uttrykt i joule per kvadratmeter [Jm^{-2}],

 E_{UVA}

total irradians (UVA): beregnet irradians i UVA-bølgelengdeområdet 315 til 400 nm, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],

 H_{UVA}

strålingseksponering: tids- og bølgelengdeintegralet av irradiansen, eller summen, i bølgelengdeområdet 315 til 400 nm, uttrykt i joule per kvadratmeter [Jm^{-2}],

 $S(\lambda)$

spektral veiing: det tas hensyn til at UV-strålingens helsevirkninger på øyne og hud avhenger av bølgelengden (tabell 1.2) [dimensjonsløs],

 t , δt

tid, eksponeringstid, uttrykt i sekunder [s],

 λ

bølgelengde, uttrykt i nanometer [nm],

 $\delta \lambda$

båndbredde: beregnings- eller målingsintervallene, uttrykt i nanometer [nm],

 $L_{\lambda}(\lambda)$, L_{λ}

kildens spektralradians: uttrykt i watt per kvadratmeter per steradian per nanometer [$\text{Wm}^{-2} \text{sr}^{-1} \text{nm}^{-1}$],

 $R(\lambda)$

spektral veiing: det tas hensyn til at den termiske skaden på øyne forårsaket av synlig stråling og IR-A-stråling avhenger av bølgelengden (tabell 1.3) [dimensjonsløs],

 L_R

effektiv radians (termisk skade): beregnet radians, spektralt veid med $R(\lambda)$, uttrykt i watt per kvadratmeter per steradian [$\text{Wm}^{-2} \text{sr}^{-1}$],

 $B(\lambda)$

spektral veiing: det tas hensyn til at den fotokjemiske skaden på øyne som skyldes stråling fra blått lys, avhenger av bølgelengden (tabell 1.3) [dimensjonsløs],

 L_B

effektiv radians (blått lys): beregnet radians, spektralt veid med $B(\lambda)$, uttrykt i watt per kvadratmeter per steradian [$\text{Wm}^{-2} \text{sr}^{-1}$],

 E_B

effektiv irradians (blått lys): beregnet irradians, spektralt veid med $B(\lambda)$, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],

 E_{IR}

total irradians (termisk skade): beregnet irradians i det infrarøde bølgelengdeområdet 780 til 3000 nm, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],

 E_{skin}

total irradians (synlig, IR-A og IR-B): beregnet irradians i det synlige og infrarøde bølgelengdeområdet 380 til 3000 nm, uttrykt i watt per kvadratmeter [Wm^{-2}],

 H_{skin}

strålingseksponering: tids- og bølgelengdeintegralet av irradiansen, eller summen, i det synlige og infrarøde bølgelengdeområdet 380 til 3000 nm, uttrykt i joule per kvadratmeter [Jm^{-2}],

α *vinkelmessig utstrekning*: den vinkel som dannes av en synlig kilde, sett fra et punkt i rommet, uttrykt i milliradianer (mrad). Med synlig kilde menes den virkelige eller virtuelle gjenstand som danner det minst mulige bildet på netthinnen.

Tabell 1.1. Grenseverdier for eksponering for ikke-koherent optisk stråling

For å lese tabellen se her:

Tabell 1.2. $S(\lambda)$ [dimensjonsløs], 180 nm til 400 nm

For å lese tabellen se her:

Tabell 1.3. $B(\lambda)$, $R(\lambda)$ [dimensjonsløs], 380 nm til 1400 nm

λ i nm	$B(\lambda)$	$R(\lambda)$
$300 \leq \lambda < 380$	0,01	–
380	0,01	0,1
385	0,013	0,13
390	0,025	0,25
395	0,05	0,5
400	0,1	1
405	0,2	2
410	0,4	4
415	0,8	8
420	0,9	9
425	0,95	9,5
430	0,98	9,8
435	1	10
440	1	10
445	0,97	9,7
450	0,94	9,4
455	0,9	9
460	0,8	8
465	0,7	7
470	0,62	6,2
475	0,55	5,5
480	0,45	4,5
485	0,32	3,2
490	0,22	2,2
495	0,16	1,6
500	0,1	1
$500 < \lambda \leq 600$	$10^{0,02 \cdot (450-\lambda)}$	1
$600 < \lambda \leq 700$	0,001	1
$700 < \lambda \leq 1050$	–	$10^{0,002 \cdot (700-\lambda)}$
$1050 < \lambda \leq 1150$	–	0,2
$1150 < \lambda \leq 1200$	–	$0,2 \cdot 10^{0,02 \cdot (1150-\lambda)}$
$1200 < \lambda \leq 1400$	–	0,02

Nytt vedlegg 4 skal lyde:

Vedlegg 4. Optisk stråling fra laser

De biofysiske relevante eksponeringsverdiene for optisk stråling kan bestemmes ved hjelp av nedenstående formler. Formlene som skal benyttes, avhenger av bølgelengden til og varigheten av strålingsemisjonen fra kilden, og resultatene bør sammenlignes med de tilsvarende grenseverdiene for eksponering som er angitt i tabell 2.2 til 2.4. Det kan være relevant med mer enn en eksponeringsverdi og tilsvarende eksponeringsgrense for en gitt kilde for optisk stråling fra laser.

Koeffisientene som benyttes som beregningsfaktorer i tabell 2.2 til 2.4 er angitt i tabell 2.5, og korrigeringer for gjentatt eksponering er angitt i tabell 2.6.

$$E = \frac{dP}{dA} \text{ [W m}^{-2}\text{]}$$

$$H = \int_0^t E(t) \cdot dt \text{ [J m}^{-2}\text{]}$$

Merknader:

dP	effekt, uttrykt i watt [W],
dA	flate, uttrykt i kvadratmeter [m ²],
E(t), E	irradians eller innstrålingstetthet effekten av den strålingen som treffer en flate per arealenhet, vanligvis uttrykt i watt per kvadratmeter (Wm ⁻²). Verdien for E(t) og E er fra målinger eller kan fås fra produsenten av utstyret,
H	strålingseksponering tidsintegralet av irradiansen, uttrykt i joule per kvadratmeter (Jm ⁻²),
t	tid, eksponeringstid, uttrykt i sekunder [s],
λ	bølglengde, uttrykt i nanometer [nm],
γ	begrensende konusvinkel for målefeltet, uttrykt i milliradianer [mrad],
γ _m	målefelt, uttrykt i milliradianer [mrad],
α	en kildes vinkelmessige utstrekning: uttrykt i milliradianer [mrad]. begrensende blender den sirkelformede flate der gjennomsnittlig irradians og strålingseksponering beregnes,
G	integrert radians integralet av radiansen over en gitt eksponeringstid, uttrykt som strålingsenergi per arealenhet av en strålingsflate per romvinkelenhet av emisjonen, uttrykt i joule per kvadratmeter per steradian [Jm ⁻² sr ⁻¹],

Tabell 2.1. Strålingsrisikoer

Bølglengde nm λ	Strålingsområde	Berørt organ	Risiko	Tabell der grenseverdien for eksponering er angitt
180 til 400	UV	Øye	fotokjemisk skade og termisk skade	2.2, 2.3
180 til 400	UV	Hud	rødme av huden	2.4
400 til 700	synlig	Øye	skade på netthinnen	2.2
400 til 600	synlig	Øye	fotokjemisk skade	2.3
400 til 700	synlig	Hud	termisk skade	2.4
700 til 1400	IR-A	Øye	termisk skade	2.2, 2.3
700 til 1400	IR-A	Hud	termisk skade	2.4
1400 til 2600	IR-B	Øye	termisk skade	2.2
2600 til 10 ⁶	IR-C	Øye	termisk skade	2.2
1400 til 10 ⁶	IR-B, IR-C	Øye	termisk skade	2.3
1400 til 10 ⁶	I-RB, IR-C	Hud	termisk skade	2.4

Tabell 2.2. Grenseverdier for lasereksponering av øyet — Kort eksponeringstid < 10 s

For å lese tabellen se her:

Tabell 2.3. Grenseverdier for lasereksponering av øyet — Lang eksponeringstid ≥ 10 s

For å lese tabellen se her:

Tabell 2.4. Grenseverdier for lasereksponering av huden

For å lese tabellen se her:

Tabell 2.5. Anvendte korreksjonsfaktorer og andre beregningsparametere

Parameter i henhold til ICNIRP	Gyldig spektralområde (nm)	Verdi
C_A	$\lambda < 700$	$C_A = 1,0$
	700–1050	$C_A = 10^{0,002 (\lambda^{-700})}$
	1050–1400	$C_A = 5,0$
C_B	400–450	$C_B = 1,0$
	450–700	$C_A = 10^{0,02 (\lambda^{-450})}$
C_C	700–1150	$C_C = 1,0$
	1150–1200	$C_C = 10^{0,018 (\lambda^{-1150})}$
	1200–1400	$C_C = 8,0$
T_1	$\lambda < 450$	$T_1 = 10 \text{ s}$
	450–500	$T_1 = 10 \cdot [10^{0,02 (\lambda^{-450})}] \text{ s}$
	$\lambda > 500$	$T_1 = 100 \text{ s}$
Parameter i henhold til ICNIRP	Gyldig for biologisk virkning	Verdi
α_{\min}	alle varmevirkninger	$\alpha_{\min} = 1,5 \text{ mrad}$
Parameter i henhold til ICNIRP	Gyldig vinkelområde (mrad)	Verdi
C_E	$\alpha < \alpha_{\min}$	$C_E = 1,0$
	$\alpha_{\min} < \alpha < 100$	$C_E = \alpha / \alpha_{\min}$
	$\alpha > 100$	$C_E = \alpha^2 / (\alpha_{\min} \cdot \alpha_{\max}) \text{ mrad med}$ $\alpha_{\max} = 100 \text{ mrad}$
T_2	$\alpha < 1,5$	$T_2 = 10 \text{ s}$
	$1,5 < \alpha < 100$	$T_2 = 10 \cdot [10^{(\alpha^{-1,5}) / 98,5}] \text{ s}$
	$\alpha > 100$	$T_2 = 100 \text{ s}$
Parameter i henhold til ICNIRP	Gyldig eksponeringstidsrom (s)	Verdi
Γ	$t \leq 100$	$\gamma = 11 \text{ [mrad]}$
	$100 < t < 10^4$	$\gamma = 1,1 t^{0,5} \text{ [mrad]}$
	$t > 10^4$	$\gamma = 110 \text{ [mrad]}$

Tabell 2.6. Korreksjon for gjentatt eksponering

Hver av følgende tre generelle regler bør anvendes på alle gjentatte eksponeringer som skyldes gjentatte laserimpulser eller laserskanning:

1. Eksponeringen for enhver enkeltimpuls i et impulstog skal ikke overskride grenseverdien for eksponering for en enkeltimpuls av denne impulsvarigheten.
2. Eksponeringen for enhver impulsgruppe (eller undergruppe av impulser i et impulstog) innenfor et tidsrom t skal ikke overskride grenseverdien for eksponering for tidsrommet t .
3. Eksponeringen for enhver enkeltimpuls i en gruppe impulser skal ikke overskride grenseverdien for eksponering for en enkeltimpuls multiplisert med en korreksjonsfaktor for akkumulert varmevirkning $C_p = N^{0,25}$, der N er antallet impulser. Denne regelen gjelder bare eksponeringsgrenser som skal gi beskyttelse mot termisk skade der alle impulser avgitt i et kortere tidsrom enn T_{\min} anses som en enkeltimpuls.

Parameter	Gyldig spektralområde (nm)	Verdi
T_{\min}	$315 < \lambda \leq 400$	$T_{\min} = 10^{-9} \text{ s} (= 1 \text{ ns})$
	$400 < \lambda \leq 1050$	$T_{\min} = 18 \cdot 10^{-6} \text{ s} (= 18 \text{ } \mu\text{s})$
	$1050 < \lambda \leq 1400$	$T_{\min} = 50 \cdot 10^{-6} \text{ s} (= 50 \text{ } \mu\text{s})$
	$1400 < \lambda \leq 1500$	$T_{\min} = 10^{-3} \text{ s} (= 1 \text{ ms})$
	$1500 < \lambda \leq 1800$	$T_{\min} = 10 \text{ s}$
	$1800 < \lambda \leq 2600$	$T_{\min} = 10^{-3} \text{ s} (= 1 \text{ ms})$
	$2600 < \lambda \leq 10^6$	$T_{\min} = 10^{-7} \text{ s} (= 100 \text{ ns})$

II

Ikrafttredelse

Endringene trer i kraft straks.

29. april Nr. 607 2010**Forskrift om endring i forskrift om materiale og opplysninger i petroleumsvirksomheten (opplysningspliktforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og forurensningsdirektoratet 29. april 2010 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 9, § 39 tredje ledd og § 40 og forskrift 31. august 2001 nr. 1016 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) § 57 første ledd bokstav b. Kunngjort 30. april 2010 kl. 15.00.

I

I forskrift 3. september 2001 nr. 1107 om materiale og opplysninger i petroleumsvirksomheten (opplysningspliktforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 9 bokstav a skal lyde:

- a) resultater fra overvåking av det ytre miljøet som nevnt i aktivitetsforskriften kapittel X-I om overvåking av det ytre miljøet. Resultatene fra overvåking som nevnt i aktivitetsforskriften § 51 om grunnlagsundersøkelser andre ledd, § 52a om miljøovervåking av bunnhabitater første ledd og § 52b om miljøovervåking av vannsøylen første ledd, jf. § 52c om rapportering av overvåkingsresultater, skal sendes inn i henhold til Retningslinjer for miljøovervåking av petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel. Øvrige resultater fra overvåking skal sendes inn så snart de foreligger,

Vedlegget «Krav til rapportering fra offshore petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel» oppheves.

II

Endringene trer i kraft 29. april 2010.

29. april Nr. 608 2010**Forskrift om endring i forskrift om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (aktivitetsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og forurensningsdirektoratet 29. april 2010 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 9, § 40 og § 42 og forskrift 31. august 2001 nr. 1016 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) § 57 første ledd bokstav d. Kunngjort 30. april 2010 kl. 15.00.

I

I forskrift 3. september 2001 nr. 1157 om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (aktivitetsforskriften) gjøres følgende endring:

Vedlegg 1 «Krav til miljøovervåking av petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel» (med alle tekniske vedlegg) oppheves.

II

Endringen trer i kraft 29. april 2010.

29. april Nr. 609 2010**Forskrift om endring i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 29. april 2010 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 31, § 32 og § 52a, jf. delegeringsvedtak 8. juli 1983 nr. 1245.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XX nr. 32c (forordning (EF) nr. 1013/2006 endret ved forordning (EF) nr. 1379/2007, forordning (EF) nr. 669/2008 og forordning (EF) nr. 308/2009). Kunngjort 30. april 2010 kl. 15.00.

I

I forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) gjøres følgende endring:

I kapittel 13 erstattes pdf-filen som inneholder forordning (EF) nr. 1013/2006 om grensekryssende transport av avfall, med en ny pdf-fil som inneholder den konsoliderte forordningen med endringer gjennomført ved forordning (EF) nr. 1379/2007, forordning (EF) nr. 669/2008, og forordning (EF) nr. 308/2009.

For å lese forordning (EF) nr. 1013/2006 i konsolidert versjon se her:

Engelsk versjon.

II

Endringen trer i kraft 1. mai 2010.

Rettelser

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 14/2003 s. 2199 (i vedtak 14. juni 2000 nr. 1712 om endring i instruks 19. februar 1980 nr. 9862 for Stortingets ombudsmann for forvaltningen)

§ 11 nr. 2 skal lyde:

2. Ombudsmannens saksdokumenter kan *unntas offentlighet* når særlige grunner tilsier det.

Nr. 14/2009 s. 2203 (i forskrift 18. desember 2009 nr. 1600 om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften))

Tabell 7–2.2 skal lyde:

<i>Damtype</i>	<i>Klasse</i>	<i>Vannstand</i>	<i>Lekkasje</i>	<i>Defor- sjoner</i>	<i>Poretrykk</i>
Fyllingsdam fundamentert på god berggrunn	2, 3, 4	x	x	x	
Fyllingsdam fundamentert på løsmasser eller berg med utpregede svakhetssoner	2, 3, 4	x	x	x	x
Betong- og murdam fundamentert på god berggrunn	3, 4	x	x	x	
<i>Betong- og murdam fundamentert på god berggrunn</i>	2	x	x		
Betong- og murdam på løsmasser eller berg med utpregede svakhetssoner	3, 4	x	x	x	x
<i>Betong- og murdam på løsmasser eller berg med utpregede svakhetssoner</i>	2	x	x		x

Nr. 4/2010 s. 661 (i lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven))

§ 11 tredje ledd skal lyde:

Krav etter første ledd anses alltid etterkommet hvis varemerket gjengis sammen med *symbolet* ® på en tydelig måte.

Nr. 4/2010 s. 722 (i forskrift 12. mars 2010 nr. 388 om endring i forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) (gjennomføring av visumforordningen))

I visumforordningens vedlegg XIII, avdeling IV, var rubrikken med opplistingen av artikkel 43 falt ut. For å lese

forordning (EF) nr. 810/2009 se her:

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2010-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
2003	14	2199	Vedtak nr. 1712	5
2009	1	151	Forskrift nr. 1619	4
2009	10	1739	Vedtak nr. 1209	1
2009	10	1752, 1757, 1758, 1759	Forskrift nr. 1219	1
2009	11	1798	Forskrift nr. 1253	2
2009	13	Innholdsfortegnelse	Vedtak nr. 1493-1500	1
2009	13	2060	Vedtak nr. 1493	1
2009	13	2062	Vedtak nr. 1494	1
2009	13	2063	Vedtak nr. 1495	1
2009	13	2065	Vedtak nr. 1496	1
2009	13	2066	Vedtak nr. 1497	1
2009	13	2066	Vedtak nr. 1498	1
2009	13	2067	Vedtak nr. 1499	1
2009	13	2086	Vedtak nr. 1500	1
2009	13	2105	Vedtak nr. 1530	1
2009	13	2164	Forskrift nr. 1557	1
2009	14	2189	Forskrift nr. 1600	1
2009	14	2203	Forskrift nr. 1600	5
2010	1	219	Forskrift nr. 49	2
2010	1	228	Forskrift nr. 65	3
2010	2	296	Forskrift nr. 143	3
2010	4	661	Lov nr. 8	5
2010	4	722	Forskrift nr. 388	5

B-PostAbonnement

Returadresse:
Lovdata
Postboks 2016, Vika
N-0125 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd I Lover og sentrale forskrifter
Avd II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjøringskjema til Lovdata:
Med E-post: ltavd1@lovdata.no for avdeling I
ltavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas nettsted.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement for 2010 koster	Avd I	kr 1310	kr 1955	kr 2715
	Avd. I og II	kr 1645	kr 2840	kr 4000

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Tlf. 23 11 83 00
Fax 23 11 83 01
E-post: lovtid@lovdata.no